ALICE SEBOLD

Nerissa cennetimden bakarken

roman

– *The Lovely Bones*

İNKILÂP

Cennetimden Bakarken
(The Lovely Bones)

© 2002, Alice Sebold
Kesim Telif Hakları Ajansı aracılığı ile
Türkiye'de yayın hakkı:
© 2003, İnkılâp Kitabevi
Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Bu kitabın her türlü yayın hakları Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince
İnkılâp Kitabevi Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye aittir.

Kapak Tasarım: Hakan Bektaş

Dizgi: Meline Pamukçuoğlu
Düzelti: Tülin Er

ISBN 975-10-2032-8

03 04 05 06 7 6 5 4 3 2 1

Baskı:
ANKA BASIM
Matbaacılar Sitesi, No: 38
Bağcılar-İstanbul
(0212) 629 01 83

İNKILÂP
Ankara Caddesi, No: 95
Sirkeci 34410 İSTANBUL
Tel: (0212) 514 06 10 - 11 (Pbx)
Fax: (0212) 514 06 12
e-posta: posta@inkilap.com

www.inkilap.com

Nerissa

ALICE SEBOLD

Nerissa

Cennetimden Bakarken

ROMAN

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü
Prof. Dr. Halil İNALCIK Kütüphanesi
No: 8690

İngilizce'den çeviren:
Baysan Bayar

İNKILÂP

Benim adım Salmon'du, somon balığı adı gibi; ilk adım Susie. 6 Aralık 1973'te öldürüldüğümde on dört yaşındaydım. Yetmişlerdeki kayıp kızların çoğu, gazetelerdeki fotoğraflarında bana benziyordu; soluk kahverengi saçlı beyaz kızlar. Bu her ırk ve cinsten çocukların resminin süt kartonları ya da günlük basında çıkmaya başlamalarından önceydi. İnsanların bu gibi şeylerin olacağına inanmadıkları sırada ben hâlâ oradaydım.

Nerissa

Lise yıllığına kız kardeşimin bana sevdirdiği bir İspanyol şairi Juan Ramon Jimenez'den, bir dize yazmıştım. Şöyle diyordu: "Eğer sana çizgili kâğıt verirlerse başka yönden yaz." Onu hem sınıftaki planlı çevreye olan nefretimi anlattığı, hem de aptal bir rock grubunun İafı olmadığından ve beni edebiyat meraklısı gibi gösterdiği için seçmiştim. Satranç Kulübü ve Kimya Kulübü'ne üyeydim ve Bayan Delminico'nun ev ekonomisi dersinde yapmaya çalıştığım her şeyi yakmıştım. En sevdiğim öğretmen, biyoloji öğreten ve kesmemiz gereken kurbağa ve kerevitleri mumlu taslarında dans ettirip harekete geçiren Bay Botte'ydi.

"Cennetimden Bakarken"in orijinal dilindeki cümle düşüklükleri ve deformasyon, anlamın tamamen kaybolduğu cümleler hariç aynen korunmuştur. (Ed.)

Bu arada, ben Bay Botte tarafından öldürülmedim. Burada her karşılaşacağınız kişinin sanık olduğunu düşünmeyin. Sorun bu işte. Asla bilmezsiniz. Bay Botte anma törenime (neredeyse tüm lisenin olduğu gibi, diye ekleyebilir miyim – asla bu kadar popüler olmamıştım) gelmiş ve bir hayli de ağlamıştı. Hasta bir çocuğu vardı. Hepimiz bunu bilirdik, onun için, onun bize gelmeden çok önce eskimiş olan şakalarına, bazen sırf onu mutlu etmek için gülerdik. Kızı benden bir buçuk yıl sonra öldü. Lösemiydi, ama onu benim cennetimde hiç görmedim.

Benim katilim bizim semtten bir adamdı. Annem onun çiçeklerinden hoşlanır, babam arada bir onunla gübrelerden konuşurdu. Katilimin tıpkı annesi gibi yumurta kabukları ve kahve telvesiyle ilgili batıl inançları vardı. Babam adamın bahçesinin çok güzel olduğunu, ama sıcak havalarda leş gibi kokacağını söyleyerek gülerdi.

Ama 6 Aralık 1973'te kar yağıyordu ve ben okuldan çıkmış mısır tarlasındaki kestirme yoldan dönüyordum. Kırılmış mısır saplarının yürümemi nasıl zorlaştırdığını hatırlıyorum. Ayrıca karanlıktı; bizim buralarda günler kısadır. Kar minik ellerin kıpırdanmaları gibi yavaşça yağıyordu ve devamlı aktığı için ağzımı açmak zorunda kalıncaya kadar burnumdan nefes alıyordum. Bay Harvey'in durduğu yerden bir iki metre ötede bir kar tanesinin tadına bakmak için dilimi çıkarmıştım.

Nerissa

Bay Harvey, "Sakın korkma," dedi.

Bir mısır tarlasındaydım, karanlıktı; doğal olarak korkmuştum. Öldükten sonra havada hafif bir kolonya kokusu olduğunu düşünmüş ama önemsememiş ya da yukarıdaki evlerden birinden geldiğini sanmıştım.

"Bay Harvey," dedim.

"Sen Salmon'ların büyük kızısın, değil mi?" dedi.

"Evet."

"Ailen nasıl?"

Ailenin en büyük çocuğu olmama ve bir fen sınavında iyi not almama rağmen büyüklerin yanında asla rahat edemezdim.

"İyiler," dedim. Üşüyordum ama yaşının verdiği otoritesi, komşu olması ve babamla gübrelerden söz etmesi durmamı gerektiriyordu.

"Arkada bir şey yaptım," dedi. "Görmek ister misin?"

"Üşüyorum, Bay Harvey," dedim. "Ve annem karanlık bastırmadan evde olmamı istiyor."

"Hava kararda Susie," dedi. Nerissa

Bunun garip olduğunu anlayabilseydim keşke. Ona adımı hiç söylememiştim. Sanırım babam, çocuklarına duyduğu sevginin yegâne kanıtı olarak gördüğü o utandırıcı öykülerinden birini anlatırken söylemişti, diye düşünmüştüm. Babam, konukların kullandığı aşağıdaki banyoya üç yaşındaki çıplak resminizi asan babalardandı. Şükür ki asılı olan resim kardeşim Lindsey'in resmiydi. En azından o ayıptan kurtulmuştum. Ama Lindsey doğduğunda çok kıskandığımı ve bir gün o öteki odada telefondayken –durduğu yerden beni görebiliyordu– nasıl divanda o tarafa kaydığım ve Lindsey'in arabasının tepesine işemeye kalktığımla ilgili öyküyü anlatmayı çok severdi. Bu öyküyü, kilisenin papazına, bir terapist olan ve bu konudaki yorumlarını duymak istediği komşumuz Bayan Stead'e ve "Susie çok yürekliymiş!" diyen herkese anlatıp beni her seferinde utandırırdı.

"Cesaret!" derdi babam. "Durun size cesaretin ne olduğunu anlatayım." Ve hemen "Susie, Lindsey'in üstüne işedi" öyküsünü anlatmaya başlardı.

Ama anlaşılan babam Bay Harvey'e, bizden ya da Susie Lindsey'in üstüne işedi öyküsünden söz etmemişti.

Daha sonra anneme sokakta rastladığında, Bay Harvey şunları söylemişti: "Korkunç, korkunç trajediyi işittim. Kızınızın adı neydi, bir kez daha söyleyebilir misiniz?"

"Susie," demişti annem, bu adın, yaşamının geri kalan bölümünde yeni ve çeşitli şekillerde canını acıtmayı sürdüreceğini bilmeden, safça, bu acının bir gün azalacağını umarak.

Bay Harvey herkesin söylediğini tekrarlayarak, "Umarım o piçi yakalarlar. Kaybınız için çok üzgünüm," demişti.

O sırada ben cennetteydim, kollarımı bacaklarımı bir araya getiriyor ve onun küstahlığına inanamıyordum. "Adamın hiç utanması yok," dedim giriş danışmanım Franny'ye. "Kesinlikle," dedi; düşüncesini böyle basitçe belirtmişti. Benim cennetimde öyle fazla gevezelik edilmezdi.

Nerissa

Bay Harvey, bunun bir dakika süreceğini söylediği için hiçbir öğrenci kestirme olarak kullanmadığından mısır saplarının kırılmadığı tarlanın içlerine doğru onu izledim. Neden o civardan kimsenin tarladaki mısırları yemediğini sorduğunda, annem küçük erkek kardeşim Buckley'e, oradaki mısırların yenmeyeceğini söylemişti. "Mısır atlar içindir, insanlar için değil," demişti. "Köpekler de yemez mi?" diye sormuştu Buckley. "Hayır," demişti annem. "Dinozorlar?" diye sormuştu Buckley. Ve böylece sürüp gitmişti.

Bay Harvey, "Küçük bir gizlenme yeri yaptım," dedi.

Durdu ve bana döndü.

"Bir şey görmüyorum," dedim. Bay Harvey'in bana garip bir şekilde baktığının farkındaydım. Çocukluğun verdiği şişmanlık üstümden kalktığından beri bana o şekilde bakan birkaç yaşlı erkek olmuştu, ama mavi parka ve bol paçalı sarı pantolonlarımı giydiğim zaman benim için çıldırmıyorlardı. Gözlükleri küçük, altın çerçeveli ve yuvarlaktı. Gözlüğünün üzerinden bana bakıyordu.

"Daha dikkatli bakmalısın, Susie," dedi.

Dikkatli bakmak yerine oradan uzaklaşarak daha dikkatli davranmayı istiyordum, ama yapmadım. Neden yapmadım? Franny bu soruların bir yarar sağlamadığını söyledi: "Gitme-

din, hepsi bu işte. Bunun üzerinde düşünüp durma. Bir yararı olmaz. Sen öldün ve bunu kabul etmek zorundasın."

Bay Harvey, "Bir daha dene," dedi ve yere çömelip toprağa vurdu.

"O nedir?" diye sordum.

Kulaklarım donuyordu. Bir noelde annemin ördüğü ponponlu ve zilli, rengârenk başlığı takmak yerine parkamın cebine tıkmıştım.

Onun yanına gidip yeri tekmelediğimi hatırlıyorum. Zaten çok sert olan toprak donunca daha da sertleşmişti.

"Tahta o," dedi Bay Harvey. "Girişin çökmesini önlüyor. Onun dışında hepsi topraktan yapılmıştır."

"Nedir bu?" diye sordum. Artık ne üşüyor ne de bana bakışını garip buluyordum. Sanki fen dersindeydim; merak ediyordum.

"Gel de gör."

Nerissa

İçeri girmek zordu. Bunu içeri girince itiraf etti. Ama ben ateş yaktığında dumanı çekmesi için yaptığı bacayı gördüğümde o kadar şaşırmıştım ki, deliğe giriş çıkışın zor olması önemini yitirmişti. Ayrıca kaçmaya da pek alışkın olmadığımı ekleyebilirsiniz buna. En kötü kaçışım babası cenaze levazımatçılığı yapan garip görünüşlü bir çocuk olan, Artie'dendi. İçinde mumyalamada kullanılan bir ilacın olduğunu söylediği bir enjektörü yanında taşımaktan hoşlanırdı. Defterlerine ucundan koyu renkli sular damlayan enjektör resimleri çizerdi.

"Muhteşem!" dedim Bay Harvey'e. Fransızca dersinde okuduğumuz *Notre Dame'ın Kamburu* olabilirdi. Umrumda değildi. Tümüyle değişmiştim. Doğal Tarih Müzesi'ne yaptığımız günlük gezide gösterilen kocaman iskeletlere âşık olan kardeşim Buckley gibiydim. Muhteşem sözcüğünü ilkokuldan beri kullanmamıştım.

Franny, "Bir bebeğin elinden şekerini almak gibi," dedi.

o o o

O deliği sanki dünmüş gibi hatırlıyorum hâlâ ve dündü zaten. Yaşam bizler için hiç sona ermeyen bir dündür. Küçük bir odaydı; çizmelerimizin ve yağmurluklarımızın durduğu, annemin çamaşır ve kurutma makinelerini üst üste koymayı başardığı, evimizdeki depo odası kadardı. Ben hemen hemen ayakta durabiliyordum, ama Bay Harvey eğilmek zorundaydı. Burayı kazarken odanın yanlarında birer sıra yapmıştı. Hemen oturdu oraya.

"Çevrene bak," dedi.

Şaşkınlık içinde bakındım, onun başının üstünde kibritler, bir sıra pil ve odadaki tek ışığın –benim üzerimdeyken yüz hatlarını görmemi zorlaştıran ürkütücü bir ışık– kaynağı, pille çalışan bir floresan lamba koyduğu, topraktan bir raf vardı.

Rafın üzerinde bir ayna vardı, bir tıraş bıçağı ve tıraş kremi de. Bunun garip olduğunu düşündüm. Bunu evinde yapmıyor muydu? Ama sanırım, çok güzel iki katlı bir evi olmasına rağmen yalnızca yarım mil ötede bir yeraltı odası inşa eden bir adamın biraz kaçık olduğunu düşünmüştüm.

Babamın onun gibi adamları çok güzel bir tarifi vardı: "Adam tam bir tip, hepsi bu," derdi.

Bu yüzden Bay Harvey'in bir tip olduğunu düşünüyordum herhalde ben de ve odayı sevmiştim; orası sıcacıktı, bunu nasıl yaptığını, oradaki aletlerin nasıl işlediğini ve bunun gibi şeyler yapmayı nereden öğrendiğini bilmek istiyordum.

Ama üç gün sonra, Gilbert'lerin köpeği dirseğimi bulup ona takılmış bir mısır koçanıyla eve getirdiğinde, Bay Harvey orayı kapatmıştı. Ben bu sırada geçiş yapıyordum. Onun terleyerek odun desteğini yok ettiğini, dirseğim dışında diğer vücut parçalarımla tüm kanıtları torbaya koyduğunu görememiştim. Ben dünyada olup bitene bakmak için yeteri kadar güç

toplayıp ortaya çıktığımda, her şeyden çok ailem için endişeleniyordum.

Annem ön kapının yanında bir iskemlede ağzı açık oturuyordu. Yüzü şimdiye kadar hiç görmediğim kadar beyazdı. Mavi gözleri öylece bakıyordu. Babam durmadan hareket ediyordu. Ayrıntıları bilmek ve mısır tarlasını polislerle birlikte taramak istiyordu. Len Fenerman adlı ufak tefek bir dedektif için Tanrı'ya şükrederim hâlâ; babamı kasabaya götürüp, arkadaşlarıma benim dolaştığımız yerleri göstermesi için üniformalı iki memur atamıştı. Üniformalılar ilk gün boyunca babamı bir alışveriş merkezinde oyalamışlardı. Kimse, on üç yaşında ve yeteri kadar büyük olan Lindsey'e ya da dört yaşında ve doğruyu söylemek gerekirse, asla anlamayacak olan Buckley'e söylememişti.

Bay Harvey, içecek bir şey ister miyim, diye sordu. Böyle demişti. Ben eve gitmem gerektiğini söyledim.

"Kibar ol ve bir kola iç," dedi. "Eminim başka çocuklar içerdi."

"Hangi başka çocuklar?"

"Ben burayı civardaki çocuklar için yaptım. Bir çeşit kulüp evi olur diye düşündüm."

Buna o zaman bile inandığımı sanmıyorum. Yalan söylediğini, ama bunun acınacak bir yalan olduğunu düşünmüştüm. Yalnız olduğunu sanmıştım. Sağlık dersinde onun gibileri okumuştuk. Hiç evlenmemiş, her gece donmuş yiyecekler yiyen ve reddedilmekten çok korktukları için eve hayvan bile almayan adamlar. Ona acımıştım.

"Peki," dedim. "Bir kola içerim."

Bir süre sonra, "Terlemiyor musun Susie?" dedi. "Neden parkanı çıkarmıyorsun?"

Çıkardım.

Daha sonra, "Çok güzelsin, Susie," dedi.

"Teşekkürler," dedim, arkadaşım Clarissa'yla böyle şeyleri mide bulandırıcı bulmamıza rağmen.

"Erkek arkadaşın var mı?"

"Hayır, Bay Harvey," dedim. Kolamın hayli çok olan geri kalanını yuttum ve, "Benim gitmem gerek, Bay Harvey," dedim. "Burası çok güzel bir yer, ama gitmem gerek."

Ayağa kalktı ve bana doğru altı adımı kararlı bir şekilde atarken, kamburunu çıkardı. "Gideceğin kanısına nerden kapıldığını bilmiyorum."

Bu bilgiyi almış olmamak için konuştum: Bay Harvey bir tip değildi.

Kapının önünü kapatırken midemi bulandırıyor ve içimi buz gibi yapıyordu.

"Bay Harvey, gerçekten eve gitmem gerek."

"Elbiselerini çıkar."

"Ne?"

"Elbiselerini çıkar," dedi Bay Harvey. "Hâlâ bakire olup olmadığını kontrol etmek istiyorum."

"Bakireyim, Bay Harvey," dedim.

"Emin olmak istiyorum. Annenle baban bana teşekkür edecek."

"Annemle babam mı?"

"Onlar yalnız iyi kızları ister," dedi.

"Bay Harvey," dedim, "lütfen bırakın gideyim."

"Gitmiyorsun, Susie. Sen artık benimsin."

O zamanlar spor yapmak pek moda değildi; *aerobik* ancak bir sözcüktü. Kızlar yumuşak olmalıydı, ancak sevici olduklarından kuşkulandığımız kızlar ipe tırmanırdı.

Çok mücadele ettim. Bay Harvey'in beni incitmesini önlemek için elimden geldiğince mücadele ettim, ama elimden geldiği kadarı yetmiyordu; yetmek ne kelime, ona yakın bile değildi ve kısa sürede, üstümde gözlüklerini dövüşürken kaybet-

miş, soluyan ve terleyen adamla ben toprakta, toprağın içinde yatıyordum.

O zaman o kadar canlıydım ki. *Dünyadaki en kötü şeyin* üstümde terli bir adamla sırtüstü yatmak olduğunu düşünmüştüm; toprağın altında tuzağa düşmüş ve herkesten habersiz.

Annemi düşündüm.

Annem fırının üstündeki saate bakıyor olmalıydı. Bu yeni bir fırındı ve üstünde bir saat bulunmasından çok hoşlanıyordu. "Her şeyi dakikası dakikasına ayarlayabiliyorum," demişti, fırınları umursamayan kendi annesine.

Merak edecekti, ama geç kaldığım için meraktan çok kızgın olmalıydı. Babam arabasıyla garaja girerken, ona bir kokteyl hazırlayarak koşturacak ve kızgın bir yüz takınacaktı. "Liseyi bilirsin," diyecekti, "belki de bir İlkbahar Eğlencesi'dir." "Abigail," diyecekti babam, "kar yağarken hangi ilkbahar eğlencesi?" Bunu duyduktan sonra, annem mutfağa dalıp kendine bir yudum şeri alırken, Buckley'i odaya getirip, "Babanla oyna," diyecekti.

Bay Harvey dudaklarını benimkilere bastırmaya başladı. Yağlı ve ıslaktı, ben çığlık atmak istedim ama çok korkuyordum ve dövüşmekten yorgun düşmüştüm. Hoşlandığım biri tarafından bir kez öpülmüştüm. Adı Ray'di ve Hintliydi. Aksanı vardı ve esmerdi. Ondan hoşlanmamam gerekiyordu. Clarissa onun yarı inik gözkapaklı iri gözleri için, "ucube-delik" derdi, ama hoş ve akıllıydı, sanki kendisi çekmiyormuş gibi yaparak benim cebir sınavında kopya çekmeme yardımcı olurdu. Yıllık için resimlerimizi vermemizden bir gün önce beni dolap odasında öpmüştü. Yaz sonunda yıllık çıkınca, onun resminin altındaki "Kalbim kime aittir"e, "Susie Salmon'a" diye cevap vermiş olduğunu gördüm. Sanırım onun planları vardı. Dudaklarının çatlak olduğunu hatırlıyorum.

"Yapmayın, Bay Harvey," demeyi başardım ve o sözcüğü

durmadan söyledim. *Yapmayın*, dedim. Ve birçok kez de *lütfen* dedim. Franny ölmeden önce, neredeyse herkesin "lütfen" dediğini söylemişti.

"Seni istiyorum, Susie," dedi.

"Lütfen," dedim. "Yapmayın," dedim. Bazen bunları, "lütfen yapmayın," ya da "yapmayın lütfen"le birleştirdim. Bu, çalışmayan bir anahtarın açması için ısrar etmek ya da sizi aşıp tribünlere giden bir topun ardından, "Yakaladım, yakaladım, yakaladım," diye bağırmak gibiydi.

"Lütfen yapmayın."

Ama o benim yalvarmamı dinlemekten bıkmıştı. Parkamın cebine elini soktu ve annemin bana yaptığı şapkayı topaklayıp ağzıma soktu. Ondan sonra çıkardığım tek ses, çığlık atmaya çalışırken çıkan iniltilerdi.

Islak dudaklarıyla yüzümden aşağı inip boynumu öper ve ellerini gömleğimin altına sokarken, ağladım. Gövdemi terk etmeye başladım; havada ve sessizlikte yaşamaya başladım. Hissetmemek için mücadele ettim ve ağladım. Annemin sanatkârca yanlarına diktiği gizli fermuvarı bulamadığında pantolonumu yırttı.

"Büyük beyaz külot," dedi.

Kocaman ve şişmiş gibiydim. Onun içinde durup işediği ve büyük tuvaletini yaptığı bir deniz gibi hissediyordum kendimi. Vücudumun kenarlarının, yalnızca Lindsey'i mutlu etmek için oynadığım ip oyununda olduğu gibi çeşitli şekillere girdiğini hissediyordum. Üzerimde çalışmaya başladı.

"Susie! Susie!" Annemin beni çağırdığını duydum. "Yemek hazır."

İçimdeydi adam. Homurdanıyordu.

"Fasulye ve et var."

Ben havandım, o tokmak.

"Kardeşin yeni bir parmak resmi ve ben de elmalı kek yaptım."

Bay Harvey beni altında tutup kendi kalp seslerini ve benimkileri dinletti. Benimki bir tavşan gibi zıplıyor, onunki kumaşa vuran bir çekiç gibi gümbürdüyordu. Vücutlarımız birbirine değerek yattık orada ve ben titrerken güçlü bir bilgi kavradı beni. Bana bu şeyi yapmıştı ve ben yaşıyordum. Hepsi buydu. Hâlâ nefes alıyordum. Onun kalbini duyuyordum. Nefesinin kokusunu alıyordum. Bizi çevreleyen kara toprak ne ise öyle kokuyordu, solucan ve hayvanların gündelik yaşamlarını sürdürdükleri ıslak toprak gibi. Saatlerce bağırabilirdim.

Beni öldüreceğini biliyordum, ama o anda zaten ölmekte olan bir hayvan olduğumun farkında değildim.

"Neden ayağa kalkmıyorsun?" dedi Bay Harvey, yana devrilip sonra da üstüme çömelirken.

Sesi, sabahın geç saatlerindeki bir sevgilinin sesi gibi yumuşak ve yüreklendiriciydi. Bir emir değil, öneriydi.

Hareket edemiyordum. Ayağa kalkamıyordum.

Ben kalkmayınca –yalnızca bu yüzden miydi, sebep onun önerisini kabul etmemem miydi– yana doğru eğildi ve başının üzerinden, tıraş bıçağı ve tıraş kreminin durduğu rafta bir şeyler arandı. Bir bıçak aldı oradan. Zıvanadan çıkmış bir sırıtmayla bana gülümsedi.

Şapkayı ağzımdan çıkardı.

"Beni sevdiğini söyle," dedi.

Tatlılıkla söyledim.

Son zaten gelmişti.

İKİ

Cennete ilk girdiğimde gördüklerimi herkes görür sanmıştım. Herkesin cennetinde uzakta kale direkleri ve gülle ile cirit atan hantal kadınlar olacağını. Tüm binaların 1960'larda yapılmış kuzey taşra liseleri gibi olacağını. Modern görünmeleri için, kasvetli görünen kum arsalar üzerine yayılmış, çıkıntıları ve açık alanları olan geniş yassı binalar. En sevdiğim kısmı, renkli blokların Fairfax Lisesi'ndekiler gibi turkuvaz ve turuncu olmalarıydı. Dünyadayken, babamdan oradaymışım gibi hayal edebilmek için beni Fairfax Lisesi'ne götürmesini isterdim bazen.

Ortaokulun yedinci, sekizinci ve dokuzuncu sınıflarını izlerken, lise yeni bir başlangıç olurdu. Fairfax Lisesi'ne gidince bana Suzanne demeleri için ısrar edecektim. Saçlarımı açık bırakacak ya da topuz yapacaktım. Oğlanların beğendiği, kızların kıskandığı bir vücudum olacaktı, ama hepsinin üstünde o kadar kibar olacaktım ki, bana tapmaktan başka bir şey yapmaktan suçluluk duyacaklardı. Kendimi –kraliçe falan gibi bir duruma gelmiş olarak– kafeteryadaki çevreye uyamayan çocukları korur gibi hayal etmekten hoşlanıyordum. Biri Clive Saunders'i bir kız gibi yürüdüğü için rahatsız ettiği zaman, bunu yapanın daha az korunmalı bölgelerine hızlı bir intikam

tekmesi oturtacaktım. Oğlanlar Phoebe Hart'a haşmetli göğüsleri için takıldıkları zaman, göğüs şakalarının neden komik olmadıklarıyla ilgili bir söylev çekecektim. Phoebe yanımdan geçerken defterimin kenarına listeler yaptığımı unutmam gerekecekti: Tombalaklar, Kimde-varlar, Sarı Johnny'ler. Hayallerimin sonunda, babam arabayı kullanırken ben arkama yaslanırdım. Kimse azarlayamazdı beni. Birkaç yılda değil, birkaç günde liseyi bitirecek ya da açıklanamaz bir şekilde ilk yılımda En İyi Aktrist dalında Oscar alacaktım.

Dünyadaki hayallerim bunlardı.

Cennette birkaç gün geçirdikten sonra, cirit atanların, güllecilerin ve çatlak asfalt üstünde basketbol oynayan oğlanların hepsinin de kendi yorumlarındaki cennette olduklarını fark ettim. Onlarınki de benimkine uyuyordu; tümüyle aynı değildi, ama içinde olup bitenlerin çoğu benzerdi.

Üçüncü gün, oda arkadaşım Holly'yle tanıştım. Salıncaklarda oturuyordu. (Bir lisede salıncak olmasını yadırgamadım; cenneti cennet yapan buydu işte. Ve yassı sıraları olan salıncaklar yoktu; sert, siyah kauçuktan yapılmış, oturduğunuz zaman bir beşik gibi sizi saran ve sallanmadan önce biraz zıplayabileceğiniz çukur oturma yerleri vardı.) Holly oturmuş, tuhaf alfabesi olan bir kitap okuyordu; ki ben bu alfabeyi babamın Hop Fat Mutfağı'ndan eve getirdiği kızarmış domuz etli pilava benzetiyordum. Buckley bu adı çok severdi, "Hop Fat!" diye bağırmaya bayılırdı. Şimdi Vietnam dilini ve Hop Fat'ın sahibi Herman Jade'nin Vietnamlı olmadığını, Herman Jade'in asıl adının Herman Jade değil de Çin'den ABD'ye geldiğinde edindiği bir ad olduğunu biliyorum. Bunların hepsini bana Holly öğretti.

"Merhaba," dedim. "Benim adım Susie."

Daha sonra adını *Tiffany'de Kahvaltı* adlı bir filmden aldı-

ğını söyleyecekti. O gün dilinin ucundaydı ama çıkaramamıştı.

"Ben Holly," dedi. Kendi cennetinde aksan istemiyordu, onun da yoktu.

Onun siyah saçlarına baktım. Dergidekiler kadar parlaktı. "Ne zamandır buradasın?" diye sordum.

"Üç gündür."

"Ben de."

Onun yanındaki salıncağa oturdum ve zincirler birbirine sarılsın diye vücudumu birkaç kez döndürdüm. Sonra bıraktım ve duruncaya kadar döndüm.

"Burayı seviyor musun?" diye sordu.

"Hayır."

"Ben de."

Böyle başladı.

Kendi cennetimizde, en basit rüyalarımız verilmişti bize. Okulda öğretmen yoktu. Ben sanat dersi, Holly caz orkestrası dışında sınıfa asla girmiyorduk. Oğlanlar arkamızı çimdikleyip koktuğumuzu söylemiyorlardı; ders kitaplarımız *On Yedi, Çekicilik* ve *Moda*'ydı.

Ve dostluğumuz ilerledikçe cennetlerimiz de genişledi. Birçok benzer şey istiyorduk.

Giriş danışmanım Franny, rehberimiz oldu. Franny annemiz olacak yaştaydı –kırkların ortasında– ve Holly ile benim bunun istediğimiz bir şey olduğuna karar vermemiz çok az sürdü; annemiz olsun istiyorduk.

Franny cennetinde hizmet ediyordu ve semeresini alıp minnettarlıkla ödüllendiriliyordu. Dünyadayken evsizler ve yoksullar için çalışan bir sosyal görevliydi. Yalnızca kadınlarla çocuklara yemek veren Azize Mary adlı bir kilisede çalışıyordu ve telefonlara bakmaktan karafatmaları öldürmeye –karateyle– kadar her şeyi yapıyordu. Karısını arayan bir adam tarafın-

dan suratından vurulmuştu.

Franny beşinci gün Holly ve bana doğru geldi. Bize plasti bardaklarla iki *Kool-Aid*[*] verdi ve biz de içtik. "Yardım etme için buradayım," dedi.

Onun gülmekten kırışan çizgilerle çevrili küçük mavi gö lerine baktım ve gerçeği söyledim: "Sıkılıyoruz."

Holly, yeşile döndü mü diye görebilmek için dilini olabild ğince uzatmaya çalışıyordu.

"Ne istersiniz?" diye sordu Franny.

"Bilmiyorum," dedim.

"Tüm yapmanız gereken arzu etmek, eğer yeterince ar ederseniz ve eğer nedenini anlarsanız –gerçekten bilirseni istediğiniz olur."

Çok basit görünüyordu, öyleydi de. Holly ve ben duble evimize bu şekilde kavuştuk.

Dünyadayken tek katlı evimizden nefret ederdim. Anne le babamın eşyalarından nefret ederdim ve evimiz bir başl eve ve bir başka eve ve bir başka eve bakardı; tepeye kad uzanan bir aynılık. Yeni evimiz bir parka bakıyordu ve uza ta, ama aynı zamanda yalnız olmadığımızı bilecek kadar yakı da, ama çok yakında değil, diğer evlerin ışıklarını görebiliyo duk.

Sonunda daha çok şey arzu etmeye başladım. Garip buld ğum şey, dünyadayken bilmediğim şeyleri bilmeyi ne kadar tediğimdi. Büyümeme izin verilmesini istedim.

"İnsanlar yaşayarak büyürler," dedim Franny'ye. "Ben ş şamak istiyorum."

"Bu imkânsız," dedi.

Holly, "En azından yaşayanları izleyemez miyiz?" diye s du.

---

[*] *Kool-Aid: Bir tür içecek (Çn.)*

"Zaten izliyorsunuz," dedi.

"Sanırım tüm yaşamları demek istiyor," dedim, "başından sonuna kadar, nasıl yaptıklarını görmek için. Sırları bilmek için. O zaman daha iyi taklit edebiliriz."

"Ama tecrübe edemeyeceksiniz," diye açıkladı Franny.

"Teşekkürler, Merkez Beyin," dedim ama cennetlerimiz büyümeye başladı.

Lise hâlâ duruyordu, tüm Fairfax binaları; ama şimdi oradan başka yerlere uzanan yollar vardı.

"Yollarda yürüyün," dedi Franny, "ihtiyacınız olanı bulacaksınız."

İşte Holly ile ben o zaman yola koyulduk. Cennetimizde, naneli dondurma istediğiniz zaman hiç kimsenin, "mevsimi değil" demediği bir dondurma dükkânı vardı; resimlerimizin çok sık çıktığı ve kendimizi önemli hissettiğimiz bir gazete vardı; içinde gerçek erkekler ve güzel kadınlar da vardı, çünkü Holly ile ben moda dergilerine bayılırdık. Bazen Holly dikkat etmiyor gibi görünür, bazen de onu aradığımda gitmiş olurdu. Bunlar, o cennetin paylaşmadığımız bir bölümüne gittiği zamanlardı. O zaman onu özlerdim, ama garip bir özlemeydi bu, çünkü artık sonsuzun ne anlama geldiğini biliyordum.

En çok istediğim şeye sahip olamazdım: Bay Harvey'in ölmesi ve benim yaşamam. Cennet kusursuz değildi. Ama inandım ki, eğer dikkatle izler ve arzu edersem, belki dünyadaki sevdiklerimin yaşamlarını değiştirebilirdim.

9 Aralık'ta telefona babam bakmıştı. Bu sonun başlangıcıydı. Polise kan grubumu söyledi ve tenimin beyazlığını tarif etmek zorunda kaldı. Ona belirgin özelliklerim var mı, diye sordular. Bu duygunun içinde kaybolarak, yüzümü ayrıntılarla anlatmaya başladı. Dedektif Fenerman, bir sonraki haber sözünü kesmek için çok korkunç olduğundan, devam etmesine

izin verdi. Ama sonra, "Bay Salmon, biz tek bir vücut parçası bulduk," dedi.

Babam mutfağın ortasında durdu ve dehşet bir titreme aldı onu. Bunu Abigail'e nasıl söyleyecekti.

"O halde öldüğünden emin olamazsınız, değil mi?" diye sordu.

Len Fenerman, "Hiçbir şey kesin değildir," dedi.

Babamın anneme söylediği söz buydu: "Hiçbir şey kesin değildir."

Üç gece anneme ne diyeceğini ve nasıl dokunacağını bilememişti. Daha önce böyle bir yıkım gelmemişti başlarına. Genellikle birinin ötekine ihtiyacı olurdu, ama hiçbir zaman ikisinin de birbirlerine ihtiyacı olmamıştı ve bu yüzden biri diğerine sarılarak ondan güç alabilirdi. Ve *dehşet* sözcüğü, daha önce hiç böyle duygular ifade etmemişti.

"Hiçbir şey kesin değildir," dedi annem, babamın umduğu gibi ona tutunarak.

Annem kolumdaki bileziğin üstündeki uğurların her birinin anlamını, nereden aldığımızı ve onu neden sevdiğimi bilirdi. Giydiklerim ve taşıdıklarımın kusursuz bir listesini yaptı. Eğer millerce ötede ve ıssız bir yol kenarında bulunurlarsa, bu ipuçları oradaki polisin ölümümle bağlantı kurmasını sağlayabilirdi.

Annemin taşıdığım ve sevdiğim her şeyi bilmesine duyduğum buruk mutluluk ve onun tüm bunların önemli olduğu umudu arasında sendeliyordum. Bir çizgi film kahramanı şeklindeki silgiyi ve bir rock yıldızı biçimindeki düğmeyi bir yabancı bulacak ve polise haber verecekti.

Len'in telefonundan sonra babam elini uzattı ve ikisi önlerine bakarak yatağın içinde öylece oturdular. Annem uyuşmuş gibi bu eşyaların listesine tutunarak, babam sanki karanlık bir tünele dalıyormuş hissiyle. Bir ara yağmur yağmaya başladı.

O anda ikisinin de aynı şeyi düşündüğünü hissedebiliyordum, ama hiçbiri düşündüğü şeyi söylemedi. Benim dışarıda bir yerde, yağmurun altında olduğumu düşünüyorlardı. Güvende olduğumu umuyorlardı. Kuru ve sıcak bir yerde olduğumu.

İkisi de önce kimin uykuya daldığını bilmiyordu; kemikleri yorgunluktan ağrıyordu uyuduklarında ve suçlulukla aynı anda uyandılar. Sıcaklık düşmüş, yağmur doluya dönmüştü ve bu sesler, tepelerindeki dama vuran küçük buzdan taşlar ikisini de uyandırmıştı.

Konuşmadılar. Odanın karşı sol köşesinde yanan hafif ışıkta birbirlerine baktılar. Annem ağlamaya başladı, babam ona sarıldı ve başparmaklarıyla elmacıkkemiklerini ıslatan gözyaşlarını sildi, şefkatle gözlerinden öptü onu.

Birbirlerine dokunduklarında başka tarafa baktım. Sabahleyin polisin bulabileceği bir ipucu var mı diye gözlerimi mısır tarlasına çevirdim. Dolu mısır saplarını eğdi ve hayvanları ürkütüp deliklerine kaçırdı. Toprağın biraz altında çok sevdiğim yabani tavşanların, yakın çevredeki sebze ve çiçekleri yiyen ve bazen farkında olmadan inlerine zehir götüren tavşancıkların tünelleri vardı. Sonra tüm bir tavşan ailesi toprağın içinde, bahçelerine zehirli yem koyan adam ya da kadından çok uzakta büzülüp ölürdü.

Ayın onunun sabahında babam viskiyi mutfaktaki lavaboya döktü. Lindsey, "Neden?" diye sordu.

"İçmekten korkuyorum," dedi.

"Telefonda ne dediler?" diye sordu kız kardeşim.

"Ne telefonu?"

"Susie'nin gülümsemesi için hep söylediğin sözü duydum. Yıldızların patlamasıyla ilgili."

"Böyle mi dedim?"

"Biraz aptallaşır gibi oldun. Polisti, değil mi?"

"Yalan yok değil mi?"

"Yalan yok," diye onayladı Lindsey.

"Bir vücut parçası bulmuşlar. Susie'nin olabilir."

Midesine hızlı bir yumruk yemiş gibiydi. "Ne?"

"Hiçbir şey kesin değildir," diye toparlamaya çalıştı babam.

Lindsey mutfak masasına oturdu. "Kusacağım," dedi.

"Tatlım?"

"Baba, ne olduğunu anlatmanı istiyorum. Gövdesinin hangi parçası, sonra da kusmam gerekecek."

Babam, büyük metal bir tas buldu. Masaya getirdi ve oturmadan önce Lindsey'in önüne koydu.

"Tamam," dedi. "Şimdi söyle."

"Bir dirsekmiş. Gilbert'lerin köpeği bulmuş."

Onun elini tuttu ve sonra kardeşim söz verdiği gibi parlak gümüş tasa kustu.

O sabah hava açtı ve evimin biraz ilerisinde, polis mısır tarlasını iple çevirip aramalarına başladı. Yağmur, sulusepken kar ve dolu toprağı iyice ıslatmıştı; yine de toprağın yeni kazıldığı bir yer vardı. İşe oradan başladılar.

Bazı yerlerde, daha sonra laboratuvarın bulduğuna göre, toprakta bolca kanım vardı, tam o sırada polisler giderek sinirleniyor, soğuk ıslak toprağı bir kızı bulmak umuduyla araştırıyorlardı.

Futbol sahasının kenarında, kürek ve tırmıkları tıbbi aletler gibi kullanan ağır mavi parkalı adamlara merakla bakan komşularımızdan birkaçı, polis kordonundan saygılı bir uzaklıkta duruyordu.

Babam ve annem evde kalmıştı, Lindsey odasındaydı. Buckley, bugünlerde çok zaman geçirdiği arkadaşı Nateler'in hemen akındaki evindeydi. Ona benim Clarissa'ya gittiğimi, uzun süre orada kalacağını söylemişlerdi.

Vücudumun nerede olduğunu biliyor, ama onlara söyleyemiyordum. Olacakları görmek için izledim ve bekledim. Ve sonra, yıldırım düşer gibi, akşamüstü geç bir saatte, bir polis memuru toprağa bulanmış elini kaldırdı ve bağırdı.

"Buraya!" dedi ve öteki memurlar koşup onun çevresini sardı.

Bayan Stead'in dışındaki komşular evlerine gitmişti. Keşfi yapan polisle konuştuktan sonra, Dedektif Fenerman karanlık gruplarını bozdu ve ona yaklaştı.

Onları ayıran kordonun üstünden, "Bayan Stead?" dedi.

"Evet."

"Okulda bir çocuğunuz var mı?"

"Evet."

"Lütfen, benimle gelebilir misiniz?"

Genç bir memur Bayan Stead'i polis kordonunun altından ve altüst edilmiş yamru yumru mısır tarlasının üstünden geçirip diğer adamların durduğu yere götürdü.

"Bayan Stead," dedi Len Fenerman, "bu tanıdık geliyor mu?" *Bir Alaycı Kuşu Öldürmek* kitabının karton kapaklı bir nüshasını havaya kaldırdı. "Okulda bunu okuyorlar mı?"

O küçük kelimeyi söylerken yüzünün tüm rengi kaçan kadın, "Evet," dedi.

"Size sorabilir miyim acaba..." diye söze başladı.

Kadın Len Fenerman'ın çelik mavisi gözlerine bakarak, "Dokuzuncu sınıf," dedi. "Susie'nin sınıfı." O bir terapistti, hastalarının yaşamlarının zor ayrıntılarını dinlemek ve akılcı bir biçimde tartışmak için yeteneklerine güvenirdi ve kendisini oraya getiren genç memura dayanmak gereğini hissetti. İçinden keşke öteki komşularla gidip, kocamla birlikte oturma odasında ya da arka bahçede oğlumla olsaydım, diye geçirdiğini hissedebiliyordum.

"Hocası kim?"

"Bayan Dewitt," dedi Bayan Stead. "Çocuklar *Othello*'dan sonra onu gerçek bir kurtuluş olarak görürler."

"*Othello* mu?"

"Evet," dedi. Okul hakkındaki bilgileri birden önem kazanmıştı. Tüm polisler dinliyordu. "Bayan Dewitt okuma listesini hafifleştirmekten hoşlanır ve Noel'den önce Shakespeare ile büyük bir atılım yapar. Sonra ödül olarak Harper Lee'ye geçer. Susie eğer *Bir Alaycı Kuşu Öldürmek*'i taşıyorduysa *Othello* ödevini vermiş olmalı."

Bunların hepsi doğrulandı.

Polis telefonlar etti. Dairenin giderek genişlediğini izledim. Ödevim Bayan Dewitt'teydi. Sonunda onu not vermeden, postayla aileme yolladı. Bayan Dewitt, "Buna sahip olmak isteyeceğinizi düşündüm," yazılı bir not eklemişti. "Çok çok üzgünüm." Okumak, annem için çok acı verici olacağından o ödev Lindsey'e miras kaldı. "Toplumdışı: Tek Başına Bir Adam" koymuştum adını. "Toplumdışı"nı Lindsey önermiş, öteki yarısını da ben bulmuştum. Kız kardeşim onun yan tarafına üç delik açtı ve itinayla yazılmış her sayfayı boş bir deftere tutturdu. Dolabına, Barbie kutusuyla benim gıpta ettiğim, kusursuz durumda olan Pırtık Ann ve Andy'nin kutusunun altına koydu.

Detektif Fenman ebeveynimi aradı. O son gün benim olduğunu tahmin ettikleri bir okul kitabı bulmuşlardı.

Huzursuz bir nöbete daha başladıkları sırada babam anneme, "Ama herhangi birinin olabilir," dedi. "Ya da yolda düşürmüştür."

Kanıtlar birikiyor, ama onlar inanmayı reddediyorlardı.

İki gün sonra, 12 Aralık'ta polis, Bay Botte'nin sınıfındaki notlarımı buldu. Hayvanlar, defteri ilk gömüldüğü yerden çıkarmıştı; toprak çevredeki örneklere benzemiyordu, asla anlayamadığım, ama yine de sadakatle not ettiğim teorilerin karga-

cık burgacık yazıldığı grafik kâğıdı, bir karga yuvası bir kedi tarafından devrilince bulunmuştu. Polis, didiklenmiş kâğıt parçalarını daha ince ve çizgisiz bir başka kâğıdın parçalarından ayırmıştı.

Ağacın olduğu yerdeki bir evde oturan kız, el yazısının bazılarını tanımıştı. Bunlar benim değil, bana âşık olan oğlanın yazısıydı: Ray Singh. Ray annesinin özel kâğıdının üstüne bana, hiç okumadığım bir aşk mektubu yazmıştı. Çarşamba günkü laboratuvar dersinde defterimin içine koymuştu. El yazısı belirgindi. Diğer memurlar geldiğinde, benim biyoloji defterimin parçalarıyla Rah Singh'in mektubunu birleştirmeleri gerekmişti.

Bir dedektif eve gelip onunla konuşmak isteyince annesi, "Ray kendini iyi hissetmiyor," dedi. Ama polisler gerekeni kadından öğrendi. Polisin sorularını oğluna tekrarlarken Ray başıyla onaylıyordu. Evet, Susie Salmon'a bir aşk notu yazmıştı. Evet, Bay Botte kıza sınav kâğıtlarını toplamasını söylediğinde onun defterinin içine koymuştu. Evet, kendine Mağribi demişti.

Nerissa

Ray Singh ilk zanlı oldu.

Annem babama, "O tatlı çocuk mu?" dedi.

Kız kardeşim o akşam yemekte, monoton bir sesle, "Ray Singh iyidir," dedi.

Ailemi izledim ve onların bildiğini anladım. Ray Singh değildi.

Polis evine baskın yaptı, bazı şeyleri ima ederek üstüne yüklendi. Ray'in koyu renkli teninde okudukları suçlulukla bu olaydan kaynaklanan hışımlarıyla ve güzel ama fazla egzotik, elde edilemeyen annesinden ötürü duydukları öfkeyle dolmuşlardı. Ama Ray'in bir mazereti vardı. Her ulustan birçok kimse onun lehine tanıklık etmek için çağrılabilirdi. Penn'de tarih okutan babası, öldüğüm gün Uluslararası Meclis'te yapacağı

bir konuşmada, delikanlılık deneyimlerini anlatması için zorlamıştı onu.

Ray'in o gün okulda olmaması suçluluğunun kanıtı olarak görülmüştü ama "Dış Mahalleler: Amerikan Deneyimi" üzerine konuştuğunu gören kırk beş katılımcının listesi polise verilince, onun masumiyetini kabullenmeleri gerekti.

Polis Singh'lerin evinin önünde durdu ve çalılardan küçük dallar kırdı. Cevaplar tüm açıklığıyla gökten inip bir ağaca takılmış olsaydı, her şey ne kadar kolay, ne kadar büyülü olacaktı. Söylentiler yayıldı ve Ray'in okulda zorlukla elde ettiği sosyal ilerleme geriledi. Okuldan sonra hemen evine gitmeye başladı.

Tüm bunlar beni deliye döndürüyordu. İzlemek ama polisi Bay Harvey'in yaptığı gotik bir bebek evi için dam süsleri oyarak oturduğu, aileme oldukça yakın seraya doğru yönlendirememek. Haberleri dinleyip gazeteleri tarıyordu. Masumiyetini eski, rahat bir ceket gibi giymişti üzerine. İçinde bir isyan belirmiş ve sonra durulmuştu.

Köpeğimiz Holiday'de teselli aradım. Henüz annemi, babamı, kız kardeşimi ve erkek kardeşimi özlemeye izin vermiyordum ama, onu özlemiştim. Onları özlemek, bir daha onlarla birlikte olamayacağımı kabul ettiğim anlamına gelirdi; aptalca gelebilir ama inanmıyordum buna, inanamazdım. Holiday geceleri Lindsey'in yanında kalıyor, yeni bir bilinmeze kapıyı her açtığında babamın yanında oluyordu. Annemin verdiği her gizli yemekle mutlu oluyordu. Kimsenin görmediği yerlerde, Buckley'in kuyruğunu ve kulaklarını çekmesine izin veriyordu.

Nerissa

Toprakta çok fazla kan vardı.

15 Aralık'ta, yabancılara kapıyı açarken kendilerini daha fazla uyuşturmalarını işaret eden vuruşlar arasında –iyi kalpli

ama münasebetsiz komşular, beceriksiz ama zalim gazeteciler– babamı sonunda inandıran şey geldi.

Kapıyı çalanlar ona çok şefkatli davranan Len Fenerman ve bir de üniformalıydı.

İçeri girdiler, kardeşlerimin duymaması için annemin ne söyleyeceklerse gelip oturma odasında söylemelerini tercih ettiğini bilecek kadar iyi tanıyorlardı artık evi.

"Susie'nin olduğuna inandığımız özel bir eşya bulduk," dedi Len. Len dikkatliydi. Sözcüklerini tarttığını görebiliyordum. İlk başta düşünecekleri şey konusunda gönüllerini ferahlatmak için, bu şekilde konuşması gerektiğinden emindi; yani polisin cesedimi bulduğu, kesinlikle ölmüş olduğumu düşünmelerinden.

Annem sabırsızca, "Ne?" dedi. Kollarını kavuşturdu ve başkalarının anlam yüklediği önemsiz bir ayrıntıya dayanabilmek için hazırlandı. Bir duvardı sanki. Defterler ve romanlar onun için hiçbir şeydi. Kızı bir kolu olmadan da yaşardı. Kan çoksa çoktu. Bir ceset değildi. Jack öyle demişti ve o inanıyordu: Hiçbir şey kesin değildir.

Nerissa

Ama şapkamın bulunduğu kanıt torbasını açtıklarında bir şey kırıldı içinde. Kalbini korumuş olan –onu bir şekilde, inanmaması için uyuşturmuş olan– kristal duvar parçalandı.

Lindsey, "Ponpon," dedi. Mutfaktan oturma odasına süzülmüştü. Benden başka kimse onun geldiğini görmemişti.

Annem bir ses çıkardı ve elini uzattı. Ses, motoru durmadan önce son birkaç ses çıkaran, insan sesi kadar makine sesine de benzeyen, madeni bir gıcırtıydı.

Len, "Lifleri analiz ettik," dedi. Susie'ye yaklaşan her kimse bunu suç sırasında kullanmış."

Babam, "Ne?" diye sordu. Gücü kalmamıştı. Anlayamadığı bir şey anlatılıyordu.

"Onu susturmak için."

"Ne?"

"Onun tükürüğüyle kaplanmış." O ana kadar sessiz duran üniformalı memur gönüllü oldu. "Ağzını tıkamış onunla."

Annem onu Len Fenerman'ın elinden kaptı; dizlerinin üstüne çökerken üstündeki çıngıraklar çaldı. Annem benim için yaptığı şapkanın üstüne eğildi.

Lindsey'in kapıda kaskatı olduğunu gördüm. Annemle babamızı tanıyamıyordu; her şey tanınmaz olmuştu.

Babam, iyi niyetli Len Fenerman'ı ve üniformalı memuru kapıya götürdü.

Len Fenerman, "Bay Salmon," dedi, "bundan sonra üzerinde tartıştığımız diğer kesin kanıtlar kadar, bulduğumuz kan miktarı ve korkarım ki işaret ettiği vahşete dayanarak, kızınızın öldürüldüğünü farz ederek çalışmalıyız."

Lindsey, zaten beş gündür, babamın dirseğimin bulunduğunu söylediğinden beri bildiği şeyi duydu. Annem feryat etmeye başladı.

Fenerman, "Belli olduğuna göre artık cinayet soruşturmasına başlayacağız," dedi.

Babam bir kez daha çabaladı:

"Ama ceset yok."

"Tüm kanıtlar kızınızın öldüğünü gösteriyor. Çok üzgünüm."

Üniformalı memur babamın yalvaran gözlerinin sağına bakıyordu. Bunu ona okulda mı öğrettiklerini merak ettim. Len Fenerman babamla göz göze geldi. "Gün içinde ararım sizi," dedi.

Babam oturma odasına döndüğünde halının üstünde oturan anneme ya da yanındaki katılaşmış kardeşime ulaşamayacak kadar harap haldeydi. Onların kendisini görmesine izin veremezdi. Çalışma odasında halının üzerindeki Holiday'i düşünerek merdivenleri tırmandı. Onu en son orada görmüştü.

Köpeğin boynunu saran derin ür ün için e, a am en ini gözyaşlarına teslim edecekti.

O öğleden sonra sanki adımlarının sesi haberleri doğrulayacakmış gibi, üçü de sessizce ilerledi. Nate'in annesi Buckley'i geri vermek için kapıyı çaldı. Kimse cevap vermedi. Her iki yanındakilerin aynısı olan evin içinde bir şeylerin değiştiğini anlayarak uzaklaştı. Ona, dışarı çıkıp iştahını kapatmak için dondurma alacaklarını söyleyerek kardeşimin entrika arkadaşı oldu.

Saat dörtte, annem ve babam aşağı katta aynı odaya geldiler. Karşı kapılardan geliyorlardı.

Annem, babama baktı: "Annem," dedi ve babam başını salladı. Hayatta kalan tek yaşlı olan, annemin annesine, Büyükanne Lynn'e telefon etti.

Yalnız bırakılırsa, kız kardeşimin bir düşüncesizlik yapacağından korkuyordum. Odasında annemle babamın artık kullanmadığı eski divanda oturup kendini katılaştırmaya çalıştı: *Derin nefes al ve tut. Giderek daha uzun süre hareketsiz kalmaya çalış. Kendini küçült ve taş gibi yap. Duygularını kaldır ve kimsenin göremeyeceği bir yerin altına sakla.*

Annem, Noel'den önce okula gidip gitmemeye kendisinin karar vermesini söyledi –yalnız bir hafta kalmıştı– Lindsey gitme taraftarıydı.

Pazartesi günü, sınıfın ön kısmına yaklaşırken herkes ona bakıyordu.

Bayan Dewitt, "Müdür seni görmek istiyor, canım," dedi yavaşça.

O konuşurken kardeşim Bayan Dewitt'e bakmıyordu. Birileriyle konuşurken yokmuşlar gibi bakmakta ustalaşıyordu. Bu bir şeylerin olacağını bana anlatan ilk ipucuydu. Bayan

Dewitt aynı zamanda İngilizce öğretmeniydi ama daha önemlisi oğlanların futbol koçu olan ve Lindsey'i kendi takımına katılması için yüreklendiren Bay Dewitt'le evliydi. Kız kardeşim Dewitt'leri severdi, ama o sabah yalnızca savaşabileceği insanların gözlerinin içine bakabiliyordu.

Eşyalarını toplarken her yerde fısıltılar duyuyordu. Odayı terk etmeden önce Danny Clarke'ın Sylvia Henley'e bir şey fısıldadığından emindi. Sınıfın arkalarına yakın bir yerde biri yere bir şey düşürdü. Bunu, onu alırken komşularına ölen kızın kardeşiyle ilgili bir-iki söz söylemek için yaptığına inanıyordu.

Lindsey koridorlarda –yakınlarda olabilecek herhangi birinden sakınarak– dolap sıralarının aralarında yürüdü. Keşke onunla yürüyebilip, müdürün toplantı salonunda herhangi bir toplantıyı başlatırken söylediği cümleyi taklit edebilseydim: "Müdürünüz ilkeleri olan arkadaşınızdır." Kulağına vızıldar, gülmekten çatlatırdım onu.

Ama boş koridorlarla kutsanmışken, müdüriyete geldiğinde sekreterlerin ıslak bakışlarıyla lanetlendi. Fark etmezdi. Evde, yatak odasında hazırlamıştı kendini. Her tür sevgi hücumuna karşı tepeden tırnağa silahlanmıştı.

Müdür Caden, "Lindsey," dedi. "Bu sabah polisten bir telefon aldım. Kaybınıza çok üzüldüm."

Kız dimdik baktı ona. Sanki bakış değil de lazerdi. "Nedir tam olarak kaybım?"

Bay Caden, çocukların krizlerinden doğrudan söz etmesi gerektiğini hissetmişti. Masasının arkasından çıktı ve Lindsey'i, çoğunlukla kanepe dedikleri şeye doğru yöneltti. Sonunda, politikacıların okul bölgesinde dolaşıp ona, *"Burada bir kanepe olması doğru değil, iskemleler daha iyi olur. Kanepeler yanlış mesaj verebilir,"* demelerinden sonra kanepeyi iki koltukla değiştirdi.

Bay Caden, "Elimizden geldiğince yardım etmek için buradayız," dedi. Becerebildiğinin en iyisini yapıyordu.

"Ben iyiyim," dedi kardeşim.

"Bundan söz etmek ister miydin?"

"Neden söz etmek ister miyim?" diye sordu Lindsey. Babamın, "Benimle o hırçın tonda konuşma, Susie," dediği gibi, "hırçın" davranıyordu.

"Kaybınız," dedi adam. Uzandı ve kardeşimin dizine dokundu. Eli onu dağlayan kızgın bir demir gibi gibiydi.

"Bir şey kaybettiğimin farkında değildim," dedi ve Herkül'e yakışır bir gayretle bluzunu düzeltip ceplerini araştırdı.

Bay Caden ne diyeceğini bilemiyordu. Bir yıl önce Vicki Kurtz kollarının arasında dağılmıştı. Zor olmuştu, evet, ama şimdi geriye bakınca, Vicki Kurtz ve ölmüş annesi başarıyla üstesinden gelinmiş bir kriz gibi görünüyordu. Vicki Kurtz'u kanepeye oturtmuş –yok, yok, Vicki doğruca oraya yürüyüp oturmuştu– "Kaybınıza üzüldüm," demişti ve Vicki Kurtz fazla şişirilmiş bir balon gibi patlamıştı. Kollarının arasında ağlamış, ağlamış ve adam o gece elbisesini temizleyiciye götürmek zorunda kalmıştı.

Ama Lindsey Salmon büsbütün başka bir şeydi. Üstün yetenekliydi, okulundan, ülke çapında yapılan Üstün Yetenekliler Sempozyumu'na katılan yirmi öğrenciden biriydi. Sicilindeki tek sorun, sınıfa açık saçık bir edebiyat –*Uçma Korkusu*– kitabı getirdiğinde öğretmeni onu azarladığında çıkan hafif çekişmeydi.

"Güldür onu," demek istedim. "Onu bir Marx Kardeşler filmine götür, bir osuruk yastığının üstüne otur, üstünde sosisli sandviç yiyen şeytanlar olan külotunu göster ona!" Tüm yapabildiğim konuşmaktı ama dünyadaki hiç kimse beni duyamazdı.

◇ ◇ ◇

Okulda herkesi testlerden geçirmiş, sonra da kimin yetenekli, kimin yeteneksiz olduğuna karar vermişlerdi. Beni aptal yerine koymalarından çok onun saçlarına sinir olduğumu söylemek isterdim. İkimiz de gür sarı saçlarla doğmuştuk ama benimki hızla dökülmüş ve yerine fare rengine benzeyen kahverengi saçlar çıkmıştı. Lindsey'inkiler olduğu gibi kaldı ve efsanevi bir üne kavuştular. Ailemizdeki tek gerçek sarışın oydu.

Ama bir kez üstün yetenekli denmesi, bu ada layık olmak için çalışma hırsı verdi ona. Kendini yatak odasına kilitledi ve kalın kitaplar okudu. Ben, *Tanrı Orada mısın? Benim Margaret*'i okurken o, Camus'ün *Direniş, İsyan* ve *Ölüm*'ünü okuyordu. Belki de hepsini anlamıyordu ama onları yanında taşıyor ve bu, insanların –öğretmenler de dahil– onu rahat bırakmasını sağlıyordu.

"Hepimizin Susie'yi özlediğini söylüyorum, Lindsey," dedi Bay Caden.

O cevap vermedi.

"O çok zekiydi," diye çabaladı.

Kardeşim ona boş boş bakıyordu.

"Şimdi her şey senin omuzlarında." Ne söylediğinin farkında değildi, ama sessizliğin bir yerlere vardığı anlamına geldiğini düşündü. "Salmon'ların tek kızı şimdi sensin."

Hiçbir şey.

"Bu sabah beni görmeye kim geldi biliyor musun?" Bay Caden büyük bitişi sona bırakmıştı, bu kesinlikle üstünde çalıştığı bir şeydi. "Bay Dewitt. Bir kız takımına koçluk etmeyi düşünüyor," dedi. "Fikir tümüyle senin çevrende toplanıyor. Senin ne kadar iyi olduğunu, oğlanlarla boy ölçüşebileceğini izlemiş ve eğer öncülük edersen diğer kızların da geleceğini düşünüyor. Ne dersin?"

Kız kardeşimin yüreği yumruk gibi kapandı içinde. "Kardeşimin öldürüldüğünü tahmin ettiğimiz yerin yaklaşık yirmi

adım ilerisindeki sahada futbol oynamak oldukça zor olacak derim."

Gol!

Bay Caden'in ağzı açıldı ve bakakaldı.

Lindsey, "Başka bir şey var mı?" diye sordu.

"Hayır, ben..." Bay Caden yeniden elini uzattı. Hâlâ bir şeyler vardı – anlamak için bir arzu. "Hepimizin ne kadar üzgün olduğunu bilmeni istiyorum," dedi.

"Derse geç kaldım," dedi kardeşim.

O anda bana, babamın çok sevdiği Western filmlerinden bir karakteri hatırlattı; geceleyin birlikte izlediğimiz bir Western film karakterini. Her zaman, ateş ettikten sonra silahını dudaklarına götürüp üfleyen bir adam olurdu.

Lindsey ayağa kalktı ve Müdür Caden'in odasından çıkmak üzere yürüdü. Yürüyüp uzaklaşmak onun tek dinlenme anıydı. Sekreterler kapının öteki tarafında, öğretmenler sınıfların önünde, öğrenciler sıralarda, ailemiz evde, polis gelmek üzere. Yıkılmayacaktı.

Onu izledim, kafasında aynı satırı durmadan tekrarladığını hissettim. *İyi. Her şey iyi.* Ölmüştüm, ama bu her zaman olan bir şeydi; insanlar ölürdü. O gün odadan ayrılırken, sekreterlerin gözlerine bakar gibiydi, ama aslında onların kötü sürülmüş rujlarına ya da pamuklu kumaştan yapılmış tayyörlerine dikkat etmekteydi.

O gece odasında yere yatıp ayaklarını masanın altına sıkıştırdı. On kez mekik çekti. Sonra şınav durumuna geçti. Ama kızlarınki gibi değil. Bay Dewitt ona deniz kuvvetlerindeyken, baş yukarda, tek elle ve arada el çırparak çekilen şınavdan bahsetmişti. On tane şınav çektikten sonra kitaplığına gitti ve en ağır kitaplardan iki tanesini seçti – sözlüğü ve dünya almanağı. Kolları ağrıyıncaya kadar pazu geliştirmeye çalıştı. Yalnızca nefesine yoğunlaştı. İçeri. Dışarı.

* * *

Cennetimin ana meydanındaki kameriyede oturdum, (komşularımız O'Dwyer'lerin bir kameriyesi vardı; olanları her zaman kıskanmıştım) ve kız kardeşimin hiddetten köpürdüğünü izledim.

Ölmeden saatler önce, annem buzdolabına Buckley'in çizdiği bir resmi asmıştı. Resimde kalın mavi bir çizgi havayı ve yeri ayırıyordu. Sonraki günlerde ailemin o çizginin bir o yanına bir bu yanına yürüdüğünü izledim ve o kalın mavi çizginin gerçek bir yer olduğuna inandım – bir ara, cennetin ufkunun dünyanınkiyle birleştiği yer. Oraya, renkli kalemlerin mısırçiçeği mavisine, asil turkuvaz göğe gitmek isterdim.

Sık sık basit şeyleri arzu ettiğimi fark eder ve onları elde ederdim. Kürklü paketlerdeki zenginlikler. Köpekler.

Cennetimde her gün odamın dışındaki parkta, minik ve büyük, her cins köpek koşardı. Kapıyı açınca şişman ve mutlu, sıska ve tüylü, ince ve tüysüz, onları görürdüm. Sırtüstü yuvarlanan Pitbul'lar; dişilerinin kara memeleri şişmişti ve yavrularının gelip onları emmeleri için yalvarırlardı. Basset'ler Daşhund'ların arkalarını, tazıların bileklerini ve Pekin köpeklerinin başlarını itelerken, ayakları takılıp düşerdi. Holly saksafonunu çıkarıp parka bakar ve blues çalarken av köpeklerinin tümü onun korosundan kaçardı. İnleyerek arka bacaklarının üstüne otururlardı. O zaman diğer kapılar açılır ve kadınlar yalnız ya da oda arkadaşlarıyla kaldıkları odalarından çıkarlardı. Ben dışarı çıkardım, Holly sonsuz bir bis yapar, güneş batardı ve biz köpeklerle birlikte dans ederdik. Biz onları kovalardık, onlar bizi. Kuyruk kuyruğa daire çizerdik. Puantiyeli elbiseler, çiçekli elbiseler, çizgili elbiseler, düz elbiseler giyerdik. Ay yükselince müzik dururdu. Dans dururdu. Biz donardık.

Bayan Bethel Utemeyer, cennetimin en yaşlı sakini, kemanını çıkarırdı. Holly hafifçe saksafonuna basardı. Düet yaparlardı. Bir kadın yaşlı ve sessiz, bir kadın henüz genç kızlıktan çıkmamış. İleri geri, şizofrenik bir teselli yaratırlardı.

Tüm dansçılar yavaşça içeri girerdi. Şarkı, Holly son bir kez melodiyi çalıncaya ve sessiz, dik, tarihi Bayan Utemeyer oynak ve hızlı cig dansıyla bitirinceye kadar yankılanırdı.

Ev artık uyumuş olurdu; bu huzur saatlerimdi.

ÜÇ

Dünya ile ilgili tuhaflık aşağı baktığımızda gördüklerimizdi. Zannettiğimizin aksine bedenleri gökdelenlerdeki karıncalar gibi görünmesine rağmen, ruhları tüm dünyaya yayılıyordu.

Holly ile dünyayı inceler, en sıradan anda beklenmeyeni arayarak bir iki saniye bir sahnenin üzerine inerdik. Bir ruh canlı bir varlığın yanında koşar, yavaşça omuzuna ya da yanağına dokunur ve cennete doğru yoluna devam ederdi. Ölüler hiçbir zaman canlılar tarafından tam olarak görülmez, ama pek çok kişi çevresinde bir şeylerin değiştiğini şiddetle hisseder. Havada bir serinlikten söz ederler. Ölenlerin eşleri rüyalarından uyanır ve bir şeklin yataklarının ayakucunda ya da kapıda durduğunu, hayalet gibi bir şehir otobüsüne bindiğini görürler.

Dünyadan giderken Ruth adında bir kıza dokundum. Aynı okula giderdik, ama hiçbir zaman yakın olmamıştık. Ruhum çığlıklarla dünyadan uzaklaşırken yolumun üstünde duruyordu. Yaşamdan koparılıp böyle bir şiddetin içinde kaybolunca, adımlarımı hesaplayamamıştım. Düşünmeye zamanım olmamıştı. Şiddet karşısında, dikkatini kaçmaya verirsin. Sınırın öte yanına geçmeye başladığınızda yaşam karşı konulamaz bir

şekilde kıyıdan uzaklaşan bir gemi gibi sizden uzaklaşırken, sizi taşıyacak bir ip gibi ve yalnızca olduğunuz yerden sizi uzaklaştırmasını umarak, ölüme sıkıca sarılırsınız.

Hapishane hücresinden yapılan bir telefon görüşmesi gibi Ruth Connors'a hafifçe sürtündüm; yanlış numara, yanlışlıkla çevrilen telefon. Orada Bay Botte'nin kırmızı ve paslı arabasının yanında durduğunu gördüm. Yanından yıldırım gibi geçerken, elim ona, son yüze dokunmak, bu "pek o kadar da sıradan olmayan" genç kızda dünyayla son bağlantıyı hissetmek için kalktı.

7 Aralık sabahında Ruth, annesine rüya olamayacak kadar gerçek görünen bir rüya gördüğünü söyledi. Annesi ne demek istediğini sorduğunda, Ruth, "Fakülte parkından geçiyordum ve birden, futbol sahasının içinden solgun bir hayaletin bana doğru koştuğunu gördüm," dedi.

Bayan Connors, tencerede sertleşmekte olan yulafı karıştırdı. Uzun ince parmaklı ellerini – babasından miras aldığı– oynatarak konuşan kızını izledi.

"Bir kadındı, bunu hissedebiliyordum," dedi Ruth. "Tarladan dışarı uçtu. Gözleri boştu. Üstünde sanki tülbent kadar ince bir örtü vardı. Tülün ardından yüzünün hatları belli oluyordu; burnunu, gözlerini, yüzünü, saçlarını görebiliyordum."

Annesi yulafı ocağın üstünden alıp ateşi kıstı. "Ruth," dedi, "hayal gücünün sana oyun oynamasına izin veriyorsun."

Ruth susması gerektiğini anladı. Ölümümün öyküsü, on gün sonra, tüm iyi dehşet öykülerinde olduğu gibi ince farklar eklenerek okul koridorlarında dolaşmaya başladığında bile, bir daha rüya olmayan rüyadan söz etmedi. Yaşıtlarım dehşeti olduğundan da korkunç hale getirmek için zorlandılar. Ama ayrıntılar hâlâ eksikti; neden, ne zaman ve kim soruları, tahminleriyle doldurmaları gereken boş kâselerdi. *Şeytana Tapma. Gece Yarısı. Ray Singh.*

Ne kadar çabalasam da, Ruth'a kimsenin bulamadığı şeyi gösteremedim; gümüş uğur bileziğimi. Ona yardım edeceğini düşünmüştüm. Orada açıkta, onu tanıyacak ve ipucu diye düşünecek bir elin uzanmasını bekliyordu. Ama artık mısır tarlasında değildi.

Ruth şiir yazmaya başladı. Eğer annesi ya da ona daha fazla yaklaşabilen öğretmenleri başından geçen karanlık gerçeği duymak istemiyorlarsa, o da bu gerçeği şiirle örtecekti.

Ruth'un ailemle konuşmasını nasıl da istiyordum. En iyi olasılıkla, kardeşimden başka hiç kimse adını bile bilmiyordu onun. Ruth jimnastikte sondan bir önceki kızdı. Top üzerine doğru gelip yanında yere çarparken, durduğu yerde büzülen ve takım arkadaşlarıyla jimnastik hocasının homurdanmamak için kendilerini zor tuttukları kızdı.

Annem, babamın sorumluluklarının getirdiği birtakım ayak işlerini yapmak için –şimdi küçük oğlunun, karısının ve geri kalan kızının hareketlerinden fazlasıyla haberdar oluyordu– içeri dışarı koşmasını izleyerek holümüzdeki dik arkalı koltukta otururken, Ruth okul parkında kaza sonucu benimle buluştu ve araştırmaya başladı.

Eski yıllıkları araştırdı, Kimya Kulübü gibi çeşitli aktivitelerle birlikte benim sınıf resimlerimi de buldu ve annesinin kuğu şeklindeki işleme makasıyla kesip çıkardı. Onun saplantısı artarken bile, Noel'den önceki son hafta okulumuzun holünde bir şey görünceye kadar, ona karşı dikkatli davranmayı sürdürdüm.

Bu benim arkadaşım Clarissa ve Brian Nelson'du. Brian'a "korkuluk" adını takmıştım, çünkü kızların bayıldığı inanılmaz omuzları olmasına rağmen, yüzü bana samanla doldurulmuş bir çuvalı hatırlatırdı. Deriden, kenarları sarkık bir hippi şapkası giyer ve öğrenci sigara salonunda elle sarılmış sigarala içerdi. Anneme göre, Clarissa'nın bebek mavisi göz farı mera

kı bir erken uyarıydı, ama ben onu sırf bu nedenden ötürü seviyordum. Yapmaya iznim olmayan şeyleri yapardı; uzun saçlarının rengini açar, platform ayakkabılar giyer, okuldan sonra sigara içerdi.

Ruth ikisiyle karşılaştı, ama onu görmediler. Sosyal öğretmeni Bayan Kaplan'dan ödünç aldığı bir yığın kocaman kitap taşıyordu. Hepsi eski feminist kitaplardı ve ne olduklarını kimse görmesin diye arkalarını karnına dayayarak taşıyordu onları. Bir müteahhit olan babası, hediye olarak ona iki tane süper güçlü lastik kitap kayışı yapmıştı. Ruth ikisini de tatilde okumayı planladığı ciltleri sarmakta kullanmıştı.

Clarissa ve Brian kıkırdıyordu. Oğlanın eli kızın gömleğinin içindeydi. Yukarı çıkardıkça kızın kıkırdaması arttı, ama dönerek ya da birkaç santim uzaklaşarak onun ileri gitmesini engelliyordu. Ruth birçok şeyde olduğu gibi, bundan da uzak durdu. Başka zaman olsa başını eğip gözlerini kaçırarak atlatırdı bunu, ama herkes Clarissa'nın benim arkadaşım olduğunu bilirdi. Onun için izledi.

Brian, "Hadi tatlım," dedi, "yalnızca küçük bir aşk tepeciği. Bir tanecik."

Ruth'un dudaklarının iğrenerek kıvrıldığını fark ettim. Benimki de cennette kıvrılıyordu.

"Brian, yapamam. Burada olmaz."

"Mısır tarlasına ne dersin?" diye fısıldadı oğlan.

Clarissa sinirli sinirli kıkırdadı, ama onun boynuyla omzu arasındaki yere sokuldu. Şimdilik, onu reddedecekti.

Bundan sonra, Clarissa'nın dolabı soyuldu.

Albümü, dolabının içine öylesine konmuş resimleri ve Brian'ın Clarissa'nın haberi olmadan oraya sakladığı esrar stoğu gitmişti.

Hiç uyuşturucu kullanmamış olan Ruth, o geceyi annesinin kahverengi uzun More 100 sigaralarının içindeki tütünü bo-

şaltıp esrarla doldurarak geçirdi. Aletlerin durduğu kulübede bir fenerle resimlerime bakarak ve okuldaki esrarkeşlerin bile dayanamayacağı kadar çok esrar içerek oturdu.

Mutfak penceresinin önünde durup bulaşıkları yıkayan Bayan Connors, alet kulübesinden gelen bir koku duydu.

Elinde bir fincan kahveyle oturmuş *Akşam Postası*'nı okuyan kocasına, "Caliba Ruth okulda yeni arkadaşlar ediniyor," dedi. Adam günün sonunda, bunun üzerine tahminde bile bulunamayacak kadar yorgundu.

"İyi," dedi.

"Belki de onun için hâlâ umut vardır."

"Her zaman," dedi adam.

O gece geç saatte, gözleri fener kullanmaktan ve içtiği sekiz More sigaradan ötürü uykulu, sendeleyerek içeri girdiğinde annesi onu gülümseyerek karşıladı ve mutfakta yabanmersini pastası olduğunu söyledi. Bir oturuşta tüm pastayı neden yediğini anlaması Ruth'un birkaç gününü aldı ve biraz "Susie Salmon dışı" araştırma yapması gerekti.

Cennetimdeki hava sık sık kokarca gibi kokardı; ama hafifçe. Bu, dünyadaki en çok sevdiğim kokulardandı. İçime çekince, kokladığım kadar, hissederdim de onu. Bu hayvanın korkusuyla gücünün keskin ve kalıcı bir karışımıydı. Franny'nin cennetinde saf, birinci kalite tütün kokardı. Holly'ninkinde kumkat* gibiydi koku.

Kameriyede günler ve geceler boyunca oturur, izlerdim. Clarissa'nın benden uzaklaşıp Brian'ın verdiği rahatlığa dönmesini gördüm. Ruth'un bir evin köşesinden ya da revirin yakınındaki kafeteryanın dışından onu gözlediğini gördüm. Başlangıçta tüm okulu görebilme özgürlüğü sarhoş ediciydi. Fut-

* *Kumkat: Bir tür küçük portakal (Çn.)*

bol koçu yardımcısının, evli olan fen öğretmeni için belli etmeden çikolatalar bıraktığını, ya da amigo kızlar takımının başkanının birçok kez, birçok okuldan atılmış, sayısını unutacak kadar çok oğlanın ilgisini çekmeye çalıştığını izlerdim. Sanat öğretmeninin tuğla ocağı odasında kız arkadaşıyla sevişiğini ve müdürün futbol koçu yardımcısına dalgın dalgın baktığını izlerdim. Futbol koçu yardımcısının kare çenesinin bana vız gelmesine rağmen, Kennet Lisesi'nin damızlığı olduğuna karar verdim.

Her gece dubleks evime dönerken yolda bir kez *Bizim Kasaba* oyununda gördüğüm eski tip sokak lambasının altından geçerdim. Yuvarlak lambalar, demir bir direkten bir yay çizerek sarkardı. Onları hatırlıyordum, çünkü ailemle birlikte gördüğümde, onları ışık dolu dev meyve tanelerine benzetmiştim. Cennette eve giderken kurduğum bir oyunda, duruşumu öyle bir ayarlıyordum ki gölgem meyveleri topluyordu.

Bir gece Ruth'u izledikten sonra, bu oyunun ortasında Franny ile karşılaştım. Meydan terk edilmiş ve yapraklar ilerde bir girdap halinde dönmeye başlamıştı. Durdum ve ona, gözlerinin ve ağzının yanındaki çizgilere baktım.

Franny, "Neden titriyorsun?" diye sordu.

Hava nemli ve soğuk olmasına rağmen, nedenin bu olduğunu söyleyemedim.

"Annemi düşünmeye engel olamıyorum," dedim.

Franny sol elimi ellerinin içine aldı ve gülümsedi.

Onu hafifçe yanağından öpmeyi ya da bana sarılmasını istedim, ama bunun yerine önümden yürüyüp gitmesini izledim, mavi elbisesinin peşinden sürüklendiğini gördüm. Onun annem olmadığını biliyordum; öyleymiş gibi davranamıyordum.

Arkamı döndüm ve kameriyeme geri gittim. Nemli havanın, bacaklarım ve kollarımdan yukarı tırmandığını, saçlarımın uçlarını hafifçe yukarıya kaldırdığını hissettim. Sabahları

örümcek ağlarının nasıl küçük çiğ mücevherleri tuttuklarını, bileğimin küçük bir hareketiyle onları nasıl yok ettiğimi düşündüm.

On birinci doğum günümün sabahında çok erken kalkmıştım. Ya hiç kimse kalkmamıştı ya da ben öyle düşünmüştüm. Aşağı süzülüp hediyelerimin orada olacağını düşünerek yemek odasına baktım. Ama orada hiçbir şey yoktu. Masa dünkü gibiydi. Ama arkamı dönünce oturma odasında annemin masasının üstünde gördüm onu. Her zaman temiz yüzeyiyle süslü masa. Ona, "Fatura ödeyen masa," derlerdi. İnce kâğıdın içinde ama daha paketlenmemiş halde bir fotoğraf makinesi vardı; almayacaklarından emin bir şekilde sesimde bir sızlanmayla istemiş olduğum şey. Yanına gittim ve baktım ona. Bir *instamatic*'ti ve yanında da üç rulo filmle bir kutu kare flaş lambası vardı. Bu benim ilk makinemdi ve olmak istediğim şey için başlangıçtı. Bir vahşi doğa fotoğrafçısı olmayı istiyordum.

Çevreme baktım. Kimse yoktu. Annemin her zaman yarı açık tuttuğu –davetkâr ama gizli– ön jaluzilerden, sokağın aşağısında yaşayan ve özel bir okula giden Grace Tarking'in, ayaklarında ağırlıklarla yürüdüğünü gördüm. Aceleyle kameraya film koydum ve büyüyünce vahşi filler ve gergedanların arkasından yapmayı hayal ettiğim şekilde, Grace Tarking'i gizlice izlemeye başladım. Burada jaluziler ve pencerelerin ardına saklanıyordum, orada yüksek sazlar olacaktı. Pazen sabahlığımın uzun eteklerini elimde toplayıp, sinsice olduğunu düşündüğüm şekilde sessizce duruyordum. Oturma odamızdan, girişe ve öteki taraftaki küçük odaya kadar onun hareketlerini izleyerek geldim. Onun uzaklaşan görüntüsüne bakarken birden aklıma harika bir fikir geldi; onu hiçbir engel olmadan görebileceğim arka bahçeye koşacaktım.

Böylece ayaklarımın ucuna basarak evin arkasına koştum, tek bulduğum ardına kadar açık veranda kapısıydı.

Annemi görünce, Grace Tarking'i tümüyle unuttum. Bundan daha iyi açıklayabilmeyi isterdim, ama onun bu kadar hareketsiz, sanki *orada değilmiş* gibi durduğunu hiç görmemiştim. Etrafı çevrili verandanın dışında, arka bahçeye doğru bakan, alüminyumdan katlanabilir bir iskemlenin üzerinde oturuyordu. Elinde bir tabak ve tabağın içinde her zamanki bir fincan kahvesi vardı. O sabah ruj lekeleri yoktu, çünkü şey için ruj sürmemişti... Kimin için? Bu soruyu sormayı hiç düşünmemiştim. Babam? Biz?

Holiday kuş banyosunun yanında mutlulukla soluyarak oturuyordu, ama beni fark etmedi. Annemi izliyordu. Annemin sonsuzluğa uzanan bir bakışı vardı. O sırada o, annem değil, benden ayrı bir varlıktı. Annemden başka bir şey olarak hiçbir zaman görmediğim bu varlığa baktım ve yüzünün pudralanmış gibi görünen –makyaj yapmamıştı– yumuşak tenini gördüm. Kaşları ve gözleri birbirlerinden ayrı şeyler değilmiş gibi bir bütünlük oluşturuyordu. Babam, özel ikramlar için sakladığı çikolata kaplı kirazlarından istediği zaman ona, "Okyanus Gözler" derdi. Şimdi bunun nedenini de anlıyordum. Mavi oldukları için sanırdım, ama şimdi bana ürkütücü gelen bir şekilde dipsiz olduklarını görüyordum. O anda tasarlanmış bir düşünceyle değil, ani bir içgüdüyle, Holiday beni görmeden ve kokumu almadan, otların üstünde dolaşan nemli pus dağılmadan ve her sabah olduğu gibi onun içindeki anne uyanmadan, yeni kameramla onun bir resmini çekmem gerektiğini hissettim.

Film Kodak fabrikasından özel ve ağır bir zarf içinde geldiğinde, farkı hemen görebildim. Annemin Abigail olduğu tek bir resim vardı. Bu, makinenin kliki onu doğum günü kızının annesine, mutlu köpeğin sahibine, seven adamın karısına ve yine bir başka kız ile çok sevilen bir oğlanın annesine dönüştürmeden önce, o fark etmeden çekilen resimdi. Yuva yapan.

Bahçıvan. Neşeli komşu. Annemin gözleri okyanuslardı ve içlerinde hasarlar vardı. Tüm yaşamım içinde onu anlayabildiğim tek günün o gün olduğunu düşündüm. Dünyadayken bir kez onu Abigail olarak görmüş, ama sonra – onun o anne olmasını ve beni o anne olarak sarmasını isteyerek hayranlığımı kontrol altına almış, güç harcamadan onun kayıp gitmesine izin vermiştim.

Gece yarısı Lindsey holü sessizce geçerken ben kameriyede o fotoğrafı düşünüyordum. Bir evin içinde dolaşan hırsızı izler gibi izledim onu. Odamın kapısının tokmağını çevirince açılacağını biliyordum. İçeri gireceğini biliyordum, ama orada ne yapacaktı? Özel mülküm, evimizin ortasında sahipsiz bir toprak olmuştu bile. Annem dokunmamıştı oraya. Yatağım, öldüğüm günün telaşıyla bırakıldığı gibiydi. Çiçekli suaygırım ve sarı bol paçalı pantolonları seçmeden önce attığım bir giysi de çarşaf ve yastıkların arasında yatıyordu.

Lindsey yumuşak halının üstünde yürüdü ve lacivert etek ile kırmızı-mavi tığ işi yeleğe dokundu. Onun da aynı örgüden yapılmış turuncu-yeşil bir yeleği vardı. Yeleği aldı ve düzelterek yatağın üzerine yaydı. Aynı anda çirkin ve değerliydi. Bunu görebiliyordum. Okşadı onu.

Lindsey tuvalet masamın üstünde duran, içi seçim ve okul rozetleriyle dolu altın tepsinin dış çizgilerini izledi eliyle. En sevdiğim, okulun araba parkında bulduğum ama anneme takmayacağıma söz verdiğim "Hippi-Dippi Aşk Diyor," yazan pembe bir rozetti. O tepsiye bir sürü rozet koyar ve babamın gittiği okul olan İndiana Üniversitesi'nin keçeden kocaman bir bayrağına iğnelerdim. Onları çalacağını düşündüm –takmak için bir ikisini alacağını– ama yapmadı. Eline bile almadı. Sonra onu gördü, tepsinin altından çıkan beyaz bir köşe. Çekti onu.

Bir resimdi bu.

Derin bir nefes verdi, ağzı hâlâ açıktı ve resim elinde yere oturdu. Gücü ve sabrı son haddinde, direklerinden kurtulmuş bir çadır gibi çevresinde dolanıyor, kamçılıyordu onu. Fotoğrafın çekildiği sabah benim olduğum gibi, o da "anne yabancıyı" hiç görmemişti. Hemen sonraki fotoğrafları görmüştü. Annem yorgun görünüyor ama gülümsüyordu. Annem ve Holiday kızılcık ağacının önünde dururken, güneş gecelik ve sabahlığından içini gösteriyordu. Ama o evde annemin aynı zamanda bir başkası –gizemli ve bilinmeyen– olduğunu bilen tek kişi ben olmak istiyordum.

İlk kez başarman bir kaza sonucuydu. Tarih 23 Aralık, 1973'tü.

Buckley uyuyordu. Annem Lindsey'i dişçiye götürmüştü. O hafta, daha iyi bir aile olarak her gün ilerlemeyi denemek için sık sık beraber olmaya karar vermişlerdi. Babam, uzun süre önce onun özel odası olan, üst kattaki konuk odasını temizlemeyi görev edinmişti.

Babası şişelerin içinde gemiler yapmayı öğretmişti ona. Bunlar annem, kız kardeşim ve erkek kardeşimin hiç aldırmadığı şeylerdi. Ben hayrandım onlara. Oda onlarla doluydu.

Tüm gün işte sayılarla uğraşırdı –bir Chadds Ford sigorta şirketine layık şekilde– ve geceleri gemiler yapar ya da rahatlamak için iç savaşı konu eden kitaplar okurdu. Yelkeni kaldırmaya hazır olduğunda beni çağırırdı. O sırada gemi artık şişenin dibine sımsıkı yapıştırılmış olurdu. İçeri girerdim ve babam kapıyı kapatmamı söylerdi. Sık sık, galiba, yemek zili hemen çalardı, sanki annemin kendisinin dışında kaldığı şeyleri hissetmesini sağlayan bir altıncı hissi vardı. Bu hissin işe yaramadığı zamanlarda benim görevim babam için şişeyi tutmaktı.

"Kımıldama," derdi. "Sen benim birinci stüvarimsin."

Yavaşça şişenin ağzından çıkan ipi çekerdi ve işte, orta di-

reğe kadar tüm yelkenler açılırdı. Gemimiz tamamlanmış olurdu. Alkışlayamazdım, çünkü şişeyi tutuyor olurdum, ama her zaman alkışlamak isterdim. Babam artık hızla çalışır, mumun üzerinde kızdırdığı bir tel askıyla ipin ucunu şişenin içinde yakardı. Eğer bunu gerektiği gibi yapamazsa gemi bozulur, ya da daha da kötüsü, kâğıttan minik yelkenler alev alır ve birden, büyük bir parlamayla, elimde alevlerden bir şişe tutar olurdum.

Sonunda babam benim içimi görecek pelesenk odunundan bir aski yaptı. Lindsey ve Buckley heyecanımı paylaşmıyordu. Şansını her üçünde de deneyip, heyecanlarını artırmaya çalıştıysa da sonradan vazgeçti ve odasına çekildi. Ailenin geri kalanına göre bir şişenin içindeki gemi diğerlerinin aynısıydı.

Ama o gün temizlik yaparken benimle konuştu.

"Susie, bebeğim, benim küçük denizci kızım," dedi, "sen her zaman bu küçük olanları severdin."

Şişelerdeki gemileri durdukları raftan getirip masasının üstüne dizerken onu izledim. Annemin toz bezi yapılmış eski bir bluzunu kullanarak rafların tozunu almaya başladı. Masasının altında boş şişeler vardı –ilerdeki gemi yapımcılığımız için topladığımız sıra sıra şişeler, dolapta da başka gemiler vardı– babasıyla birlikte yaptığı gemiler, yalnız yaptığı gemiler ve sonra, birlikte yaptıklarımız. Bazıları kusursuzdu, ama yelkenleri sararmıştı; bazıları sarkmış ya da yıllarla sapasağlam durmuşlardı. Sonraki bir tanesi ölümümden önceki hafta alev almıştı.

Önce onu parçaladı.

Kalbim yerinden oynadı. Döndü ve tüm ötekileri gördü: onca yılı ve onları tutan elleri hatırladı. Ölmüş babasının, ölmüş çocuğunun. Geri kalanları parçalarken onu izledim. Duvarları ve tahta iskemleyi ölüm haberimle vaftiz etti ve sonra konuk odasından bozma odasında, yeşil camlarla çevrili holde durdu. Şişeler, gemi gövdeleri ve yelkenleri, hepsi dağılmış, k

rık bir halde yatıyorlardı. Yıkıntının içinde durdu. İşte o sırada, nasıl olduğunu bilmeden, kendimi gösterdim. Her cam parçasına, her cam kıymığına, yüzümün aksini koydum. Babam gözleri odayı tarayarak yere ve çevresine baktı. Çılgındı. Anlık bir şeydi bu ve sonra yok oldum. Bir an sessiz kaldı ve sonra güldü; midesinin derinlerinden gelen bir uluma. Öyle uzun ve derin güldü ki, ben cennetimde sarsıldım.

Odadan çıktı ve iki oda ötedeki odama gitti. Hol minicikti, benim kapım da diğerleri gibi bir yumrukla kolayca dağılabilecek kadar koftu. Tuvalet masamın üstündeki aynayı kırmak, duvar kâğıtlarını tırnaklarıyla kazımak üzereydi, ama onun yerine hıçkırarak yatağımın üstüne düştü ve eflatun çarşafları ellerinin arasına toparladı.

"Babacığım?" dedi Buckley. Erkek kardeşim eliyle kapı tokmağını tutuyordu.

Babam döndü ama gözyaşlarını durdurmayı başaramıyordu. Çarşaflar hâlâ ellerinde yere kaydı ve sonra kollarını açtı. Daha önce hiç yapmadığı gibi, kardeşimi iki kez çağırmak zorunda kaldı, Buckley ona gitti.

Babam kardeşimi ben kokan çarşaflara sardı. Odamı boyayıp eflatun kâğıtlarla kaplaması için yalvardığım günü hatırladı. Eski *National Geographic*'leri kitaplığımın alt raflarına yerleştirdiğini hatırladı. (Vahşi doğa fotoğrafçılığının içine dalmak istemiştim.) Lindsey doğana kadar, çok kısa bir süre, evdeki tek çocuk olduğumu hatırladı.

Babam, ona sarılarak, "Sen benim için o kadar özelsin ki küçük adam," dedi.

Buckley geri çekildi ve babamın çizgilerle dolu yüzüne, gözlerinin yanlarındaki küçük gözyaşı lekelerine baktı. Ciddiyetle başını salladı ve babamı yanağından öptü. Cennette kimsenin yapamayacağı kadar ilahi bir şey; bir çocuğun bir büyüğü teselli etmesi.

Babam çarşafları Buckley'in omuzlarına sardı ve o yüksek yataktan halının üstüne düştüğüm halde nasıl hiç uyanmadığımı hatırladı. Odasında, yeşil iskemlesinde kitap okuyarak otururken, benim gövdemin yere vurmasının sesiyle ürkmüştü. Ayağa kalkıp kısa arayı geçmişti. Karabasanlardan ve hatta yerin sert tahtasından rahatsız olmadan derin derin uyurken beni izlemeyi çok sevmişti. O anlarda çocuklarının krallar, hükümdarlar, doktorlar veya vahşi doğa fotoğrafçıları olacağına yemin ederdi. Her istediklerini olabilirlerdi.

Ben ölmeden birkaç ay önce, beni böyle bulmuştu, yanımda çarşaflarımın içinde pijamalarıyla, elinde ayısı sırtıma dayanmış, uykulu bir şekilde parmağını emen Buckley vardı. Babam o anda, baba olmanın garip hüzünlü ölümlülüğünün ilk titrek ışıklarını hissetmişti. Yaşamı üç çocuğun doğmasını sağlamıştı, o sayı sakinleştirdi onu. Abigail ya da kendisine ne olursa olsun, üçü birbirlerine sahip çıkacaktı. Bu durum ona, nereye düşerse düşsün, geleceğe uzanan güçlü çelik bir tel gibi ölümsüz gelmişti. Derin, karlı ihtiyarlıkta bile.

Artık Susie'sini bu küçük oğlunun içinde bulacaktı. O sevgiyi yaşayana verecekti. Bunu kendisine söyledi –beyninin içinde yüksek sesle konuştu– ama benim varlığım onu bir halat gibi geriye çekiyordu. Kollarının arasında tuttuğu küçük oğlana baktı. *"Kimsin sen?"* diye sorduğunu fark etti ona. *"Nereden geldin?"*

Kardeşimi ve babamı izledim. Gerçek, okulda öğrendiklerimizden çok farklıydı. Gerçek, yaşayanla ölen arasındaki çizginin, çamurlu ve bulanık olabileceğiydi.

DÖRT

Ben öldürüldükten sonraki saatlerde, annem telefonlar etmeye, babam civarda kapı kapı beni aramaya başlamışken, Bay Harvey mısır tarlasındaki deliği çökertmiş ve vücut parçalarımla dolu çuvalı oradan uzaklaştırmıştı. Babamın Bay ve Bayan Tarking'le konuştuğu yerin iki ev ötesinden geçmişti. İki evin sınırını belirleyen çitlerin arasından –O'Dwyer'lerinki meşeden, Stead'larınki sarı çiçeklerden– geçerken, gövdesi benim kokumu bırakarak gürbüz yeşil yapraklara sürtündü. Gilbert'lerin köpeğinin dirseğimi bulduğunda tanıştığı koku, sonraki üç günün yağmuruyla, daha polis köpekleri o kokuyla tanışmadan silinip gidecekti. Beni evine götürdü; içeri girip yıkanırken, ben orada onu bekledim.

Ev el değiştirdikten sonra, yeni sahipleri garajın zemininde koyu renkli lekeye cık cık etmişlerdi. Emlakçı, müşterilere bunun yağ lekesi olduğunu söylemişti ama, Bay Harvey'in taşıdığı çuvaldan süzülüp betona dökülen bendim; dünyaya bıraktığım gizli işaretlerin başlangıcıydı.

Sizlerin de kuşkusuz tahmin ettiği gibi öldürdüğü ilk kız olmadığımı ancak bir süre sonra anladım. Cesedimi ortadan kaldırmayı biliyordu. Havayı izleyip, polisin işine yarayacak kanıtları yok edeceği için, şiddetini yavaş yavaş kaybeden yağ-

mur sırasında öldürmesi gerektiğini biliyordu. Ama polisin düşünmekten hoşlandığı kadar titiz değildi; dirseğimi unutmuştu, ceset için kumaş bir çuval kullanmıştı ve eğer biri, herhangi biri görse, belki de komşularının sınır çitlerini saklanma yeri gibi düşünmekten hoşlanan çocukların bile geçmesi için fazla dar olan bir yerde yürümesinin garip olduğunu düşünecekti.

Vücudunu –Lindsey, Buckley ve benim yaptığımızla birebir– varoş banyosunun sıcak suyunda ovalayarak temizlerken, hareketleri endişeli değil, yavaştı. Bir sükûnetin onu sardığını hissediyordu. Banyo ışıklarını yakmadı ve sıcak suyun beni yıkayıp üstünden attığını hissetti ve o sırada benimle ilgili şeyler geldi aklına. Kulağındaki boğuk çığlığım. Nefis ölüm iniltilerim. Hiç güneş görmemiş, sonra bıçağıyla kusursuz bir şekilde kesilen, bir bebeğinki kadar muhteşem beyaz tenim. Sıcağın altında titredi, kollarından ve bacaklarından her tarafını saran, tüylerini diken diken ederek iğneleyen bir zevk sardı. Beni mumlu bez çuvala koymuş, raftaki tıraş kremiyle bıçağını, soneler kitabını ve son olarak da kanlı bıçağını da içine atmıştı. Dizlerim, parmaklarım ve ayak parmaklarımla birlikte yuvarlanıyordu, ama o gece kanım donmadan onları çıkarmayı hatırlattı kendine. En azından soneler ve bıçağı saklayacaktı.

Akşam duasında her cinsten köpek vardı. Ve bazıları, benim en sevdiklerim, havada ilginç bir koku duyunca başlarını kaldırırlardı. Eğer yeteri kadar canlıysa, eğer ne olduğunu hemen anlayabiliyorlarsa, ya da eğer bu olayda olduğu gibi, ne olduğunu kesinlikle biliyorlarlarsa –beyinleri "Oh, çiğ biftek" diyerek– nesnenin kendisine ulaşıncaya kadar onu izlerlerdi. Gerçek madde, doğru öyküyle karşı karşıya gelince ne yapacaklarına karar verirlerdi. Çalışma biçimleri buydu. Bilme arzularını koku kötü ya da nesne tehlikeli diye bastırmazlardı. Avlarlardı. Ben de öyle.

◇ ◇ ◇

Bay Harvey, kalıntılarımın durduğu turuncu çuvalı mahallemizden sekiz mil öteye, son zamanlara kadar yakınındaki motosiklet tamirhanesi ve demiryolu raylarının dışında boş olan bir göçüğe götürdü. Arabasında, aralık ayı boyunca Noel şarkıları çalan bir radyo istasyonunu açmıştı. Kocaman steyşın vagonunda ıslık çalıyor, kendini tebrik ediyor ve tıka basa tok hissediyordu. Elmalı pasta, çizburger, dondurma ve kahve. Tok. Giderek daha iyileşiyor, onu sıkabilecek eski yöntemini kullanmıyor, her cinayeti kendisine bir sürpriz, bir armağan yapıyordu.

Steyşın vagonun içindeki hava soğuk ve sertti. Nefes verirken çıkan buharı görebiliyor ve bu bana kendi taş gibi ciğerlerimi hissetmek arzusu veriyordu.

İki yeni sanayi bölgesinin arasındaki dar yolda sürdü arabayı. Vagon derin bir çukurda zıpladı ve cesedimin içinde olduğu kasa vagonun arka tekerinin tümseğine çarparak çatladı. "Lanet olsun," dedi Bay Harvey. Ama duraksamadan ıslık çalmayı sürdürdü.

Bu yolda, direksiyonda babam ve Buckley bana sokulmuş –aynı emniyet kemerini kullanıyorduk– olarak, evden çıkıp yasadışı bir eğlence gezisine gittiğimizi hatırladım.

Babam, herhangi birimizin bir buzdolabının ortadan kaybolduğunu görmeyi isteyip istemeyeceğini sordu.

"Toprak yutacak onu!" dedi. Şapkasını ve benim göz diktiğim koyu renk deri eldivenlerini taktı. Parmaklı eldivenlerin yetişkinler, sadece başparmağı olan eldivenlerinse çocuklar için olduğunu biliyordum. (1973 Noel'inde annem bana bir çift eldiven almıştı. Sonunda onlar Lindsey'de kaldı, ama benim olduğunu biliyordu. Bir gün okuldan eve gelirken onları mısır tarlasının kenarında bıraktı. Her zaman yapıyordu bunu; bana bir şeyler getiriyordu.)

Buckley, "Toprağın ağzı mı var?" diye sordu.

Babam, "Büyük ve yuvarlak, ama dudakları yok," dedi.

Annem gülerek, "Jack," dedi. "Kes şunu! Onu dışarda aslanağızlarına kükrerken yakaladığımı biliyor musunuz?"

"Ben gideceğim," dedim. Babam bana terk edilmiş bir maden olduğunu ve çökerek bir göçük meydana getirdiğini söyledi. Aldırmadım; diğer çocuklar gibi ben de toprağın bir şeyi yuttuğunu görmek istiyordum.

Bay Harvey'in beni o çukura götürdüğünü izlerken, ne kadar akıllı olduğunu düşünmekten kendimi alamadım. Beni çuvala, çuvalı da kasanın ortasına koymuştu.

Oraya vardığında geç olmuştu ve göçüğün olduğu yerde yaşayan Flanagan'ların evine yaklaşırken kasayı vagonun içinde bıraktı. Flanagan'lar insanların atmak istediği eşyalar sayesinde hayatlarını kazanırlardı.

Bay Harvey küçük beyaz evin kapısına vurdu; bir kadın kapıyı açmaya geldi. Biberiye ve et kokusu doldurdu cennetimi ve evin arka tarafından gelerek Bay Harvey'in burnuna çarptı. Mutfaktaki adamı görebiliyordu.

Bayan Flanagan, "İyi akşamlar," dedi. "Bir şey var mı?"

Bay Harvey, "Vagonumun arkasında," dedi. Bir yirmi dolarlık hazırdı elinde.

"Ne var içinde? Bir ceset mi?" diye takıldı kadın.

Bu aklına gelecek son şeydi.

Küçük ama sıcak bir evde yaşıyordu. Hiçbir zaman çalışması gerekmediğinden bir şeyleri tamir etmek ve onunla oynaşmak için her zaman evde olan bir kocası ve hâlâ annesinin dünyadaki tek varlık olduğunu düşünecek kadar küçük bir oğlu vardı.

Bay Harvey gülümsedi; gülümsemesinin yüzünde belirmesini izlerken başka tarafa bakmadım.

"Babamın eski kasası, sonunda buraya getirebildim," dedi.

"Yıllardır yapmak istiyordum bunu. Kimse şifresini hatırlamıyor."

"İçinde bir şey var mı?" diye sordu kadın.

"Bayat hava."

"Geri geri getir onu o halde. Yardım ister misin?"

"Çok iyi olur," dedi adam.

Flanaganlar sonraki birkaç yıl boyunca gazetelerde okuyacakları kızın –KAYIP, CİNAYETTEN ŞÜPHELENİLİYOR; DİRSEK KOMŞUNUN KÖPEĞİ TARAFINDAN BULUNDU; KIZ, 14 YAŞINDA, STOLFUZ MISIR TARLASINDA ÖLDÜRÜLDÜĞÜ SANILIYOR. DİĞER GENÇ KADINLARA UYARILAR; REZONENİN İLÇESİ LİSE ÇEVRESİNDE OTURANLAR, ÖLEN KIZIN KARDEŞİ LINDSEY SALMON'UN YAPACAĞI KONUŞMAYA ÇAĞRILIYOR– bir gece, onlara yirmi dolar ödeyen yalnız bir adamın gömmeleri için getirdiği madeni gri kasanın içinde olduğu hiçbir zaman akıllarına gelmedi.

Arabaya geri giderken, Bay Harvey ellerini ceplerine soktu. Gümüş uğur bileziğim oradaydı. Onu bileğimden aldığını hatırlamıyordu. Onu temiz pantolonunun cebine soktuğu yoktu aklında. Ortaparmağının etli kısmı, Pensilvanya anahtar taşından uğuru, bale pabucunun arkasını, minicik yüksüğün minik deliğini ve tekerlekleri dönen bisikleti bularak okşadı. 202 numaralı yolun aşağısında arabayı kenara çekti, o gün daha önce hazırladığı ciğerli sandviçi yedi ve Downingtown'un güneyinde inşa edilen endüstri parkına doğru ilerledi. İnşaat alanında hiç kimse yoktu. O günlerde taşrada güvenlik yoktu. Arabasını oraya park etti. Gerekirse diye bahanesini de hazırlamıştı.

Bay Harvey'i düşündüğümde olayın sonrasının bu bölümü, o çamurlu kazılarda dolaşması ve karanlığın içinde korkunç gövdeleriyle uyuyan buldozerlerin arasında kayboluşu geliyordu aklıma. Ölümümün ertesi akşamında dünyanın göğü

koyu maviydi ve bu açık alanda, Bay Harvey millerce ötesini görebiliyordu. Onunla durdum ve o milleri onun gördüğü gibi gördüm. Gideceği yere ben de gitmek istiyordum. Kar durmuştu. Rüzgâr vardı. İnşaatçı içgüdüsünün ona yakında yapay bir göl oluşacağını söylediği yere yürüdü, orada durdu ve son bir kez bileziğimdeki süslere dokundu. Babamın, adımın baş harflerini kazıttığı Pensilvanya taşını seviyordu –ben en çok bisikleti severdim– ve onu koparıp cebine koydu. Bileziği geri kalan süsleriyle birlikte "yakında insan yapımı bir göl" olacak yere attı.

Noel'den iki gün önce, Bay Harvey'i Mali'nin Dogon ve Bambarası'yla ilgili bir kitap okurken izledim. Barınaklar yaparken kullandıkları ip ve kumaşla ilgili bölümü okurken kafasında bir düşünce pırıltısı gördüm. Yeniden inşa etmek istediğine karar verdi, çukurda olduğu gibi yeniden deneyecekti ve okuduklarında tarif edildiği gibi bir tören çadırı yapmaya başladı. Basit gereçleri toplayacak ve birkaç saatte arka bahçesinde kuracaktı.

Şişelerdeki tüm gemileri parçaladıktan sonra, babam onu orada buldu.

Dışarısı soğuktu, ama Bay Harvey'in üstünde yalnızca pamuklu, ince bir gömlek vardı. Bu yıl otuz altı yaşını bitirmişti ve sert kontak lensler kullanıyordu. Gözlerinin devamlı kanlanmasına yol açıyorlardı ve babam da dahil olmak üzere birçok kişi onun içmeye başladığını düşünüyordu.

"Bu nedir?" diye sordu babam.

Salmon erkeklerinin kalp hastalığına rağmen babam dayanıklıydı. Bay Harvey'den iriydi, onun için yeşil kiremitli evin ön kısmından dolaşıp, Bay Harvey'in kale direği gibi bir şeyler diktiğini gördüğü arka bahçeye geldiğinde sağlam ve güçlü görünüyordu. Beni cam kırıklarında gördüğü için çılgın gibiy-

di. Çimleri keserken izlemiştim onu, okula giden çocuklar gibi rahat rahat yürüyordu. Bay Harvey'in çitine hafifçe yaslanmıştı.

Bir kez daha, "Nedir bu?" diye sordu.

Bay Harvey ona bakmak için bir an durdu ve sonra işine geri döndü.

"Hasır bir çadır."

"O nedir?"

"Bay Salmon," dedi adam, "kaybınıza üzüldüm."

Babam kendini toplayarak, âdetlerin gerektirdiği cevabı verdi.

"Teşekkür ederim." Bu sanki boğazına oturmuş bir yumru gibiydi.

Bir anlık sessizlik oldu ve sonra Bay Harvey babamın gitmek niyetinde olmadığını anlayarak, yardım etmek ister mi diye sordu.

Ve böylece, cennetten, babamın beni öldüren adamla birlikte bir çadır kurmasını izledim.

Babam fazla bir şey öğrenemedi. Yuvarlak parçaları dikilmiş direklere bağlamayı ve daha ince değnekleri bu parçaların içinde öteki yana doğru yarım daireler yapacak şekilde örmeyi öğrendi. Bu değneklerin uçlarını toplayıp onları üst direğe bağlamayı öğrendi. Bunları, Bay Harvey Imezzureg kabilesiyle ilgili bir kitap okuduğu ve onların çadırlarının aynısını yapmak istediği için yaptığını öğrendi. Orada dururken civardaki insanların bu adamın acayip olduğunu düşündüklerine inandı. Buraya kadar hepsi buydu.

Ama temel yapı bitirilince –bir saatlik iş– Bay Harvey bir neden göstermeden eve doğru gitti. Babam bunun bir mola olduğunu sandı. Bay Harvey kahve almak ya da çay demlemek için içeri girmişti.

Yanılıyordu. Bay Harvey, yatak odasına sakladığı bıçağa

bakmak için eve gidip yukarı kata çıkmıştı. Sık sık gece yarısı rüyasında gördüğü tasarıları çizdiği defterinin üstünde durduğu komodinin içindeydi hâlâ. Buruşuk bir kesekâğıdının içine baktı. Bıçağın üstündeki kanım kararmıştı. Hatırlamak, delikte yaptığını hatırlamak; güney Ayr'daki bir kabileyle ilgili okudukları geldi aklına. Yeni evli bir çift için bir çadır kurulduğunda, kabilenin kadınları onu süslemek için bir çarşaf yaparlardı.

Dışarıda kar yağmaya başlamıştı. Ölümümden beri yağan ilk kardı ve bu babamın gözünden kaçmamıştı.

Konuşmuyor olmama rağmen, "Seni duyabiliyorum, tatlım," dedi bana. "Ne var?"

Tüm dikkatimi görüş alanındaki cansız sardunyaya verdim. Eğer onu açtırabilirsem cevabını alacaktır, diye düşündüm. Cennetimde açtı. Cennetimde sardunya, belime kadar yükselip girdaplar yaparak döndü. Dünyada hiçbir şey olmadı.

Ama karın içinden şunu fark ettim: Babam seraya başka bir şekilde bakıyordu. Merak etmeye başlamıştı.

İçerde Bay Harvey kalın, pazen bir gömlek giymişti ama babamın dikkatini kollarında taşıdığı şey çekti: Bir deste beyaz pamuklu çarşaf.

Babam, "Bunlar ne olacak?" diye sordu. Yüzüm gözlerinin önünden gitmiyordu artık.

"Brandalar," dedi Bay Harvey. Bir desteyi babama verirken elinin tersi babamın parmaklarına dokundu. Sanki bir elektrik şoku gibiydi.

Babam, "Bir şey biliyorsun," dedi.

Adam babamın gözlerine baktı, ama konuşmadı.

Birlikte çalıştılar; kar yağıyor, esinti gibi yere iniyordu. Ve babam hareket ettikçe, adrenalini arttı. Bildiklerini aklından geçirdi. Kaybolduğum gün nerede olduğu bu adama sorulmuş muydu? Kimse bu adamı mısır tarlasında görmüş müydü?

Komşularının sorguya çekildiğini biliyordu. Polis düzenli bir şekilde kapı kapı dolaşmıştı.

Babam ve Bay Harvey, çarşafları tepe direklerinin öbür direklere bağlanarak yaptığı kare şeklin üstüne gererek, kubbenin üstüne yaydılar. Sonra geri kalan çarşafları bu tepe direklerinin üstünden aşağı, çarşafların uçları yere değecek şekilde astılar.

Bitirdiklerinde kar, üstü örtülü kemerde hafifçe birikiyordu. Babamın gömleğinin çukurlarını dolduruyor ve kemerinin üstünde bir çizgi halinde toplanıyordu. İçim sızladı. Bir daha asla Holiday'le karların içinde koşamayacağımı, hiçbir zaman Lindsey'in kızağını itemeyeceğimi, hiçbir zaman, yapmamam gerektiğini bilmeme rağmen karları elinin tersiyle düzelterek nasıl sıkıştıracağını küçük erkek kardeşime öğretemeyeceğimi fark ettim. Parlak petallerden bir denizin içinde tek başına duruyordum. Kar taneleri dünyaya, yumuşak ve günahsız bir perde gibi iniyordu.

Bay Harvey, çadırın içinde durmuş, bakire bir gelinin Imezzureg'lerin bir üyesine deve üzerinde nasıl getirileceğini düşünüyordu. Babam ona doğru ilerleyince, Bay Harvey elini kaldırdı.

"Şimdilik bu kadar yeter," dedi. "Neden evine gitmiyorsun?"

Babamın söyleyecek bir şey düşünmesinin zamanı gelmişti. Ama tüm düşünebildiği şu oldu: İkinci hece yılan gibi şaklayarak, "Susie," diye fısıldadı.

Bay Harvey, "Daha yeni bir çadır yaptık," dedi. "Komşular bizi gördü. Artık dostuz."

Babam, "Sen bir şeyler biliyorsun," dedi.

"Evine git. Ben sana yardım edemem."

Bay Harvey ne gülümsedi ne de ileri bir adım attı. Düğün çadırına çekildi ve harfler işlenmiş çarşafların sonuncusunu indirdi.

Bir tarafım bir an önce intikam istiyor, babamın asla olamayacağı bir adama, hiddet içinde sert birine dönüşmesini arzu ediyordu. Filmlerde bunu görürsünüz, insanların okudukları kitaplarda böyle olur. Normal bir adam bir tabanca ya da bıçak alır ve ailesini katleden insanın peşine düşer; onlara bir Bronson çeker ve herkes alkışlar.

Gerçekte *olan* ise:

Her gün kalkıyordu. Uykusu açılmadan önce eskisi gibiydi. Sonra bilinci uyanınca, sanki içine zehir akıyordu. Önceleri kalkamıyordu bile. O ağırlığın altında yatıyordu. Ama sonra onu ancak hareket kurtarabiliyordu ve hiçbiri onun için yeterli olamasa da, hiç durmadan hareket ediyor, ediyor, ediyordu. Üzerine yüklenen suç; Tanrı'nın üstüne basan eli ona, *Kızının ihtiyacı olduğu anda sen orada yoktun,* diyordu.

Babam Bay Harvey'in evine gitmeden önce, annem holde St. Francis'ten aldığı heykelin yanında oturuyordu. Geri geldiğinde annem gitmişti. Babam onu aramış, adını üç kez ortaya çıkmamasını dileyerek söylemiş ve sonra küçük bir deftere bazı şeyler not etmek için merdivenleri inip odasına gitmişti: "Alkolik mi? Sarhoş et onu. Belki de gevezedir." Sonra şunu

yazdı: "Galiba Susie beni izliyor." Cennette coşmuştum. Holly'ye sarıldım, Franny'yi kucakladım. Babam biliyor, diye düşündüm.

Sonra Lindsey kapıyı her zamankinden sert çarptı ve babam bu sesten dolayı mutlu oldu. Notlarına devam etmekten, sözcükleri yazmaktan korkuyordu. Çarpılan kapının sesi geçirdiği garip öğleden sonranın içinde yankılandı ve onu boğulmaması için içinde bulunması gereken şimdiki zamana, hareketliliğe geri getirdi. Bunu anlıyordum; bunun bana yemek masasında otururken, Lindsey'in annemle babama testte nasıl başarılı olduğunu, ya da tarih öğretmeninin kendisini bölge şeref listesine önereceğini anlatırken dinlemek zorunda kaldığımı hatırlatmadığını ve buna içerlemediğimi söylemiyorum; ama Lindsey yaşıyordu ve yaşayanların da ilgiye ihtiyacı vardı.

Ayaklarını vurarak merdivenleri tırmandı. Takunyaları çam merdivenlere vuruyor ve evi sarsıyordu.

Babamın ilgisini kıskanmış olabilirim, ama onun her şeyi idare edişine saygı duyuyordum. Ailenin içinde bir tek Lindsey, Holly'nin Yürüyen Ölü Sendromu dediği; diğer insanların ölmüş birini görüp de sizi görmemesi durumuyla uğraşmak zorunda kalmıştı.

İnsanlar, hatta babam ve annem bile, Lindsey'e bakınca beni görüyorlardı. Lindsey bile böyle düşünüyordu. Aynalardan kaçıyordu. Duş alırken ışıkları açmıyordu artık.

Karanlık duştan çıkıyor ve havlu askısının yanına el yordamıyla gidiyordu. Karanlıkta güvende olacaktı; duşun fayanslardan yükselen buharı onu sarmalıyordu hâlâ. Eğer ev sessizse ya da aşağıdan mırıldanmalar duyarsa, rahatsız edilmeyeceğini biliyordu. O zaman beni düşünebiliyor ve bunu iki şekilde yapıyordu: Ya tek bir sözcükle Susie diye düşünüyor ve kimsenin kendisini görmeyeceğini, kimsenin bu tehlikeli maddeyi keder diye değerlendirmeyeceğini bilerek orada ağlayıp,

yaşları zaten ıslak olan yanaklarından aşağı süzülmeye bırakıyor; ya da benim kaçtığımı, kurtulduğumu, benim yerime kendisinin ele geçirildiğini, kurtuluncaya kadar mücadele ettiğini hayal ediyordu. O değişmez soruyla savaşıyordu, *Susie şimdi nerede?*

Babam Lindsey'i duymak için kulak kabarttı. Güm, kapı çarpıldı. Pat, kitapları yere atıldı. Gıcır, yatağın üstüne attı kendini. Takunyaları küt küt diye yere düştü. Birkaç dakika sonra onun kapısındaydı.

Kapıya vurduktan sonra, "Lindsey," dedi.

Cevap yoktu.

"Lindsey, içeri gelebilir miyim?"

"Git buradan," oldu kararlı cevabı.

"Hadi şekerim," diye yalvardı.

"Git buradan!"

Babam nefesini içine çekerek, "Lindsey," dedi, "neden içeri gelmeme izin vermiyorsun?" Alnını yavaşça onun kapısına dayadı. Tahta serin geldi ve bir an için şakaklarındaki zonklamayı, durmadan kendini tekrarlayan kuşkusunu unuttu. *Harvey, Harvey, Harvey.*

Lindsey, çoraplı ayaklarıyla yavaşça kapıya geldi. Babam geri çekilip, yüzüne "Kaçma," diyen bir ifade takındığını umarken kapının kilidini açtı.

"Ne?" dedi. Yüzü katı, hakaret eder gibiydi. "Ne var?"

"Nasıl olduğunu bilmek istiyorum," dedi babam. Bay Harvey'le aralarına inen perdeyi ve kesin bir yakalama, harika bir suçlamanın nasıl kaybolduğunu düşündü. Ailesi sokaklarda yürüyor, okula gidiyor, yollarının üstünde Bay Harvey'in yeşil kiremitli evinin önünden geçiyorlardı. Yüreğinin yeniden canlanması için çocuğuna ihtiyacı vardı.

Lindsey, "Yalnız olmak istiyorum," dedi. "Anlaşılmıyor mu bu?"

"Bana ihtiyacın olursa buradayım," dedi babam.

"Bak, Baba," dedi kardeşim ödün vererek, "bununla yalnız başa çıkacağım."

Bu durumda ne yapabilirdi ki? Yasayı bozup, "Ben yapmıyorum, yapamıyorum, yaptırma bana," diyebilirdi ama, bir an orada durdu ve geri çekildi. "Anlıyorum," dedi, anlamadığı halde.

Onu, tarih kitaplarında gördüğüm heykeller gibi havaya kaldırmak istedim. Bir adamı havaya kaldıran bir kadın. Alışılmamış, ters çevrilmiş kurtarma. Kızı babasına: "Tamam. İyisin. Artık hiçbir şeyin canını acıtmasına izin vermeyeceğim."

Onun yerine, Len Fenerman'ı aramaya giderken izledim kendisini.

Polis o ilk haftalarda çok saygılı gibiydi. Taşrada öldürülmüş kayıp kız olayına pek rastlanmazdı. Ama cesedimin nerede olduğu ve beni kimin öldürdüğüyle ilgili ipuçları gelmeyince, polis sinirlenmeye başladı. Genellikle somut kanıtın bulunduğu bir zaman penceresi vardı; o pencere her gün biraz daha küçülmekteydi.

Babam, "Mantıkdışı konuşuyor gibi görünmek istemem, Dedektif Fenerman ama..." dedi.

"Len, lüften." Len Fenerman'ın masasının köşesine sıkıştırılmış, annemden aldığı okul resmim vardı. Birileri o sözleri söylemeden önce benim öldüğümü biliyordu.

"Civarda bir şey bildiğinden emin olduğum bir adam var," dedi babam. Yukarı kattaki odasınının camından mısır tarlasına doğru bakıyordu. Tarlanın sahibi olan adam, basına, bir süre mısır ekmeyeceğini söylemişti.

Len Fenerman, "Kim bu adam ve buna inanmanın nedeni ne?" diye sordu. Masasının ön çekmecesinden ucu çiğnenmiş, kısa bir kalem seçti.

Babam ona çadırı, Bay Harvey'in ona nasıl eve gitmesini

söylediğini, adımı anmasını, komşuların Bay Harvey'in ne kadar garip olduğunu, işi ve çocukları olmadığını söylediklerini anlattı.

Len Fenerman, "Araştıracağım," dedi, çünkü yapmak zorundaydı. Bu oyundaki rolü buydu. Ama babam ona üzerinde çalışabileceği hiçbir şey vermiyor, ya da çok az şey veriyordu. "Onunla bir daha konuşma ve tekrar yaklaşma ona," diye uyardı Len.

Babam telefonu kapattığında, birden garip bir biçimde içi boşalmış gibi hissetti kendini. Tükenmiş bir halde, odasının kapısını açtı ve sessizce arkasından kapattı.

Holde ikinci kez anneme seslendi, "Abigail!"

Aşağı kattaki banyoda, babamın firmasının her Noel'de gönderdiği bademli kurabiyelerden atıştırıyordu. İştahla yiyordu onları; ağzında açılan güneşler gibiydiler. Bana hamile olduğu yaz, para harcamaya karşı çıkarak aynı basma elbiseyi üst üste giyer ve karnını ovalayıp, "Teşekkürler bebek," diyerek, göğüslerinin üstüne çikolata damlatarak her istediğini yerdi.

Biri kapının alt kısmına vuruyordu.

"Anneci?" Halen ağzında olanı yutarak, bademli kurabiyeleri ilaç dolabının içine koydu.

Buckley, "Anneci?" diye tekrarlardı. Sesi uykuluydu.

"Anneeciiii!"

Bu sözcükten nefret ediyordu.

Annem kapıyı açınca küçük kardeşim dizlerine tutundu. Buckley yüzünü dizlerinin üstüne bastırdı.

Hareketi duyunca, babam annemin yanına, mutfağa gitti. Birlikte Buckley'e bakarak teselli buldular.

Babam buğday ekmeğinin üstüne fındık ezmesi sürerken, Buckley, "Susie nerede?" diye sordu. Üç dilim hazırlıyordu.

Bir kendisine, bir anneme ve bir tane de dört yaşındaki oğluna.

Babam bu konuya doğrudan dalan tek kişiyle konuşmaktan neden kaçındığını düşünerek, Buckley'e, "Oyuncaklarını topladın mı?" diye sordu.

Buckley, "Annemin nesi var?" diye sordu. Birlikte muslugun kuru evyesine bakan annemi izlediler.

Babam, "Bu hafta hayvanat bahçesine gitmeye ne dersin?" diye sordu. Bunun için nefret etti kendinden. Rüşvetle kandırmaktan nefret etti. Ama oğluna, ablasının bir yerlerde, belki de paramparça bir halde yattığını nasıl söyleyebilirdi?

Ama Buckley *hayvanat bahçesi* ve onun tüm çağrıştırdıklarını duymuştu –hayvanat bahçesi onun için daha çok *maymunlar* demekti– ve unutmaya giden dalgalı yolda bir günlük mesafe daha kat etti. Yılların gölgesi onun küçük gövdesinde o kadar büyük değildi. Uzakta olduğumu biliyordu, ama giden insanlar her zaman geri gelirlerdi.

Len Fenerman kapı kapı dolaşırken George Harvey'inkinde dikkat çekecek bir şey bulamamıştı. Bay Harvey, söylendiğine göre karısıyla taşınacaktı bu eve ama kadın bundan bir süre önce ölmüştü. Hediye dükkânlarına bebek evleri yapar ve kimseyle görüşmezdi. Tüm bilinen buydu. Her yanını dostluklar sarmasa da, çevresi her zaman sempati duymuştu kendisine. Her evde bir öykü vardı. Özellikle Len Fenerman için George Harvey zorlayıcı bir tip gibi görünüyordu.

Hayır, dedi Harvey, Salmon'ları pek iyi tanımıyordu. Çocukları görmüştü. Herkes kimin çocuğu var, kimin yok bilir, demişti, başını biraz sola doğru eğerek. "Bahçede oyuncakları görebilirsin. Evler her zaman daha canlıdır," demişti, hafif titrek bir sesle.

Koyu yeşil eve yaptığı ikinci ziyarette Len, "Bay Salmon'la yakınlarda bir konuşma yaptınız galiba," dedi.

Bay Harvey, "Evet, bir şey mi oldu?" diye sordu. Gözlerini kısarak baktı Len'e ama sonra duraklamak zorunda kaldı. "Gözlüklerimi alayım," dedi. "İkinci İmparatorluk'la ilgili yoğun bir çalışma yapıyordum."

Len, "İkinci İmparatorluk mu?" diye sordu.

"Noel için ısmarlananları bitirdiğime göre, deneyler yapabilirim," dedi Bay Harvey. Len onu bir yemek masasının duvara dayanmış olduğu arka tarafa kadar izledi. Minyatüre benzeyen her boyda, düzinelerce kaplama tahtası masanın üstüne dizilmişti.

Biraz acayip, diye düşündü Fenerman, *ama bu, adamı katil yapmaz.*

Bay Harvey gözlüklerini aldı ve hemen açıldı. "Evet, Bay Salmon yürüyüşe çıkmıştı ve düğün çadırını yapmama yardım etti."

"Düğün çadırı mı?"

"Her yıl Leah için yaptığım bir şey," dedi adam. "Karım. Ben dulum."

Len adamın özel törenlerine karıştığını hissetti. "Anlıyorum," dedi.

Bay Harvey, "O kıza olanlar için çok kötü hissediyorum kendimi," dedi. "Bay Salmon'a söylemeye çalıştım bunu. Ama böyle zamanlarda bunun bir işe yaramayacağını deneyimlerimden biliyorum."

Len Fenerman, "Yani her yıl bu çadırı kuruyorsunuz, öyle mi?" diye sordu. Bu bilginin doğruluğunu komşulardan öğrenebilirdi.

"Geçmişte içeride yapardım, ama bu yıl dışarda yapmaya çalıştım. Kışın evlenmiştik. Kar yağışı artıncaya kadar işe yarayacağını düşünmüştüm."

"İçeride nerede?"

"Bodrumda. Eğer isterseniz size gösterebilirim. Leah'ın tüm eşyaları hâlâ orada duruyor."

Ama Len daha ileri gitmedi.

"Yeterince rahatsız ettim," dedi. "Yalnızca civarı bir kez daha taramak istemiştim."

Bay Harvey, "Araştırmalarınız nasıl gidiyor?" diye sordu. "Bir şeyler buluyor musunuz?"

Yaşamlarına burnunu soktuğu insanların hakkı olduğunu düşünmesine rağmen, Len böyle soruları sevmezdi.

"Bazen ipuçlarının zaman içinde yollarını bulduklarını düşünürüm," dedi. "Tabii bulunmak istiyorlarsa." Bu gizli anlamlı, biraz "Konfiçyüs der ki" türünden bir cevaptı ama neredeyse tüm siviller üzerinde işe yarardı.

Bay Harvey, "Ellis'lerin oğluyla konuştunuz mu?" diye sordu.

"Ailesiyle konuştuk."

"Civardaki bazı hayvanların canını yaktığını duydum."

"Kötü bir çocuk gibi görünüyor, size hak veriyorum," dedi Len, "ama o sırada alışveriş merkezinde çalışıyormuş."

"Tanıklar var mı?"

"Evet."

"Aklıma gelen tek şey bu," dedi Bay Harvey, "keşke daha fazlasını yapabilseydim."

Len onun samimi olduğunu hissetti.

Babamı aradığında Len, "Kesinlikle biraz garip," dedi, "ama hiçbir kanıtım yok."

"Çadır için ne dedi?"

"Karısı Leah için yaptığını söyledi."

"Bayan Stead'in Abigail'e karısının adının Sophie olduğunu söylediğini hatırlıyorum," dedi babam.

Len notlarına baktı. "Hayır. Leah. Yazdım buraya."

Babam kendinden kuşku duydu. Sophie adı nereden takıl-

mıştı aklına? Duyduğundan emindi, ama bu yıllar önce, insanların yakın komşular gibi davranmak için anlattıkları öykülerin arasında karılar ve çocukların adlarının konfeti gibi uçuştuğu, çocuklar ve yabancılara tanıştırmaların ertesi gün hatırlanmayacak kadar silik olduğu toplu partilerden birindeydi.

Bay Harvey'in partiye gelmediğini hatırlıyordu. Hiçbirine gelmemişti. Bu, civardaki pek çok kişiye göre onun acayipliklerinden biriydi, ama babama göre değildi. O da zorlama neşelenme çabalarında asla rahat hissetmemişti kendini.

Babam defterine, "Leah?" yazdı. Sonra, "Sophie?" Farkında olmasa da bir ölüler listesi yapmaya başlamıştı.

Noel günü ailem cennette daha rahat ederdi. Benim cennetimde Noel genellikle yok sayılırdı. Bazı kişiler tepeden tırnağa beyazlar giyer ve kar tanesi taklidi yapardı, ama onun dışında hiçbir şey yoktu.

O Noel, Samuel Heckler evimize beklenmeyen bir ziyaret yaptı. Kar tanesi gibi giyinmemişti. Ağabeyinin deri ceketini ve üstüne uymayan ordu pantolonunu giymişti.

Erkek kardeşim ön odada oyuncaklarıyla oynuyordu. Annem onun hediyelerini almaya erkenden gittiği için çok mutluydu. Lindsey eldiven ve kirazlı ruj aldı. Babam, annemin onun için aylar önce postayla ısmarladığı beş tane beyaz mendil aldı. Zaten Buckley'den başka kimse bir şey istememişti. Noel'den önceki günlerde ağacın ışıkları yakılmamıştı. Yalnız babamın odasında duran mum yanıyordu. Karanlık basınca yakıyordu onu, ama annem, kız ve erkek kardeşim artık dörtten sonra evden çıkmıyorlardı. Yalnızca ben gördüm onu.

Kardeşim, "Dışarda bir adam var!" diye bağırdı. Denge oynuyordu ve devrilmek üzereydi. "Elinde bir valiz var."

Annem yumurtalı içkisini mutfakta bırakıp evin ön tarafına geldi. Lindsey tüm bayramlarda yapılması zorunlu olduğu için

salondaydı. O ve babam, birbirlerinin hatırı için zor kareleri atlayarak Monopol oynuyorlardı. Hiçbir lüks vergisi ve kötü şans sayılmıyordu.

Ön holde annem elleriyle eteğinin yanlarını düzeltti. Buckley'i önüne aldı ve kollarını onun omuzlarına dayadı.

"Adamın kapıyı çalmasını bekle," dedi.

Babam, bir güzellik yarışmasında kazandığı on beş doları alırken, Lindsey'e, "Belki de Rahip Strick'tir," dedi.

Lindsey atıldı: "Susie'nin hatırına, o olmadığını umarım," dedi.

Babam, kardeşimin adımı anmasına tutundu. Kardeşimin attığı zar çift geldi ve Marvin Bahçeleri'ne ilerledi.

Babam, "Bu yirmi dört dolar," dedi, "ama ben on alacağım."

Annem, "Lindsey!" diye seslendi. "Konuğun var."

Babam kardeşimin kalkıp kapıya gitmesini izledi. Ben de öyle. Sonra babamın yanına oturdum. Ben tahtadaki hayalettim. Babam kutunun yanında duran eski ayakkabı kutusuna bakıyordu. Keşke onu kaldırıp, daha iyi insanların yaşadığını iddia ettiğim Boardwalk'tan Baltic'e atlatabilseydim.* Lindsey, "Sen mor bir hilkat garibesi olduğun için," derdi. Babam da, "Bir züppe yetiştirmediğim için gurur duyuyorum," derdi.

"Demiryolları, Susie," dedi babam. "Sen en çok demiryollarını severdin."

Samuel Heckler, geniş alnını iyice ortaya çıkarmak ve yatmayan bir tutam saçını terbiye etmek için saçlarını geriye taramakta ısrar ederdi. Bu onu, on üçünde ve siyah deriler giymiş, yeni yetişen bir vampire benzetiyordu.

Kız kardeşime, "Mutlu Noeller, Lindsey," dedi ve mavi kâğıda sarılmış küçük bir kutu uzattı.

---

* *Monopol oyununun tahtasındaki yerlerin adları (Çn.)*

Ne olduğunu görebiliyordum: Lindsey'in vücudu düğümlenmeye başladı. Herkesi, ama herkesi dışarıda tutmak için çok çabalıyor ama Samuel Heckler'in sevimli olduğunu düşünüyordu. Kalbi, bir yemek tarifinin içindeki bir malzeme gibi, zayıf düşüyordu; ben ölmüştüm, o on üç yaşındaydı, oğlan sevimliydi ve Noel günü onu görmeye gelmişti.

"Senin üstün yetenekli seçildiğini duydum," dedi ona, çünkü kimse konuşmuyordu. "Beni de seçtiler."

O anda annem otomatik ev sahipliği düğmesini çevirdi. "İçeri gelip oturmak ister miydin?" diyebildi. "Mutfakta biraz yumurtalı içkim var."

Samuel Heckler, "Bu harika olur," dedi ve Lindsey'le beni şaşırtarak, kardeşime kolunu sundu.

Arkalarından gelen ve bavul olduğunu sandığı şeyi gösteren Buckley, "Bu nedir?" diye sordu.

Samuel Heckler, "Bir alto," dedi.

Buckley, "Ne?" diye sordu.

Lindsey araya girdi. "Samuel alto saksofon çalar."

Samuel, "Birazcık," dedi.

Kardeşim saksofonun ne olduğunu sormadı. Lindsey'in ne olduğunu biliyordu; benim "Buckley aldırma, Lindsey züppe-müppeleşti" dediğimdeki gibi züppe-müppe oluyordu. Genellikle bunu söylerken onu gıdıklar, başımı onun midesine gömerek tos vurur ve o da kahkahayı patlatana kadar durmadan, "züppe-müppe" derdim.

Buckley üçünü mutfağa kadar izledi ve günde en az bir kez yaptığı gibi, "Susie nerede?" diye sordu.

Susuyorlardı. Samuel, Lindsey'e baktı.

Bitişik odadan seslenen babam, "Buckley," dedi, "gel birlikte Monopol oynayalım."

Kardeşim hiçbir zaman Monopol'e davet edilmemişti. Herkes onun çok küçük olduğunu söylerdi, ama bugün Noel'di ve

Noel büyülü bir şeydi. Salona koştu ve babam onu yakalayıp kucağına oturttu.

Babam, "Bu ayakkabıyı görüyor musun?" dedi.

Buckley başını salladı.

"Bununla ilgili söyleyeceğim her şeye dikkat etmeni istiyorum, tamam mı?"

Kardeşim nasıl bir ilişki kurduysa, "Susie?" dedi.

"Evet, sana Susie'nin nerede olduğunu anlatacağım."

Ben cennette ağlamaya başladım. Başka ne yapabilirdim ki?

"Susie bu ayakkabıyla Monopol oynardı," dedi. "Ben otomobille ya da bazen de el arabasıyla oynarım. Lindsey ütüyle oynar ve annen oynadığı zamanlarda topu tercih eder."

"Bu bir köpek mi?"

"Evet, o bir Scottie."

"Benim!"

"Tamam," dedi babam. Sabırlıydı. Açıklamak için bir yol bulmuştu. Konuşurken oğlunu kucağında tuttu, Buckley'in küçük gövdesini dizinde hissetti; onun çok insan, çok sıcak, çok canlı ağırlığını. Bu onu rahatlattı. "Scottie bundan sonra senin olacak. Susie'ninki hangisiydi bakalım?"

Buckley, "Ayakkabı," dedi.

"Doğru, ben otomobilim, kardeşin ütü ve annen de top."

Kardeşim tüm dikkatini topladı.

"Şimdi tüm parçaları tahtanın üstüne koyalım, tamam mı? Hadi sen yap."

Buckley, tüm parçalar Şans ve Toplum Sandığı kartlarının arasına yerleşinceye kadar bir avuç ve sonra bir avuç daha aldı.

"Hadi öteki parçalara da dostlarımız diyelim."

"Nate gibi mi?"

"Doğru, arkadaşın Nate'i şapka yapalım. Ve tahta da dün-

ya. Şimdi sana zarı attığımda parçalardan biri buradan alınacak dersem, bu ne anlama gelir?"

"Artık oynayamazlar."

"Doğru."

Buckley, "Neden?" diye sordu.

Başını kaldırıp babama baktı; babam irkildi.

Kardeşim bir kez daha, "Neden?" diye sordu.

Babam, "Yaşam adil değil," ya da "İşte, öyle de ondan," demek istemedi. Açık bir şey, dört yaşındaki birine ölümü açıklayacak bir şey söylemek istiyordu. Elini Buckley'in sırtına koydu.

Hiçbir oyunun kurallarına uydurmayı başaramayarak, "Susie öldü," dedi sonunda. "Bunun ne demek olduğunu biliyor musun?"

Buckley elini uzattı ve ayakkabının üstünü örttü. Cevabının doğru olup olmadığını anlamak için başını kaldırıp baktı.

Babam başıyla onayladı. "Susie'yi bir daha görmeyeceksin, tatlım. Hiçbirimiz görmeyeceğiz." Babam ağladı. Buckley babamın gözlerine baktı ama tamamıyla anlamadı.

Buckley ayakkabı bir gün oradan yok olup, ne kadar aranırsa aransın bulunamayıncaya kadar şifonyerinin üstünde sakladı.

Mutfakta annem yumurtalı içkisini bitirdi ve izin istedi. Yemek odasına gitti ve düzenli bir şekilde üç çeşit çatalı, bıçağı ve kaşıkları dizip, daha ben doğmadan çalıştığı Wanamaker'in düğün gereçleri dükkânında öğrendiği gibi onları "merdivenden tırmandırarak" saydı. Bir sigara ve yaşayan çocuklarının kısa bir süre için ortadan kaybolmalarını istiyordu.

Samuel Heckler kardeşime, "Armağanını açmayacak mısın?" diye sordu.

Tezgâhın yanında, bulaşık makinesi, peçete ve havluların

olduğu çekmecelere dayanmışlardı. Sağ taraflarındaki odada babam ve erkek kardeşim oturuyor; mutfağın öteki tarafında annem Wedgwood Florentine, Cobalt Mavisi; Royal Worchester, Mountbatten; Lenox, Eternal* diye düşünüyordu.

Lindsey gülümsedi ve kutunun üstündeki beyaz kurdeleyi çekti.

Samuel Heckler, "Kurdeleyi benim için annem bağladı," dedi.

Siyah kadife kutunun üstündeki mavi kâğıdı yırttı. Kutuyu dikkatle elinde tuttu. Ben cennette heyecanlanmıştım. Lindsey'le Barbi oynadığımız zaman, Barbi ile Ken on altı yaşında evlenmişti. Bizim için herkesin yaşamında bir tek gerçek aşk vardı; bizim için uzlaşmalar ve yeniden yargılamalar yoktu.

Samuel Heckler, "Aç," dedi.

"Korkuyorum."

"Korkma."

Elini onun koluna koydu. Vay! Ben de hissettim. Lindsey mutfakta, vampir olsun olmasın, sevimli bir oğlanla birlikteydi. İşte bu haberdi, bu manşetti; birden olup bitenlerden haberdar oluyordum. Asla bana bunları anlatmazdı.

Kutudakinin sıradan, hayal kırıklığı veya mucizevi olduğu nasıl bakıldığına göre değişirdi. Tipikti, çünkü o on üç yaşında bir oğlandı; hayal kırıklığıydı, çünkü bir nişan yüzüğü değildi; ya da mucizeviydi. Ona bir yarım kalp vermişti. Altındandı ve Hukapoo gömleğinin içinden öteki yarısını çıkardı. Boynuna deri bir iple asılıydı.

Lindsey'in yüzü kızardı; benimki de cennette kızardı.

Oturma odasındaki babamı ve gümüşleri sayan annemi unuttum. Lindsey'in Samuel Heckler'e yaklaştığını gördüm. Onu öptü; muhteşemdi. Neredeyse tekrar yaşıyordum.

* *Çatal, bıçak ve tabak markaları (Çn.)*

ALTI

Ölümümden iki hafta önce, evden her zamankinden daha geç çıktım; okula geldiğimde okul otobüslerinin genellikle dolaşıp durduğu alan boştu.

Birinci zil çaldıktan sonra ön kapıdan girmek istersen disiplin ofisinden bir sınıf başkanı adını yazardı ve ben de ders sırasında çağrılıp, eğilmenizi isteyip arkanıza bir tahtayla vurduğu herkesçe bilinen Bay Petersford'un odasının dışındaki sert tahta sırada oturmak istemiyordum. Vururken rüzgârın daha az engellemesi ve blucininizin üstüne indiğinde daha çok acıtması için, iş öğretmeninden tahtaya delikler açmasını istemişti.

Tahta cezasını hak edecek kadar kötü bir şey yapmamış ya da geç kalmamıştım, ama tüm diğer çocuklar gibi ne kadar acıtacağını hayal edebiliyordum. Clarissa bana, bebek çekirdekçiler dedikleri lise birlerin her zaman, liseden öğrenebilecek her şeyi öğrenmiş ama bitirmeden bırakmış hademe Cleo tarafından açık bırakılan sahnenin arka kapısını kullandıklarını söylemişti.

Onun için o gün ben çeşitli tel ve halatlara takılmamaya dikkat ederek, arka kapıdan sahne arkasına süzüldüm. Bir iskelenin yanında duraklayıp saçımı fırçalamak için çantamı ye-

re koydum. Evden zilli bir takkeyle çıkıyor ve O'Dwyer'lerin evinin arkasına gizlenip onu babamın eski, siyah kasketiyle değiştiriyordum. Tüm bunlar saçlarımın elektriklenmesine yol açtığından ilk durağım saçlarımı fırçalayıp yatıştırdığım kızlar tuvaleti oluyordu.

"Çok güzelsin, Susie Salmon."

Sesi duydum ama nereden geldiğini hemen bulamadım. Çevreme bakındım.

Ses, "Buradayım," dedi.

Yukarı baktım ve Ray Singh'in tepemdeki iskeleden sarkan baş ve gövdesini gördüm.

"Merhaba," dedi.

Ray Singh'in benden hoşlandığını biliyordum. Bir yıl önce İngiltere'den gelmişti ama Clarissa onun Hindistan'da doğduğunu söylemişti. Bir insanın bir ülkenin yüzüne ve bir başkasının sesine sahip olup da bir üçüncüsüne göç etmesi benim düşünemeyeceğim bir şeydi. Bu onu doğrudan doğruya çekici kılıyordu. Artı, hepimizden sekiz yüz kez daha akıllı gibiydi ve benden hoşlanıyordu. Sonunda gösteriş olduğunun farkına vardığım şeyler –bazen okula giydiği smokin ceketi ve aslında annesinin olan yabancı sigaraları– onun üst tabakadan olduğunun kanıtı gibi gelmişti. Bizim görmediğimiz şeyleri görür, bilmediklerimizi bilirdi. Benimle tepeden konuştuğu o sabah, kalbim küt diye yere düştü.

"Birinci zil çalmadı mı?" diye sordum.

"Bugün etüt öğretmeni Bay Morton," dedi. Bu her şeyi açıklıyordu. Bay Morton her zaman akşamdan kalmaydı ve etüt öğretmeni olduğunda bu durum zirveye çıkardı. Hiç yoklama yapmazdı.

"Orada ne yapıyorsun?"

Başını ve omuzlarını görüş alanımdan çıkararak, "Tırman da gör," dedi.

Duraksadım.

"Hadi, Susie."

Bu benim yaşamımda kötü çocuk olduğum –en azından kötü çocukmuş gibi davrandığım– tek gündü. Ayağımı iskelenin alt basamağına koyup kollarımı ilk demire uzattım.

Ray, "Eşyalarını getir," diye öğüt verdi.

Çantamı almak için geri gittim ve sonra sendeleyerek tırmandım.

"Dur sana yardım edeyim," dedi ve kışlık parkamla korunmasına rağmen kendimi huzursuz hissettiğim, koltukaltlarımdan tuttu. Bir an ayaklarım sallanarak kenarda oturdum.

"Topla onları," dedi, "böylece kimse bizi görmez."

Bana söylediğini yaptım ve sonra bir an ona baktım. Aniden kendimi aptal gibi hissettim; neden burada olduğumu bilmiyordum.

"Tüm gün burada mı duracaksın?" diye sordum ona.

"Yalnızca İngilizce dersi bitinceye kadar."

"İngilizceyi asıyor musun?" Sanki bir banka soymuştu.

"Royal Sheakespeare tarafından sahnelenen tüm Sheakespeare oyunlarını gördüm," dedi Ray. "O kaltağın bana öğreteceği hiçbir şey kalmadı."

O anda Bayan Dewitt'e acıdım. Eğer Bayan Dewitt'e kaltak demek kötü olmanın parçasıysa, ben yoktum o işte.

"Ben *Othello*'yu severim," dedim.

"Sanki lütfediyormuş gibi öğretiyor. Sanki Mağribi'nin Benim Gibi Siyah versiyonu."

Ray akıllıydı. Bu, İngiltere'den gelen bir Hintli olmasıyla birleşerek onu Norristown'da bir Marslı yapıyordu.

"Filmdeki o adam siyah makyajla oldukça aptal görünüyordu," dedim.

"Sir Laurence Olivier demek istiyorsun."

Ray ve ben konuşmadan duruyorduk. Etüdün sona erdiğini ve beş dakika sonra Bayan Dewitt'in sınıfında olmamız gerektiğini bildiren zili duyacak kadar sessizdik, tenimin ısındığını ve Ray'in bakışlarının mavi parkam, yeşil mini eteğim ve Danskin çoraplarımı inceleyerek vücudumda dolaştığını hissedebiliyordum. Asıl ayakkabılarım yanımdaki çantamdaydı. Ayaklarımda, üstlerinden ve dikişlerinden hayvan bağırsakları gibi dışarı fırlayan sentetik yünler olan, sahte koyun derisi botlarım vardı. Eğer bunun hayatımın seks sahnesi olacağını bilseydim biraz hazırlanır, kapıdan girerken "çilekli muzlu öpücük" iksirimi tazelerdim.

Ray'in vücudunun bana doğru eğildiğini, altımızdaki iskelenin onun hareketiyle gıcırdadığını duyabiliyordum. O *İngiltere*'den diye düşünüyordum. Dudakları yaklaştı, iskele yan yattı. Başım dönüyordu; bir ses duyduğumuzda, ilk öpücüğümün dalgası beni yutmak üzereydi. Donup kaldık.

Ray'le ben yan yana uzanıp tepemizdeki ışıklara ve tellere baktık. Bir an sonra, sahne kapısı açıldı ve seslerinden tanıdığımız, Bay Peterson ve Bayan Ryan içeri girdi. Yanlarında biri daha vardı.

Bay Peterford, "Şu an bir disiplin cezası vermiyoruz, ama tekrar ederseniz veririz," diyordu. "Bayan Ryan, gereçleri getirdiniz mi?"

"Evet." Bayan Ryan, Kennet'e bir Katolik okulundan gelmişti ve ocak patladığında okuldan atılan iki hippinin yerine sanat dersini veriyordu. Sanat derslerimiz erimiş madenlerle yapılan çılgın deneyler ve balçık fırlatmaktan, profiller ve onun her dersin başında yerleştirdiği hareketsiz ahşap figürleri çizmeye dönüşmüştü.

"Ben yalnızca ödevlerimi yapıyordum." Bu Ruth Connors'tu. Sesi Ray de ben de tanıdık. Hepimiz ilk derste Bayan Dewitt'in İngilizce sınıfındaydık.

Bay Peterford, "Bu," dedi, "ödev değildi."

Ray elimi tuttu ve sıktı. Neden söz ettiklerini biliyorduk. Kütüphanede kart kataloğunda bir oğlanın eline geçip de kütüphaneci tarafından yakalanan, Ruth'un çizimlerinden birinin fotokopisiydi.

Bayan Ryan, "Eğer yanılmıyorsam," dedi, "bizim anatomi modelimizin göğüsleri yoktu."

Resim bacak bacak üstüne atarak yan yatmış bir kadının resmiydi. Kol ve bacakları kancalarla tutturulmuş tahtadan bir şekil de değildi. Gerçek bir kadındı ve gözlerinin –kazayla ya da kasıtlı olarak yapılan– karakalem bulaşığı ona, gören her çocuğu ya çok rahatsız ya da teşekkürleriyle çok mutlu eden, şehvetli bir ifade veriyordu.

Ruth, "O ahşap modellerin bir burnu ya da ağzı yok," dedi, "ama siz bizi yüzler de çizmeye teşvik ettiniz."

Ray bir kez daha elimi sıktı.

Bay Peterford, "Bu kadar yeter, genç bayan," dedi. "Özellikle bu resimdeki yatış şekli kesinlikle Nelson'un bunun fotokopisini çekmesine yol açmış."

"Bu benim suçum mu?"

"Resim olmasaydı, sorun olmazdı."

"Öyleyse benim suçum?"

"Seni bunun bu okulu ne duruma düşürdüğünü düşünmeye ve Bayan Ryan'ın sınıfa çizmesini söylediği resmi hiçbir gereksiz ek olmadan çizmeye ve bize yardım etmeye davet ediyorum."

Ruth hafif bir sesle, "Leonardo da Vinci kadavralar çizerdi," dedi.

"Anlaşıldı mı?"

"Evet," dedi Ruth.

Sahne kapıları açılıp kapandı ve Ray'le ben Ruth Connors'un ağladığını duyduk. Ray dudaklarıyla *git* kelimesini şe-

killendirdi ve ben basacak yer bulmak için ayaklarımı sallandırarak iskelenin ucuna gittim.

O hafta Ray beni dolabımın yanında öpecekti. İskelenin üstünde yapmak istemişti, ama olmamıştı. Tek öpücüğümüz bir kaza gibiydi; benzin birikintisinin üstünde beliren çok güzel bir gökkuşağıydı.

İskeleden aşağı sırtım Ruth'a dönük olarak indim. Saklanmadı ya da kaçmadı, ben arkamı dönünce yalnızca baktı bana. Sahnenin arkasına yakın bir tahta kutunun üstünde oturuyordu. Solunda bir çift eski perde asılıydı. Ona doğru yürürken beni izledi ama gözlerini silmedi.

Doğrulamak için, "Susie Salmon," dedi yalnızca. Benim ilk dersi asıp toplantı salonunda arka sahnede saklanmam, o güne kadar, sınıfımızın en çalışkan kızının sınıf başkanı tarafından dersten atılması kadar tuhaftı.

Şapkam elimde önünde durdum.

"Aptal bir şapka bu," dedi.

Zilli takkemi kaldırdım ve baktım ona. "Biliyorum. Annem yaptı bunu."

"Duydun o halde?"

"Görebilir miyim?"

Ruth elden ele dolaşmış fotokopiyi açtı ve baktım ona.

Brian Nelson mavi bir tükenmez kalemle bacaklarının bitiştiği yere açık saçık bir delik yapmıştı. İrkildim ve o da beni izledi. Gözlerinde bir kıvılcım parladığını gördüm, özel bir merak, sonra eğildi ve sırt çantasından, siyah deriden bir çizim defteri çıkardı.

İçindekiler çok güzeldi. Çoğunlukla kadın resimleriydi, ama hayvanlar ve erkekler de vardı. Hiç böyle bir şey görmemiştim. Her sayfa onun çizimleriyle doluydu. O zamanlar, Ruth'un akranları tarafından kötüye kullanılan çıplak kadınlar çizmesinin değil, öğretmenlerinden daha yetenekli olması-

nın ne kadar yıkıcı olduğunu gördüm. Onunki isyanların en sessiziydi. Çaresizdi aslında.

"Gerçekten çok iyisin, Ruth," dedim.

"Teşekkür ederim," dedi ve ben içime sindirerek defterinin sayfalarına bakmayı sürdürdüm. Hem korkmuş hem de o resimlerdeki göbeğin siyah çizgisinin altında var olandan –annemin "bebek yapma makinesi dediğinden– dolayı heyecanlanmıştım.

Lindsey'e asla bir bebek yapmayacağımı söylemiştim ve on yaşındayken altı ayın büyük bölümünü, dinleyen her yetişkine tüplerimi bağlatmak niyetinde olduğumu söylemekle geçirmiştim. Bunun ne anlama geldiğini bilmiyordum, ama şiddetli olduğunu, ameliyat gerektirdiğini ve babamın yüksek sesle gülmesine neden olduğunu biliyordum.

O anda Ruth benim için acayipten özele döndü. Resimler öyle güzeldi ki, o an okul kurallarını, çocukların uyması gereken tüm zil ve ıslık seslerini unuttum.

Mısır tarlası kordona alınıp araştırıldıktan sonra terk edilince, Ruth orada yürüyüş yapmaya gitti. Babasının eski gemici ceketinin altına, babaannesinin geniş yünlü atkısını dolardı. Kısa sürede, jimnastik dışındaki ders öğretmenlerinin, dersi astığında rapor etmediklerini fark etti. Onun orada bulunmamasından mutlu oluyorlardı; zekâsı onu bir sorun haline getiriyordu. Dikkat gerektiriyor ve ders planlarını hızlandırmalarına neden oluyordu.

Ve otobüse binmemek için sabahları babasının arabasıyla gelmeye başlamıştı. Babası o küçükken Barbileri için ambar olduğuna inandırdığı ve şimdi içine burbon viskisini koyduğu kırmızı yuvarlak tepeli yemek kutusunu alıp erkenden çıkardı. Boş otomobil parkında indirmeden önce kamyonunu durdurur, ama ısıtıcıyı kapatmazdı.

Her zaman, "Bugün iyi olacak mısın?" derdi.

Ruth başıyla onaylardı.

"Yol için bir fırt?"

Ve bu kez başını sallamadan yemek kutusunu verirdi babasına. Adam kapağını kaldırır, burbonu açar, büyük bir yudum aldıktan sonra ona verirdi. Ruth da teatral bir şekilde başını geri atarak veya ağzına çok az aksın diye dilini şişeye dayayarak ya da eğer babası izliyorsa, yüzünü buruşturarak küçük bir yudum alırdı.

Yüksek arabadan aşağı kayarak indi. Güneş yükselmeden önce acı bir soğuk olurdu. Sonra derslerde öğrendiği bir gerçeği hatırladı: Hareket halindeki insanlar duranlardan daha az üşürdü. Onun için hızlı adımlarla doğrudan mısır tarlasına yürüdü. Kendi kendine konuşuyor ve bazen de beni düşünüyordu. Sık sık futbol alanını yoldan ayıran demir parmaklığa dayanır, dünyanın çevresinde dirilişini izlerken, dinlenirdi.

Böylece o ilk aylarda her sabah buluştuk. Güneş mısır tarlasının üstüne gelir ve babamın tasmasını çözdüğü Holiday, ölü mısırların saplarının arasında tavşan kovalamaya gelirdi. Tavşanlar atletizm alanlarının bakımlı çayırlarını çok sever ve Ruth onların koyu renkli biçimlerini, en uzaktaki sınırların tebeşir çizgilerinde minik spor takımına benzetirdi. Bu fikri çok severdi, ben de öyle. Geceleri insanlar uykuya dalınca, doldurulmuş hayvanların hareket ettiklerine inanırdı. Babasının yemek kutusunda, burbon ve salamla beslenen minicik inek ve koyunların olduğuna inanırdı.

Lindsey, Noel'de futbol alanının en uzak sınırıyla mısır tarlasının arasına benim için eldivenleri bıraktığında, bir sabah aşağı baktım ve tavşanların eldivenlerin başında olduğunu gördüm. Kendi akrabalarının yünüyle astarlanmış eldivenleri kokluyorlardı. Sonra Holiday kapmadan önce Ruth'un onları yerden aldığını gördüm. Eldivenlerden birini kürkü yukarıya

gelecek şekilde çevirdi ve yanağına dayadı. Göğe doğru baktı ve, "Teşekkür ederim," dedi. Benimle konuştuğunu düşünmek istiyordum.

O sabahlarda, açıklayamadığımız bir şekilde Araf'ın bizim bulunduğumuz iki yanında birbirimize arkadaş olmak için doğduğumuzu hissederek, Ruth'u daha çok sevmeye başlamıştım. Birbirini tuhaf şekilde bulan acayip kızlar – ben geçerken o titremeyi hissediyordu.

Ray okulun çevresinde oturan, benim gibi bir yürüyüşseverdi. Ruth Connors'un tek başına futbol sahasında yürüdüğünü görmüştü. Noel'den beri okula hiç oyalanmadan, olduğundan daha hızlı gelip gidiyordu. Katilimin yakalanmasını neredeyse ailem kadar çok istiyordu. O yakalanıncaya kadar, masum olmasına rağmen üstündeki kuşkuları silemeyecekti.

Babasının üniversitede çalışmaya gitmediği bir sabahı seçti ve babasının termosunu annesinin tatlı çayıyla doldurdu. Ruth'u beklemek için erkenden çıktı ve vuruş yapanların destek olarak kullandığı metal eğriye oturup, beton vuruş yuvarlağında küçük bir kamp yaptı.

Okulu futbol sahasından ayıran demir parmaklıklığın öteki yanında ve spor alanlarının en saygınında –futbol sahasında– yürüdüğünü görünce ellerini ovuşturdu ve söyleyeceği sözü hazırladı. Bu kez cesareti beni öpmüş olmasından değil –ulaşmasından bir yıl önce edindiği bir amaç– ama on dört yaşında, yoğun bir şekilde yalnız olmasından kaynaklanıyordu.

Ruth'un, yalnız olduğunu düşünerek, futbol sahasına yaklaşmasını izledim. Babası toparlamaya gittiği evlerin birinde onun yeni hobisine uyacak bir şey –bir şiir antolojisi– bulmuştu. Onu bağrına basmıştı.

Daha tam yaklaşmamışken Ray'in ayağa kalktığını gördü.

"Merhaba Ruth Connors!" diye bağırdı Ray ve kollarını salladı.

Ruth baktı ve adını hatırladı: Ray Singh. Ama bundan fazla bir şey bilmiyordu. Polisin evlerine gittiğiyle ilgili söylentileri duymuş ama babası, "Bunu yapan bir çocuk değil," dediği zaman inanmıştı, onun için yanına gitti.

Ray, "Çay yaptım, burada termosta," dedi. Cennette onun yerine yüzüm kızardı. *Othello*'ya gelince akıllıydı, ama şimdi bir salak gibi davranıyordu.

Ruth, "Hayır, teşekkür ederim," dedi. Onun yanındaydı ama hâlâ bir iki metre uzakta duruyordu. Tırnakları şiir antolojisinin eskimiş kapağına geçmişti.

Ray, "O gün sen ve Susie sahnenin arkasında konuşurken ben de oradaydım," dedi. Termosunu kıza uzattı. Biraz daha yaklaşmak için hareket etmedi ve tepki vermedi.

"Susie Salmon," diye açıkladı Ray.

"Ne demek istediğini biliyorum," dedi kız.

"Kilisedeki törene gidecek misin?"

"Bir tören yapılacağını bilmiyordum," dedi.

"Gideceğimi sanmıyorum."

Dikkatle Ray'in dudaklarına bakıyordum. Soğuk yüzünden her zamankinden daha kırmızıydılar. Ruth bir adım öne geldi.

"Dudak kremi ister misin?" diye sordu.

Ray yün eldivenlerini dudaklarına götürdü, bir an benim öptüğüm, çatlamış yüzeye dokundu. Ruth ellerini gemici ceketinin cebine soktu ve dudak kremini çıkardı. "İşte," dedi, "bende bundan çok var. Sende kalabilir."

"Çok naziksin," dedi. "En azından otobüs gelinceye kadar oturur musun benimle?"

Atıcıların beton platformunda birlikte oturdular. Bir kez daha asla görmeyeceğim bir şeyi, ikisini bir arada görüyordum. Bu benim için Ray'i her zamankinden daha çekici kılı-

yordu. Gözleri grinin en koyusuydu. Cennetten onlara bakarken, içlerine düşmekte duraksamadım.

Bu onlar için bir tören oldu. Ray'in babasının ders verdiği günlerde, Ruth ona babasının matarasında biraz burbon getiriyordu; yoksa tatlı çay içiyorlardı. Donuyorlardı ama bunu pek umursamıyorlardı sanki.

Norristown'da yabancı olmanın neye benzediğinden söz ettiler. Ruth'un antolojisinden yüksek sesle şiirler okudular. Olmak istediklerini nasıl başaracaklarını konuştular. Ray için doktor. Ruth içinse şair, ressam. Sınıfımızda düşünebildikleri öteki acayiplerle gizli bir kulüp kurdular. Mike Bayles gibi, aldığı o kadar çok asitle hâlâ nasıl okula gelebildiğini kimsenin anlayamadığı, ya da Louisiana'dan geldiği için en az Ray kadar yabancı olan Jeremiah gibi öğrenciler vardı. Sonra sessizler geliyordu. Herkese heyecanla *formaldehyde*'ın* etkileriyle ilgili, herkese heyecanla bir şeyler anlatan Artie. Jimnastik şortunu bluceninin üstüne giyecek kadar utangaç olan Harry Orland. Annesinin ölümünden sonra herkesin normal olduğunu düşündüğü, ama Ruth'un, lisenin düzenleyici tesislerinin arkasında çam iğnelerinden bir yatağın üstünde uyurken gördüğü Vicki Kurtz. Ve bazen benden söz ederlerdi.

Ruth, "O kadar garip ki," dedi. "Yani, yuvadan beri aynı sınıftaydık ama toplantı salonunun sahnesinin arkasındaki o gün ilk kez birbirimize bakıyorduk."

Ray, "Harikaydı," dedi. Bir dizi dolabın ortasında yapayalnız dururken, birbirine sürtünerek geçen dudaklarımızı düşündü. Gözlerim kapalı dururken nasıl gülümsemiş, sonra da neredeyse kaçıp gitmiştim. "Onu bulacaklar mı dersin?"

"Sanırım. Biliyorsun, olay yerinden yüz yarda kadar uzaktayız."

---

* *Formaldehyde: CH_2O, renksiz ve keskin kokulu bir gaz (Çn.)*

"Biliyorum," dedi Ray.

İkisi de eldivenli elleriyle çaylarını tutmuş, atıcıların desteğinin üstünde oturuyorlardı. Mısır tarlası kimsenin gitmediği bir yer olmuştu. Futbol sahasından bir top kaçınca, oğlanlardan cesur olanı gidip alırdı. O sabah güneş, ölü sapların tam içinden geçiyor ama ısıtmıyordu.

Ruth, deri eldivenleri göstererek, "Bunları burada buldum," dedi.

Ray, "Hiç onu düşünüyor musun?" diye sordu.

Yeniden sessiz kaldılar.

Ruth, "Her zaman," dedi. Belkemiğimden aşağı bir titreme geçti. "Bazen onun şanslı olduğunu düşünüyorum, biliyorsun. Buradan nefret ediyorum."

Ray, "Ben de," dedi. "Ama ben başka yerlerde de yaşadım. Burası yalnızca geçici bir cehennem, kalıcı değil."

"Şey demek istemiyorsun..."

"Eğer bu gibi şeylere inanmıyorsan, o cennette."

"Sen inanmıyor musun?"

"Sanmıyorum, hayır."

Ruth, "Ben inanıyorum," dedi. "Kanatlı melekler filan demek istemiyorum ama cennet olduğunu düşünüyorum."

"O mutlu mu?"

"Orası *cennet*, değil mi?"

"Peki, bu ne anlama geliyor?"

Çay buz gibi olmuştu ve ilk zil çalmıştı bile. Ruth fincanının içine gülümsedi. "Babamın dediği gibi, o bu bok çukurundan kurtuldu."

Babam Ray Singh'in evinin kapısını çaldığında, Ray'in annesi Ruana'yı görünce çarpılmıştı. Misafirperver bir tavır takınmadığından ya da mutlu görünmediğinden değildi bu; onun koyu renk saçları, gri gözleri ve hatta kapıyı açtığında

garip bir şekilde geri çekilişi gibi şeylerin tümü sarsmıştı onu.

Polisin onunla ilgili söylediği rastgele sözleri duymuştu. Onlara göre kadın soğuk ve züppe, lütufla konuşan, garip biriydi. Dolayısıyla, o da böyle biriyle karşılaşacağını sanıyordu.

Adını söylediği zaman kadın, "İçeri buyurun, oturun," dedi. Gözleri, *Salmon* sözcüğüyle doğrudan içlerine girme arzusu duyduğu açık kapılara dönüşmüştü.

Evlerinin ön tarafındaki küçük, kalabalık odaya yönlendirildiği zaman neredeyse dengesini kaybediyordu.

Yerde ters dönmüş kitaplar duruyordu. Duvardan üç sıra içerdeydiler. Kadın sarı bir sari ve altın rengi, lame pantolona benzeyen bir şey giymişti. Yalınayaktı. Duvardan duvara uzanan halının üstünde yürüdü ve divanın yanında durdu. "İçmek için bir şey ister misiniz?" diye sorduğunda başıyla onayladı.

"Sıcak mı soğuk mu?"

"Sıcak."

Köşeyi dönüp onun göremediği bir odaya girerken, babam kahverengi kareli divanda oturdu. Altında kitapların sıralandığı pencerede, dışardaki sert gün ışığının içinden geçmek için uğraştığı uzun, muslin perdeler vardı. Birden ortalık çok sıcak geldi ve neredeyse o sabah Singh'lerin adresini neden iki kez kontrol ettiğini unutuyordu.

Kısa süre sonra babam ne kadar yorgun olduğunu ve anneme uzun süredir temizleyicide unutulmuş birtakım eşyaları almaya söz verdiğini düşünürken, Bayan Singh bir tepsinin üstünde çayla geri geldi ve önündeki halının üstüne koydu.

"Korkarım fazla eşyamız yok. Dr. Singh hâlâ kadro almaya çalışıyor."

Yandaki bir odaya gitti ve kendisi için mor bir yer yastığı getirip onu görecek şekilde önüne koydu.

Babam bunu zaten bilmesine, bu güzel kadın ve az eşyayla

döşenmiş eviyle ilgili rahatsız edecek kadar çok şey bilmesine rağmen, "Dr. Singh profesör mü?" diye sordu.

Kadın çay doldururken, "Evet," dedi. Sessizlik vardı. Ona bir fincan uzattı ve alırken, "Kızınız öldürüldüğü gün Ray onunlaydı," dedi.

Babam onun içine yuvarlanmak istedi.

Kadın, "Bunun için gelmiş olmalısınız," dedi.

Babam, "Evet," dedi, "onunla konuşmak istiyorum."

"Şu anda okulda," dedi kadın. "Bunu biliyorsunuz." Altın rengi pantolon içindeki bacaklarını yana çevirmişti. Ayak parmaklarının tırnakları uzun ve cilasızdı, yüzeyleri uzun yıllar dans etmekten ötürü yıpranmıştı.

Babam, "Gelip ona kötülük etmek istemediğimi söylemek istedim," dedi. Onu izledim. Onu hiç böyle görmemiştim. Sözcükler, tamamlanmayan fiiller ve adlar, sanki taşıdığı yük gibi dökülüyordu; kadının boz renkli halının üstünde kıvrılmış ayaklarını ve perdelerden gelen soluk ışık havuzunun onun sağ yanağına dokunuşunu izliyordu.

"Yanlış hiçbir şey yapmadı ve kızınızı seviyordu. Bir okul aşkı ama yine de."

Okuldaki çocuklar, Ray'in annesine hep âşık olurlardı. Gazeteleri getiren çocuk *Philadelphia Inquirer*'in verandaya düştüğünde çıkardığı sesi duyacak kadar yakında olmasını, dışarı çıkmasını ve çıkarsa el sallamasını umarak bisikletinin üstünde duraklardı. Gülmesine bile gerek yoktu, evinin dışında pek az yapardı bunu; gözleri, dansöz gibi duruşu... vücudunun her hareketinin üstünde düşünüyormuş gibi bir hali vardı.

Polis geldiğinde bir katil arayarak evin ön holüne doluşmuşlardı, ama Ray daha merdivenlere bile varmadan Ruana onların kafalarını öyle karıştırmıştı ki, ipek halıların üstüne oturup çay içmeye razı olmuşlardı. Tüm çekici kadınlara yağdırdıkları laf kalabalığının etkisinde kalmasını beklemişlerdi,

ama onlar yağcılık yapmakta direndikçe o daha da dikleşmiş ve onlar oğlunu sorguya çekerken pencerenin yanında durmuştu.

Babam, "İyi ki Susie'nin onun gibi iyi bir arkadaşı vardı," dedi. "Bunun için oğlunuza teşekkür edeceğim."

Kadın dişlerini göstermeden gülümsedi.

Babam, "Ona bir aşk mektubu yazmıştı," dedi.

"Evet."

"Keşke ben de bunu yapabilseydim," dedi. "O son gün onu sevdiğimi söyleyebilseydim."

"Keşke."

"Ama oğlunuz yaptı."

"Evet."

Bir an birbirlerine baktılar.

"Polisleri kesinlikle çileden çıkarmışsınızdır," dedi ve kadının tavrından çok kendine gülümsedi.

"Ray'i suçlamaya gelmişlerdi," dedi kadın. "Benim için ne düşündükleri umrumda değildi."

Babam, "Onun için zor olmuştur sanırım," dedi.

Kadın fincanını yeniden tepsiye koyarken sertçe, "Hayır, buna izin veremem," dedi. "Ne bize ne de Ray'e acıyamazsınız."

Babam kekeleyerek karşı koymaya çalıştı.

Kadın bir elini havaya kaldırdı. "Siz bir kız evlat kaybettiniz ve buraya bu nedenle geldiniz. Size bunun için, yalnız bunun için izin veririm, ama yaşantımızı anlamaya çalışmanıza, hayır."

Babam, "İncitmek istememiştim," dedi, "ben yalnızca..."

Eli yeniden kalktı.

"Ray yirmi dakika sonra evde olacak. Onunla önce ben konuşacağım, onu hazırlayacağım, sonra oğlumla kızınızla ilgili konuşabilirsiniz."

"Ne dedim ben?"

"Fazla eşyamız olmadığı için mutluyum. Bir gün toparlanıp gidebileceğimizi düşünmemi sağlıyor bu."

Babam, "Umarım kalırsınız," dedi. Küçük yaştan beri bana da öğrettiği gibi, terbiyeli olarak yetiştirildiği için böyle demişti, ama aynı zamanda bu soğuk ama gerçekten soğuk olmayan, sert ama taş olmayan bu kadını daha fazla istediği için böyle demişti.

"Çok naziksiniz," dedi kadın, "beni tanımıyorsunuz bile. Birlikte Ray'i bekleyelim."

Babam evden annem ve Lindsey arasındaki bir kavganın ortasında ayrılmıştı. Annem Lindsey'in kendisiyle birlikte Y'de yüzmeye gelmesini istiyordu. Lindsey, hiç düşünmeksizin ciğerlerinin tüm gücüyle, "Ölürüm daha iyi!" diye bağırmıştı. Babam, annemin donup kalışını, sonra da yatak odasına koşup kapının arkasında feryat edişini izledi. Sessizce defterini ceketinin cebine koydu, araba anahtarlarını arka kapının yanındaki çengelden aldı ve dışarı süzüldü. O ilk iki ay annem ve babam birbirlerinden ayrı yönlere gitti. Biri içerde kaldı, öteki dışarı çıktı. Babam odasındaki yeşil koltukta uyuyakaldı ve uyandığında dikkatle yatak odasına gidip yatağın içine kaydı. Eğer annem örtülerin çoğunu almışsa onlar olmadan, her şeye hazırlıklı olarak, bir anda sıçrayabilmek için yay gibi kıvrılıp yatardı.

Ruana Singh'e, "Onu kimin öldürdüğünü biliyorum," derken duydu kendini.

"Polise söylediniz mi?"

"Evet."

"Ne diyorlar?"

"Şimdilik onu cinayetle ilişkilendirmek için kuşkularımdan başka bir şey olmadığını söylüyorlar."

"Bir babanın kuşkusu..." diye söze başladı kadın.

Bir annenin içgü üsü a ar güç ü ür."

Bu kez kadın, dişlerini göstererek gülümsedi.

"Bu civarda yaşıyor."

"Siz ne yapıyorsunuz?"

Babam bunu söylerken kulağa nasıl geleceğini bilerek, "Tüm ipuçlarını araştırıyorum," dedi.

"Ve oğlum..."

"Bir ipucu."

"Belki de öteki adam sizi çok korkutuyordur."

Babam, "Ama bir şey yapmam gerek," diye itiraz etti.

Kadın, "İşte yine başladık, Bay Salmon," dedi. "Beni yanlış yorumluyorsunuz. Buraya gelmekle yanlış bir iş yaptığınızı söylemiyorum. Bir bakıma doğru bu. Tüm bunda yumuşak bir şey, ılık bir şey bulmak istiyorsunuz. Ben yalnızca bunun oğlum için de iyi olmasıyla ilgiliyim."

"Kötülük yapmak istemiyorum."

"Adamın adı nedir?"

"George Harvey." Len Fenerman'dan başkasına ilk kez yüksek sesle söylüyordu bunu.

Kadın durakladı ve ayağa kalktı. Ona arkasını dönerek önce bir pencereye sonra ötekine gitti ve perdeleri açtı. Sevdiği "okul sonrası" ışığıydı bu. Yoldan gelmekten olan Ray'i izledi.

"Ray şimdi gelecek. Ben gidip onu karşılayacağım. Eğer izin verirseniz palto ve botlarımı giymem gerek." Duraksadı. "Bay Salmon," dedi, "ben de tam sizin yaptığınızı yapardım; konuşmak istediğim herkesle konuşur, ama adını çok fazla kişiye söylemezdim. Emin olunca," dedi, "sessiz bir yol bulur ve onu öldürürdüm."

Holdeki paltosunu alırken askıdan çıkan metalik sesi duyabiliyordu. Birkaç dakika sonra kapı açılıp kapandı. Dışardan soğuk bir esinti geldi ve sonra yolda annenin oğlunu karşıladı-

ğını gördü. Hiçbiri gülümsemiyordu. Ağızları kıpırdıyordu. Ray evde babamın beklediğini öğrendi.

Önce, annemle ikimizin Len Fenerman'ı polis güçlerinin geri kalanından farklı olarak düşündüğümüz açıkça belliydi. Sık sık ona eşlik eden iriyarı üniformalılardan ufaktı. Sonra daha az görünen şeyler de vardı; kendi kendine düşünür gibi durması, benden ve vakanın şartlarından söz ederken şaka yapmaması ya da her zaman ciddi olması gibi. Ama annemle konuşurken, Len Fenerman ne olduğunu belli etti; bir iyimser. Katilimin yakalanacağına inanıyordu.

Anneme, "Belki bugün ya da yarın değil," dedi, "ama bir gün önlenemez bir şey yapacaktır. Huylarından vazgeçemezler."

Babam Singh'lerden gelinceye kadar Len Fenerman'ı oyalamak anneme düşmüştü. Oturma odasındaki masanın üstünde Buckley'in boya kalemleri annemin serdiği kasap kâğıdının üstüne dağılmıştı. Buckley ve Nate, başları ağır çiçekler gibi sallanmaya başlayıncaya kadar boyamışlar ve annem önce birini sonra da ötekini kucağına alıp divana getirmişti. Ayakları neredeyse ortada birleşerek orada karşılıklı uyumuşlardı.

Len Fenerman sessiz fısıltılarla konuşmayı biliyordu, ama annem onun çocuklara bayılmadığının farkına varmıştı. Onun iki oğlanı taşımasını izlemiş, ama ne yardım etmek için ayağa kalkmış ne de diğer polislerin her zaman yaptığı gibi, ölü ve diri çocuklarıyla ilgili bir yorum yapmamıştı.

Annem, "Jack seninle konuşmak istiyor," dedi. "Ama bekleyemeyecek kadar meşgul olduğunu biliyorum."

"O kadar meşgul değilim."

Bir tutam siyah saçın kulağının arkasına soktuğu yerden düştüğünü gördüm. Bu yüzünü yumuşatıyordu. Len'in de bunu gördüğünü fark ettim.

"O, zavallı Ray Singh'in evine gitti," dedi ve düşen tutamı düzeltti.

Len, "Onu sorgulamamız gerektiği için çok üzgünüm," dedi.

"Evet," dedi annem. "Hiçbir genç erkek yapamaz bu..." Devam edemedi ve o da bunu beklemiyordu zaten.

"Tanığı çok sağlamdı."

Annem kasap kâğıdının üstünden bir boya kalemi aldı.

Len Fenerman annemin çöp şekiller ile çöp köpekler çizmesini izledi. Buckley ve Nate divanın üstünde hafif uyku hırıltıları çıkarıyorlardı. Kardeşim cenin biçimini alarak kıvrıldı ve biraz sonra da başparmağını ağzına soktu. Bu annemin hepimize onu vazgeçirmek için yardım etmemizi söylediği bir huydu. Annem böylesi kolay elde edilebilir bir huzuru özlüyordu şimdi.

Annemin turuncu bir Poodle* ve elektroşok tedavisi gören mavi bir ata benzeyen bir şey çizdiği sessizlikten sonra Len, "Bana karımı hatırlatıyorsun," dedi.

"O da mı resim yapmayı beceremez?"

"Söyleyecek bir şey olmadığı zaman pek konuşmazdı."

Birkaç dakika geçti. Sarı bir güneş topu. Kapısının dışında pembe, mavi, mor çiçekler olan kahverengi bir ev.

"Geçmiş zaman kullandın."

"Evlendikten kısa süre sonra öldü," dedi.

Buckley, "Babacım!" diye bağırıp Nate ve diğer herkesi unutarak yerinden fırladı.

"Üzgünüm," dedi Len'e.

"Ben de," dedi, "Susie için. Gerçekten."

Arka holde babam Buckley ve Nate'i yüksek sesle, uzun bir günün sonunda ona saldırdığımız zaman daima yaptığı gibi,

---

* *Poodle: Bir köpek cinsi (Çn.)*

"Oksijen!" diye bağırarak karşıladı. Başka türlü hissetse bile, kardeşim için ruh halini değiştirmek onun gününün en güzel bölümüydü.

Babam arka taraftan oturma odasına doğru yürürken annem Len Fenerman'a bakıyordu. Anneme, musluğa koş, demek geldi içimden, delikten aşağı, toprağın içine bak. Ben orada bekliyorum; yukardan izliyorum.

Len Fenerman, polis canlı olarak bulunabileceğimi düşündüğü sırada annemden okul resmimi isteyen ilk kişiydi. Cüzdanında, bir dizi resmin arasında duruyordu. Bu ölü çocukların ve yabancıların arasında bir de karısının resmi vardı. Olay çözüme kavuştuğundaki tarihi resmin arkasına yazıyordu. Dosya hâlâ açıksa –polis kayıtlarında değilse bile aklında– boştu. Benimkinin arkasında bir şey yoktu. Karısınınkinde de öyle.

Babam, "Nasılsın, Len?" diye sordu. Holiday kalkmış, babamın kendisini sevmesi için ileri geri gidip geliyordu.

Len, "Ray Singh'i görmeye gittiğini duydum," dedi.

Annem, "Çocuklar, neden gidip Buckley'in odasında oynamıyorsunuz?" dedi. "Babanızın Dedektif Fenerman'la konuşması gerekiyor."

YEDİ

Arkalarında Holiday'le merdivenlerden çıkarken Buckley Nate'e, "Onu görüyor musun?" diye sordu. "O benim ablam."

Nate, "Hayır," dedi.

"Uzun süre önce gitmişti ama artık geri geldi. Yarış!"

Ve üçü –iki oğlan ve bir köpek– merdivenin uzun kıvrımının geri kalan kısmında yarıştı.

Görüntümü belki bir aynada ya da şişe kapağında görür diye, Buckley'i özlememe bile izin vermemiştim. Herkes gibi ben de onu korumaya çalışıyordum. "Çok küçük," dedim Franny'ye. "Hayali dostlar nereden geliyor sanıyorsun?" dedi.

İki oğlan, birkaç dakika annemle babamın yatak odasının dışındaki duvara asılı duran mezartaşı kabartması resminin altında oturdular. Londra'daki bir mezarlıktan alınmıştı. Annem Lindsey'le bana babamla birlikte duvarlara asacak bir şeyler aradıklarını ve balaylarında tanıştıkları yaşlı bir kadının onlara nasıl mezartaşı kabartması resmi çıkaracaklarını öğrettiğini anlatmıştı. Ben iki rakamlı yaşlara geldiğimde onların çoğu bodrumdaki depoya inmiş, onların yerini çocukları gayrete getirecek parlak renkli resimler almıştı. Ama Lindsey ve ben me-

zartaşı kabartması resimlerini, özellikle o öğleden sonra Nate ve Buckley'in altında oturduklarını, çok severdik.

Lindsey'le onun altına yere uzanırdık. Ben resimdeki şövalye ve Holiday de onun ayaklarının altında yatan sadık köpek olurdu. Lindsey geride bıraktığı karısı olurdu. Ne kadar ciddi başlarsak başlayalım, sonu her zaman kahkahalarla biterdi. Lindsey ölü şövalyeye bir eşin yaşamayı sürdürmesi gerektiğini, yaşamının geri kalan kısmında zamanın içinde donmuş bir adamla birlikte kapana giremeyeceğini söylerdi. Ben kızgın ve delice davranırdım ama bu uzun sürmezdi. Sonunda o yeni sevgilisini tarif ederdi: Ona etin en güzel yerinden parçalar veren kasap, ona kancalar yapan çevik demirci. "Sen ölüsün, şövalye," derdi. "Hayata dönme zamanı."

Buckley, "Dün gece geldi ve beni yanağımdan öptü," dedi.

"Yok canım."

"Evet, yaptı."

"Gerçekten mi?"

"Hıhı."

"Annene söyledin mi?"

"Bu bir sır," dedi Buckley. "Susie onlarla konuşmaya henüz hazır olmadığını söyledi. Başka bir şey görmek ister misin?"

"Tabii," dedi Nate.

İkisi Holiday'i mezartaşı resminin altında uyur bırakarak, evin çocuklara ait bölümüne gitmek üzere ayağa kalktılar.

Buckley, "Gel bak," dedi.

Benim odamdaydılar. Annemin resmini Lindsey almıştı. Yeniden düşündükten sonra, "Hippi-Dippi Aşk Diyor" yazan rozet için de geri gelmesi gerekmişti.

Nate, "Susie'nin odası," dedi.

Buckley parmaklarını dudaklarının üstüne koydu. Sessiz olmamızı istediği zaman annemin böyle yaptığını görmüştü, şimdi o da Nate'den bunu istiyordu. Karınüstü uzandı ve Na-

te'e kendisini izlemesi için işaret etti, Holiday gibi sürünerek yatağımın kenar farbelalarının altından gizli depoma girdiler.

Yaylı somyanın altında gerili olan kumaşta bir delik vardı, onun içine başkalarının görmesini istemediğim şeyleri koymuştum. Onu Holiday'den korumak zorundaydım, yoksa oradakileri çıkarmak için tırmalar, zorlardı. Bu ben kaybolduktan tam yirmi dört saat sonra olmuştu. Annemle babam bir açıklama notu bulmak için odamı aramışlar ve sonra kapıyı açık bırakmışlardı. Holiday oraya sakladığım meyankökü şekerlemesini almıştı. Orada sakladığım şeyler yatağımın altına dağılmıştı ve onlardan birini ancak Buckley ve Nate tanıyabilirdi. Buckley babamın eski bir mendilini açtı, lekeli ve kanlı dal parçası işte oradaydı.

Bir yıl önce, Buckley üç yaşındayken yutmuştu onu. Nate ve o arka bahçede burunlarına taşlar sokuyorlardı ve Buckley annemin çamaşır ipinin bir ucunu bağladığı meşe ağacının altında küçük bir dal parçası bulmuştu. Sopayı sigara gibi ağzına koydu. Clarissa'nın "parlak kırmızı pırıltı" ojesiyle ayak tırnaklarımı boyayarak *Onyedi* okuduğum odamın penceresinden izledim onu.

Küçük kardeşimize göz kulak olma görevi verilmişti bana. Lindsey'in yeteri kadar büyümemiş olduğu düşünülüyordu. Ayrıca o filizlenen bir beyindi, bu da 130'luk Prizma Renkleri boyalarıyla yazın öğleden sonrasını grafik kâğıdına bir sineğin gözünün ayrıntılı resmini çizerek geçirmesi gibi işleri yapabilmesi için özgür olması gerektiği anlamına geliyordu.

Dışarısı çok sıcak değildi. Mevsim yazdı ve ben de evdeki tutukluluğumu güzelleşmek için kullanacaktım. Güne sabah duş yaparak, saçlarımı yıkayarak ve buhar masajı yaparak başlamıştım. Dama çıkarak kurumayı bekledim.

Şişenin fırçasına bir sinek konduğunda iki kat "parlak kırmızı pırıltı" sürmüştüm. Nate'in meydan okuyan ve tehdit

eden sesler çıkardığını duydum ve Lindsey'in evin içinde boyadığı gözlerinin tüm ayrıntılarını görebilmek için gözlerimi kısmış sineğe bakıyordum. Aşağıdan, paçaları kesik pantolonumdan baldırlarıma vuran bir rüzgâr esiyordu.

Nate, "Susie, Susie!" diye bağırıyordu.

Aşağıya baktım ve Buckley'in yerde olduğunu gördüm.

İşte can kurtarma, birinin hayatını kurtarmaktan bahsederken anlattığım şey o gün yaşananlardı. Ben mümkün olduğuna inanıyordum; o inanmıyordu.

Bacaklarımı döndürdüm ve açık penceremden, bir ayağımı dikiş taburesine, ötekini hemen onun önündeki kilime basıp sonra dizlerimin üstüne çökerek bir atlet gibi fırladım. Koridordan koştum ve yasak olduğu halde trabzandan aşağı kaydım. Lindsey'e seslendim, sonra onu unuttum, kapalı verandadan bahçeye çıktım ve çiti aşıp meşe ağacına gittim.

Buckley boğuluyordu, gövdesi sıçrıyordu, Nate arkamızdan gelirken onu babamın değerli Mustang'inin durduğu garaja taşıdım. Annemle babamı araba kullanırken izlemiştim ve annem arabanın parktan geri vitese nasıl geçtiğini göstermişti.

Hastaneye kadar hızla gittim. Dörtlüleri yaktım, ama hiç kimse aldırmadı.

Doktor daha sonra anneme, "Eğer kızınız orada olmasaydı," dedi, "küçük oğlunuzu kaybetmiştiniz."

Büyükanne Lynn erkek kardeşiminkini kurtardığım için benim uzun bir yaşamım olacağını söyledi. Büyükanne Lynn, her zamanki gibi yanılmıştı.

Nate, dalı tutup kırmızı kanın zamanla nasıl kararddığına hayret ederek, "Üüfff," dedi.

Buckley, "Evet," dedi. O günü hatırladığı için midesi bulanıyordu. Ne kadar acı çekmişti, kocaman hastane yatağının çevresini saran büyüklerin yüzlerindeki ifade nasıl da değiş-

mişti. Ama hastaneye gelenlerin gözleri önce endişeyle bakmış, sonra düzelmiş, ışık ve rahatlama ile dolmuştu; halbuki şimdi annemizle babamızın gözleri boş bakıyordu ve hâlâ düzelmemişti.

O gün cennette baygınlık geçirdim. Kameriyede kendime geldim ve gözlerim pat diye açıldı. Karanlıktı ve karşımda içine hiç girmediğim büyük bir yapı duruyordu.

Küçükken *James ve Dev Şeftali*'yi okumuştum. Yapı oradaki James'in teyzelerinin evine benziyordu. Kocaman, karanlık ve Viktorya Dönemi'nden. Önünde bir dulkaldırımı vardı. Bir an karanlığa alışınca, kaldırımın üzerinde bir sıra kadın durduğunu ve beni işaret ettiklerini gördüğümü düşündüm. Ama bir dakika sonra başka türlü görüyordum. Gagalarında eğri dallar tutan kargalar sıralanmıştı. Evime dönmek için ayağa kalkınca kanatlarını açıp beni izlediler. Kardeşim gerçekten beni görmüş müydü, yoksa yalnızca güzel yalanlar söyleyen küçük bir çocuk muydu?

SEKİZ

Üç ay boyunca Bay Harvey rüyasında yapılar gördü. Yugoslavya'dan altından sel gibi suların geçtiği kazıkların üstünde duran saz damlı evlerin olduğu bir kesit gördü. Yukarda mavi gökler vardı. Fiyordların yanı sıra, Norveç'in gizli vadisinde, keresteleri Viking gemi işçileri tarafından oyulmuş tahta payandalı kiliseler gördü. Tahtadan yapılmış ejderhalar ve yerel kahramanlar. Ama rüyasında en çok Vologda'daki bir yapıyı görüyordu: Şekil Değiştirme Kilisesi. Öldüğüm gece ve ondan sonraki geceler gördüğü –en sevdiği– rüya buydu, ta ki ötekiler geri gelinceye kadar. *Sakin olmayan* rüyalar; kadın ve çocuklarınkiler.

Bay Harvey'in annesinin kucağında, üstü renkli cam parçalarıyla kaplı bir masaya gözünü dikmiş baktığı zamanlara kadar, geçmişi görebiliyordum. Babası cam parçalarını biçimleri ve büyüklüklerine, derinlik ve ağırlıklarına göre ayırıyordu. Babasının mücevherci gözleri her birinin derinliklerine bakıyor, çatlak ve hata arıyordu. George Harvey dikkatini annesinin boynundan sarkan tek bir mücevhere, içinde bozulmamış ve kusursuz bir sinek olan, gümüş çerçeveli, geniş, oval bir kehribara veriyordu.

Bay Harvey'in küçükken söylediği tek şey, "bir inşaatçı" idi. Sonra babasının ne yaptığı sorusunu cevapsız bırakmaya başladı; çölde çalıştığını, kırık camlar ve eski tahtalardan kulübeler inşa ettiğini nasıl söyleyebilirdi? George Harvey'e bir yapının iyi ve kalıcı olmasını nasıl sağlayacağını anlatırdı.

Tekin olmayan rüyalar geri gelince, Bay Harvey babasının eski taslak defterlerine bakar, başka yerlerin, başka dünyaların görüntülerine dalar ve sevmediğini sevmeye çalışırdı. Ve sonra annesini son haliyle, yolun kıyısında bir tarlada koşarken gördüğü rüyalar başladı. Beyazlar giymişti. Beyaz kapri pantolonla dar kayık yakalı bir bluz vardı üzerinde ve sıcak arabanın içinde New Mexico'daki Gerçek ya da Sonuçları toplantısının dışında babasıyla son kez kavga etmişlerdi. Babası onu arabadan dışarı çıkarmıştı. George Harvey arabanın arka koltuğunda –gözleri sonuna kadar açılmış, bir taştan daha fazla korkmayarak– olup biteni yavaş çekimde izlemişti. Kadın hiç durmadan koşup ince ve kırılgan beyaz gövdesi gözden kaybolurken, oğlu onun kendisine vermek için boynundan kopardığı kehribar gerdanlığa sımsıkı sarılmıştı. Babası yolu izlemişti. "O gitti artık oğlum," dedi. "Bir daha geri gelmeyecek."

DOKUZ

Büyükannem anma törenimden bir akşam önce her zamanki usulüyle geldi. Havaalanından limuzinler kiralayıp, üstünde bir kilise pazarından aldığı, "kalın ve harika hayvanım" dediği ikinci el vizonu, şampanya içerek gelmekten hoşlanırdı. Annemle babam yalnızca orada olmak isteyeceği için davet etmişlerdi onu. Ocağın sonlarında, Müdür Caden bu fikri ortaya atmıştı. "Çocuklarınız ve okuldaki tüm öğrenciler için iyi olacak," demişti. Töreni düzenlemeyi üstlenmişti ve bizim kilisemizde yapacaktı. Ailem uyurgezer gibi çiçekleri ya da konuşma yapanları başlarıyla onaylıyor, sorulan her şeye evet diyorlardı. Annem, annesine söylediğinde onun, "Geliyorum," demesine şaşırmıştı.

"Ama gelmek zorunda değilsin, Anne."

Büyükannemin tarafında bir sessizlik oldu. "Abigail," dedi, "bu Susan'ın cenazesi."

Büyükanne Lynn, bir partiye eski kürklerini –üç adım atacak bile olsa– giyip çok ağır makyajla giderek annemi utandırmıştı. Herkesin kim olduğunu öğreninceye kadar, evlerini görmemiş bile olsa, kim olduklarını, kocalarının ne iş yaptığını, hangi arabaları kullandıklarını sorardı. Komşuların tam bir lis-

tesini yapmıştı. Şimdi anlıyorum ki, bir şekilde kızını daha iyi tanımaya çalışıyordu. Sebebi kötü bir dönüş, hüzünlü, yalnız yapılan bir dansı bu.

Ön verandadaki annemle babamın yanına gelirken büyükannem, "Jacky," dedi, "sert içkilere ihtiyacımız var!" O sırada gerekli ziyareti yapmadan önce birkaç dakika kazanabilmek için merdivenlerden yukarı kaçmaya çalışan Lindsey'i gördü. "Bu çocuk benden nefret ediyor," dedi Büyükanne Lynn. Gülümsemesi donmuştu, kusursuz beyazlıkta dişleri vardı.

Annem, "Anne," dediğinde o kayıp okyanus gözlerin içine koşmak istedim. "Eminim Lindsey uygun bir şeyler giymeye gidiyor."

Büyükannem, "Bu evde yapılması imkânsız bir şey bu!" dedi.

Babam, "Lynn," dedi, "burası senin son geldiğinden farklı bir ev. Sana bir içki getireceğim, ama buna saygı duymanı beklerim."

Büyükannem, "Jack hâlâ eskisi kadar yakışıklı," dedi.

Annem büyükannemin ceketini aldı. Buckley üst kat penceresindeki gözetleme yerinden, "Büyükanne!" diye bağırdığı andan beri Holiday babamın odasına kapatılmıştı. Kardeşim Nate'e ya da dinleyen herkese büyükannesinin dünyadaki en büyük arabalara sahip olduğunu söyleyerek övünüyordu.

Annem, "Çok güzel görünüyorsun, Anne," dedi.

Babamın duyamayacağı bir anda, büyükannem, "Hmmm," dedi, "o nasıl?"

"Hepimiz başa çıkmaya çalışıyoruz, ama çok zor."

"Hâlâ o adamın yaptığını mırıldanıyor mu?"

"Hâlâ öyle düşünüyor, evet."

"Mahkemeye verileceksiniz, biliyorsun," dedi.

"Polisten başkasına söylemedi."

Kız kardeşimin merdivenlerin üst basamağında oturduğunu göremiyorlardı.

"Söylememeli de. Birini suçlaması gerektiğini anlıyorum, ama..."

Babam holden gelirken, "Lynn, Seven and Seven mı, yoksa Martini mi?" dedi.

"Sen ne içiyorsun?"

Babam, "Ben bugünlerde içmiyorum," dedi.

"İşte senin sorunun bu. Ben önder olayım. Kimsenin bana içkilerin nerede olduğunu söylemesi gerekmez!"

Kalın ve şahane hayvan olmadığında, büyükannem çok zayıftı. On bir yaşındayken bana öğüt verdiğinde, "Açlıktan ölecek gibi," demişti. "Yağları üstünde çok tutmadan önce, kendini açlıktan ölecek hale getirmelisin, tatlım. Yağlar sadece çirkinliktir," demişti. O ve annem –kendi özel kurtarıcısı dediği, "Kızına kendi özel kurtarıcımı öneriyorum ve sen ona vermeyi reddediyorsun– amfetamin alacak kadar büyüyüp büyümediğim konusunda kavga etmişlerdi.

Ben yaşarken, büyükannemin her yaptığı kötüydü. Ama o gün kiralık limuziniyle gelip kapıyı açarak içeri daldığında, garip bir şey oldu. İğrenç süsleriyle, ışığı yeniden içeri sürüklüyordu.

Kaybolduğumdan beri annemin pişirdiği ilk gerçek yemeği yerken, "Yardıma ihtiyacın var, Abigail," dedi. Annemin dili tutuldu. Bulaşıkları yıkamaya niyetlenerek mavi bulaşık eldivenlerini giymiş, lavaboyu sabunlu suyla doldurmuştu. Lindsey kurulayacaktı. Annesinin, yemek sonrası içkisini hazırlaması için Jack'e sesleneceğini sanıyordu.

"Anne, ne kadar iyisin."

"Lafını bile etme," dedi. "Yalnız ön hole gidip büyü çantamı alacağım."

Annemin fısıldayarak, "Ah, olamaz!" dediğini duydum.

Tüm yemek boyunca hiç konuşmamış olan Lindsey, "Ah, evet, büyü çantası," dedi.

Büyükanne Lynn geri geldiğinde annem, "Lütfen, Anne!" dedi.

"Tamam çocuklar, masayı temizleyin ve annenizi buraya getirin. Bir yenileme yapacağım."

"Anne, delilik bu. Bulaşıkları yıkamalıyım."

Babam, "Abigail," dedi.

"Ah, hayır. Seni sarhoş edebilir, ama o işkence aletlerini yanıma yaklaştıramaz."

"Ben sarhoş değilim," dedi babam.

"Gülümsüyorsun," dedi annem.

Büyükanne Lynn, "O halde mahkemeye ver onu," dedi. "Buckley, anneni elinden tutup buraya getir." Kardeşim söyleneni yaptı. Birinin annenize emretmesi ve zorlanmasını görmek eğlenceliydi.

Lindsey utanarak, "Büyükanne Lynn," dedi.

Annem Buckley tarafından, büyükannemin ona doğru döndürdüğü bir iskemleye doğru çekiliyordu.

"Ne?"

"Bana makyaj yapmayı öğretebilir misin?"

"Cennetteki Tanrıma şükürler olsun, tabii!"

Annem oturdu ve Buckley kucağına tırmandı. "Ne var, Annecim?"

Babam gülümsedi, "Gülüyor musun, Abbie?"

Öyleydi. Annem gülüyor ve ağlıyordu.

Büyükanne Lynn, "Susie iyi bir kızdı, tatlım," dedi. "Aynı senin gibi." Hiç ara vermeden devam etti. "Şimdi çeneni kaldır ve bırak gözlerinin altındaki o torbalara bir bakayım."

Buckley indi ve bir iskemleye oturdu. "Bu bir kirpik kıvırıcı, Lindsey," diye açıkladı büyükannem. "Annene tüm bunları ben öğrettim."

Lindsey, "Clarissa da kullanıyor," dedi.

Büyükannem kauçuk kıvırıcıları annemin kirpiklerinin iki yanına koydu ve annem işi bildiğinden yukarı baktı.

Babam, "Clarissa'yla konuştun mu?" diye sordu.

Lindsey, "Pek değil," dedi. "O daha çok Brian Nelson'la birlikte. Üç gün okuldan uzaklaştırma cezası alacak kadar ders asıyorlar."

Babam, "Bunu Clarissa'dan beklemezdim," dedi. "Belki grubun en parlak elması değil ama, asla bir baş belası olmadı."

"Ona rastladığımda leş gibi esrar kokuyordu."

Büyükanne Lynn, "Senin böyle şeylere bulaşmadığını umarım," dedi. İçkisini bitirdi ve bardağını hızla masaya koydu. "Bak şimdi buna Lindsey, kirpikler kıvrılınca annenin gözleri nasıl ortaya çıkıyor, görüyor musun?

Lindsey kendi kirpiklerini hayal etmeye çalıştı ama onun yerine bir öpücük için yüzü yüzüne yaklaşan Samuel Heckler'in yıldızlar dolu kirpiklerini gördü. Gözbebekleri, küçük hırçın zeytinleri andıran bir kalp gibi güm güm atarak, genişledi.

Büyükanne Lynn, biri halen kirpik kıvırıcının garip sapında olan ellerini kalçalarına koyarak, "Hayretler içindeyim," dedi.

"Ne?"

Büyükannem, "Lindsey Salmon, senin bir erkek arkadaşın var," diye ilan etti.

Babam gülümsedi.

Aniden büyükanne Lynn'i sevmeye başlamıştı. Ben de öyle.

Lindsey, "Yok," dedi.

Büyükannem konuşmak üzereydi ki annem, "Evet, var," diye fısıldadı.

Büyükannem, "Tanrı kutsasın seni tatlım," dedi, "bir erkek

arkadaşın olmalı. Annenle işim biter bitmez, sana Büyükanne Lynn tedavisi yapacağım, Jack bana bir aperitif hazırla."

Annem, "Bir aparitif..." diye söze başladı.

"Beni düzeltme, Abigail."

Büyükannem sarhoş oldu. Lindsey'i bir soytarı ya da Büyükanne Lynn'in tabiriyle, "Birinci sınıf bir orospu"ya benzetti. Babam onun, "Çakırkeyf" dediği şeyden oldu. En şaşırtıcısı da annem erkenden yatmaya gitti ve bulaşıkları muslukta bıraktı.

Herkes uyurken, Lindsey banyodaki aynada durup kendine baktı. Allığın birazını sildi, dudaklarındaki fazla boyayı peçeteyle aldı ve parmaklarını yeni alınan kaşlarının şişmiş yerlerinde gezdirdi. Aynada değişik bir şey görüyordu, ben de öyle: Kendine bakabilecek bir yetişkin. Makyajın altında, son zamanlarda herkese beni hatırlatanın altında, her zaman kendinin olarak bildiği yüzü vardı. Ruj ve göz kalemiyle hatlarının kenarları belirginleşiyor ve yüzünde, renklerin bizim evdekilerin olduğundan çok daha zengin olduğu, uzaklardan getirilmiş mücevherler gibi durduğunu görüyordu. Büyükannemin söylediği doğruydu; makyaj gözlerinin mavisini ortaya çıkarmıştı. Kaşların alınması yüzünün şeklini değiştirmişti. Allık elmacıkkemiklerinin altındaki çukurları –"Biraz daha çukurlaştırılabilecek çukurlar" demişti büyükannemiz– belirginleştirmişti. Ve dudakları; yüzünü çeşitli ifadelere soktu: dudaklarını büzdü, öptü, sanki o da bir koktely içmiş gibi gülümsedi, iyi bir kız gibi dua etmeye çalıştı ama iyiyken nasıl olduğunu görmek için bir kaşını kaldırdı. Yatağa gitti ve yeni yüzü bozulmasın diye sırtüstü uyudu.

Kız kardeşimin ve benim gördüğümüz tek ölü Bayan Utemeyer'di. Ben altı, Lindsey beş yaşındayken bizim mahalleye

taşınmıştı. Annem onun beyninin bir kısmını kaybettiğini ve bazen oğlunun evinden çıkıp kaybolduğunu söylerdi. Çoğunlukla ön bahçemize gelir, kızılağacın altında durup sanki otobüs bekliyormuş gibi sokağa bakardı. Annem onu mutfağa oturtur, çay yapar ve sonra yerini bildirmek için oğluna telefon ederdi. Bazen evde kimse olmazdı ve Bayan Utemeyer bizim mutfakta oturup saatlerce masanın ortasındaki süse bakardı. Biz okuldan geldiğimizde orada olurdu. Otururdu. Bize gülümserdi. Sık sık Lindsey'e, "Natalie," der ve saçlarına dokunmak için elini uzatırdı.

Öldüğünde oğlu, Lindsey ve beni cenazeye getirmesi için annemi yüreklendirdi. "Annemin çocuklarınıza özel bir sevgisi var gibiydi," diye yazmıştı.

Annem, *Büyükanne Lynn'in işe yaramaz hediyelerinden biri daha* dediği, Lindsey'in süslü paltosunun bitmez tükenmez sayıdaki yuvarlak düğmelerini iliklerken o, "Benim adımı bile bilmezdi, Anne," diye sızlandı.

Ben, "En azından sana bir *adla* sesleniyordu," dedim.

Paskalya yortusundan sonraydı ve o hafta bir sıcak havası dalgası gelmişti. En inatçılarının dışında tüm kışın karı toprağa karışmış ve Utemeyer'lerin kilisesindeki mezarlıkta, yakınlarda düğünçiçeği filizleri toprağın üzerine çıkmaya başlarken, kar mezartaşlarının dibine yığılmıştı.

Utemeyer'lerin kilisesi süslüydü. Arabada "Üst Düzey Katolik," demişti babam. Lindsey ve bana çok komik gelmişti bu. Babam gelmek istememişti ama annem hamile olduğu için araba kullanamıyordu. Buckley'e hamileliğinin son birkaç ayında direksiyonun arkasına sığmıyordu. Çoğunlukla o kadar rahatsızlık duyardı ki, kölelik yapmak zorunda kalırız diye yanına yaklaşmaktan kaçınırdık.

Ama hamileliği, Lindsey'le benim haftalarca sözünü etmekten vazgeçemediğimiz ve benim ondan sonra uzun süre rüya-

larıma giren şey için dışarı çıkmasına izin verdi: Ölüyü görmek için. Babama ve anneme bunun olmasını istemediğimi söyleyebilirdim ama tabutun yanından geçme zamanı gelince, Bay Utemeyer ikimizi kestirmeden geçirdi. "Hanginize Natalie derdi?" diye sordu. Ona baktık. Ben Lindsey'i gösterdim.

"Senin gelip veda etmeni isterdim," dedi. Annemin bazen sürdüğü parfümden daha tatlı bir koku vardı üstünde ve onun burnuma batışıyla dışlanmam yüzünden ağlamak istedim. Koridorda iki yanında olalım diye ellerini uzatarak, "Sen de gelebilirsin," dedi.

O Bayan Utemeyer değildi. Başka bir şeydi. Ama aynı zamanda *Bayan Utemeyer*'di de. Gözlerimi parmaklarındaki parlak altın yüzüklere dikmeye çalıştım.

Bay Utemeyer, "Anne," dedi, "Natalie dediğin küçük kızı getirdim."

Lindsey'le ikimiz sonradan, Bayan Utemeyer'in konuşmasını beklediğimizi ve ikimiz de, eğer konuşursa ötekini yakalayıp deli gibi koşmaya karar verdiğimizi itiraf ettik.

Bir iki korkunç saniye sonra bu durum sona erdi ve yeniden anne ve babamıza teslim edildik.

Bayan Bethel Utemeyer'i ne cennetimde ilk gördüğümde, ne de sonra Holly ve bana kızı Nathalie olarak tanıştırdığı sarışın küçük bir kızla el ele dolaşırken gördüğümüzde şaşırmadım.

Anma törenimin sabahında Lindsey odasında olabildiğince uzun kaldı. Annemin, temizletmesi için çok geç oluncaya kadar, yüzünde hâlâ duran makyajı görmesini istemiyordu. Ayrıca kendi kendisine benim dolabımdan bir elbise almasının da doğru olacağını söylemişti. Benim aldırmayacağımı da.

Ama izlemek çok acayipti.

Şubattan beri, ne annemin, ne babamın, ne de Buckley veya Lindsey'in girdiklerini itiraf etmemelerine rağmen, gittikçe

artan bir sıklıkla rahatsız edilen bir mezar odası olan odamın kapısını açtı. Onlar her birinin gelip beni orada ziyaret etmelerinin ipuçlarına karşı kördü. Rahatsızlık verici herhangi bir şey yaşandığında, yapması imkânsız bile olsa cezasını Holiday çekiyordu.

Lindsey, Samuel'e güzel görünmek istiyordu. Dolabımın kapılarını açtı ve karmaşayı gözden geçirdi. Pek düzenli değildim, annem bize her odanızı temizleyin dediğinde yerde ya da yatağın üzerinde ne varsa dolaba tıkardım.

Lindsey her zaman benim elbiselerimin yeni halleriyle onun olmasını ister, ama hep benden sonra giyerdi.

"Aman Tanrım," dedi dolabımın karanlığına fısıldayarak. Önündeki her şeyin artık onun olduğunu suçluluk ve keyifle fark etti.

Büyükanne Lynn, "Merhaba? Tak tak," dedi.

Lindsey havaya zıpladı.

"Seni rahatsız ettiğim için üzgünüm, tatlım," dedi. "Burada olacağını düşündüm."

Büyükannem, annemin Jackie Kennedy elbisesi dediği elbiselerinden birinin içinde duruyordu. Neden annesinin bizler gibi kalçalarının olmadığını anlayamıyordu; altmış iki yaşında bile, düz kesimli bir elbisenin içine süzülür ve üzerinde hakkıyla dururdu.

Lindsey, "Burada ne yapıyorsun?" diye sordu.

"Bu fermuvar için yardıma ihtiyacım var." Büyükanne Lynn döndü ve Lindsey kendi annemizde hiçbir zaman göremediğimiz bir şeyi gördü: Büyükanne Lynn'in siyah sutyeninin arkası, yarım kombinezonunun üst kısmı. Büyükanneme birkaç adım yaklaştı ve ucundan başka hiçbir şeye dokunmamaya çalışarak fermuvarı kapattı.

Büyükanne Lynn, "Yukardaki kanca var ya," dedi, "onu takabilir misin?"

Büyükannemizin boynuna Chanel 5 sıkılmıştı, her yeri pudra kokusu sarmıştı.

"Erkeklerin varlığının nedenlerinden biri de budur, böyle şeyleri kendi kendine yapamazsın."

Lindsey, büyükannem kadar uzundu ve uzamaya da devam ediyordu. Kancanın bir parçasını bir eline, diğerini ötekine aldı ve büyükannemin ensesinde sarı boyalı birkaç tutam saç gördü. Onun arkasından ve boynundan aşağı inen tüy gibi gri saçlar vardı. Elbisenin kancasını taktı ve sonra orada durdu.

Lindsey, "Onun yüzünü unuttum," dedi.

Büyükanne Lynn, "Ne?" diyerek döndü.

Lindsey, "Hatırlayamıyorum," dedi. "Onun boynunu yani, biliyorsun, hiç bakmış mıydım acaba?"

Büyükanne Lynn, "Ah tatlım," dedi, "gel buraya." Kollarını açtı ama Lindsey dolaba döndü.

"Güzel görünmeliyim," dedi.

Büyükanne Lynn, "Sen güzelsin," dedi.

Lindsey nefessiz kalmıştı. Büyükanne Lynn'in hiç yapmadığı şeylerden biri de iltifatlar dağıtmaktı. Geldikleri zaman beklenmedik bir hazine hissi uyandırırlardı.

"Sana buradan güzel bir giysi buluruz," dedi Büyükanne Lynn ve elbiselerime doğru yürüdü. Kimse Büyükanne Lynn gibi alışveriş edemezdi. Okul yılının başlarında bizi nadir olarak ziyaret ettiğinde ikimizi çarşıya çıkarırdı. Onun becerikli parmakları tuşlarda gezer gibi askılarda dolaşırken, biz hayranlıkla ona bakardık. Aniden bir an için duraklayarak bir elbise ya da gömlek çıkarır ve bize gösterirdi: "Ne diyorsunuz?" Her zaman kusursuz olurlardı.

Benim giysilerime bakıp onları yerinden çıkararak kardeşimin gövdesine tutarken konuşuyordu:

"Annen harap bir halde, Lindsey. Daha önce onu hiç böyle görmemiştim."

"Büyükanne..."

"Sus, düşünüyorum." En sevdiğim kilise elbisemi havaya kaldırdı. Peter Pan yakalı, siyah, yünlü bir elbiseydi. Onu çok severdim, çünkü eteği o kadar genişti ki, sıralarda rahatça bacak bacak üstüne atabilirdim; fırfırları yere değerdi. "*Bu* çuvalı nereden bulmuş?" diye sordu büyükannem. "Baban, o da perişan, ama çok kızgın."

"Anneme sorduğun adam kimdi?"

Bu soru üzerine katılaştı. "Hangi adam?"

"Anneme, babam için, hâlâ o adam yaptı diyor mu diye sordun. Hangi adam?"

"Voilà!"* Büyükanne Lynn kardeşimin hiç görmediği koyu mavi mini elbiseyi havaya kaldırdı. Bu Clarissa'nındı.

Lindsey, "Bu çok kısa," dedi.

Büyükanne Lynn, "Annene şaşırdım doğrusu," dedi, "kızın moda bir şey almasına izin vermiş."

Babam holden bağırarak on dakika içinde herkesi aşağıda beklediğini söyledi.

Büyükanne Lynn, hız düzenine geçmişti. Koyu mavi elbiseyi başından geçirmesi için Lindsey'e yardım etti, sonra ayakkabılar için Lindsey'in odasına koştular ve sonunda da holde, tepedeki ışığın altında, kız kardeşimin yüzündeki bozulmuş göz çizgisiyle rimeli düzeltti. Pamuğu Lindsey'in yüzünün iki tarafında aşağıdan yukarı dolaştırarak pudrayı toplayıp işini bitirdi. Büyükannem aşağı gelip annem kuşkuyla büyükanneme bakarak Lindsey'in elbisesinin kısalığından söz edinceye kadar, kardeşim ve ben Büyükanne Lynn'in yüzünde zerre makyaj olmadığını fark etmemiştik.

"Ruj sürmeye vaktin olmayınca bu işe yarar," dedi ve Buckley de onu taklit ederek yanaklarını çimdikledi.

---

* *Voilà: (Fr.) İşte! (Çn.)*

° ° °

Samuel Heckler kilise kapısına giden yolu işaret eden taş direklerin yanında duruyordu. Siyahlar giymişti ve yanında duran abisi Hal'in üzerinde de, Samuel'in Noel günü giydiği eski deri ceket vardı.

Abisi Samuel'in daha koyu bir kopyasıydı. Bronzlaşmış ve kasaba yollarında motosiklete binip tüm hızıyla gittiğinden ötürü yüzü yıpranmıştı. Ailem yaklaşırken, Hal hızla döndü ve uzaklaştı.

Büyükannem, "Bu Samuel olmalı," dedi. "Ben kötü kalpli büyükanneyim."

Babam, "İçeri girelim mi?" dedi. "Seni gördüğüme sevindim, Samuel."

Büyükannem geride kalıp annemin yanında yürürken, Lindsey ve Samuel önden gitti. Bir bileşik cephe.

Dedektif Fenerman kaşındırıyormuş gibi görünen bir elbisenin içinde, kapının yanında duruyordu. Ailemi başıyla selamladı, gözleri annemin üstünde bir an durdu sanki. Babam, "Bize katılır mısınız?" diye sordu.

"Teşekkür ederim," dedi, "ama yalnızca buralarda bulunmak istemiştim."

"Buna sevindik."

Kilisenin dar girişine yürüdüler. Babamın arkasına tırmanmak, boynuna dolanmak, kulağına fısıldamak istedim. Ama zaten her gözeneğinin, her girintisinin içindeydim.

İçkinin sersemliğiyle uyanmış ve annemin yastıktaki hafif nefeslerini izlemek için o tarafa dönmüştü. Güzel karısı, güzel kızı. Elini onun yanağına koymak, saçını yüzünden çekmek, onu öpmek istedi – ama uyurken, huzurluydu. Ölümümden beri tek bir sabah bile bir an önce bitirilmesi gerekmeyen bir güne uyanmamıştı. Ama gerçek, anma töreni gününün en kötü

günlerden biri olmadığıydı. En azından dürüsttü. En azından kafalarını en çok meşgul eden şeyin çevresinde şekillenmişti: benim yokluğumun. Bugün normale dönüyormuş gibi davranması gerekmeyecekti, normal olan her neyse. Bugün o ve Abigail kederleriyle dimdik yürüyebileceklerdi. Ama biliyordu ki o uyanır uyanmaz, günün geri kalan kısmında ona bakamayacak, artık onun içine gerçekten bakıp ölüm haberimi aldıkları günden önce tanıdığı kadını göremeyecekti. İki aydır, haber olarak bu düşünce ailemin ve Ruth'unkinden başka herkesin kalbinde solmaktaydı.

O babasıyla gelmişti. Köşede, kilisenin hastane olduğu Kurtuluş Savaşı sırasında kullanılan bir tasın içinde bulunduğu cam dolabın yanında duruyorlardı. Bay ve Bayan Dewitt onlarla sohbet ediyordu. Bayan Dewitt'in evdeki masasında Ruth'un bir şiiri duruyordu. Pazartesi günü onunla rehber öğretmene gidecekti. Bu benimle ilgili bir şiirdi.

Ruth'un babası, "Karım Müdür Caden'le, anma töreninin çocukların durumu kabul etmesine yardımcı olacağına hemfikir gibi," diyordu.

Bay Dewitt, "Siz ne düşünüyorsunuz?" diye sordu.

"Ben, geçmiş olduğu yerde kalsın ve aileyi kendi haline bırakalım, derim. Ama Ruth gelmek istedi."

Ruth, ailemin insanları selamlamasını izledi ve kardeşimin yeni görüntüsünü dehşet içinde fark etti. Ruth makyaja inanmazdı. Kadınları adileştirdiğini düşünüyordu. Samuel Heckler Lindsey'in elini tutuyordu. Okuduklarından bir sözcük geldi aniden aklına: *Boyunduruk altına alma.* Ama sonra onun pencereden Hal Heckler'e baktığını gördüm. Ön taraftaki en eski mezarların yanında duruyor ve sigarasından nefesler çekiyordu.

Babası, "Ruthie?" diye sordu. "Ne oldu?"

Kız dikkatini yeniden topladı ve ona baktı. "Ne, ne oldu?"

"Dalmıştın," dedi adam.

"Mezarlığın görüntüsünden hoşlanıyorum."

"Ah çocuk, sen benim meleğimsin," dedi adam. "Hadi iyileri kapılmadan bir yer bulalım."

Clarissa, babasının bir elbisesini giymiş olan, koyun gibi bakan Brian Nelson'la birlikte oradaydı. Aileme doğru gitti. Müdür Caden'le Bay Botte onun geldiğini görünce geri çekilip yol verdiler.

Önce babamın elini sıktı.

"Merhaba, Clarissa," dedi babam. "Nasılsın?"

"İyi," dedi kız. "Siz ve Bayan Salmon nasılsınız?"

"Biz iyiyiz, Clarissa," dedi. *Ne garip bir yalan,* diye düşündüm. "Kilisedeki aile sırasında bize katılmak ister miydin?"

"Şey..." Ellerine baktı. "Erkek arkadaşımla birlikteyim."

Annem sanki transa girmiş gibiydi, gözünü Clarissa'ya dikmişti. Clarissa yaşıyordu ve ben ölmüştüm. Clarissa içine dalan gözleri hissetmeye başladı ve uzaklaşmak istedi. Sonra Clarissa elbiseyi gördü.

"Hey!" dedi kardeşime uzanarak.

"Ne var Clarissa?" diye terslendi annem.

"Şey, hiçbir şey," dedi kız. Yeniden, bir daha asla geri isteyemeyeceğini bilerek elbiseye son kez baktı.

Babam, "Abigail?" dedi. Sesi onunki kadar kızgındı. Yanlış bir şey vardı.

Hemen annemin arkasında duran Büyükanne Lynn, Clarissa'ya göz kırptı.

Clarissa, "Yalnızca Lindsey'in ne kadar güzel göründüğünü fark ettim," dedi.

Kardeşim kızardı.

Girişteki insanlar kıpırdamaya ve ayrılmaya başladılar. Tören giysileri içinde Rahip Strick aileme doğru geliyordu.

Clarissa, Brian Nelson'u aramak için geri çekildi. Bulunca da mezarların arasında ona katıldı.

o o o

Ray Singh gelmedi. O bana kendi usulünce veda etti: O sonbaharda ona verdiğim bir resme –benim stüdyo portreme– bakarak.

O fotoğrafın gözlerinin içine baktı ve sıcak ışığın altında oturması gereken her çocuğun gözlerinde oluşan o mermerimsi parlaklığı gördü. Ölü ne anlama geliyor, diye merak etti Ray. Kayıp anlamına, donmuş anlamına, gitti anlamına geliyordu. Hiç kimsenin gerçekte fotoğraftaki haline benzemediğini biliyordu. Kendi fotoğraflarındaki gibi vahşi ya da korkmuş görünmediğini biliyordu. Benim resmime bakarken bir şey fark etti, o ben değildim. Ben onun çevresindeki havaydım, ben şimdi onun Ruth'la geçirdiği soğuk sabahların içindeydim, çalışmalarının arasında yalnız geçirdiği sakin zamanlardaydım. Ben öpmek için seçtiği kızdım. Bir şekilde beni özgür bırakmak istedi. Resmimi yakmak ya da atmak istemedi, ama artık bana bakmak da istemiyordu. Fotoğrafımı, kendisiyle annesinin yavaş yavaş toza dönüşen düzinelerce narin çiçeği kuruttuğu dev Hint şiirleri ciltlerinden birinin içine koyarken izledim onu.

Törende benimle ilgili güzel sözler söylediler. Rahip Strick. Müdür Caden. Bayan Dewitt. Ama babamla annem tüm bunlar olurken uyuşmuş gibi oturdu. Samuel durmadan Lindsey'in elini sıkıyordu ama o sanki farkında bile değildi. Gözlerini güç bela kırpıyordu. Buckley o yıl bir düğüne gitmiş olan Nate'in küçük elbisesinin içinde oturuyordu. Kıpırdanıyor ve babamı izliyordu. O gün en önemli şeyi Büyükanne Lynn yaptı.

Son ilahi sırasında, ailem ayağa kalkınca, Lindsey'e doğru eğildi ve fısıldadı. "Kapının yanında, işte o."

Lindsey baktı.

Kapının yanında durup ilahiye katılan Len Fenerman'ın arkasında o civardan bir adam duruyordu. Yün astarlı haki pantolon ve kalın bir jarse gömlekle herkesten daha gündelik giyinmişti. Lindsey bir an onu tanıdığını sandı. Gözleri daldı. Sonra Lindsey bayıldı.

Ona bakmak için oluşan karmaşa sırasında, George Harvey, kilisenin arkasındaki gazi mezarlarının arasından süzülüp, kimse fark etmeden yürüyüp gitti.

ON

Her yaz ülke çapında Üstün Yetenekliler Sempozyomu'nda yedinciden dokuzuncu sınıfa kadar olan yetenekli öğrenciler, benim ağaçların arasında dolaşıp ve birbirinin beynini didiklemek dediğim, dört haftalık kampa girerlerdi. Kamp ateşinin çevresinde halk şarkıları yerine oratoryolar söylerlerdi. Kızlar duşta Jacques d'Amboise'in* fiziği ya da John Kenneth Galbraith'in** kulakmemesi için baygınlık geçirirlerdi.

Ama üstün yeteneklilerin bile hizipleri vardı. Fen İnekleri ve Matematik Beyinliler. Bunlar, üstün yetenekliler merdiveninin, sosyal anlamda biraz sakat olsalar bile, en üst basamağını oluştururlardı. Sonra duyulmuş duyulmamış tüm tarihi kişilerin doğum ve ölüm tarihini bilen Tarih Kafalılar gelirdi. Öteki kampçıların yanından şifreli, anlamsız görünen yaşam sürelerini söyleyerek geçerlerdi: "1769'dan 1821'e," "1770'den 1831'e". Lindsey Tarih Kafalıların yanından geçerken cevapları kendi kendine düşünürdü. "Napolyon." "Hegel."

Ayrıca Gizemli Bilgilerin Üstatları vardı. Herkes onların üstün yetenekliler arasındaki varlıklarını çok görürdü. Bu ço-

* *Amboise: Ünlü bir balet (Çn.)*

** *Galbraith: Büyük bir ekonomist (Çn.)*

cuklar bir makineyi söküp yeniden kurarlardı; hiçbir şema ya da talimat gerekmezdi. Sanki notlarına önem vermez gibiydiler.

Samuel bir Üstat'tı. Onun kahramanları Richard Feynman* ve abisi Hal'di. Liseden ayrılmıştı ve Cehennem Melekleri'nden emekli evlerinin park yerlerinin çevresinde motora binen daha yaşlılara kadar hizmet verdiği, bir bisiklet dükkânı işletiyordu. Hal sigara içerdi. Heckler'lerin garajının üstünde bir evde yaşar ve dükkânının arka tarafında başından birçok romantik serüven geçerdi.

İnsanlar Hal'e ne zaman büyüyeceğini sorduklarında, "Asla," derdi. Öğretmenleri Samuel'e ne olmak istediğini sorduklarında o bundan esinlenerek, "Bilmiyorum," derdi. "On dördüme yeni girdim."

Neredeyse on beş yaşındaki Ruth Connors biliyordu. Evinin yanındaki alüminyum alet kulübesinde, çevresinde babasının yıkıma çıkmış eski evlerde bulduğu kapı tokmakları ve ıvır zıvırla karanlıkta oturur ve başı ağrıyıncaya kadar dikkatini toplardı. Koşarak eve girer, babasının bir şeyler okuduğu oturma odasını geçerek, krizler ve coşkular arasında şiirlerini yazdığı odasına giderdi. "Susie Olmak," "Ölümden Sonra," "Paramparça," "Şimdi Onun Yanında," ve en sevdiği –en çok gurur duyduğu ve kat yerlerinden yırtılana kadar yanında sempozyuma götürdüğü– "Mezarın Dudağı."

O sabah akut bir gastrit krizi geçirip otobüsü kaçırdığından, Ruth'un okula bırakılması gerekmişti. Yalnız sebzeden oluşan, tuhaf rejimler deniyordu ve bir gece önce akşam yemeği niyetine tüm bir lahanayı yemişti.

Annesi, ölümümden sonra Ruth'un edindiği vejetaryenliğe boyun eğmeyi reddediyordu.

---

* *Richard Feynman: Nobel ödüllü ünlü bilim adamı (Çn.)*

Kızının önüne kalın bir biftek koyarak, "Bu Susie değil, İsa aşkına," diyordu.

Babası sabah üçte onu önce hastaneye götürmüş, sonra annesinin hazırlayıp araba yolunun üstüne bıraktığı çantayı almak için eve uğrayıp oradan sempozyuma bırakmıştı.

Araba kampa yaklaşırken, Ruth adlarını yazan rozetleri almak için sıraya giren çocukları gözden geçirdi. Hepsi erkek olan bir grup Üstat arasında kız kardeşimi gördü. Lindsey rozetine soyadını yazmaktan kaçınmış, onun yerine bir balık çizmişti. Bu şekilde yalan söylemiş olmuyor, ama çevre okullardan en azından benim ölümümü bilmeyen çocuklarla tanışmayı umuyordu.

Tüm ilkbahar boyunca, Samuel'in boynundaki kalbin diğer yarısını takmıştı. Sevgilerinden utangaçlardı. Koridorlarda el ele tutuşmuyor ve birbirlerine notlar yollamıyorlardı. Yemekte birlikte oturuyorlardı; Samuel onunla eve kadar yürüyordu. On dördüncü doğum gününde ona üstünde bir mum olan küçücük bir pasta aldı. Bunun dışında, akranlarının cinsiyet ayrımı olan dünyalarının içine karışıyorlardı.

Ertesi sabah Ruth erkenden kalktı. Lindsey gibi, Ruth da yetenekliler kampında bir gezgindi. Tek bir gruba ait değildi o. Bir doğa gezisine gitmiş ve adlandırmak için yardıma ihtiyacı olan bitkiler ve çiçekler toplamıştı. Fen İneklerinin yanıtlarını beğenmeyince, bitki ve çiçekleri kendisi adlandırmaya karar vermişti. Defterine bir yaprak ya da tomurcuk resmi çiziyor, sonra onun için düşündüğü cinsiyete göre, basit yapraklı bir bitkiye "Jim" ve daha tüylü bir çiçeğe "Paşa" diyordu.

Lindsey yemekhaneye daldığında, Ruth ikinci kez yumurta ve sosis almak için sıradaydı. Evde et yüzünden olay çıkardığı için ona uymak zorundaydı, ama burada kimsenin bu sözden haberi yoktu.

Ruth ölümümün öncesinden beri kardeşimle konuşmamıştı, konuştuğunda da yalnızca okul koridorundan geçmesi için izin istemişti. Ama Lindsey'in Samuel'le eve yürürken ona gülümsediğini görmüştü. Kardeşim gözlemelere evet, diğer her şeye hayır derken onu izlemişti. Kendini benim kardeşimmiş gibi düşünmeye çalışmış ve bir süre ben olmayı hayal etmişti.

Lindsey, sırada önündeki açıklığa kör gibi yürürken, Ruth onun yolunu kesti. Başıyla kardeşimin rozetini işaret ederek, "Balık ne anlama geliyor?" diye sordu Ruth. "Dindar mısın sen?"

Lindsey, "Balığın yönüne dikkat et," derken aynı anda sabah kahvaltısında keşke muhallebi yemiş olsaydım diye düşündü, gözlemelerle çok iyi giderdi.

Ruth kendini tanıtmak için, "Ruth Connors, şair," dedi.

Lindsey, "Lindsey," dedi.

"Salmon, değil mi?"

"Yapma lütfen," dedi Lindsey ve Ruth bir an için o duyguyu, benimle bağlantılı olmanın neye benzediğini, insanların Lindsey'e bakıp nasıl kanlar içinde bir kızı düşündüklerini daha canlı olarak hissetti.

Her şeyi farklı yaparak kendilerini ayıran üstün yeteneklilerin arasında bile, insanlar ilk birkaç gün içinde çiftler oluşturdu. Bu çoğunlukla iki erkek ya da iki kız oluyordu –on dört yaşında pek az ciddi ilişki başlardı– ama o yıl tek bir istisna vardı. Lindsey ve Samuel.

Nereye gitseler onları, "Ö-P-Ü-Ş-Ü-Y-O-R-L-A-R!" sesleri karşılıyordu. Yanlarında bir yetişkin olmadan, yaz sıcağında içlerinde yosuna benzer bir şey büyüdü. Bu şehvetti. Bunu hiçbir zaman bu kadar saf hissetmemiş ya da tanıdığım birinin içine böyle ateşle girdiğini görmemiştim. Genlerini paylaştığım birinin.

Dikkatliydiler ve kurallara uyuyorlardı. Hiçbir rehber öğretmen, oğlanlar yatakhanesinin altındaki sık çalılığa fener tuttuğunu ve Salmon ile Heckler'in işi pişirdiğini gördüğünü söyleyemezdi. Kafeteryanın ya da üst kısımlarına kendi adlarının baş harflerini kazıdıkları bir ağacın arkasında küçük buluşmalar ayarlıyorlardı. Öpüşürlerdi. Daha fazlasını yapmak isterler ama yapamazlardı. Samuel, bunun özel olmasını istiyordu. Bunun kusursuz olması gerektiğinin farkındaydı. Lindsey olsun bitsin istiyordu. Bu geride kalsın ki yetişkin olabilsin, zaman ve mekân sınırını aşsın istiyordu. Seksi *Uzay Yolu* ulaşımı gibi düşünüyordu. Buhar oluyorsun ve yeniden birleşinceye kadar geçen bir ya da iki saniye içinde kendini bir başka gezegende buluyorsun.

Ruth, defterine, "Yapacaklar bunu," diye yazdı. Ben Ruth'un her şeyi yazmasına umut bağlamıştım. Benim araba parkında yanından geçtiğimi, o gece ona nasıl dokunduğumu – gerçekten hissedip elini uzattığını yazmıştı defterine. O zaman nasıl göründüğümü. Rüyasında nasıl beni gördüğünü. Bir ruhun bir başkası için ikinci bir ten, bir şekilde koruyucu bir katman olabileceği düşüncesine nasıl şekil verdiğini. Eğer gayret ederse nasıl belki ikimizi de özgür kılabileceğini. O düşüncelerini yazarken omuzunun üstünden okur ve bir gün acaba birileri ona inanacak mı diye merak ederdim.

Beni hayal ederken, kendini daha iyi, daha az yalnız, oralarda bir yerde bir şeye daha çok bağlı hissederdi. Oralarda birine. Rüyalarında mısır tarlasını ve yeni bir dünyanın, belki kendisinin de ayak basacak sağlam bir yer bulabileceği bir dünyanın açıldığını görürdü.

"Sen gerçekten iyi bir şairsin, Ruth," dediğimi hayal ederdi ve defteri onu, sözcükleri beni yeniden canlandıracak kadar güçlü bir şair olduğu hayal dünyasına salardı.

Kendi sorumluluğu kuzenine verildiği için onunla banyoya

girmek zorunda kalan Ruth'un, onlu yaşlarındaki kuzeninin banyo yapmadan önce soyunurken izlediği o öğleden sonrayı hatırlayabiliyordum. Ruth kuzeninin tenine ve saçlarına dokunmak, kucağa alınmak için can atıyordu. Üç yaşında bu özlem kıvılcımlanıyorsa, sekiz yaşında ne olur diye merak ediyordum. O belirsiz farklılık hissi, kadın öğretmenlerle kuzenine duyduğu sevgi, diğer kızlarınkinden çok daha gerçekti. Onunki tatlılık ve ilgiden öte, bir arzu içeriyordu, çiğdem gibi bir şehvete dönüşen yumuşak petalleri, onun sıkıntılı büyüme çağına açılan yeşil ve sarı çiçekler açmaya başlayan bir özlemi besliyordu. İstediği, kadınlarla seks yapmak değildi yalnızca, yazacaktı defterine, sonsuza kadar onların içinde kaybolmak istiyordu. Saklanacaktı.

Sempozyumun son haftası, ailelerin öğrencileri almaya gelmelerinden önceki gece çeşitli okulların son bir proje geliştirerek yarışmasıyla harcanırdı. Yarışma, son haftanın cumartesi kahvaltısına kadar açıklanmaz, ama çocuklar çoktan plan yapmaya başlamış olurlardı. Her zaman "daha iyi bir fare kapanı" yarışması olur ve onun için ödüller her yıl artırılırdı. Hiç kimse daha önce yapılmış bir fare kapanını yeniden yapmak istemezdi.

Samuel, dişlerinde tel olan çocukları aramaya gitti. Ortodontistlerin dağıttığı küçük lastik bantlara ihtiyacı vardı. Bunlar onun fare kapanının kontrol kolunun üstündeki gerginliği korumaya yarayacaktı. Lindsey emekli ordu aşçısından temiz, yaldızlı kâğıt dilendi. Onların kapanı, farelerin aklını karıştırmak için ışığı da yansıtacaktı.

Lindsey, Samuel'e, "Ya görünüşleri hoşlarına giderse ne olacak?" diye sordu.

Samuel, "O kadar net göremezler," dedi. Kampın çöp torbası stoğundaki tel burguların kâğıtlarını söküyordu. Eğer bir

çocuk kampın çevresindeki olağan nesnelerden birine garip bir şekilde bakıyorsa, kesinlikle en üstün fare kapanında ne şekilde kullanırım diye düşünüyordu.

Lindsey bir öğleden sonra, "Oldukça sevimliler," dedi.

Lindsey, bir önceki gecenin büyük bölümünü, ip tuzaklarla tarlafareleri yakalayıp onları boş bir tavşan kafesine koymakla geçirmişti.

Samuel dikkatle inceledi onları. "Sanırım ben bir veteriner olabilirdim," dedi, "ama onları kesmekten hoşlanacağımı sanmıyorum."

Lindsey, "Onları öldürmemiz gerekecek mi?" diye sordu. "Daha iyi bir fare *kapanı* yapmaya çalışıyoruz, bir fare ölüm kampı değil."

Samuel gülerek, "Artie balsa tahtasından yapılmış minik tabutlarla katılıyor," dedi.

"Bu sapıkça."

"Ee, Artie bu."

Lindsey, "O güya Susie'ye âşıktı," dedi.

"Biliyorum."

"Ondan söz ediyor mu?" Lindsey uzun ince bir sopa aldı ve teli dürtmeye başladı.

Samuel, "Aslında, seni sordu," dedi.

"Sen ne söyledin ona?"

"İyi olduğunu, iyi olacağını."

Fareler sopadan kaçmak için yararsız bir çabayla, üst üste yığıldıkları bir köşeye doğru koşmaktaydı. "Hadi içinde mor kadife bir divan olan bir fare kapanı yapalım ve fareler oturduğu zaman bir kapı açılıp içeri küçük peynir topları düşsün diye bir mandal takalım. Adını Vahşi Kemirgen Krallığı koyabiliriz."

Samuel diğer yetişkinlerin yaptığı gibi susturmadı kardeşimi. Onun yerine ayrıntılarla fare divanının döşeme kumaşından söz etti.

◇ ◇ ◇

O yaz artık kameriyeyi izlemek için daha az zaman harcıyordum, çünkü cennetin tarlalarında yürürken hâlâ dünyayı görebiliyordum. Gece olunca ciritle gülle atanlar başka cennetlere giderdi. Benim gibi bir kıza uygun olmayan cennetlere. Korkunç muydu bu öteki cennetler? Birinin yaşayan, büyüyen akranlarının arasında kendini bu kadar yalnız hissetmesinden daha mı kötüydü? Yoksa onlar benim rüyasını gördüğüm şeyler miydi? Sonsuza kadar bir Norman Rockwell* dünyasına takılıp kaldığın; bütün ailenin bir arada olduğu, üzerinde devamlı hindi bulunan bir rüya. Gözleri parlayan tuhaf bir akrabanın hayvanı kestiği.

Eğer çok uzaklara yürür ve yüksek sesle bağırırsam tarlalar değişirdi. Aşağı bakabilir, atların mısır yediğini görebilirdim ve o zaman onu duyabilirdim –şarkı gibi– beni kenardan uzaklaşmam için inleyerek uyaran hafif bir uğultu. Başım zonklar, gökler kararırdı ve yeniden gece olur, o bitmeyen dün yeniden yaşanırdı. Ruhum maddeleşir, ağırlaşırdı. Bu şekilde birçok kez mezarıma kadar geldim ama daha içine bakamadım.

Cennet sözcüğünün ne anlama geldiğini merak etmeye başladım. Düşündüm ki, eğer burası cennetse, gerçekten cennetse, benim atalarımın yaşadığı yer olmalıydı. En sevdiğim şeyi yaptığım, babamın babasının beni kucağına alıp dans edeceği yer olurdu. Yalnızca mutluluk hissederdim. Ne hatıralar olurdu, ne mısır tarlası ne de mezar.

Franny bana, "Bunu yapabilirsin," dedi. "Pek çok insan yapıyor."

"Değişikliği nasıl yaparsın?" diye sordum.

---

* *Norman Rockwell: Amerikalı ressam, ideal dünyalar çizerdi (Çn.)*

"Düşündüğün kadar kolay değil," dedi. "Bazı cevapları arzulamaktan vazgeçmelisin."

"Anlamadım."

"Bir başkası değil de neden senin öldürüldüğünü, yokluğunun bıraktığı boşluğu araştırmayı, dünyadaki herkesin ne hissettiğini merak etmeyi bırakırsan," dedi, "özgür olabilirsin. Basitçe söylenirse, dünyadan vazgeçmelisin."

Bu bana imkânsız gibi geldi.

O gece Ruth, Lindsey'in yatakhanesine geldi.

Kız kardeşime, "Onunla ilgili bir rüya gördüm," diye fısıldadı.

Lindsey uykulu gözlerini kırptı, "Susie mi?" diye sordu.

Ruth, "Yemekhanedeki olay için üzgünüm," dedi.

Lindsey üç katlı alüminyum ranzanın alt katında yatıyordu. Hemen üstündeki komşusu kıpırdandı.

Ruth, "Senin yanına yatabilir miyim?" diye sordu.

Lindsey başıyla onayladı.

Ruth, Lindsey'in yanına ilişti.

Lindsey, "Rüyanda ne oldu?" diye fısıldadı.

Ruth, Lindsey'in gözleri onun burnunun, dudaklarının ve alnının silüetini görebileceği şekilde döndü. "Toprağın içindeydim," dedi Ruth, "ve Susie mısır tarlasında bana doğru yürüyordu. Onun üzerimde yürüdüğünü hissedebiliyordum. Ona seslendim ama ağzım toprakla doldu. Ne kadar bağırdıysam da beni duyamıyordu. Sonra uyandım."

Lindsey, "Ben onu görmüyorum rüyamda," dedi. "Benim, farelerin saçlarımın uçlarını kemirdiği kâbuslarım var."

Ruth kardeşimin yanında olmanın verdiği rahatlıktan, vücutlarının yarattığı sıcaklıktan çok hoşlanmıştı.

"Samuel'e âşık mısın?"

"Evet."

"Susie'yi özlüyor musun?"

Lindsey, karanlık olduğundan, Ruth'un arkasının dönük olmasından, Ruth'un neredeyse bir yabancı olmasından dolayı, hissettiklerini söyledi.

"Hiç kimsenin asla tahmin edemeyeceği kadar."

Devon Lisesi müdürü bir aile sorunundan dolayı çağırılmıştı ve o yıl ortaya konulacak projeyi bir gece içinde yaratmak Chester Springs Okulu'nun yeni atanmış müdür yardımcısına kalmıştı. O da fare kapanlarından farklı bir şey yapmak istiyordu.

Hızla bulduğu fikri yazıp dağıttığı el ilanı şöyleydi: SUÇ YANINIZA KÂR KALABİLİR Mİ? KUSURSUZ CİNAYETİ NASIL İŞLEMELİ?

Çocuklar bayıldı buna. Müzisyenler ve şairler, Tarih Kafalılar ve sanatçılar nasıl başlayacaklarının heyecanıyla doluyordu. Kahvaltıda pastırma ve yumurtalarını ağızlarına doldurdular ve geçmişin çözülememiş cinayetlerini karşılaştırdılar ya da öldürücü yaralar açabilecek gündelik nesneleri düşündüler. Kimi öldürmek için plan yapabileceklerini düşünmeye başladılar. Kız kardeşim yediyi çeyrek geçe içeri girinceye kadar her şey çok eğlenceliydi.

Artie onun sıraya girişini izledi. O hâlâ farkında değildi – fare kapanı yarışmasının açıklandığını tahmin ederek havadaki heyecana kapılmıştı.

Gözlerini Lindsey'den ayırmadı ve en yakındaki bildirinin yemek sırasının sonunda tabak çatal tepsilerinin üstüne asılı olduğunu gördü. Masadakilerden birinin anlattığı Karın Deşen Jack'le ilgili öyküyü dinliyordu. Tepsisini geri götürmek için ayağa kalktı.

Kardeşimin yanına geldiğinde boğazını temizledi. Tüm umutlarımı bu tereddüt eden çocuğa bağlamıştım.

"Yakala onu," dedim. Dünyaya gönderilmiş bir duaydı bu.

Artie, "Lindsey," dedi.

Lindsey ona baktı. "Evet?"

Tezgâhın arkasındaki ordu aşçısı tepsisine koymak için bir kaşık dolusu omlet tutuyordu.

"Ben kardeşinin sınıfından Artie'yim."

Lindsey, tepsisini kocaman sürahiler içinde portakal ve elma suyu olan yere doğru sürerken, "Benim tabuta ihtiyacım yok," dedi.

"Ne?"

"Samuel bu yıl senin fareler için balsa tahtasından tabutlar yaptığını söyledi. Ben istemiyorum."

"Yarışmayı değiştirdiler," dedi oğlan.

O sabah Lindsey, Clarissa'nın elbisesinin alt kısmını çıkarmaya karar vermişti. Fare divanı için harika olurdu bu.

"Ne yarışması yapılacak peki?"

"Dışarı çıkmak ister misin?" Artie vücudunu el ilanını gölgelemek ve çatal bıçağa olan yolunu kesmek için kullandı. "Lindsey! Yarışma cinayetle ilgili." Pat diye söylemişti.

Kardeşim bakakaldı.

Lindsey tepsisine tutunuyordu. Gözlerini Artie'ye dikmişti.

"Sen ilanı okumadan önce söylemek istedim," dedi.

Samuel koşarak çadıra geldi.

Lindsey çaresizce Samuel'e baktı. "Ne oluyor?"

Samuel, "Bu yılın yarışmasının konusu kusursuz cinayeti nasıl işlemeli," dedi.

Samuel ve ben titreyişi gördük. Kalbinin içindeki sarsıntıları. O kadar iyi üstesinden geliyordu ki, yarıklarla çatlaklar giderek küçülüyordu. Yakında, bir el çabukluğu gibi, hiç kimse onun bunu yaptığını görmeyecekti. Kendisi de içinde olmak üzere herkesi dışlayabilecekti.

"Ben iyiyim," dedi.

Ama Samuel iyi olmadığını biliyordu.

Kardeşim uzaklaşırken o ve Artie onu izledi.

Artie zayıf bir sesle, "Onu uyarmaya çalışıyordum," dedi.

Artie masasına geri döndü. Birbiri ardına enjektörler çiziyordu. İçindeki mumyalama ilacını boyar, ilk fışkırtılan üç damlayı kusursuzlaştırırken, kalemini daha da sıkı bastırıyordu.

Yalnız, diye düşündüm, *cennette olduğu gibi dünyada da.*

Ruth, "İnsanları bıçaklayarak, keserek ve ateş ederek öldürüyorsunuz," dedi. "Bu sapıkça."

Artie, "Aynı fikirdeyim," dedi.

Samuel kardeşimi konuşmak için uzaklaştırmıştı. Artie Ruth'u dışardaki piknik masalarından birinde büyük boş defteriyle görmüştü.

Ruth, "Ama öldürmek için iyi nedenler vardır," dedi.

"Kim yaptı dersin?" diye sordu Artie. Sıraya oturdu ve ayaklarını masanın altındaki demire dayadı.

Ruth sağ bacağını solun üstüne atmış, öylece oturuyordu ve ayağı hiç durmadan sallanıyordu.

"Nasıl duydun?" diye sordu.

Artie, "Babam söyledi," dedi. "Kardeşim ile beni oturma odasına çağırdı ve oturmamızı söyledi."

"Lanet olsun, ne dedi?"

"Önce dünyada feci şeylerin olduğunu söyledi, kız kardeşim, 'Vietnam,' dedi ve babam sessiz kaldı, çünkü ne olursa olsun onlar her zaman kavga ederler. Onun için, 'Hayır, tatlım, evimizin yakınında, tanıdığımız insanlara feci şeyler olur,' dedi. Kardeşim kendi arkadaşlarından biri sandı."

Ruth bir yağmur damlası hissetti.

"Sonra babam dayanamadı ve küçük bir kızın öldürüldü-

günü söyledi. Kim diye sordum. Yani o 'küçük kız' deyince gözümün önüne *küçük* geldi, biliyorsun. Bizler değil."

Kesinlikle bir damlaydı ve tahta masanın üstüne düşmeye başladı.

Artie, "İçeri girmek ister misin?" diye sordu.

Ruth, "Diğerleri de içeride olacaklar," dedi.

"Biliyorum."

"Bırak ıslanalım."

Bir süre öyle oturdular ve çevrelerine damlaların düşüşünü izlediler, üstlerindeki ağaç yapraklarının sesini dinlediler.

Ruth, "Onun öldüğünü biliyordum. Hissettim bunu," dedi, "daha sonra babamın gazetesinde bundan söz edildiğini gördüm ve emin oldum. Önce adını kullanmadılar. Yalnızca, 'On dört yaşında bir kız.' Babamdan sayfayı istedim ama vermedi. Yani başka kim olabilirdi ki, kız kardeşi de bir haftadır okula gelmiyordu."

Artie, "Lindsey'e kimin söylediğini merak ediyorum," dedi. Yağmur hızlandı. Artie masanın altına kaydı. "Sucuk gibi olacağız," diye bağırdı.

Ve sonra yağmur başladığı gibi aniden sona erdi. Üstteki ağacın dallarının arasından güneş parladı ve Ruth onların ötesine baktı. "Dinlediğini düşünüyorum," dedi duyulmayacak kadar yavaş bir sesle.

Sempozyumda kardeşimle benim kim olduğumuz ve nasıl öldüğüm genel bilgi olmuştu.

Biri, "Bıçaklandığını düşün," dedi.

"Hayır, teşekkürler."

"Bence ilginç."

"Düşünsene, ünlü oldu."

"Ünlü olmak için ne yol ama. Nobel Ödülü alırım daha iyi."

"Onun ne olmak istediğini bilen var mı?"

"Sıkıysa Lindsey'e sor."

Ve tanıdıkları ölüleri saydılar.

Büyükanne, büyükbaba, amca, birinin ebeveyninden biri, daha az olarak hastalıkla kaybedilmiş bir kız ya da erkek kardeş –kalp bozukluğu, lösemi, adı söylenemeyen bir hastalık– hiç kimse daha önce öldürülen birini tanımıyordu. Ama şimdi beni biliyorlardı.

Yüzemeyecek kadar eski ve yıpranmış bir kayığın altında, Lindsey kendisine sarılmış olan Samuel Heckler'le toprağa uzanmıştı.

"İyi olduğumu biliyorsun," dedi kuru gözlerle. "Sanırım Artie bana yardım etmek istiyordu," dedi.

"Artık susabilirsin, Lindsey," dedi oğlan. "Buraya uzanır ve her şey duruluncaya kadar bekleriz."

Samuel'in sırtı toprağa değiyordu ve hızlı bir yaz yağmurunun neminden korumak için kardeşimi kendine çekti. Nefesleri kayığın altındaki küçük yeri ısıtmaya başladı ve oğlan engel olamadı; blucininin içinde penisi sertleşti.

Lindsey elini uzattı.

"Özür dilerim," dedi oğlan.

"Ben hazırım," dedi kardeşim.

On dört yaşında, kardeşim benden uzağa, benim hiç bulunmadığım bir yere doğru yelken açtı. Benim seksimin duvarlarında dehşet ve kan, onunkinin duvarlarında pencereler vardı.

"Kusursuz Cinayeti Nasıl İşlemeli" cennette eski bir oyundu. Ben her zaman buz parçasını yeğlerdim: Suç aleti eriyip yok olurdu.

ON BİR

Babam sabah saat dörtte uyandığında ev sessizdi. Annem hafifçe horlayarak yanında yatıyordu. Kardeşim sempozyuma katıldığından, evdeki tek çocuk olan Buckley, üstüne çarşaf örtülmüş bir kaya gibiydi. Babam onun ne kadar –aynı benim gibi– derin uykusu olduğuna hayret ederdi. Ben hâlâ yaşarken, Lindsey'le ikimiz Buckley acaba uyanır mı diye el çırpar, kitapları yere atar ve hatta tencere kapakları çarpar, eğlenirdik.

Evden ayrılmadan önce, babam ılık nefesini avucunda hissetmek için Buckley'i yokladı. Sonra ince tabanlı lastik ayakkabılarını ve yürüyüş giysilerini giydi. Son görevi Holiday'in tasmasını takmaktı.

Henüz, neredeyse ağzından çıkan buharı görebileceği kadar erkendi. O erken saatte hâlâ kışmış, mevsim değişmemiş gibi yapabilirdi.

Sabah köpek gezdirme işi ona Bay Harvey'in evinin önünden geçmek için bir bahane oluyordu. Hafifçe yavaşlardı; benden ya da uyanık olsaydı Bay Harvey'den başka kimse fark edemezdi bunu. Babam eğer yeteri kadar dikkatle ve yeteri kadar uzun süre bakarsa, pencerelerinin çerçevelerinde, kiremitlerin yeşil boyasında ya da beyaza boyanmış iki uzun taşın

durduğu araba yolunda ihtiyacı olan ipuçlarını bulacağından emindi.

1974 yazının sonlarında benim davamda hâlâ bir ilerleme olmamıştı. Ne ceset. Ne katil. Hiçbir şey yoktu.

Babam Ruana Singh'i düşündü: "Emin olduğumda, sessiz bir yol bulur ve onu öldürürdüm." Bunu Abigail'e söylememişti, çünkü bu onda bir korku uyandıracak ve birine söylemeye zorlayacaktı; söyleyeceği kişinin de Len olmasından kuşkulanıyordu.

Ruana Singh'i gördüğü ve sonra da eve gelip Len'i kendisini bekler bulduğu günden beri, annemin polise çok fazla güvendiğini hissediyordu. Eğer babam polis teorilerinin aksine bir şey söylerse –ya da düşündüğü gibi onların yetersiz kaldığını– annem hemen babamın düşüncesiyle oluşan deliği kapatmak için söze karışır ve, "Len bunun bir anlamı olmadığını söylüyor," ya da, "Ben polise güveniyorum," derdi.

Neden, diye merak ederdi babam, insanlar polise bu kadar güveniyorlar? Neden içgüdülere güvenilmemeli? Yapan Bay Harvey'di ve o biliyordu bunu. Ama Ruana *emin olduğum zaman* demişti. Bilmek, babamınki gibi ruhunun ta derinlerinden bilmek, yasaların gerçekçiliğinde bir kanıt teşkil etmiyordu.

İçinde büyüdüğüm ev doğduğum evdi. Bay Harvey'inki gibi o da bir kutuydu ve bundan ötürü ne zaman başkalarının evine gitsem gereksiz bir kıskançlığa kapılırdım. Cumbalar ve kubbe tavanları, balkonlar ve yatak odalarında eğri tavanları hayal ederdim. Bahçede insanlardan daha yüksek ve güçlü ağaçlar, merdivenlerin altında eğik boşluklar, içine emekleyerek girip oturabileceğin geniş oyuklar yapan ölü dalların çit olduğu düşüncesi çok hoşuma giderdi. Benim cennetimde ve-

randalar ve yuvarlak merdivenler, demir parmaklıkları olan pencere kenarları ve saat başı öten bir saat vardı.

Bay Harvey'in evinin planını ezbere biliyordum. Garajın tabanında soğuyana kadar ılık bir leke yapmıştım. Kanımı, elbiseleri ve teninde kendisiyle birlikte evine getirmişti. Banyoyu biliyordum. Annem, Buckley'in geç doğuma uysun diye pembe duvarların üst kısmına savaş gemisi resimleri yapıştırmıştı. Bay Harvey'in banyo ve mutfağında tek bir leke yoktu. Porselen sarı, yerdeki fayanslar yeşildi. Isıtmazdı orayı. Buckley, Lindsey ve benim odalarımın olduğu üst katta, neredeyse hiç eşya yoktu. Bazen gidip oturduğu ve pencereden liseye baktığı, tarladan gelen bando sesini dinlediği bir koltuk vardı, ama çoğunlukla saatlerini birinci katta, mutfakta bebek evleri yaparak, oturma odasında radyo dinleyerek ya da şehvet duygusu kabarınca delik ya da çadır gibi aptalca şeylerin planlarını yaparak geçirirdi.

Birkaç ay hiç kimse onu benimle ilgili rahatsız etmedi. O yaz evinin önünde zaman zaman bir polis arabasının yavaşladığını gördü. Düzenini değiştirmeyecek kadar akıllıydı. Eğer garajdan çıkıyor ya da posta kutusuna gidiyorsa, yürümeyi sürdürüyordu.

Birkaç tane saat kuruyordu. Biri pancurları ne zaman açacağını, öteki ne zaman kapatacağını bildirmek içindi. Bu uyarılara göre evin içinde ışıkları yakıyor ya da söndürüyordu. Bazen bir çocuk okul yarışması için çikolata satmak ya da *Akşam Postası*'na abone olur mu diye sormak için gelirse, dostça ama ciddi davranıyor, olağandışı bir şey yapmıyordu.

Saymak için bir şeyler saklıyor ve bu sayma işlemi onu rahatlatıyordu. Bunlar basit nesnelerdi. Bir evlilik yüzüğü, zarf içinde bir mektup, bir ayakkabı topuğu, bir gözlük, çizgi film karakteri biçiminde bir silgi, küçük bir şişe parfüm, plastik bir bilezik, benim Pensilvanya anahtar taşım, annesinin kehribar

kolyesi. Bunları hiçbir gazeteci çocuğun ya da komşunun kapısını çalmayacağından emin olduktan sonra geceleri ortaya çıkarırdı. Onları bir tespihin taneleri gibi sayardı. Bazılarını unutmuştu. Ben biliyordum. Ayakkabı topuğu, üstü kapalı bir yük arabasının arkasına girmeye razı ettiği, New Jersey'den Claire adlı bir kızdandı. Kız benden biraz daha küçüktü. (Ben bir yük arabasına girmezdim diye düşünmek hoşuma gidiyor. Toprağın altında çökmeyen bir deliği nasıl yapabildiğini merak etmiş olmak daha rahatlatıcı.) Claire'in gitmesine izin vermeden önce ayakkabısının topuğunu sökmüştü. Tek yaptığı buydu. Onu arabaya sokmuş ve ayakkabılarını çıkarmıştı. Kız ağlamaya başlamış ve bu ses onun içine çivi gibi batmıştı. Susması ve gitmesi için yalvarmıştı ona. Çıplak ayakla inanılmaz bir şekilde arabadan çık ve şikâyet etmeden git, ayakkabıların onda kalsın. Ama kız susmuyordu. Ağlıyordu. Biri arabanın arkasına vuruncaya kadar bir çakıyla ayakkabılardan tekinin topuğunu çıkarmakla uğraştı. Erkek sesleri ve bir kadının polis çağırmakla ilgili bir şeyler söyleyerek bağırdığını duydu. Kapıyı açtı.

Adamlardan biri, "Çocuğa ne yapıyorsun?" diye bağırdı. Bu adamın arkadaşı, kız arabanın arkasından avaz avaz bağırıp ağlayarak fırladığında tuttu onu.

"Ayakkabısını tamir etmeye çalışıyorum."

Küçük kız sinir krizi geçiriyordu. Bay Harvey gayet mantıklı ve sakindi. Ama Claire benim gördüğümü, ona yaşamımız pahasına da olsa konuşulmayan bir şeyi verecek olan isteğini üstüne çöken bakışı görmüştü.

Adamlar ve kadın, Clair'le benim bildiğimi göremeyerek şaşkın dururken, Bay Harvey aceleyle ayakkabıları adamlardan birine verdi ve veda etti. Topuk onda kalmıştı. Küçük deri topuğu elinde tutup onu baş ve işaretparmakları arasında, kusursuz bir tespih taşı gibi ovalamaktan haz duyuyordu.

o o o

Evimizdeki en karanlık yeri biliyordum. Onun içine sürünerek girmiş ve Clarissa'ya bir gün dememe rağmen aslında kırk beş dakika kalmıştım. Bu bodrumdaki dar bölümdü. Bizimkinin içinde, bir fenerle görebildiğim kadarıyla aşağı inen borular ve tonlarca toz vardı. Hepsi buydu. Böcek yoktu. Annem, kendine yakışır biçimde, en ufak bir karınca istilasında bile hemen ilaçlatırdı.

Ona panjurları kapatmasını söyleyen alarm ve sonra da taşralıların çoğunun artık uyuduğu için ışıkları söndürmesini bildiren ikincisi çalınca, Bay Harvey ışığın sızacağı ve insanların onu gösterip garip olduğunu söyleyeceği çatlaklar olmayan bodruma inerdi. Beni öldürdüğünde artık bu saklanma yerini ziyaret etmekten bıkmıştı ama hâlâ bodruma inip, duvarın yarısına kadar yükselen ve mutfağının görünen taban tahtalarına kadar uzanan karanlık deliğin karşısındaki bir koltuğa oturmaktan hoşlanıyordu.

Sık sık orada uyuyup kalıyordu ve babam öğleden sonra saat 4:40 sıralarında yeşil evin önünden geçtiğinde de orada uyumaktaydı.

Joe Ellis çirkin bir baş belasıydı. Havuzda Lindsey'le beni çimdiklemişti ve ondan nefret ettiğimiz için havuz partilerine gitmez olmuştuk. İsteyip istemediğine bakmaksızın her yere sürüklediği bir köpeği vardı. Küçük bir köpekti, hızlı koşamazdı, ama Ellis'in umurunda değildi. Ona vurur ya da canını yakarak kuyruğundan tutup havaya kaldırırdı. Sonra bir gün yok oldu. Ellis'in sataştığı bir kedi de öyle. Ve sonra civardaki bir sürü hayvan yok olmaya başladı.

Hayvanların kaybolmasından bir yıl kadar sonra, Bay Harvey'in o deliğe bakışını izleyerek bir şey keşfettim. İnsanlar bunun Ellis'lerin oğlu askeri okula gönderildiği için sonra er-

diğini sanıyordu. Sabah dışarı bıraktıkları hayvanları akşam geri geliyordu. Bunu kanıt olarak gördüler. Kimse yeşil evdeki gibi bir iştahı hayal edemezdi. Biri kedi ve köpeklerin üstüne kireç dökerek, onların çürümelerini hızlandırıyor, geriye sadece kemikler kalıyordu. Kemikleri sayarak ve mühürlü mektuptan, düğün yüzüğünden, parfüm şişesinden uzak kalarak, en çok istediği şeyden – karanlıkta üst kata çıkıp koltuğa oturmak ve liseye bakıp amigo kızların futbol maçları sırasında dalgalar halinde gelen seslerine uyan gövdelerini hayal etmekten ya da iki ev ötede ortaokul otobüslerinin boşalmalarını izlemekten uzak kalmaya çalışıyordu. Bir keresinde, karanlık yaklaşırken o civarda birkaç tur koşan Lindsey'e, erkekler futbol takımındaki tek kıza, uzun uzun bakmıştı.

Benim için farkına varmanın en zor olduğunu düşündüğüm şey, her seferinde kendini durdurmaya çalıştığıydı. Hayvanları öldürmüş, bir çocuğu öldürmemek için daha önemsiz yaşamlara son vermişti.

Ağustos geldiğinde Len, kendinin ve babamın iyiliği için bazı sınırlar koymaya karar verdi. Babam merkeze çok fazla telefon etmiş ve polisin, kimsenin bulunmasına yaramayacak, ama yalnızca tüm bölgenin ona düşman olmasına neden olacak bir tedirginliğe girmesini sağlamıştı.

Bardağı taşıran son damla temmuzun ilk haftası gelen telefon olmuştu. Jack Salmon, santrale ayrıntılarıyla, bir sabah yürüyüşünde köpeğinin Bay Harvey'in evinin önünde durduğunu ve ulumaya başladığını anlatmıştı. Salmon ne yaparsa yapsın, diye sürdü öykü, köpek bulunduğu noktadan ayrılmamış ve ulumayı kesmemişti. Bu merkezde bir şaka olmuştu: Bay Balık ve onun Huckleberry İti.

Len sigarasını bitirmek için evimizin verandasında durdu. Hâlâ erkendi, ama bir gün önceki nem artmıştı. Hafta boyun-

ca yağmur yağacağı söylenmiş, bölgede yıldırım ve gök gürültüsü beklenmişti, ama şu ana kadar Len'in farkına vardığı tek nem, kendi vücudunu kaplayan ter olmuştu. Ailemin evine sıkıntısız son ziyaretini yapmıştı.

Şimdi içerden gelen bir kadın sesi, bir mırıltı duydu. Çitin altındaki betonda sigarasını söndürdü ve ağır pirinç tokmağı kaldırdı. İndiremeden kapı açıldı.

Lindsey, "Sigaranızın kokusunu aldım," dedi.

"Sen mi mırıldanıyordun?"

"Şu şeyler öldürecek seni."

"Baban evde mi?"

Lindsey, içeri girmesi için kenara çekildi.

Kardeşim evin içine doğru bağırdı. "Baba, Len geldi!"

Len, "Burada yoktun, değil mi?" diye sordu.

"Yeni geldim."

Kardeşim Samuel'in yumuşak beysbol fanilasıyla yabancı bir eşofman altı giyiyordu. Annem onu eve kendisine ait tek bir giysiyle dönmemekle suçlamıştı.

"Annenle babanın seni özlediğinden eminim."

"Bunun için iddiaya girme," dedi. "Bence artık ayak bağı olmadığım için mutlular."

Len onun haklı olduğunu biliyordu.

Eve geldiği zamanlar, annemin eskisinden daha iyi göründüğünden emindi.

Lindsey, "Buckley yatağının altında kurduğu kasabada seni polis müdürü yaptı," dedi.

"Bu bir terfi."

İkisi yukardan önce babamın ayak seslerini, sonra da Buckley'in yalvardığını duydu. Lindsey, o her ne istiyorduysa babamızın sonunda razı olduğunu anlayabiliyordu.

Babam ve kardeşim gülümsemelerle merdivenden indiler.

"Len," dedi babam ve Len'in elini sıktı.

Len, "Günaydın, Jack," dedi. "Sen nasılsın bu sabah, Buckley?"

Babam Buckley'in elini tuttu ve onu, Buckley'in önünde ciddiyetle eğilen Len'in yanına götürdü.

Len, "Beni polis müdürü yaptığını duydum," dedi.

"Evet, efendim."

"Bu görevi hak ettiğimi sanmıyorum."

"Herkesten çok ediyorsun," dedi babam canlılıkla. Len Fenerman'ın uğramasından çok hoşlanıyordu. Her gelişi babama haklı olduğunu ve yalnız olmadığını söylüyordu.

"Çocuklar, babanızla konuşmalıyım."

Lindsey mısır gevreği vaadiyle Buckley'i mutfağa götürdü. Samuel'in ona gösterdiği şeyi düşünüyordu: Bu denizanası denen bir içkiydi ve biraz şekerle cinin dibine atılan bir maraska kirazından oluşuyordu. Samuel ile Lindsey başları ağrıyıncaya ve dudakları kırmızıya boyanıncaya kadar şeker ve içkinin içinden kirazı emmişlerdi.

"Abigail'i çağırmalı mıyım? Bir kahve ya da başka bir şey yapayım mı sana?"

Len, "Jack," dedi. "Ben buraya havadislerle gelmedim. Oturabilir miyiz?"

Babamla Len'in oturma odasına gitmesini izledim. Oturma odası sanki orada hiç yaşanmamış gibiydi. Len bir iskemlenin kenarına oturup babamın oturmasını bekledi.

"Dinle, Jack," dedi. "Durum George Harvey'le ilgili."

Babamın yüzü aydınlandı. "Bir gelişme olmadığını söylediğini sanıyordum."

"Yok. Merkez ve kendi adıma söyleyecek bir şeyim var."

"Evet."

"George Harvey konusunda telefon etmeye son vermeni istiyoruz."

"Ama..."

"Son vermene *benim* ihtiyacım var. Ne kadar çekiştirirsek çekiştirelim, onu Susie'nin ölümüyle ilişkilendirmek için hiçbir şey yok. Uluyan köpekler ve gelin çadırları kanıt değildir."

Babam, "Onun yaptığını biliyorum," dedi.

"Garip biri, aynı fikirdeyim ama bildiğimiz kadarıyla o bir katil değil."

"Nasıl bilebilirsiniz ki bunu?"

Len Fenerman konuştu ama babam yalnız Ruana Singh'in söylediğini, Bay Harvey'in evinin önünde dururken içeriden kendisine ulaşan enerjiyi ve adamın içindeki soğukluğu duyuyordu. Bay Harvey bir muammaydı ve dünyada beni öldürmüş olabilecek tek kişiydi. Len inkâr ettikçe, babam daha fazla emin oluyordu.

Babam düz bir sesle, "Onu araştırmaktan vazgeçiyorsunuz," dedi.

Lindsey kapıda, Len ve üniformalı memur onunkinin ikizi olan şapkamı getirdikleri gün yaptığı gibi oyalanıyordu. O gün bu ikinci şapkayı, dolabının arkasında eski bebeklerin durduğu bir kutuya saklamıştı. Annemin o boncuk gibi çanların sesini bir kez daha duymasını istemiyordu.

İşte, hepimizi içinde barındıran kalp, babam oradaydı. Bizi sıkıca ve umutsuzca tutuyordu. Kalbinin kapıları bir makinenin üstündeki kapak gibiydi; sessiz kapanmalar, hayalet gibi dokunuşlarla hızla açılıp kapanarak, deneme ve deneme ve sonra inanılmaz şekilde ses ve melodi ve sıcaklık. Lindsey kapıda durduğu yerden ileri çıktı.

Len, "Yeniden merhaba, Lindsey," dedi.

"Dedektif Fenerman."

"Ben de şimdi babana..."

"Vazgeçtiğinizi anlatıyordunuz."

"Eğer adamdan kuşkulanmak için iyi bir neden olsaydı..."

"Bitti mi?" diye sordu Lindsey.

Birden en büyük, en sorumluluk sahibi çocuk olmuştu; babama denkti artık.

"Yalnızca hepinizin her ipucunu araştırdığımızı bilmenizi istiyorum."

Babamla Lindsey onu duydu ve ben onu gördüm. Merdivenlerden inen annemi. Buckley mutfaktan dışarı koştu ve tüm ağırlığıyla babamın bacaklarına vurdu.

Annem, "Len," dedi, onu görünce havludan sabahlığına sıkıca sarılarak, "Jack sana kahve ikram etti mi?"

Babam karısına ve Len Fenerman'a baktı.

Lindsey, Buckley'i yavaşça omuzlarından tutup kendine çekerek, "Polisler yan çiziyor," dedi.

Buckley, "Yan mı çiziyor?" diye tekrarladı. Anlamını kavrayana kadar şekerleme gibi ağzında yuvarlardı kelimeleri.

"Ne?"

"Dedektif Fenerman, babama kendilerini rahatsız etmeyi kesmesini söylemek için burada."

Len, "Lindsey," dedi. "Böyle demezdim ben."

"Her ne ise," dedi. Kardeşim uzaklaşmak, üstün yetenekliler kampının devam ettiği, Samuel'le kendisinin, hatta son dakikada Kusursuz Cinayet yarışmasını "cinayet aleti olarak buz" parçası fikriyle kazanan Artie'nin hüküm sürdüğü bir yere gitmek istiyordu.

"Hadi gel, Baba," dedi. Babam yavaşça bir şeyleri birleştiriyordu. Bunun George Harvey'le bir ilgisi yoktu, benimle de bir ilgisi yoktu. Neden annemin gözleriydi.

O gece babam, giderek daha sık yaptığı gibi, çalışma odasında yalnız oturuyordu. Her şeyin böylesine yıkıldığına inanamıyordu; ölümümün ilk şokundan sonra bu ne kadar da beklenmeyen bir şeydi. Defterine, "Kendimi bir yanardağ patlamasının sonucundaymışım gibi hissediyorum," yazdı. "Abi-

gail, Len Fenerman'ın Harvey konusunda haklı olduğunu düşünüyor."

O yazarken, penceredeki mum ışığı titreşiyordu ve masa lambasına rağmen bu titreşme onu rahatsız etti. Üniversiteden beri kullandığı okul iskemlesinde geriye yaslandı ve altındaki tahtanın güven veren gıcırtısını duydu. Firmada kendisinden ne istendiğini bile anlamamaya başlamıştı. Şimdi her gün şirketin talepleriyle eşitlemesi gereken sıra sıra, anlamsız rakamlarla karşı karşıya kalıyordu. Ürkütücü bir sıklıkla hata yapıyor ve geri kalan iki çocuğuna bakamayacağından, kayboluşumu izleyen günlerde olduğundan daha fazla korkuyordu.

Ayağa kalktı ve aile doktorumuzun önerdiği birkaç egzersize dikkatini vermeye çalışarak kollarını başının üstüne kaldırdı. Gövdesinin daha önce hiç görmediğim, şaşırtıcı ve zor biçimlerde eğilişini izledim. Bir işadamından daha çok bir dansçı olabilirdi. Broadway'de Ruana Singh'le dans edebilirdi.

Masa lambasını söndürdü, sadece mum yanıyordu şimdi.

Artık en çok alçak yeşil divanda rahat ediyordu. Bu benim sık sık uyuduğum yerdi. Oda bir kasa, divan bir rahim ve başında nöbet tutan ben. Penceredeki muma baktı ve ne yapması gerektiğini düşündü; anneme dokunmaya çalıştığında o nasıl yatağın kenarına kaçmıştı. Ama polisin varlığı karşısında çiçek gibi açılmıştı.

Mum alevinin arkasındaki hayalet ışığa, penceredeki titreşen aksine alışmıştı. İkisine baktı –gerçek alev ve hayaleti– ve günün olaylarının düşünceleri, baskısı içinde uykuya dalmaya çalıştı.

Tam gece için kendini bırakıyordu ki, ikimiz de aynı şeyi gördük: Bir başka ışık. Dışarda.

Uzaktan bir el feneri gibi görünüyordu. Bahçelerin üstünden ileye doğru yavaşça hareket eden beyaz bir ışık. Babam ışığı izledi. Artık gece yarısını geçmişti ve ay, ağaçların ve ev-

lerin dış çizgilerinin görünebileceği kadar yuvarlak değildi. Dinamoyla çalışan feneri yakarak bisikletine binen Bay Stead, komşularının bahçelerindeki çimleri böyle taciz etmezdi. Zaten Bay Stead için çok geçti.

Babam oturma odasındaki yeşil divanda öne eğildi ve ekilmemiş mısır tarlasının yönünde hareket eden feneri izledi.

"Piç," dedi, "seni katil piç."

Çalışma odasındaki dolaptan, on yıl önce kötü biten bir av gezisinden beri giymediği ceketi hızla giydi. Aşağı katta ön holdeki dolabına gidip, o futbolu seçmeden önce Lindsey için aldığı beysbol sopasını buldu.

Önce gece boyunca benim için açık bıraktıkları ve polisin benim canlı olarak bulunamayacağımı söylediğinin üzerinden sekiz ay geçmiş olmasına rağmen söndürmek içlerinden gelmeyen veranda ışığını söndürdü. Eli kapı tokmağında derin bir nefes aldı.

Tokmağı çevirdi ve kendini karanlık ön verandada buldu. Kapıyı kapattı, kendini ön bahçede elinde bir beysbol sopasıyla ve şu sözcükleri söylerken buldu: *Sessiz bir yol bul.*

Ön bahçeden çıkıp sokağı geçti ve ışığı ilk gördüğü O'Dwyer'lerin bahçesine girdi. Karanlık yüzme havuzunun ve paslı salıncakların yanından yürüdü. Kalbi hızla çarpıyordu ama beynindeki bilgiden başka bir şey hissedemiyordu. George Harvey küçük kızını öldürmüştü.

Futbol sahasına ulaştı. Sağında mısır tarlasının ta içlerinde ama tanımadığı bir bölgede –o bölge kordona alınmış, temizlenmiş, taranmış ve buldozerle düzeltilmişti– küçük ışığı gördü. Yanındaki sopanın üzerinde parmaklarını biraz daha sıktı. Bir an için yapacağı şeye inanamadı, ama sonra, tüm varlığıyla biliyordu.

Rüzgâr ona yardım etti. Mısır tarlasının yanındaki futbol sahasını süpürdü ve pantolon paçalarını bacaklarının ön kıs-

mına vurdu; kendisine rağmen ileri itti onu. Her şey kayboldu. Tüm dikkati yalnız o ışığın üzerinde mısır dizilerinin arasına girince, rüzgâr varlığını gizledi. Mısır saplarını çiğneyen ayaklarının sesi, kırık bitkilere vuran rüzgârın ıslık ve telaşıyla yok oluyordu.

Hiçbir anlamı olmayan şeyler beynini doldurdu –çocukların patenlerinin asfalt üstündeki sesi, babasının pipo tütününün kokusu, tanıştıkları zaman Abigail'in şaşkın, yüreğini delen, ışık gibi gülümsemesi– sonra el fenerinin ışığı kapandı. Her şey eşit ve karanlık oldu.

Birkaç adım gitti, sonra durdu.

"Orada olduğunu biliyorum," dedi.

Mısır tarlasına sel bastırdım, aydınlatmak için ateşler gönderdim, dolu ve çiçek fırtınaları yolladım, ama hiçbiri onu uyarmak için işe yaramadı. Ben cennete sürülmüştüm: İzledim.

Babam, sesi titreyerek, "Bu yüzden buradayım," dedi. Kan göğsünün nehirlerini dolduruyor, yüreği içeri dışarı fırlıyor, sonra sıkıca yerine tutunuyordu. Nefes, ateş ve ciğerler yakalıyor ve bırakıyor ve adrenalin geri kalanları kurtarıyordu. Beynindeki annemin gülümsemesi yok olmuş, yerini benimki almıştı.

Babam, "Herkes uykuda," dedi. "Bu işi halletmek için buradayım."

Hafif inildiler duydu. Aşağıya, okulun tiyatro salonunda yaptıkları gibi, beceriksizce, arada sırada başka yerlere sapan bir sahne ışığı yollamak istedim. Çömelmiş inleyen, mavi göz farı ve Bakers'tan alınmış Western tipi çizmelerine rağmen şimdi külotunu ıslatmış olarak, işte oradaydı. Bir çocuk.

Babamın nefretle aşılanmış sesini tanımadı. Clarissa'nın titreyen sesi, "Brian?" diye çıktı. Umudu bir kalkan gibiydi.

Babamın eli sopanın üzerinde gevşedi ve onu yere düşürdü.

"Merhaba? Kim var orada?"

Kulaklarında rüzgâr, fasulye sırığı Brian Nelson, abisinin Spyder Corvett'ini okulun araba parkına çekti. Geç kalmıştı, her zaman gecikirdi, sınıfta veya yemek masasında uyur, ama bir oğlanda *Playboy* varsa ya da tatlı bir kız yanından geçerse, kendisini mısır tarlasında bekleyen bir kız varsa gecikmezdi. Yine de oyalandı. Yanında yapmayı planladığı şey için aldığı muhteşem battaniye; rüzgâr kulaklarına vurarak esti.

Brian, annesinin "musluğun altındaki felaket kutusu"ndan aldığı dev el feneriyle mısır tarlasının içinde yürüdü. Sonunda daha sonra Clarissa'nın yardım çığlıkları olduğunu söyleyeceği sesi duydu.

Babamın kalbi sendeleyerek kızın inlemesine koşarken taş gibi ağırdı. Annesi, onun eldivenlerini örüyor, Susie ne zaman biteceğini soruyordu, mısır tarlası kışın o kadar soğuktu ki. Clarissa! Susie'nin sersem arkadaşı. Makyajı, reçelli sandviçleri ve tropik yanığı teni.

Karanlıkta körlemesine koştu ve onu yere devirdi. Kızın çığlığı ilk önce kulaklarını, sonra yankılanarak içindeki boşluğu doldurdu. "Susie!" diye çığlık attı o da.

Brian, adımı duyunca ayık olarak tüm hızıyla koştu. Işığı mısır tarlasında zıpladı ve bir anlık bir aydınlıkta Bay Harvey göründü. Benden başkası görmedi onu. Yüksek mısır saplarının içinde sürünüp inilti sesini dinlerken, Brian'ın ışığı sırtını aydınlatmıştı.

Ve sonra ışık hedefi gösterdi ve Brian vurmak için babamı Clarissa'nın üzerinden çekti. Felaket kutusundan aldığı fenerle sırtına ve yüzüne vurdu. Babam bağırdı ve inledi.

Ve sonra Brian sopayı gördü.

Ben cennetimin boyun eğmeyen sınırlarını ittim, ittim. Uzanmak ve babamı kaldırıp, benden uzaklaştırmak istedim.

Clarissa koştu, Brian savurdu. Babamın gözleri Brian'ınkileri yakaladı ama zorla nefes alabiliyordu.

Brian açıkça suçluyordu. "Seni sapık!"

Toprağın altından mırıltılar duydum. Adımı işittim. Babamın yüzündeki kanı tadabildiğimi, parmaklarımı dudaklarında gezdirebileceğimi, mezarımda onunla yatabileceğimi düşündüm.

Ama cennetimde arkamı dönmek zorunda kaldım. Hiçbir şey yapamazdım; kusursuz dünyamda kapalı kalmıştım. Tattığım kan acıydı. Asitliydi. Babamın ilgisini, bana olan sonsuz sevgisini istedim. Ama aynı zamanda, uzaklaşıp beni bırakmasını da istedim. Bir tek zayıf arzum lütfedildi bana. Yeşil divanın hâlâ onun vücudunun sıcaklığını taşıdığı odada, o yalnız, titreşen mumu üfleyerek söndürdüm.

ON İKİ

Odada onun yanında durdum ve uyumasını izledim. Gece boyunca öykü açıklığa kavuşmuş ve polisin anlayacağı gibi çözülmüştü: Bay Salmon kederden delirip mısır tarlasına intikam almaya gitmişti. Onunla ilgili bildikleriyle, ısrarlı telefonları, komşusuna olan takıntısı ve o gün Dedektif Fenerman'ın aileme, tüm niyet ve amaçlara rağmen benim cinayet soruşturmamın bir boşluğa girdiğini söylemesiyle uyuşuyordu. İzlenecek ipucu kalmamıştı. Bir ceset bulunamamıştı.

Bir cerrah, eklemi kısmen hareketsiz kılacak şekilde, bir cüzdan diker gibi dizkapağındaki yarayı ameliyat etmişti. Ameliyatı izlerken ne kadar çok dikiş diye düşündüm ve babam benim ellerimden daha yetenekli ellerdedir diye umdum. Evdeyken çok sakardım. Fermuvar dikmek ya da teyel, hepsini birbirine karıştırırdım.

Ama cerrah çok sabırlıydı. Ellerini fırçalarken bir hemşire ona öyküyü anlattı. Bana olanları gazetede okuduğunu hatırladı. Babamın yaşındaydı ve onun da çocukları vardı. Eldivenleri ellerine geçirirken ürperdi. Bu adam ve kendisi ne kadar benziyorlardı. Ne kadar farklıydılar.

o o o

Karanlık hastane odasında, babamın yatağının hemen arkasında bir floresan vızıldıyordu. Tan vakti kız kardeşim içeri girinceye kadar tek ışık oydu.

Annem, kız ve erkek kardeşim polis sirenlerinin sesine uyanıp yatak odalarından karanlık mutfağa indiler.

Annem Lindsey'e, "Git babanı uyandır," dedi. "Tüm bunlar olurken uyuduğuna inanamıyorum."

Ve kız kardeşim yukarı çıktı. Artık herkes onu nerede arayacağını biliyordu: Altı ay içinde yeşil divan onun gerçek yatağı olmuştu.

Kardeşim farkına varır varmaz, "Babam burada değil," diye bağırdı. "Babam gitmiş. Anne! Anne! Babam gitmiş!" Çok az rastlanılan bir durumdu ama Lindsey korkmuş bir çocuktu.

Annem, "Lanet olsun," dedi.

Buckley, "Anneciğim?" dedi.

Lindsey koşarak mutfağa girdi. Annem fırının karşısındaydı. Çay yapmaya başlamıştı ve sırtındaki sinirler birbirine girmiş, karmakarışık olmuştu.

Lindsey, "Anne?" diye sordu. "Bir şey yapmamız gerek."

Annem elinde bir kutu çay, bir an için durdu, "Anlamıyor musun?" dedi.

"Neyi?"

Çayı oraya bıraktı, ocağı yaktı ve döndü. O an bir şey gördü: Buckley endişeyle parmağını emerek kardeşime sarılmıştı.

"O adamın ardından gitti ve başını belaya soktu."

"Dışarı çıkmalıyız, Anne," dedi Lindsey. "Gidip ona yardım etmeliyiz."

"Hayır."

"Anne, babama yardım etmeliyiz."

"Buckley, parmağını emmekten vazgeç!"

Kardeşim sıcak korku gözyaşları dökmeye başladı ve kız

kardeşim onu daha sıkı tutabilmek için kollarını uzattı. Annemize baktı.

Lindsey, "Ben onu bulmaya gidiyorum," dedi.

Annem, "Öyle bir şey yapmıyorsun," dedi. "Zamanı gelince eve gelir. Biz bu işe karışmayacağız."

Lindsey, "Anne," dedi. "Ya yaralandıysa?"

Buckley, bir anneme bir kardeşime bakmak için ağlamayı kesmişti. Yaralanmanın ne anlama geldiğini ve kimin evde olmadığını biliyordu.

Annem Lindsey'e anlamlı bir bakış attı. "Bunu daha fazla tartışmayacağız. Odana çıkabilir ya da benimle birlikte bekleyebilirsin. Seçim senin."

Lindsey'in dili tutulmuştu. Anneme baktı ve en çok istediği şeyin ne olduğunu anladı: Babamın bulunduğu, benim bulunduğum, birden ailenin kalbinin taşındığını hissettiği mısır tarlasına koşmak.

"Buckley," dedi, "hadi yukarı gidelim. Benim yatağımda uyuyabilirsin."

Anlamaya başlamıştı: Önce sana iyi davranıyorlar ve sonra korkunç bir şey söylüyorlardı.

Polisten telefon gelince annem hemen ön dolaba gitti. Paltosunu, anahtarlarını ve rujunu alarak, "Bizim beysbol sopamızla vurmuşlar ona!" dedi. Kız kardeşim şimdiye kadar hiç olmadığı kadar yalnız, ama aynı zamanda sorumlu olduğunu hissetti. Buckley yalnız bırakılamaz, Lindsey araba bile kullanamazdı. Hem, dünyanın en normal şeyiydi bu. Bir eşin yeri kocasının yanı değil miydi?

Ama kız kardeşim Nate'in annesini telefonla bulduğunda –ne de olsa mısır tarlasındaki kargaşa tüm mahalleyi uyandırmıştı– ne yapacağını biliyordu. Sonra da Samuel'i aradı. Bir saat içinde Nate'in annesi Buckley'i almaya geldi ve Hal Heckler de motoruyla evimize ulaştı. Samuel'in çok yakışıklı

abisine sıkıca tutunup ilk kez motora binmek heyecanlı olurdu, ama onun aklında sadece babamız vardı.

Lindsey içeri girdiğinde annem hastane odasında değildi; yalnız babam ve ben vardık. Yaklaştı, yatağın öteki yanında durdu ve sessizce ağlamaya başladı.

"Babacığım?" dedi. "İyi misin Babacığım?"

Kapı azıcık aralandı. Uzun boylu, yakışıklı bir adam olan Hal Heckler'di gelen.

"Lindsey," dedi, "belki eve gitmek isteyebilirsin diye ziyaretçi odasında bekleyeceğim."

Arkasını dönünce onun gözyaşlarını gördü. "Teşekkürler, Hal. Eğer annemi görürsen..."

"Burada olduğunu söylerim."

Lindsey babamın elini tutup bir hareket var mı diye yüzüne baktı. Kız kardeşim gözlerimin önünde büyümekteydi. Buckley doğmadan önce babamın bizlere söylediği şarkının sözlerini fısıldarken dinledim:

Taşlar ve kemikler;
kar ve buz;
tohumlar ve fasulyeler ve kurbağalar.
Yollar ve dallar, çeşitli buseler,
Babamın kimi özlediğini biliyoruz hepimiz!
İki küçük kurbağa kızlarını.
Onlar nerede olduklarını biliyor,
Ya sen ya sen?

Keşke babamın yüzünde bir gülümseme belirebilseydi, ama o ta derinlerde, ilaç, kâbus ve uyanış rüyalarına karşı yüzüyordu. Anestezi aracılığıyla bir süre için bilincinin dört köşesine kurşun ağırlıklar tutturulmuştu. Sıkı bir örtü, ne ölü bir kız, ne yok olmuş diz, ne de dizeler fısıldayan tatlı kızının olduğu kutsanmış saatlere sıkıca kilitlemişti.

Franny bana, "Ölülerin dirilerle işi bittiğinde," dedi, "diriler başka işlerle ilgilenebilir."

"Ya ölüler?" diye sordum. "Biz nereye gideriz?"

Bana cevap vermedi.

Telefon bağlanır bağlanmaz Len Fenerman hastaneye koşmuştu. Görevli, Abigail Salmon'un onunla görüşmek istediğini söylemişti.

Babam ameliyathanedeydi ve annem hemşirelerin odasının yakınında bir ileri bir geri dolaşıyordu. Yağmurluğunun altında yazlık ince geceliği vardı; arabayla hastaneye bu şekilde gelmişti. Ayaklarında altı düz bahçe ayakkabıları vardı. Saçlarını toplamaya zahmet etmemişti ve cebinde ya da çantasında saç lastiği yoktu. Hastanenin karanlık, puslu araba parkında yüzüne bakmak için durmuş ve alışkanlıkla kırmızı rujunu sürmüştü.

Uzun beyaz koridorun sonunda yaklaşmakta olan Len'i görünce rahatladı.

Adam yaklaşınca, "Abigail," dedi.

Annem, "Ah, Len," dedi. Ardından ne diyeceği düşüncesiyle yüzü buruştu. İhtiyacı olan iç çekme onun adıydı. Ondan sonra gelenler sözcükler değildi. Oradaki hemşireler Len ve annem birbirlerinin eline dokunurken başlarını çevirdi. Bu özel yaşam örtüsünü usulen çekerlerdi, ama buna rağmen bu adamın annem için bir anlamı olduğunu anlamışlardı.

Len, "Hadi ziyaretçi odasında konuşalım," dedi ve annemi koridorda ilerlemeye yöneltti.

Yürürlerken annem babamın ameliyathanede olduğunu söyledi. O da mısır tarlasında olanları anlattı anneme.

"Anlaşılan kızı George Harvey sandı."

"Clarissa'nın mı George Harvey olduğunu düşünmüş?" Annem ziyaretçi odasının hemen dışında, inanamayarak durdu.

"Dışarısı karanlıktı, Abigail. Sanırım yalnızca kızın el fenerini gördü. Bugünkü ziyaretimin de pek yararı olmadı. Harvey'in bu işin içinde olduğuna inanıyor."

"Clarissa iyi mi?"

"Çizikleri tedavi edildi ve gönderildi. Sinir krizi geçiriyordu. Ağlıyor ve çığlık atıyordu. Onun Susie'nin arkadaşı olması korkunç bir rastlantı."

Hal, ziyaretçi odasının karanlık bir köşesinde, ayakları Lindsey için getirdiği kaskın üzerinde, yayılmış oturuyordu. Yaklaşan sesleri duyunca kımıldadı.

Annem ve bir polisti gelen. Yeniden arkasına yaslandı ve omuz boyu saçları yüzünü gizledi. Annemin onu hatırlamayacağından emindi.

Ceketi Samuel'in sandı ve bir an için, *Samuel burada,* diye düşündü, ama sonra, *bu onun kardeşi,* dedi.

Len odanın uzak köşesinde, modül iskemleleri göstererek, "Hadi oturalım," dedi.

Annem, "Yürüyelim daha iyi," dedi. "Doktorun söylediğine göre bize en az bir saat sonra bir şey söyleyebilirlermiş."

"Nereye gidelim?"

"Sigaran var mı?"

"Olduğunu biliyorsun," dedi Len suçlulukla gülümseyerek. Onun gözlerini arıyordu. Gözler ona dikkatli bakmıyordu. Dalgın gibiydiler, onları tutabilmeyi ve buraya, bu anın üzerine gelmeleri için terbiye edebilmeyi diledi. Kendi üzerine.

"Çıkışı bulalım öyleyse."

Babamın odasının yakınında, küçük bir balkona çıkan bir kapı buldular. Isıtma birimi için bir servis balkonuydu bu ve küçük, biraz da serin olmasına rağmen, gürültü ve yanlarında mırıldanan musluk onları çok uzaklardaymış gibi gelen bir kapsülün içine kapattı. Sigara içtiler ve sanki birden, hazırlıksız olarak, derhal dikkat isteyen acil durumun öncelikli bir

önem kazandığı yeni bir sayfaya geçmişler gibi birbirlerine baktılar.

Annem, "Karın nasıl öldü?" diye sordu.

"İntihar."

Annemin saçları yüzünün yarısını örtüyordu, onu izlerken Clarissa'nın en sıkılgan halini hatırladım. Alışverişe gittiğinde oğlanların yanında davrandığı gibi. Çok fazla kıkırdar ve nereye baktıklarını görmek için devamlı izlerdi onları. Ama aynı zamanda sigaranın çıktığı ve dumanın onu izlediği kırmızı ağzı şaşırtmıştı beni. Bu anneyi yalnızca tek bir kez görmüştüm – fotoğrafta. Bu asla bizim annemiz olmamıştı.

"Neden öldürdü kendini?"

"Senin kızının öldürülmesi gibi şeylerle meşgul olmadığım zamanlarda benim de aklımı en çok kurcalayan soru bu oluyor."

Annemin yüzüne garip bir gülümseme oturdu.

"Bir daha söyle bunu," dedi.

"Neyi?" Læn onun gülümsemesine baktı, uzanıp bu gülümseyişin çevresini parmaklarıyla okşamak istedi.

Annem, "Kızımın öldürülmesi," dedi.

"Abigail, sen iyi misin?"

"Kimse söylemiyor bunu. Civarda kimse bundan söz etmiyor. İnsanlar ona 'korkunç trajedi' ya da bunun gibi adlar veriyor. Ben yalnızca birinin bunu yüksek sesle söylemesini istiyorum. Yüksek sesle söylenmesini. Ben hazırım – daha önce hazır değildim."

Annem sigarasını betona attı ve yanmaya bıraktı. Læn'in yüzünü ellerinin arasına aldı.

"Söyle," dedi.

"Kızımın öldürülmesi."

"Teşekkür ederim."

Ve o düz, kırmızı ağzın onu dünyanın geri kalan kısmından

ayıran görünmez bir çizginin üstünde dolaşmasını izledim. Len'i kendine çekti ve yavaşça ağzından öptü. Adam önce duraksar gibiydi. Vücudu HAYIR, diyerek kasıldı, ama o HAYIR belirsizleşti ve bulutlandı; yanlarında mırıldanan yangın musluğunun pervanesinin içine çekilen hava oldu. Annem uzandı ve yağmurluğunun düğmesini açtı. Adam elini onun ince yazlık giysisinin üstüne koydu.

İhtiyacının içinde, annem, dayanılmazdı. Çocukken onun erkeklerin üstündeki etkisini görmüştüm. Dükkânlara gittiğimizde, çalışanlar onun listesindekileri bulmak için gönüllü olur ve arabaya taşımamıza yardım ederlerdi. Ruana Singh gibi civardaki güzel annelerden biri olarak bilinirdi; onunla karşılaşan her erkek gülümserdi. O bir soru sorduğunda çarpan kalpleri dayanamazdı.

Ama yine de, onun kahkahasını evin odalarına yayan ve kendini bırakmasını sağlayan her zaman babam olmuştu.

Biz küçükken babam her perşembe, oradan buradan fazla saatler çalarak ve öğle yemeklerini atlatarak eve erken gelirdi. Ama hafta sonları nasıl aile saati ise, buna da "anne ve baba zamanı" derlerdi. Lindsey ve ben onu iyi kız zamanı olarak düşünürdük. Bu, o zamanlar çok az eşya ile döşenmiş olan babamın çalışma odasını oyun odası olarak kullandığımız sırada, evin diğer bölümünde sessiz kalmamız ve gözetlememiz anlamına gelirdi.

Annem saat iki sularında bizi hazırlamaya başlardı.

Sanki dışarı çıkıp oyun oynamamızı söylermiş gibi, "Banyo zamanı," diye şarkı söylerdi. Ve baştan öyleymiş gibi olurdu. Üçümüz odalarımıza koşar, bornozlarımızı giyerdik. Holde buluşurduk –üç kız– ve annem ellerimizden tutup bizi pembe banyomuza götürürdü.

O zamanlar okulda okuduğu mitolojiden söz ederdi bize.

Persephone ve Zeus'la ilgili öyküler anlatırdı. Bize kâbuslar gördüren Norse tanrılarının resimli kitaplarını alırdı. İngilizcede master yapmıştı –o kadar uzun okuyabilmek için Büyükanne Lynn ile savaşmıştı– ve biz kendi kendimize kalacak kadar büyüdüğümüzde, hâlâ öğretmenlik yapmak gibi belirsiz fikirleri vardı.

O banyo saatleri, tüm o tanrılar ve tanrıçalar gibi birbirine karışarak bulanıklaşıyor, ama anneme bakarken istediği yaşam ve onun kaybının nasıl dalgalar halinde ona ulaştığını görüyorum. İlk çocuğu olarak, tüm o rüyaları ve hayallerini elinden alanın ben olduğumu düşündüm.

Annem önce Lindsey'i banyodan çıkarır, kurulayıp onun ördekler ve kesiklerle ilgili gevezeliklerini dinlerdi. Ben sessiz olmaya çalışırdım, ılık su beni ve kardeşimi sarhoş ederdi. Annemle bizim için önemli olan her şeyi konuşurduk. Bize satışan oğlanlardan ya da bizim sıradaki başka bir ailenin bir köpek yavrusu aldığından ve neden bizde de bir tane olmadığından bahsederdik. Bizi daha sonra başvurabileceği aklındaki bir deftere yazarak not ediyormuş gibi ciddiyetle dinlerdi.

"Önce birinci işler," diye özetlerdi. "Bu da ikiniz için güzel bir uyku anlamına geliyor!"

O ve ben Lindsey'i birlikte yatırırdık. O kardeşimi alnından öperken ben yatağın yanında durur, onun saçlarını yüzünden uzaklaştırırdım. Sanırım rekabet benim için orada başlamıştı. Banyodan sonra kim daha güzel öpücük almış, annemle daha uzun zaman geçirmişti.

Şansıma, bunu her zaman ben kazanırdım. Şimdi geriye bakınca annemin –o eve taşındıklarından hemen sonra– yalnız kaldığını gördüm. En büyük ben olduğum için, en yakın arkadaşı ben oldum.

Gerçekte ne söylediğini anlamak için çok küçüktüm, ama onun sözlerinin ninnisiyle uykuya dalmayı çok seviyordum.

Cennetimin iyiliklerinden biri; bu anlara geri dönebiliyor, onları yeniden yaşıyor ve annemle asla olamayacağım bir şekilde birlikte olabiliyorum. O Araf'ın içinden elimi uzatıyor, o genç ve yalnız annemin elini tutuyorum.

Dört yaşında birine Truvalı Helen'le ilgili ne demişti: "Her şeyi berbat eden kavgacı bir kadın." Ve Margaret Sanger'le* ilgili: "Onun görünüşüne göre karar verirlerdi, Susie. Çünkü fareye benzerdi, kimse onun dayanacağını sanmıyordu." Gloria Steinem**: "Kendimden utanıyorum, ama keşke o tırnaklarını kesse." Komşularımız için: "Dar pantolon giymiş bir aptal; o ukala kocası tarafından ezilmiş; tipik bir taşralı ve herkesi yargılıyor."

Bir perşembe dalgınlıkla sordu, "Persephone kim biliyor musun?" Ama ben cevap vermedim. Beni odama getirdiğinde susmayı öğrenmiştim artık. Kardeşimin ve benim zamanımız, kurulandığımız sırada banyodaydı. Lindsey ve ben istediğimiz her şeyle ilgili konuşabilirdik. Yatak odamda annemin zamanıydı.

Havluyu aldı ve yatakbaşının tokmağına astı. "Komşumuz Bayan Tarking'i Persephone olarak düşün," dedi. Şifoniyerin çekmecesini açtı ve bana külotumu verdi. Beni sıkıştırmamak için çamaşırlarımı tek tek verirdi. İhtiyaçlarımı önceden anlardı. Eğer hemen ardından ayakkabıları bağlamam gerekeceğini fark edersem çoraplarımı giyemezdim.

"İpek gibi güzel, parlak ve hafif bir kumaştan yapılmış, omuzlarının üstüne bir çarşaf gibi konmuş, uzun beyaz bir elbise giyiyor. Altından sandaletleri ve çevresinde alevlerden yapılmış ışıklar var..."

* *Margaret Sanger: Amerika'da doğum kontrol kampanyasının kurucusu (Çn.)*

** *Gloria Steinem: Feminist aktrist (Çn.)*

Fanilamı almak için şifoniyere gitti ve bana bırakacağına dalgın bir şekilde başımdan geçirdi. Annem başladıktan sonra fırsatı kullanabilir, yeniden bebek olabilirdim. Hiçbir zaman protesto ederek yetişkin ya da büyük bir kız olduğumu iddia etmedim. O öğleden sonralar, gizemli annemi dinlemek demekti.

Sert şeritli Sears marka yatak örtüsünü açtı ve ben duvar tarafına kaydım. O zaman daima saatine bakar ve sonra, "Çok kısa bir süre için," der ve ayakkabılarını çıkarıp benimle birlikte örtülerin altına girerdi.

İkimiz için de kaybolmak demekti bu. O öyküsünde kaybolurdu. Ben onun konuşmasında.

Bana Persephone'nin* annesi Demeter'i** ya da Cupid ve Psyche'i*** anlatırdı ve ben uyuyuncaya kadar dinlerdim. Bazen yan odada annemle babamın gülmeleri ya da akşamüstü sevişmelerinin sesleri uyandırırdı beni. Orada, yarı uykulu, dinleyerek yatardım. Babamın bize okuduğu öykülerden birindeki geminin sıcak kamarasında olduğumu ve hepimiz okyanustaymışız da dalgalar geminin çevresine hafifçe vuruyorlarmış gibi hayal etmekten hoşlanırdım. Gülmeler, boğuk inlemelerin hafif sesleri beni yeniden uykuya sürüklerdi.

Ama sonra annemin kaçışı, dış dünyaya dönüşü, ben on ve Lindsey dokuz yaşındayken parçalandı. Âdet günü geçmişti ve arabayla doktora gidip kaderini belirleyecek o ziyareti yapmıştı. Gülümsemesinin, kardeşime ve bana yaptığı şamataların al-

---

* *Persephone: Hades'in karısı. Yeraltı tanrıçası. (Çn.)*

** *Demeter veya Ceres: Toprak ana. Persephone'nin annesi. Ekin tanrıçası. (Çn.)*

*** *Cupid-Psyche: Venüs'ün oğlu olan Cupid, annesinin kıskandığı Psyche'ye âşık olur ve sonunda onu da ölümsüz kılan tanrıların rızasıyla onunla evlenir. (Çn.)*

tında, onun içinde ta derinlere giden çatlaklar vardı. Ama istemediğimden ve çocuk olduğum için, onları izlememeyi yeğledim. O gülümsemeyi bir ödülmüş gibi kaptım ve bir kız kardeşe ya da erkek kardeşe abla olacağım harikalar diyarına daldım.

Eğer dikkat etmiş olsaydım işaretlerin farkına varabilirdim. Şimdi değişikliği, ebeveynimin yatağının başucundaki sehpanın üzerindeki kitapların nasıl yerel üniversitelerin kataloglarından, mitoloji ansiklopedilerinden, James, Eliot ve Dickens'ın romanlarından, Dr Spock'un* kitaplarına dönüştüğünü görüyorum. Sonra ben ölmeden iki ay önceki doğum gününe kadar bahçe ve yemek kitapları geldi, en kusursuz armağanın, *Konuk Ağırlamak İçin Daha Güzel Evler ve Bahçelere Kılavuz* olduğunu düşündüm. Üçüncü kez hamile olduğunu anladığında o daha gizemli anneyi kaldırıp kilitledi. Onun o ihtiyaç duyan bölümü yıllarca o duvarın ardında kapalı kalarak küçülmemiş, büyümüş ve Len'de dışarı çıkmak, kırıp dökmek, fethetmek için duyduğu hırs onu esir almıştı. Vücudu yol gösteriyordu ve ardında ona kalan parçalar olacaktı.

Tanık olmak benim için kolay değildi ama oldum.

İlk kucaklaşmaları acele, hantal ve ihtiraslıydı.

Len, tül gibi giysisi aralarında ancak belli belirsiz bir örtü, paltonun altından iki eli onun belinin yanlarında, "Abigail," dedi, "ne yaptığımızı düşün."

O, "Düşünmekten bıktım," dedi. Yanlarındaki pervaneden ötürü saçları başının üstünde –bir hale gibi– uçuşuyordu. Len ona bakarken gözlerini kırptı. Harika, tehlikeli, vahşi.

"Kocan," dedi adam.

"Öp beni," dedi annem, "lütfen."

Annemin merhamet dilenmesini izliyordum. Annem zama-

* Spock: Yazdığı çocuk bakımı kitaplarıyla ünlü çocuk doktoru. (Çn.)

nın içinde benden kaçmak için bedeniyle hareket ediyordu. Onu geri çekemiyordum.

Len alnını sertçe öpüp gözlerini kapattı. Annem onun elini aldı ve göğsünün üstüne koydu. Onun kulağına fısıldadı. Ne olduğunu biliyordum. Annemin hiddeti, kaybı, umutsuzluğu. Kaybolmuş tüm yaşam, onun benliğini tıkayarak, damdaki bir yaydan aşağı düşüyordu. Ölü kızını çekip çıkarması için Len'e ihtiyacı vardı.

Öpüşürlerken adam onu duvarın alçı yüzeyine yasladı ve annem sanki onun öpücüğünün diğer yanında yeni bir yaşam olacakmış gibi sarıldı ona.

Liseden eve dönerken bazen arazimizin kenarında durur, annemin çim kesme makinesine binip çam ağaçlarının arasında dolaşmasını izler ve sabahları çay yaparken nasıl ıslık çaldığını, babamın perşembeleri eve koşarken nasıl ona kadifeçiçekleri getirdiğini ve onun yüzünün mutluluğun sarımsı ışığıyla aydınlandığını hatırlayabilirdim. Onlar derinden, her biri tek tek, tümüyle âşıktı; çocuklarının dışında annem bu aşkı yeniden bulabilirdi, ama onlardan uzaklaşmaya başladı. Yıllar geçtikçe bize yaklaşan babam oldu; uzaklaşan annemdi.

Hastane yatağının yanında, Lindsey babamın elini tutarak uyuyakalmıştı. Ziyaretçi odasındaki Hal Heckler'in yanından saçı başı hâlâ dağınık annem ve bir dakika sonra da Len geçti. Hal için bundan fazlası gerekmiyordu. Kaskını kapıp koridordan aşağı yürüdü.

Annem bayanlar tuvaletine kısa bir ziyaretten sonra babamın odasına giderken Hal onu durdurdu.

"Kızınız içerde," diye seslendi. Annem döndü.

"Hal Heckler," dedi, "Samuel'in abisi. Kilisedeki törende vardım."

"Ah, evet, üzgünüm. Seni tanıyamadım."

"Tanımanız gerekmezdi," dedi.

Bir an sıkıntılı bir sessizlik oldu.

"Lindsey onu buraya getirmemi istedi; bir saat oluyor."

"Ya!"

"Buckley bir komşuda," dedi Hal.

"Ya!" Gözünü dikmiş ona bakıyordu. Gözleriyle yüzeye tırmanıyor ve tırmanmak için onun yüzünü kullanıyordu.

"İyi misiniz?"

"Biraz üzgünüm, bu normal, değil mi?"

"Kesinlikle," dedi yavaşça. "Yalnızca size kızınızın orada, kocanızın yanında olduğunu söylemek istedim. Eğer ihtiyacınız olursa ben konuklar bölümündeyim."

"Teşekkür ederim," dedi. Onun arkasını dönmesini izledi ve motosiklet çizmelerinin aşınmış topuklarının muşamba koridorda yankılanmasını dinlemek için bir an durakladı.

Sonra kendine geldi, Hal'in kendisine selam vermekteki amacını asla anlamayarak, şöyle bir silkelenip bulunduğu yere döndü.

Odanın içi artık kararmıştı, babamın arkasındaki floresan lamba o kadar hafif titreşiyordu ki, yalnız odadaki belirgin kütleleri aydınlatıyordu. Kız kardeşim yatağın yanına bir iskemle çekmiş, bir eli babamın elinde, başını yatağın kenarına koymuştu. Babam, derin uykuda, sırtüstü yatıyordu. Annem benim orada onlarla olduğumu, Lindsey ve beni yatağa yatırıp kocasıyla, babamızla sevişmeye gittiği günlerden bu yana dördümüzün ne kadar değiştiğini bilemezdi. Şimdi parçaları görüyordu. Kardeşim ve babamın tek parça olduğunu görüyordu. Mutlu olmuştu.

Ben büyürken annemle, onun ilgi ya da onayını babamla hiçbir zaman olmadığı gibi arayarak bir sevgi saklambacı oynamıştım.

Artık saklambaç oynamama gerek kalmamıştı. Kararmış odada durup kız kardeşim ve babamı izlerken, cennetin anlamlarından birini kavradım. Bir seçeneğim vardı ve o da ailemi kalbimde bölmemekti.

Gece geç saatlerde yaşlılarevi ve hastanelerin üstündeki hava sık sık ruhlarla dolar. Holly ve ben uyku tutmadığında bazen izlerdik. Bu ölümlerin koreografisinin uzak bir yerde yapıldığını fark ettik. Bizim cennetimizde değil. Ve böylece her şeyi bizim bulunduğumuz yerden daha fazla kuşatan bir yer olduğundan kuşkulanmaya başladık.

Başlarda Franny bizimle birlikte izlemeye gelirdi.

"Bu benim gizli zevklerimden biridir," diye itiraf etmişti. "Bu kadar yıldan sonra hâlâ ruhların tümünün birden havanın içinde şamata ederek dönmelerini ve uçuşmalarını izlemekten hoşlanırım."

İlk seferinde, "Ben bir şey görmüyorum," dedim.

O, "Dikkatle izle," dedi, "ve sus."

Ama onları, kollarımın yanındaki küçük ılık kıvılcımları görmeden önce hissettim. Sonra işte oradaydılar, insan bedeninini terk ederken uluyarak ve dönerek genişleyen, ışıyan ateşböcekleri.

Franny, "Kar taneleri gibi," dedi, "hiçbiri aynı değil ama bizim durduğumuz yerden, sanki hepsi bir öncekinin eşi gibi."

ON ÜÇ

1974 sonbaharında okula döndüğünde Lindsey artık yalnız öldürülen bir kızın kardeşi değil, bir "çatlağın", "delinin", "kafadan kontağın" kızıydı da ve en çok bu sonuncu üzüyordu onu, çünkü doğru değildi.

Okulun ilk haftalarında Lindsey ve Samuel'in duyduğu söylentiler öğrenci dolaplarının sıraları arasında inatçı yılanlar gibi içeri dışarı girip çıkarak dolaşıyordu. Şimdi bu girdap, şükürler olsun ki, o yıl liseye girmiş olan Brian Nelson ve Clarissa'yı da kapsıyordu. Fairfax'ta Brian ve Clarissa, başlarına gelenleri kendi çıkarlarına kullanıp, o gece mısır tarlasında olanları durmadan anlatarak, babamın itibarının düşmesini kendi hatalarını örtecek bir cila olarak kullanıyorlardı.

Ray ve Ruth dış hole bakan cam duvarın iç kısmında yürüyordu. Kötü çocuklar olarak bilinenlerin oturduğu sınırlarda, Brian'ın hüküm sürdüğünü görüyorlardı. Eskiden endişeli bir yürüyüşe sahip olan Brian, bu yıl erkekçe bir azametle yürüyordu. Clarissa hem korku hem şehvet duygusundan ötürü, edep yerlerinin kilidini açıp Brian'la yatmıştı. Gelişigüzel de olsa, tandığım herkes büyüyordu.

O yıl Buckley yuvaya girdi ve kısa bir süre sonra eve öğretmeni Bayan Koekle'ye âşık olarak geldi. Onu ne zaman ban-

yoya götürse şefkatle elini tutuyordu ve bir şeyi anlatırkenki gücüne karşı konulamıyordu. Bir taraftan yararlanıyor –sık sık ona fazladan bir kurabiye ya da üstüne oturmak için bir yastık veriyordu– ama diğer taraftan yuvadaki arkadaşlarından yukarlarda ve uzak tutuluyordu. Ölümüm yüzünden tanınmayacağı tek grup –çocuklar– içinde farklı kılınmıştı.

Samuel, Lindsey'le eve kadar yürüyor ve sonra anacaddede otostop yaparak Hal'in bisikletçi dükkânına gidiyordu. Abisinin arkadaşlarının onu tanıyacağını varsayıyor ve vardıkları zaman Hal'in şoför için ayar yapacağı, bir araya getirilmiş bisikletler ve kamyonlarla gideceği yere ulaşıyordu.

Bir süre evimize girmedi. Aileden başkası girmiyordu. Ekim geldiğinde babam yeni yeni ayağa kalkmaya ve dolaşmaya başlamıştı. Doktorları sağ bacağının her zaman zor bükületeceğini, ama eğer esnetir ve hareketli tutarsa fazla problem yaratmayacağını söylemişti. Ameliyatın ertesi sabahı babam uyanıp Lindsey'i yanında, annemi de pencerenin önünde dışarıya, araba parkına bakarken bulduğunda, cerrah, "Gol atmanın dışında her şeyi yapabilir," demişti.

Buckley doğruca Bayan Koekle'nin ışığında ısınmaktan eve, babamın kalbinin boş mağarasına koştu. "Sahte diz"le ilgili bitmeyen sorular sordu ve babam ona daha çok ısındı.

Babam, "Bu diz dünyanın dışından geldi," derdi. "Ayın parçalarını getirdiler ve oydular, şimdi de bunun gibi nesneler için kullanıyorlar."

Buckley, "Vav," derdi sırıtarak. "Nate ne zaman görebilir?"

Babam, "Yakında Buck, yakında," dedi. Ama gülümsemesi zayıftı.

Buckley bu konuşmaları anneme anlatırken, "Babamın dizi aykemiğinden yapılmış," derdi, ya da "Bayan Koekle benim renklerimin gerçekten çok iyi olduğunu söyledi." O başıyla

onaylardı. Yaptığının farkına varmıştı. Havuç ve kerevizleri doğradı. Termosları ve beslenme çantalarını yıkadı ve Lindsey beslenme çantası için fazla büyüdüğüne karar verince, annem kızının öğle yemeğinin akıp giysilerini kirletmesin diye torbalar bulunca gerçekten çok mutlu oldu. Yıkadığı. Katladığı. Gerekince ütülediği ve askılarda düzelttiği giysiler. Yerden kaldırdığı ya da arabadan aldığı veya her sabah, köşelerini sıkıştırarak ve yastıklarını kabartarak ve doldurulmuş hayvanları ayağa dikerek ve ışık içeri girsin diye panjurları açarak yaptığı, yatağın üstüne atılmış ıslak havludan kurtardığı giysiler.

Buckley'in kendisini aradığı anlarda, sık sık ara verirdi. Birkaç dakika için dikkatini ona verir, sonra evden ve yuvadan uzaklaşması için kendine izin verip Len'i düşünürdü.

Kasım geldiğinde, babam "becerikli aksama" dediği şeyde usta olmuştu; Buckley onu zorladığında çarpık bir zıplama yapar, oğlunu güldürdüğü sürece anneme ya da dışardan bakan birine ne kadar garip ve umutsuz göründüğüne aldırmazdı. Buckley'den başka herkes neyin yaklaştığını biliyordu: İlk yıldönümü.

Buckley ve babam serin öğleden sonralarını Holiday'le birlikte çitle çevrili bahçede geçiriyorlardı. Babam bacağını önüne uzatarak ve Büyükanne Lynn'in Maryland'da bir eskici dükkânında bulduğu gösterişli bir çizme altı kazıyıcıya hafifçe dayayarak, eski demir bahçe iskemlesinde otururdu.

Buckley, Holiday'in yakalayıp geri getirdiği öten bir lastik oyuncağı fırlatırdı. Babam beş yaşındaki oğlunun hareketli vücudundan ve Holiday onu yere yuvarlayıp burnuyla itelediğinde ya da uzun pembe diliyle yüzünü yaladığında çıkardığı keyif çığlıklarından haz duyardı. Ama bir düşünceden kurtaramıyordu kendini: Bu da –bu kusursuz oğlan– elinden alınabilirdi.

Yaralanmasının da hayli etkili olduğu olaylar yüzünden, firmasından uzun bir hastalık izni almıştı. Patronu ve birlikte çalıştığı insanlar artık onun yanında farklı davranıyorlardı. Ofisinin dışında yavaş yürüyorlar ve sanki yanında çok rahat olurlarsa onun başına gelenler kendilerinin de başına gelecekmiş –bir çocuğunun ölmesi bulaşıcıymış– gibi masasından birkaç adım ötede duruyorlardı. Kimse bunların altından nasıl kalktığını bilmiyor, aynı zamanda tüm keder belirtilerini uzaklaştırmasını, bir yerlerde bir dosyaya yerleştirmesini ve hiç kimsenin bir daha açılmasını istemeyeceği bir çekmeceye koymasını istiyorlardı. Düzenli olarak uğruyor ve patronu bir hafta daha, gerekirse bir ay daha izin alabileceğini söylüyor ve o da bunu, her zaman vaktinde gelmesinin ve geç saatlere kadar çalışmaya istekli olmasının sonucu gibi görüyordu. Ama Bay Harvey'den uzak durdu ve onu düşünmemeye çalıştı. Annemin şaşılacak şekilde artık temizlememeye kolaylıkla razı olduğu çalışma odasında sakladığı defterinden başka yerde anmıyordu adını. Defterinde benden özür dilemişti. "Dinlenmem gerek, tatlım. Bu adamın arkasından nasıl gideceğimi bulmam gerek. Umarım anlarsın."

İşe dönüş tarihini 2 Aralık'ta, Şükran Günü'nden hemen sonraya ayarlamıştı. Ortadan yok olduğumun yıldönümünde ofiste olmak istiyordu. Çalışıp işleriyle uğraşacağı, düşünebileceği en genel ve dikkat dağıtıcı yer. Ve eğer kendine karşı dürüst olması gerekirse, annemden uzakta bir yer.

Ona doğru yeniden nasıl yüzmeli, nasıl ulaşmalıydı? O giderek uzaklaşıyor, uzaklaşıyordu; tüm enerjisi eve karşıydı ve tüm enerjisi içindeydi. Gücünü toplamaya ve Bay Harvey'i izlemek için bir strateji geliştirmeye başladı. Suçlamak, yığın haline gelen kayıpların sayılarını hesaplamaktan daha kolaydı.

° ° °

Büyükanne Lynn Şükran Günü'ne gelecekti ve Lindsey büyükannemin mektuplarında anlattığı güzellik rejimini sürdürüyordu. Gözlerine ilk kez salatalık koyduğunda (şişlikleri gidermek için) ya da yüzüne yulaf sürdüğünde (gözenekleri temizlemek ve fazla yağı almak için) ya da saçını yumurta sarısıyla yıkadığında (parlatmak için) kendini aptal gibi hissetmişti. Onun bakkal alışverişi annemi de güldürmüş, sonra o da güzelleşmeye başlasın mı diye düşündürmüştü. Ama bu yalnız bir dakika sürmüştü, çünkü Len'i düşünüyordu, ona âşık olduğundan değil, onunla olmak unutmanın en hızlı yoluydu çünkü.

Büyükanne Lynn'in gelişinden iki hafta önce, Buckley'le babam Holiday'le birlikte bahçedeydi. Buckley ve Holiday giderek hızlanan bir kovalamaca oyunuyla cilalı gibi duran bir meşe yaprağı yığınından ötekine atlıyorlardı. Babam, "Dikkat et Buck," dedi. "Holiday yakalayacak seni." Ve dediği oldu tabii.

Babam bir şey denemek istediğini söyledi.

"Bakalım yaşlı baban yine seni sırtında taşıyabilecek mi? Yakında bunun için fazla büyüyeceksin."

Böylece, beceriksizce, eğer düşecek olursa onu seven oğlu ve bir köpekten başkasının kendisini göremeyeceği, bahçenin güzel yalnızlığında, ikisi de istedikleri şeye –normal baba oğula– dönmeye çalıştılar. Buckley demir iskemlenin üstünde durunca babam onu oradan kaldırabilecek gücünün olup olmadığını bilmeden eğilip, "Şimdi sırtıma tırman," dedi "ve omuzlarıma tutun." Ben cennette parmaklarımı çaprazlayıp nefesimi tuttum. Mısır tarlasında, evet, ama bu anda, günlük yaşamlarının en temel işlerinden birini yoluna koyarken, bunun gibi bir anı geri alabilmesi için rahatsızlığına meydan okuyorken, babam kahramanım oldu.

Aşağıdaki kapılardan paldır küldür geçerken babam, "Eğil, şimdi yine eğil," diyor, adımlarını ürkütücü bir acıyla atmayı

başarıyordu. Merdivenlerde onları koşarak geçen Holiday ve bineğinde mutlu bir Buckley'le, gücüne meydan okuyarak doğru işi yaptığını biliyordu.

İkisi –köpekle– yukarı katın banyosunda Lindsey'i bulduklarında, kız yüksek sesle şikâyet ederek inledi.

"Babaaaaaaa!"

Babam dikildi. Buckley uzandı ve eliyle ışık düğmesine dokundu.

Babam, "Ne yapıyorsun?" dedi.

"Ne yapıyor gibiyim?"

Tuvalet kapağının üstünde büyük beyaz bir havluya (annemin yıkadığı, kurumak için ipe astığı, katladığı ve bir sepete koyup yukardaki havlu dolabına çıkardığı havlular...) sarılmış oturuyordu. Tıraş kremiyle kaplı sol bacağı küvetin kenarına dayanmıştı. Elinde babamın tıraş bıçağı vardı.

Babam, "Huysuzluk etme," dedi.

Kardeşim başını eğerek, "Affedersin," dedi. "Tüm istediğim biraz yalnız kalmak."

Babam Buckley'i kaldırıp başının üstünden geçirdi. "Tezgâha, tezgâha oğlum," dedi ve Buckley yasak olmasına rağmen banyo tezgâhının ortasına bastığı çamurlu ayakları fayansı kirlettiği için çok keyiflendi.

"Şimdi atla aşağı." Ve o da atladı. Holiday yakaladı onu.

Babam, "Bacaklarını tıraş etmek için çok küçüksün, tatlım," dedi.

"Büyükanne Lynn on bir yaşında tıraş etmeye başlamış."

"Buckley köpeği de alıp odana gider misin? Birazdan geleceğim."

"Peki, Babacığım."

Buckley tipik bir baba oğul olabilmeleri için babamın biraz sabır ve manevra ile omuzlarına alabileceği küçük bir oğlandı hâlâ. Ama şimdi Lindsey'de gördüğü iki kat acı verdi. Ben

banyo küvetinde küçük bir kız, musluğa ulaşması için kaldırılan bir bebek, tam kız kardeşimin oturduğu gibi oturacakken sonsuza kadar durdurulan bir kızdım.

Buckley gidince, ilgisini kardeşime yöneltti. Birini korumakla iki kızını da korumuş oluyordu: "Dikkat ediyorsun, değil mi?" diye sordu.

Lindsey, "Daha yeni başladım," dedi. "Yalnız olmak istiyorum, Baba."

"Jileti değiştirdin mi?"

"Hayır."

"Benim sakalım jileti köreltiyor. Gidip sana yeni bir tane getireyim."

Kız kardeşim, "Teşekkürler, Baba," dedi ve yeniden onun sırtına binen tatlı Lindsey'i oldu.

Odadan çıktı ve koridordan evin öteki tarafına, artık aynı odada uyumamalarına rağmen hâlâ annemle paylaştıkları yatak odasına gitti. Yeni jiletleri almak için dolabın üstüne uzandığında, göğsünde bir yırtılma hissetti. Aldırmadı ve işine devam etti. O anda yalnızca bir düşünce kıvılcımı oldu: *Bu Abigail'in işi.*

Jileti geri getirdi, Lindsey'e nasıl kullanacağını gösterdi ve en iyi tıraşı yapmak için birkaç usul gösterdi: "Bilek ve dize dikkat et," dedi. "Annen buralara her zaman tehlike noktaları der."

Kız artık ona izin vermeye hazır, "İstersen kalabilirsin," dedi. "Ama kan revan içinde kalabilirim." Kendini dövmek geldi içinden. "Üzgünüm, Baba," dedi. "İşte, ben çekiliyorum, otur."

Ayağa kalktı ve gidip küvetin kenarına oturdu. Suyu açtı ve babam da tuvalet kapağının üstüne çöktü.

"Ziyanı yok, balım," dedi. "Uzun süredir kız kardeşinden söz etmedik."

Kardeşim, "Ne gereği var ki?" dedi. "O her yerde."

"Kardeşin iyi gibi görünüyor."

"Sana yapıştı o."

"Evet," dedi ve bundan, oğlunun bu baba düşkünlüğünden hoşlandığını fark etti.

Tıraş köpüğünün içine kan sızmaya başlarken Lindsey, "Ah!" dedi. "Bu tam bir baş belası."

"Kesiğe başparmağınla bastır. Kanamayı durdurur bu. Dizinin yalnız üst kısmına kadar yap," diye önerdi. "Plaja gitmiyorsa annen de böyle yapar."

Lindsey durakladı. "Siz hiçbir zaman plaja gitmezsiniz ki."

"Eskiden giderdik."

Babam annemi üniversitenin yaz tatilinde, ikisi de Wannamaker'de çalışırken tanımıştı. İşçilerin dinlenme salonunun nasıl pis pis sigara koktuğuyla ilgili bir yorum yapmıştı ki, annem gülümseyip her zaman yanında taşıdığı Pall Mall paketini çıkardı. "Bingo," dedi babam ve kendisini tepeden tırnağa saran sigara kokusuna rağmen onun yanında kaldı.

Lindsey, "Kime benzediğime karar vermeye çalışıyorum," dedi. "Büyükanne Lynn'e mi yoksa anneme mi?"

"Ben her zaman senin ve ablanın benim anneme benzediğinizi düşündüm," dedi.

"Baba?"

"Efendim."

"Hâlâ Bay Harvey'in bununla bir ilgisi olduğunu düşünüyor musun?"

Bu, birbirine sürten sopaların sonunda kıvılcım çıkarması gibiydi – sürtünme işe yaradı.

"Hiç kuşkum yok, balım. Hiç."

"Peki öyleyse neden Len tutuklamıyor onu?"

Tıraş bıçağını etrafı batırarak yukarı çekti ve ilk bacağının tıraşını bitirdi. Orada bekleyerek, durdu.

Sözcükler ağzından kıvrılarak çıkarken, "Keşke açıklaması

kolay olsaydı," dedi. Kuşkusuyla ilgili kimseyle konuşmamıştı. "O gün onunla bahçesinde karşılaştığımda ve –adının, benim-Sophie olduğunu düşündüğüm ve Len'in Leh olarak yazdığı karısı için yaptığını iddia ettiği– çadırı kurarkenki davranışlarında emin olmamı sağlayan bir şey vardı."

"Herkes onun biraz garip olduğunu düşünüyor."

"Doğru, bunu anlıyorum," dedi. "Ama kimsenin onunla bir işi de olmuyor zaten. Bu acayipliğinin iyi mi kötü mü olduğunu bilmiyor."

"İyi mi?"

"Zararsız."

Lindsey, "Holiday onu sevmiyor," diye atıldı.

"Kesinlikle. O köpeğin öyle havladığını hiç görmemiştim. O sabah sırtındaki tüyler dimdik oldu."

"Ama polisler senin deli olduğunu düşünüyor."

"Tüm söyleyebildikleri kanıt olmadığı. Kanıt ve –kusuruma bakma tatlım– ceset olmayınca, ilerlemek için bir ipucu ve tutuklama için dayanakları olmuyor."

"Nasıl bir dayanak?"

"Onu Susie ile ilişkilendirecek bir şey. Eğer biri onu mısır tarlasında ya da okulun civarında dolaşırken görmüş olsa... Bunun gibi bir şey."

"Ya da onda Susie'nin bir eşyası olsa?" Babamla ikisi heyecanla konuşuyorlardı, sol bacağı sabunlanmış ama tıraş edilmeden bırakılmıştı, çünkü iki sopanın birbirine sürtülmesinden benim o evin bir yerinde olduğum ateşi çıkmıştı. Cesedim; bodrumda, birinci katta, ikinci katta, tavan arasında. O korkunç –ama ah, eğer doğru olsaydı, o kadar açık, o kadar kusursuz, o kadar işe yarar– düşünceyi varsaymamak için, o gün ne giydiğimi, ne taşıdığımı, çok değer verdiğim Frito Bandito silgisini, çantamın içine iğnelediğim David Bowie rozetini hatırladılar. Birinin bulabileceği en iyi, en iğrenç kanıt olabilecek

şeyi çevreleyen tüm o dağınıklığı ve aksesuarı; parçalanmış cesedimi, boş ve çürüyen gözlerimi andılar.

Gözlerim: Büyükanne Lynn'in yaptığı makyaj, herkesin Lindsey'inkilerde benim gözlerimi görmeleri sorununa yardım etmiş, ama çözmemişti. Ortaya çıktıklarında –yanından hızla geçen komşu masadaki kızın kullandığı ayna ya da bir dükkânın camındaki beklenmeyen yansıma– başını çeviriyordu. Özellikle babama çok acı veriyordu. Bu konuda konuşurlarken –Bay Harvey, elbiselerim, kitabım, cesedim– hatırama tuttuğu nöbetin, onu iki kızının trajik bir bileşimi gibi değil de, Lindsey gibi görmesini sağladığını fark etmişti.

"Yani eve mi girmek istiyorsun?" dedi Lindsey.

Tehlikeli bir düşüncenin kıvılcımını tanıyarak birbirlerine baktılar. Sonunda bunun yasal olmayacağını ve hayır, bunu düşünmediğini söylerkenki duraksamasından, yalan söylediğini anladı. Ayrıca bunu onun için yapacak birine ihtiyacı olduğunu da biliyordu.

"Tıraşını bitirmelisin, tatlım," dedi.

Kendisine söyleneni dinleyip başını çevirdi.

Büyükanne Lynn Şükran Günü'nden önceki pazartesi geldi. Kız kardeşimdeki herhangi çirkin bir kusuru hemen fark eden lazer gibi gözleriyle kızının gülümsemesinin altında yatışmış, sakinleşmiş hareketlerinden ve ne zaman Dedektif Fenerman ya da polis işinden söz edilirse vücudunun verdiği tepkiden bir şeyler anladı.

O gece yemekten sonra annem babamın yardımını reddedince, lazer gözler emin oldu. Büyükanne Lynn katı bir şekilde, masadakileri şaşırtıp kardeşimi rahatlatan bir açıklama yaptı.

"Abigail, temizlemene yardım edeceğim. Bu bir anne kız işi olacak."

"Ne?"

Annem Lindsey'i erken bırakıp gecenin kalan kısmını yavaş yavaş bulaşık yıkayarak ve karanlık kendi görüntüsünü yansıtıncaya kadar pencereden bakarak geçirmeyi hesaplamıştı. Televizyonun sesleri giderek yok olacak ve o yine yalnız kalacaktı.

Büyükanne Lynn devetüyü evaze elbisesinin üzerine bir önlük bağlarken, "Tırnaklarımı dün yaptırdım," dedi, "onun için ben kurulayacağım."

"Anne, gerçekten gerek yok."

Büyükannem, "Gerekli, inan bana tatlım," dedi. O tatlımda ciddi ve kesin bir şey vardı.

Buckley babamı elinden tutup televizyonun olduğu yan odaya götürdü. Yerlerini aldılar ve bir süre izin almış olan Lindsey de Samuel'i aramak için yukarı çıktı.

Bu çok yabancı bir görüntüydü. Alışılmışın çok dışındaydı. Büyükannem bir önlük takmış, bir kurulama bezini matadorun kırmızı pelerini gibi tutarak önüne gelecek ilk tabağı bekliyordu.

Çalışırken sessizlerdi ve bu sessizlik –tek ses annemin sıcak suya dalan ellerinden çıkan şapırtı, tabakların gıcırtısı ve çatal bıçağın çınlamasıydı– odayı giderek dayanılmaz hale getiren bir gerginlikle dolduruyordu. Yan odadan gelen oyun sesleri de benim için aynı derecede garipti. Babam hiç futbol izlemezdi; sevdiği tek spor basketboldu. Büyükanne Lynn hiç bulaşık yıkamamıştı; dondurulmuş yemekler ve lokantadan ısmarlanan mönüler onun en çok tercih ettiği seçeneklerdi.

Sonunda, "Oh Tanrım," dedi. "Al bunu." Yeni yıkanmış tabağı anneme geri verdi. "Sohbet etmek istiyorum ama bunları düşürmekten korkuyorum. Haydi bir yürüyüş yapalım."

"Anne, benim şey yapmam gerekiyor..."

"Senin yürümen gerekiyor."

"Bulaşıktan sonra."

Büyükannem, "Dinle," dedi, "benim ne olduğumu, senin ben olmadığını, bunun seni mutlu ettiğini biliyorum, ama bir şeyleri görünce tanırım ve dürüst olmayan bir şeylerin döndüğünün farkındayım. Anlaşıldı mı?"

Annemin yüzü kararsız, yumuşak ve uysal; neredeyse evyedeki kirlenmiş suda yüzen görüntüsü kadar yumuşak ve uysaldı.

"Ne?"

"Kuşkularım var ama onlardan burada söz etmek istemiyorum."

Büyükanne Lynn, diye düşündüm, onu daha önce hiç böyle ürkek görmemiştim.

İkisinin evden ayrılmaları kolay olacaktı. Babam, o diziyle onlara katılmayı asla düşünmezdi ve bugünlerde, babam nereye gider ya da gitmezse, kardeşim Buckley onu izliyordu.

Annem konuşmuyordu. Başka bir seçenek görmemişti. Akıllarına sonradan gelen bir düşünceyle garajda önlüklerini çıkarıp Mustang'in damına koydular. Annem eğildi ve garaj kapısını açtı.

Hâlâ erkendi ve yürüyüşlerinin ilk anları aydınlık olacaktı. Annem, "Holiday'i de alabilir miyiz?" dedi.

Büyükannem, "Yalnız sen ve annen," dedi. "Düşünülebileceğin en korkutucu çift."

Hiçbir zaman yakın olmamışlardı. İkisi de bunu biliyor, ama üstünde fazla durmuyordu. Bununla birbirini pek sevmeyen ama geniş, kısır bir mahalledeki iki çocuk gibi şakalaşıyorlardı. Şimdi, kızını her zaman istediği yönde elinden geldiği kadar hızlı koşması için özgür bıraktığından, daha önce hiç denemediği şekilde, büyükannem birden onu yakaladığını görüyordu.

Büyükannem söyleyeceğini söylemeden önce O'Dwyer'lerin evini geçip Tarking'lere yaklaştılar.

Büyükannem, "Huyum kabulümü gömdü," dedi. "Babanın New Hampsire'da uzun süren bir ilişkisi vardı. Adının ilk harfi Fi idi ama ne olduğunu hiç öğrenemedim. Yıllar boyunca onun için bin tane şık buldum."

"Anne?"

Büyükannem dönmedi, yürümeyi sürdürdü. Serin havanın, ciğerlerini birkaç dakika önce olduğundan daha temiz hissedinceye kadar doldurmanın işe yaradığını fark etmişti.

"Bunu biliyor muydun?"

"Hayır."

"Sanırım hiç anlatmadım sana," dedi. "Bilmen gerektiğini düşünmüyordum. Şimdi biliyorsun, öyle düşünmüyor musun?"

"Bunları neden anlattığını bilmiyorum."

Yolda onları meydanın çevresine geri götürecek sapağa gelmişlerdi. Eğer o yolda yürümeyi sürdürürlerse kendilerini Bay Harvey'in evinin önünde bulacaklardı. Annem dondu.

Büyükannem, "Zavallı, zavallı kızım," dedi, "elini ver bana."

Sıkıntılıydılar. Annem çocukken, uzun boylu babasının onu kaç kez eğilip öptüğünü bir elin parmaklarıyla sayabilirdi. Yıllarca aramasına rağmen hiçbir zaman bulamadığı kolonya kokan sert sakalı. Büyükannem onun elini tuttu ve diğer tarafa doğru yürürlerken bırakmadı.

Mahallenin yeni aileler taşınan bir bölgesine yürüdüler. Demir atmış evler; onlar tüm gelişmeyi başlatan sokak boyu dizildikleri, burası kasaba olmadan önce ilk yol yapıldığında da oraya demir attıkları için annemin onlara böyle dediğini hatırlıyorum. Valley Forge, George Washington ve Revolution'a giden yol.

Büyükannem, "Susie'nin ölümü babanı bana geri getirdi," dedi. "Onun için hiçbir zaman yas tutmamıştım."

Annem duraksadı. "Evet."

Büyükannem annemin elinin üstünü boş eliyle okşadı. "İyi bak, bu bir altın külçesi."

"Altın külçesi mi?"

"Tüm bunlardan çıkan bir şey. Sen ve ben. Aramızda altın külçesinden bir gerçek."

Yirmi yıldır üstlerinde ağaçlar büyüyen yarım hektarlık arsaların yanından geçtiler. Çok yüksek olmasalar bile, hafta sonu iş ayakkabılarıyla çevrelerindeki toprağa basan ve onları diken babaların iki katı kadar uzundular.

Annem annesine, "Kendimi ne kadar yalnız hissettiğimi biliyor musun?"diye sordu.

Büyükanne Lynn, "Bu yüzden yürüyoruz, Abigail," dedi.

Annem gözlerini önüne eğdi ama annesinin elini bırakmadı. Çocukluğunun yalnız doğasını düşündü. İki kızının kâğıt bardaklara ip bağlayıp ayrı odalara geçerek birbirlerine sırlar fısıldarken ne hissettiğini gerçekten söyleyemezdi. Evde onunla birlikte annesiyle babasından başka kimse yoktu ve sonra babası gitmişti.

Bizim evlerden millerce uzakta, çevredeki her şeyden yüksek olan ağaçların tepelerine baktı. Hiçbir zaman evler yüzünden kesilmemişlerdi ve birkaç yaşlı çiftçinin hâlâ yaşadığı yüksek bir tepenin üstündeydiler.

"Ne hissettiğimi tarif edemem," dedi. "Hiç kimseye."

Güneş önlerindeki tepenin ardında batarken sitenin sonuna vardılar. İkisi de arkalarını dönmeden önce bir dakika geçti. Annem son ışığın yolun sonundaki bir su birikintisinde titreşmesini izledi.

"Ne yapacağımı bilmiyorum," dedi. "Bitti artık."

Büyükannem bitenin ne olduğundan emin değildi, ama daha fazla üstüne gitmedi.

Büyükannem, "Geri dönelim mi?" diye sordu.

Annem, "Ne?" dedi.

"Eve, Abigail. Eve geri dönelim mi?"

Döndüler ve yeniden yürümeye başladılar. Birbiri ardına sıralanmış evler tıpatıp aynıydı. Yalnızca büyükannemin aksesuvarları onları farklı yapıyordu. Böyle yerleri, kendi öz çocuğunun yaşamayı seçtiği yerleri, hiçbir zaman anlamamıştı.

Annem, "Meydana döneceğimiz zaman," dedi, "onun önünden geçmek istiyorum."

"Onun evinin mi?"

"Evet."

Annem dönünce Büyükanne Lynn'in de döndüğünü gördüm.

Büyükannem, "O adamı bir daha görmeyeceğine bana söz verir misin?" diye sordu.

"Kimi?"

"İlişkin olan adamı. Benim sözünü ettiğim buydu."

Annem, "Benim kimseyle ilişkim yok," dedi. Aklı bir damdan ötekine bir kuş gibi uçuyordu. "Anne?" dedi ve döndü.

"Abigail?"

"Eğer bir süre uzaklaşmaya ihtiyacım olursa, babamın kulübesini kullanabilir miyim?"

"Sen beni dinliyor muydun?"

Havada bir koku vardı ve bir kez daha annemin endişeli ve hareketli beyni oradan uzaklaştı. "Biri sigara içiyor," dedi.

Büyükanne Lynn çocuğuna bakıyordu. Her zaman pratik, titiz bir ev kadını olan annem yoktu artık. Aklı başka yerlerdeydi ve kararsızdı. Büyükannemin ona söyleyecek sözü kalmamıştı.

Annem, "Yabancı bir sigara," dedi. "Hadi gidip bulalım onları."

Ve annem solan ışıkta kokuyu kaynağına doğru izlerken, büyükannem hayretler içinde bakakaldı.

Büyükannem, "Ben geri dönüyorum," dedi.

Ama annem yürümeyi sürdürdü.

Kısa sürede kokunun kaynağını buldu gerçekten. Bu, arka bahçesinde uzun bir çam ağacının arkasında duran, Ruana Singh'ti.

Annem, "Merhaba," dedi.

Ruana benim sandığım gibi ürkmedi. Durgunluğu deneyimli hale gelmişti artık. En şaşırtıcı olayı, oğlu cinayetle suçlanıyor ya da kocası yemek davetlerini akademik komite toplantısına çeviriyor da olsa, uzun bir solukla geçiştirebiliyordu. Ray'e yukarı çıkabileceğini söylemiş ve sonra arka kapıdan çıkıp yok olduğunda fark edilmemişti.

Ruana, sigarasının sert kokusunu dışarı vererek, "Bayan Salmon," dedi. Bir duman ve sıcaklık yoğunluğu içinde, annem Ruana'nın uzanan elini tuttu. "Sizi gördüğüme çok mutlu oldum."

Annem, "Bir parti mi veriyorsunuz?" diye sordu.

"Kocam bir parti veriyor. Ben ev sahibesiyim."

Annem gülümsedi.

Ruana, "İkimiz de acayip bir yerde yaşıyoruz," dedi.

Göz göze geldiler. Annem başıyla onayladı. Arkada bir yerlerde kendi öz annesi vardı ama şu anda o da Ruana gibi, yolun dışındaki sessiz bir adadaydı.

"Başka sigaran var mı?"

"Kesinlikle, Bayan Salmon, evet." Ruana uzun siyah hırkasının cebinde arandı, paketi ve çakmağı uzattı. "Dunhills," dedi. "Umarım seversiniz."

Annem sigarayı yaktı ve altın yaldızlı mavi paketi Ruana'ya geri verdi. Dumanı üflerken, "Abigail," dedi. "Bana Abigail de lütfen."

Ray karanlık odasında, annesinin, kendisini asla yürütmekle suçlamadığı, onun da var olduklarını bildiğini belli etmedi-

ği, sigaralarının kokusunu duyabiliyordu. Aşağıda sesler duydu; altı değişik dilde konuşan ve yaklaşan –ah ne kadar da Amerikan– bayram için keyifle gülen babasının ve iş arkadaşlarının yüksek sesleri. Annemin bahçede kendi annesiyle birlikte olduğunu ya da benim onun penceresinde oturmuş onların tatlı tütününü koklamasını izlediğimi bilmiyordu. Kısa süre sonra pencereden uzaklaşacak ve okumak için yatağının yanındaki küçük ışığı yakacaktı. Bayan McBride, üstünde bir yazı hazırlamak isteyecekleri bir sone bulmalarını söylemişti, ama o Norton Antolojisi'nde bulabileceklerinin satırlarını okurken, geri getirebilmeyi dilediği kısa zamana sürükleniyordu. Eğer o iskelenin üstünde beni öpseydi belki her şey başka türlü olabilirdi.

Büyükanne Lynn annemle karar verdikleri yolda devam etti ve sonunda işte oradaydı – iki ev yukarıda olan ve unutmaya çalıştıkları ev. *Jack haklıydı,* diye düşündü büyükannem. Karanlıkta bile bunu hissedebiliyordu. Oradan kötü bir şey yayılıyordu. Ürperdi ve cırcırböceklerini duyup adamın ön bahçesindeki çiçek tarhlarının üstünde sürü halinde toplanan ateşböceklerini gördü. Birden kızına acımaktan başka bir şey yapamayacağını düşündü. Çocuğu, kendi kocasının hiçbir ilişkide onun iç dünyasını anlayamayacağı bir yerde duruyordu. Sabahleyin anneme, eğer gerekirse, kulübenin anahtarlarının her zamanki yerlerinde durduğunu söyleyecekti.

O gece annem çok güzel olduğunu düşündüğü bir rüya gördü. Hiç gitmediği Hindistan'ı gördü rüyasında. Turuncu trafik konileri ve altın kıskaçları olan lacivert taştan böcekler vardı. Yolda genç bir kızı götürüyorlardı. Bir odun yığınına götürülüp çarşafa sarılıyor ve sopalardan yapılmış bir platforma çıkarılıyordu. Onu yakan parlak ateş annemi o derin, hafif, rüya gibi mutluluğa eriştirdi. Kız canlı canlı yakılıyordu ama vücudu temiz, bedeni eksiksizdi.

ON DÖRT

Lindsey bir hafta katilimin evini göz hapsine aldı. Onun başkalarına yaptığının aynısını yapıyordu.

Bay Dewitt ve Samuel'in kabul etmesi için yüreklendirmeleriyle oğlanların futbol takımıyla antreman yapmaya razı olmuştu: Hepsi erkek olan lise futbol liginde oynamaya hak kazanacaktı. Ve Samuel desteğini göstermek için, "şort giymiş en hızlı oğlan" olmaktan başka hiçbir şeye hak kazanma umudu olmadan, onun yanında antreman yapıyordu.

Topa vurma, pozisyon alıp topun gideceği yeri tahmin etme tümüyle onu aşsa da koşabiliyordu. Böylece, mahallede koşarken, Lindsey her seferinde Bay Harvey'in evine bir bakış atarken, Samuel hızını ona göre ayarlıyor, ama başka hiçbir şey fark etmiyordu.

Yeşil evin içinde Bay Harvey dışarı bakıyordu. Onun kendisini izlediğini gördü ve şüphelenmeye başladı. Artık neredeyse bir yıl oluyordu, ama Salmon'lar çevresinden ayrılmamakta kararlıydı.

Bu başka kasaba ve şehirlerde de olmuştu. Bir kızın ailesinden başka kimse ondan kuşkulanmamıştı. Onların işlemlerine hayranlıkla tatlandırılmış bir dalkavukça masumiyet ve sanki yardımı olurmuş gibi sunduğu yararsız düşüncelerle, polisle

konuşma biçimini kusursuz hale getirmişti. Fenerman'la Ellis'lerin oğlunu ortaya sürmek iyi bir iş olmuştu ve bir dul olduğu yalanı her zaman işe yarıyordu. Son zamanlarda anılarında ona zevk veren kurbanından bir eş meydana getiriyordu ve onun vücudunu şekillendirebilmesi için de her zaman annesi vardı.

Her gün öğleden sonra bir ya da iki saat evden ayrılıyordu. İhtiyacı olan erzağı alıyor ve sonra arabayla Valley Forge Park'a gidip asfalt yollarda ve çevresinde okul turlarının olduğu patikalarda yürüyor, kendini birden George Washington Anıtı Kilisesi'nde buluyordu. Çocukların, sanki Washington'un peruğundan bir tahta direğin yontulmamış kısmına takılmış uzun bir gümüş saç teli bulacaklarmış gibi, tarih görmeye o kadar hevesli oldukları bu anlar onu neşelendiriyordu.

Arada sırada, sevimli bile olsa yabancı birinin orada durduğunu fark eden tur kılavuzlarıyla ya da öğretmenlerden birinin soran bir bakışıyla karşılaşıyordu. Onlara söyleyecek bir sürü lafı vardı: "Eskiden çocuklarımı buraya getirirdim." "Eşimle burada tanışmıştım." Her söylediğini hayali bir aileye dayandırmayı biliyordu, bu durumlarda kadınlar gülümserdi ona. Bir keresinde park kılavuzu çocuklara 1776 kışı ve Bulutlar Savaşı'nı anlatırken, çekici, şişman bir kadın onunla sohbet etmeye kalkmıştı.

Dulluk öyküsünü kullanmış ve onu yeni ölmüş karısı ve gerçek aşkına dönüştürerek, Sophie Cichetti adlı bir kadından söz etmişti. Bunlar bu kadına lezzetli bir yiyecek gibi gelmişti; kadının ona kedilerini ve çok sevdiği üç yeğeninin babası olan erkek kardeşini anlatışını dinlerken, onu bodrumunda bir iskemlenin üzerinde otururken hayal etmişti; ölü olarak.

Bundan sonra, ne zaman bir öğretmenin soran bakışıyla karşılaşsa utanarak geri çekiliyor ve parkın içinde başka bir yere gidiyordu. Çocukları hâlâ pusetlerde olan annelerin terk

edilmiş yollarda dolaşmalarını izledi. Biçilmemiş tarlalarda ya da iç yollarda koklaşarak dolaşan okulu asmış gençleri gördü. Parkın en yüksek noktasında, bazen arabasını park ettiği küçük bir orman vardı. Wagoneer'inde oturur ve arabalarından çıkan yalnız erkekleri izlerdi. Yemek saatindeki, takım elbiseli ya da spor giyimli erkekler hızla o ormana girerlerdi. Ara sıra ondan tarafa soran bir bakış atarlardı. Eğer yeteri kadar yakındalarsa, bu erkekler, onun ön camından, kurbanlarının gördüğünü, vahşi ve dipsiz şehvet duygusunu görebilirlerdi.

26 Kasım 1974'te, Lindsey, Bay Harvey'in yeşil evden çıktığını gördü ve koşan oğlan grubundan geride kalmaya başladı. Daha sonra âdet gördüğünü söyleyince hepsi susacak, hatta bunun Bay Dewitt'in sevilmeyen planının –çevrelerinde bir kız!– asla yürümeyeceğinin kanıtı olduğundan mutluluk duyacaklardı.

Ben kız kardeşimi izledim ve hayran oldum. Hepsiydi: Bir kadın. Bir casus. Bir arkadaş. Toplumdışına itilmiş yalnız bir adam.

Belini kramp girmiş gibi tutarak yürüdü ve ona bakmak için döndüklerinde oğlanlara el salladı. Onlar apartman dizisinin uzak köşesinden dönünceye kadar eli belinde yürümeyi sürdürdü. Bay Harvey'in arsasının yanında yıllardır budanmamış bir sıra uzun, kalın çam vardı. Bir komşu bakıyor mu diye yorgun taklidi yaparak onlardan birinin altına oturdu ve zamanın uygun olduğunu hissedince top gibi olup iki çamın arasına yuvarlandı. Bekledi. Oğlanların bir turu kalmıştı. Önünden geçmelerini izledi ve boş arsadan geçip liseye geri dönerlerken gözleriyle takip etti. Yalnızdı. Babamızın merak etmeye başlamasına daha kırk beş dakika olduğunu hesapladı. Anlaşmalarına göre eğer oğlanların futbol takımıyla antreman yaparsa, Samuel ona eşlik edecek ve saat beşte eve geri getirecekti.

Ağır bulutlar bütün gün havadaydı ve geç sonbahar soğuğu kollarında ve bacaklarındaki tüyleri diken diken ediyordu. Takım koşuları her zaman onu ısıtırdı, ama açık hokey takımıyla paylaştığı duşlara ulaştığında, sıcak su vücuduna değinceye kadar yine titremeye başlardı. Yeşil evin bahçesinde, tüyleri soğukla beraber korkudan da dikilmişti.

Oğlanlar yolu geçince, Bay Harvey'in evinin yan tarafındaki bodrum penceresine tırmandı. Yakalanırsa anlatacağı öykü hazırdı. Çam ağaçlarının arasına dalarken gördüğü bir kedi yavrusunu kovalıyordu. Gri ve hızlı olduğunu, Bay Harvey'in evine doğru koştuğunu ve onu izlediğini söyleyecekti.

Karanlık bodrumun içini görebiliyordu. Pencereyi denedi ama sürgüydü. Camı kırması gerekecekti. Hızla düşünerek gürültü için endişe etti, ama artık durmak için çok geçti. Evde, iskemlesinin yanındaki saatin her an farkında olan babamı düşündü ve eşofmanının üstünü çıkarıp ayaklarına doladı. Otururak kollarıyla gövdesini destekledi ve cam boğuk bir çatlamayla kırılıncaya kadar her iki ayağıyla bir kez, iki kez, üç kez vurdu.

Dikkatle, duvarda ayak dayayacak bir yer aradı, ama kalan son birkaç adımda cam kırıkları ve betonun üstünden atlaması gerekti.

Oda, hiçbir zaman babamın onlar için yaptığı raflara konmayan, üstlerinde içlerinde ne olduğu yazan işaretli kutu yığınları –PASKALYA YUMURTALARI VE YEŞİL OTLAR, NOEL YILDIZI VE SÜSLERİ– olan bizim bodrumdan farklı olarak, düzenli ve temiz gibiydi.

Dışarıdan soğuk hava geldi ve boynundaki esintinin onu kırık camların oluşturduğu yarım dairenin içinden odanın diğer bölümüne ittiğini hissetti. Koltuğu ve yanındaki küçük masayı gördü. Madeni rafın üzerinde duran, üstünde fosforlu rakamlar olan büyük çalar saati gördü. Onun bakmasını, hayvanların

kemiklerini bulacağı saklanma yerine götürmek istedim, ama grafik kâğıdının üzerine sinek gözleri çizmesine ve o sonbaharda Bay Botte'nin biyoloji dersinde çok başarılı olmasına rağmen, kemiklerin benim olduğunu düşüneceğini biliyordum. Bu yüzden onların yanına yaklaşmadığı için mutlu oldum.

Görünür olamadığım ya da fısıldayamadığım, itemediğim ya da yol gösteremediğim halde, Lindsey, kendi kendine bir şey hissetti. Soğuk, nemli bodrumda havadaki bir elektrik onun korkuyla sinmesine neden oldu. Ne olursa olsun ilerleyeceğini ve ne olursa olsun sakinleşip dikkatini ipuçları aramaya vereceğini bilerek, açık pencereden yalnız birkaç adım ötede duruyordu; ama tam o sırada bir an için, onu son turda bulacağını düşünerek önde koşan, sonra onu dışarıda bulacağını düşünerek yeniden okula dönen ve sonra artık biraz kuşkuyla, onun duş yaptığını düşünüp, o da duş yapıp başka bir şey yapmadan önce onu bekleyen Samuel'i düşündü. Ne kadar beklerdi? Ayakları izlemeden önce gözleri merdivenden birinci kata tırmanırken, Samuel'in burada olup onun hareketlerini izlemesini, onun kol ve bacaklarının hareketlerine uyum göstererek onun yalnızlığını siliyor olmasını diledi. Ama özellikle söylememişti; hiç kimseye söylememişti. Yaptığı yasal değildi, suçtu ve o bunu biliyordu.

Daha sonra bunu düşünseydi, havaya ihtiyacı olduğunu ve bunun yüzünden yukarı çıktığını söylerdi. Merdivenlerden çıkarken ayakkabılarının ucunda küçük toz tanecikleri birikmişti ama o farkına varmadı.

Bodrum kapısının tokmağını çevirdi ve birinci kata geldi. Yalnız beş dakika geçmişti. Kırk dakikası vardı, ya da o öyle düşündü. Kapalı panjurlardan hâlâ biraz ışık sızıyordu. Orada, yine, evimizin aynısı olan bu evde duraksarken *Akşam Postası*'nın verandaya çarparken çıkardığı sesi ve gazeteci çocuğun geçerken çaldığı bisikletin zilini duydu.

Kız kardeşim kendine, düzenli olarak araştırırsa belki ihtiyacı olanı verecek, eve, babamıza götürüp bu şekilde benden kurtulmasını sağlayacak ödülün bir dizi odalar ve boşlukların içinde olduğunu söyledi. Rekabet hep vardı, hatta yaşayanla ölen arasında bile. Holdeki yer karolarını gördü –bizimki gibi koyu yeşil ve gri– o bir bebekken ve ben yürümeye yeni başlamışken arkamdan emeklediğini hayal etti. Sonra keyifle koşarak ondan uzaklaşan ve öteki odaya giren benim yeni yürüyen vücudumu gördü ve ben onu oturma odasından kızdırırken, bana yetişme isteğini ve ilk adımlarını atışını hatırladı.

Ama Bay Harvey'in evi bizimkinden çok daha boştu ve dekora sıcaklık katacak halı yoktu. Lindsey, yer karolarını geçip, bizim evde oturma odası olan yerin cilalı çam tabanına geldi. Açık ön hol yankılar yapıyor, her hareketinin sesi ona geri geliyordu.

Ama ona çarpan anıları durduramıyordu. Her biri acımasızca patlıyordu. Merdivenlerden inerken sırtıma binmiş Buckley. Annem düşmemem için beni tutarken, elimde gümüş yıldızla Noel ağacının üzerine uzanabildiğimi kıskanarak izleyen Lindsey. Tırabzanlardan kayan ve bana katılmasını isteyen ben. O havlarken hepimizin Holiday'in ardından koşuşumuz. Ve doğum günlerinde ve bayramlarda ve okuldan sonraki fotoğraflarda yüzümüzdeki sayısız sıkıntının belli olduğu yorgun gülümseme. Birbirinin tıpatıp aynı kadifeler, kareli veya Paskalya sarısı giyinmiş iki kardeş. Elimizde boyaya batırdığımız tavşan ve yumurta sepetleri. Bağlı ve sert tokalı rugan pabuçlar. Annem makinesini ayarlamak için uğraşırken zorla gülümsemeler. Kız kardeşime kalmış olan bu anıların hiçbiri, ne öncekiler ne sonrakiler, iki kardeş evcilik oynadığımız ya da oyuncaklar için kavga ettiğimiz anların yerini tutamazdı. Kız kardeş olduğumuz zamanlar...

Sonra gördü onu. Öteki odaya koşan sırtım. Yemek oda-

mız, adamın bebek evlerinin olduğu oda. Ben hemen önünde koşan bir çocuktum.

Arkamdan koştu.

Ağır bir antrenman yapmıştı; ön holden geri geldiğinde zorla nefes alıyordu. Başı dönmeye başladı.

Annemin otobüs durağındaki, yaşı bizden iki kat büyük ama hâlâ ikinci sınıfta olan bir oğlan için devamlı tekrarladığı şeyi hatırladım: "O kendi gücünün farkında değil, bu yüzden onun yanında dikkatli olmalısınız." Kendisine iyi davranan herkese sıkıca sarılmaktan hoşlanırdı ve onun yüzüne vuran bu budala sevgi ile dokunma arzusunu alevlendirdiğini görebilirdiniz. Normal okuldan alınıp hiç kimsenin sözünü etmediği bir başka yere gönderilmeden önce, Daphne adında küçük bir kızı kucağına almış ve o kadar sıkmıştı ki, bıraktığı zaman kız yola düşmüştü. Ara yerde Lindsey'e ulaşmak için o kadar zorluyordum ki, kendimi yardım edeceğim derken onu incitebileceğimi hissettim birden.

Kardeşim ön holün dibindeki geniş basamaklara oturdu ve gözlerini kapattı, nefesi düzeldi, neden Bay Harvey'in evinde bulunduğuna dikkatini verdi. Ağır bir şeyin kendisini sardığını, kalın ipeğin çevresini sardığı örümceğin ağına yakalanmış bir sinek gibi hissetti kendini. Mısır tarlasına giren babasının, şimdi kendi içine sızan bir şey tarafından ele geçirildiğini biliyordu. Yeniden üzerlerine basarak ona tırmanmak için kullanabileceği ipuçları getirmek, Len'e söyleyeceği cümlelerin inandırıcı olması için ona gerçekler vermek istemişti. Onun yerine kendisinin de dipsiz bir kuyuya düşmekte olduğunu gördü.

Yirmi dakikası vardı.

Evin içindeki tek canlı kız kardeşimdi ama yalnız değildi ve ona eşlik eden sadece ben değildim. Artık kardeşim evin içinde olduğundan, katilimin yaşamının mimarisi ve geride bırak-

tığı kızların vücutları kendilerini bana göstermeye başlamışlardı.

Jackie Meyer. Delaware, 1967. On üç.

İç kısmı odaya bakarak yere devrilmiş bir iskemle. Ona doğru kıvrılmış yatıyor, yalnızca çizgili bir tişört giymiş. Başının yanında küçük bir kan gölü.

Flora Hernandez. Delaware, 1963. Sekiz.

Yalnızca dokunmak istemişti ona, ama o çığlık atmıştı. Yaşına göre küçük bir kızdı. Daha sonra çorabının sol teki ve ayakkabısı bulunmuştu. Vücudu bulunamamıştı. Kemikleri eski bir apartman katının toprak bodrumunda yatıyordu.

Leah Fox. Delaware, 1969. On iki.

Anayolun altında, üstüne kılıf geçirilmiş bir divanın üzerinde, sessizce öldürdü onu. Üstlerinden geçen arabaların sesi ninni gibiydi, kızın üstünde uykuya daldı. En az on saat geçmişti, ancak bir serseri Bay Harvey'in işe yaramayan kapılardan inşa ettiği küçük kulübenin kapısına vurunca, kendini ve Leah Fox'un cesedini toparlamaya başladı.

Sophie Cicchetti, Pennsylvania, 1960. Kırk dokuz.

Bir ev sahibi, üst katını suntadan bir duvarla ikiye ayırmış. Adam bunun ortaya çıkardığı yarım ay pencereden hoşlanmıştı ve kira da ucuzdu. Ama çok fazla oğlundan söz ediyor ve durmadan bir sone kitabından şiirler okumak istiyordu. İkiye ayrılmış olan odanın bir yanında onunla sevişmiş, kadın konuşmaya başlayınca kafasını parçalamış ve cesedini yakınlardaki bir dere yatağına götürmüştü.

Leidia Johnson. 1960. Altı.

Pennsylvania, Bucks kasabası. Taşocağının yakınında bir tepenin içine kemerli bir mağara kazmış ve orada beklemişti. O en genciydi.

Wendy Richter. Connecticut. 1971. On üç.

Bir barda babasını bekliyordu. Çalıların içinde ona tecavüz

etti ve boğdu. O sırada, kendine gelip her zaman üstüne çöken uyuşukluktan çıkarken sesler duydu. Ölü kızın yüzünü kendine çevirdi ve sesler yaklaşınca onun kulağını ısırdı. İki sarhoş adamın işemek için yakındaki çalılara yaklaşırken, "Kusura bakma adamım," dediklerini duydu.

Şimdi cinayet kurbanlarının yaşayanların beyinlerinde gittikleri, soğuk ve rüzgârların dövdüğü, yüzen mezarlar kasabasını gördüm. Diğer kurbanlarını onun evinde bulundukları sırada görebiliyordum –bu dünyadan kaçarken geride bıraktıkları izler– ama o gün onları bıraktım ve kardeşimin yanına gittim.

Ben dikkatimi yeniden onun üzerinde yoğunlaştırdığımda Lindsey ayağa kalktı. İkimiz birlikte merdivenlerden çıktık. Samuel ve Hal'in sevdiği filmlerdeki zombiler gibiydi. Bir ayağını diğerinin önüne koyuyor ve boş bakışlarda dümdüz ileri bakıyordu. Evimizde annemlerin yatak odası olan yere ulaştı ve hiçbir şey bulamadı. Yukardaki holü dolaştı. Hiçbir şey. Sonra bizim evde benim yatak odam olan yere gitti, burası katilin yatak odasıydı.

Evde en çok eşyanın olduğu yerdi; hiçbir şeyi yerinden oynatmamak için elinden geleni yaptı. Bir rafın üstüne yerleştirilmiş kazakların arasına, içinde bir şey bulmaya hazırlanarak elini soktu; bir bıçak, bir tabanca, Holiday'in çiğnediği Bic marka bir tükenmezkalem. Hiçbir şey. Ama sonra ne olduğunu anlayamadığı bir şey işitti; yatağa doğru döndü, yatağın yanındaki masayı ve açık bırakılmış bir okuma lambasının ışığının oluşturduğu dairenin içinde duran çizim defterini gördü. Ona doğru yürüdü ve iki sesi birleştiremeden, bir başka ses daha duydu. Yaklaşan araba. Ciyaklayan bir fren sesi. Çarpılarak kapatılan bir araba kapısı.

Çizim defterinin sayfalarını çevirdi ve mürekkeple çizilmiş kirişler, köşebentler, küçük kuleler ve payandaların çizimleri-

ne baktı; ona hiçbir şey ifade etmeyen ölçüleri ve notları gördü. Sonra son sayfayı çevirirken çok yakından gelen ayak seslerini duydu.

Bay Harvey evinin ön kapısındaki kilitte anahtarı çevirirken, kız önündeki sayfadaki soluk resmi gördü. Bu, toprağın altındaki bir deliğin üzerindeki kırık sapların resmiydi; bir rafın yanındaki ayrıntılar ve bir bacanın ateşin dumanını nasıl çekeceğini gördü ve sonra içine saplanan şeyi gördü: İnce bir el yazısıyla, "Stolfuz'un mısır tarlası" yazmıştı. Eğer dirseğimin bulunmasından sonra gazetelerde yazılanlar olmasa, mısır tarlasının Stolfuz adında bir adama ait olduğunu bilemezdi. Şimdi onun bilmesini istediğimi görmüştü. Ben o delikte ölmüştüm; çığlık atmış, savaşmış ve kaybetmiştim.

Sayfayı yırtıp aldı. Bay Harvey mutfakta yiyecek bir şey hazırlıyordu; en sevdiği yemek olan ciğerezmesi ve bir kâse tatlı yeşil üzüm. Bir yer tahtasının gıcırdadığını duydu. Kasıldı. Bir tane daha işitti ve sırtı dikildi, ani bir anlayışla uyandı.

Üzümler yere dökülerek ayağının altında ezilirken, kız kardeşim üst kattaki odada aluminyum panjurlara doğru koştu ve inatçı pencereyi açtı. Bay Harvey merdivenleri ikişer ikişer çıkarken, kız kardeşim teli yırtarak verandanın damına atladı ve adam yukardaki hole ulaşıp ona doğru bir fışı gibi gelirken, aşağı yuvarlandı. Yanından geçerken su oluğunu kırdı. Adam yatak odasına vardığında, o çalıların, böğürtlenlerin ve gübrenin içine düştü.

Ama incinmemişti. Mucizevi bir şekilde incinmemişti. Gençti ve bu durum harikaydı. Adam dışarı tırmanmak için pencereye uzandığında ayağa kalktı. Ama adam durdu. Kızın mürver ağacına doğru koştuğunu görmüştü. Sırtındaki rakam ona doğru bağırıyordu. 5! 5! 5!

Futbol formasıyla Lindsey Salmon.

* * *

Lindsey eve ulaştığında Samuel, annemler ve Büyükanne Lynn ile oturuyordu.

Onu evimizin iki yanında sıralanan küçük pencereden ilk gören annem, "Aman Tanrım," dedi.

Ve annem açıncaya kadar Samuel arayı kapatarak koştu ve kız ne anneme ne de ileri atılan babama bakmadan, doğruca Samuel'in kollarına doğru yürüdü.

Annem toprak ve kesikleri görünce, "Tanrım, Tanrım, Tanrım," dedi.

Büyükannem onun yanına gelip durdu.

Samuel elini kardeşimin başına koydu ve saçlarını yavaşça yüzünden arkaya attı.

"Neredeydin?"

Ama Lindsey, şimdi o kadar ufalmıştı ki... hiddet içindeki bu çocuktan daha küçük, daha zayıf hale gelmiş olan babama döndü.

"Babacığım?"

"Evet, tatlım."

"Başardım. Evine girdim." Hafifçe titriyor ve ağlamamaya çalışıyordu.

Annem sözünü kesti. "Ne yaptın?"

Ama kardeşim ona bakmadı, bir kez bile.

"Sana bunu getirdim. Önemli olduğunu sanıyorum."

Çizimi bir top yaparak buruşturmuş ve elinde tutmuştu. Bu inişini zorlaştırmıştı ama her şeye rağmen kaçmıştı.

Babamın aklına o gün okuduğu bir cümle gelmişti şimdi. Lindsey'in gözlerine bakarken yüksek sesle okudu onu.

"Kişinin savaş durumu kadar hızla uyum sağladığı başka bir durum yoktur."

Lindsey çizimi ona verdi.

Annem, "Ben Buckley'i almaya gidiyorum," dedi.

"Buna bakmayacak mısın, Anne?"

"Ne diyeceğimi bilmiyorum. Büyükannen burada. Yapacak alışverişim, pişirecek bir tavuğum var. Kimse bir ailemiz olduğunun farkında değil sanki. Bir ailemiz var, bir aile ve bir erkek çocuk, ben gidiyorum."

Büyükanne Lynn annemle arka kapıya kadar gitti ama onu durdurmaya çalışmadı.

Annem gidince, kız kardeşim elini Samuel'e uzattı. Babam Lindsey'in Bay Harvey'in çiziminde gördüğünü görmüştü: Mezarımın olası bir planı. Başını kaldırıp baktı.

Babam, "Şimdi inanıyor musun bana?" diye sordu.

"Evet, Babacığım."

Babamın –çok minnettar– bir telefon görüşmesi yapması gerekiyordu.

"Baba," dedi kardeşim.

"Evet."

"Galiba beni gördü."

O gün kardeşimin fiziki güvenliğinden daha büyük bir nimet düşünemezdim. Kamerlyeden geri dönerken tutulduğum korkuyla, onun dünya üzerinden yalnız babam, annem, Buckley ve Samuel için yok olması değil, ama bencilce, dünya üzerinden benim için de yok olması olasılığıyla titredim.

Franny kafeteryadan bana doğru yürüdü. Başımı kaldırmadım bile.

"Susie," dedi. "Sana bir şey söylemem gerek."

Beni eski tip lamba direklerinden birinin altına ve sonra ışığın dışına çekti. Dörde katlanmış bir kâğıt verdi bana.

"Kendini daha güçlü hissettiğinde, buna bak ve oraya git."

İki gün sonra, Franny'nin haritası beni her zaman gittiğim, güzel olduğunu düşündüğüm ama araştırmadığım bir tarlaya götürdü. Resmin üzerinde yolu gösteren bir noktalı çizgi vardı. Ürkerek, buğday sıralarının arasında bir işaret aradım. He-

men önümde gördüm onu ve sıralar arasında yürümeye başlayınca kâğıt elimde eriyip gitti.

Hemen ilerde, yaşlı ve güzel bir zeytin ağacı görebiliyordum.

Güneş yükselmişti ve zeytin ağacının önünde bir açıklık vardı. Öteki taraftaki buğdayların, boyu başakların üstüne çıkmayan biri tarafından sallandığını görünceye kadar bekledim.

Dünyadaki gibi, yaşına göre küçüktü, kol ağızları ve eteklerinin uçları yıpranmış basma bir elbise giymişti.

Durakladı ve bakıştık.

"Aşağı yukarı her gün gelirim buraya," dedi. "Sesleri dinlemeyi seviyorum."

Tüm çevremizde, rüzgârla hareket eden buğdayın hışırdadığını fark ettim.

"Franny'i tanıyor musun?" diye sordum.

Küçük kız ciddiyetle başını salladı.

"Bana burası için bir harita verdi."

"O halde hazır olmalısın," dedi, ama o *kendi* cennetindeydi ve normalde eteklerinin uçuşması gerekiyordu. Ağacın altında yere oturdum ve onu izledim.

Bitirince bana doğru geldi ve nefes nefese oturdu. "Ben Flora Hernandez'dim," dedi. "Senin adın neydi?"

Söyledim ve onun öldürdüğü başka bir kızı daha tanıdığımdan rahatlamak için ağlamaya başladım.

"Biraz sonra ötekiler de gelecek," dedi.

Flora dönerken, diğer kızlar ve kadınlar tarlanın içinden her yönden geldiler. Kederimiz birimizden diğerine tastan tasa akar gibi aktı. Öykümü her anlattığımda, birazını, acının bir damlasını kaybettim. Ailemin öyküsünü anlatmayı istediğimi o gün anladım. Çünkü dünyadaki dehşet gerçektir ve her gün tekrarlanır. O bir çiçek ya da güneş gibidir; kaybolmaz.

ON BEŞ

Önceleri kimse durdurmadı onları ve hangi dükkâna girmişlerse köşesinden sıvıştıklarında ve yürüttüğü nesneyi çıkarıp ona verdiğinde şakıyarak gülmesi, George Harvey'in onun gülüşüne katılması ve bir fırsat kollayarak, o en yeni ödülüyle meşgulken ona sarılması, annesinin çok hoşuna giden bir şeydi.

Öğleden sonra babalarından uzaklaşmak ve yakınlardaki kasabaya yiyecek ve gereken başka şeyleri almak için gitmek onları avutuyordu.

Onlar, en iyi deyişle, çöp toplayıcısıydı; hurda maden ve eski şişeler toplayarak ve onları baba Harvey'in eski kamyonuyla kasabaya taşıyarak para kazanırlardı.

Annesiyle birlikte ilk yakalandıklarında, kasadaki kadın onlara çok merhametli davranmıştı. "Eğer parasını ödeyebilirseniz, ödeyin. Ödeyemezseniz, önce almaya karar vermiş ama sonra vazgeçmiş gibi tezgâhın üstüne bırakın," dedi neşeyle ve sekiz yaşındaki George Harvey'e göz kırptı. Annesi küçük Aspirin şişesini cebinden çıkardı ve utanarak tezgâhın üstüne koydu. Yüzü asılmıştı. Babası sık sık, "Çocuk senden daha iyi," diye azarlardı onu.

Yakalanmak çocuğun yaşamına korku getiren bir başka an oldu –bir kâseye kırılan yumurtalar gibi midesine dolan bulan-

tı duygusu– koridordan kendilerine doğru yürüyen kişinin yüzündeki ifade ve gözlerinden, onun hırsızlık yapan bir kadını görmüş bir dükkân sorumlusu olduğunu anlayabilmişti.

Kadın çalınan eşyaları saklaması için ona vermeye başladı, o da annesi istediği için yaptı bunu. Eğer dışarı çıkar ve kamyonla uzaklaşırlarsa, kadın güler, avucunun içiyle direksiyona vurur ve ona, benim küçük suç ortağım derdi. Şoför koltuğu kadını çılgın, beklenmedik bir sevgiyle doldurur –bu durum geçinceye ve yolun kenarında gördükleri ve annesinin "olasılıklar" dediği şeyi araştırmaları gerekinceye kadarki kısa süre– oğlan özgür hissederdi kendini. Özgür ve sıcak.

İlk kez Texas'ta bir yolda giderlerken yolun kenarında beyaz bir haç gördüklerinde annesinin verdiği bir öğüdü hatırladı. Dibinde bir kısmı solmuş taze çiçek kümeleri vardı. Renkler çöp toplayıcısı gözlerini derhal çekmişti.

Annesi, "Ölülerin ötesini görmek zorundasın," demişti. "Bazen onlardan alınacak iyi bir şeyler olabilir."

O zaman bile yanlış bir şey yaptıklarını anlayabiliyordu. Kamyondan çıkıp haçın yanına gittiler; annesinin gözleri bir şey aradıkları zaman görmeye alıştığı iki siyah noktaya dönüştü. Göz biçiminde bir uğur buldu kadın ve bir tane de kalp biçiminde, bakması için bunları George Harvey'e uzattı.

"Baban bunları ne yapar bilmiyorum ama, biz saklayabiliriz, yalnız sen ve ben."

Kadının hiçbir zaman babasına göstermediği bir eşya stoğu vardı.

"Kalbi mi istersin, yoksa gözü mü?"

"Gözü," dedi.

"Sanırım bu güller taze, kamyona koyalım."

O gece, babasının yeni girdiği geçici işin olduğu yere kadar araba kullanamayacakları için, kamyonda uyudular.

İkisi sık sık yaptıkları gibi şoför koltuğunu sıkıntılı bir yuva yapıp iç içe kıvrılarak uyudular. Annesi, ağzında battaniyeyle uyuyan bir köpek gibi koltuğunda döndü. George Harvey daha önceki tecrübelerinden, en iyisinin onun arzu ettiği gibi kımıldamasına izin vermek olduğunu fark etmişti. Annesi rahat edene kadar kimse uyuyamazdı.

Gece yarısı, kütüphanelerdeki resim kitaplarında gördüğü sarayların yumuşak içlerini rüyasında görürken, biri tavana vurdu ve George Harvey ile annesi dikilip oturdu. Pencerelerden George Harvey'in tanıdığı biçimde bakan üç adam gördüler. Bazen sarhoşken kendi babası da böyle bakardı. Bunun iki anlamı vardı; tüm bakış annesine yönelir ve oğlunu yok sayardı.

Bağırmaması gerektiğini biliyordu.

"Sessiz ol. Senin için gelmediler," diye fısıldadı annesi. Onları örten eski ordu battaniyelerinin altında titremeye başladı.

Üç adamdan biri kamyonun önünde duruyordu. Öteki ikisi gülerek ve dillerini dışarı sarkıtmış bir halde kamyonun tavanının iki yanına vuruyorlardı.

Annesi başını şiddetle salladı ama bu onları daha da kızdırdı. Kamyonun önünü kesen adam, öteki ikisini daha fazla güldürerek, kalçalarını öne arkaya sallamaya başladı.

Annesi, "Ben çok yavaş hareket edeceğim," diye fısıldadı, "ve kamyondan iner gibi yapacağım. Senin öne uzanman ve ben söyleyince marştaki anahtarı çevirmeni istiyorum."

Kendisine çok önemli bir şey söylendiğinin farkındaydı. Annesinin ona ihtiyacı olduğunun da. Onun denenmiş sükûnetine rağmen, sesindeki metali, korkudan kırılan demiri işitebiliyordu.

Kadın adamlara gülümsedi, onlar keyifle bağırıp gövdeleri gevşediğinde dirseğiyle vitesi yerine itti. Düz bir sesle, "Şimdi," dedi ve George Harvey ileri uzanıp anahtarı çevirdi. Kamyon gürüldayan eski motoruyla yaşama geri döndü.

Adamların yüzlerindeki hırslı mutluluk soldu; kadın iyice uzaklaşınca da şaşkınlığa dönüştü. Arabayı ileri vitese aldı ve oğluna bağırdı, "Yere yat!" İçerde büzülüp yattığı yerden birkaç adım ötede, adamın vücudunun kamyona vurduğunu duyabiliyordu. Vücut arabanın tavanına fırladı. Annesi tekrar geri vitesine takıncaya kadar bir saniye orada durdu. Hayatın nasıl yaşanacağıyla ilgili anlık bir berraklık geldi adama; ne bir çocuk ne de bir kadındı. Bunlar olunabilecek en kötü iki şeydi.

Lindsey'in mürver ağacına doğru koştuğunu görünce kalbi deli gibi çarptı ama hemen sonra sakinleşti. Bu, babasından değil annesinden öğrendiği bir beceriydi; her ihtimali düşünüp en kötü sonucu hesapladıktan sonra harekete geçmek. Defterin kurcalandığını ve yırtılmış sayfayı gördü. İçinde bıçak olan çantaya baktı. Bıçağı yanına alıp bodruma gitti ve temelde açtığı kare deliğin içine attı. Madeni raftan kadınlardan kalan uğurları aldı. Pennsylvania taşından uğuru aldı ve elinde tuttu. İyi talih. Ötekileri beyaz mendiline yaydı ve sonra dört ucunu birleştirerek bir bohça haline getirdi. Elini temelin altındaki deliğe soktu ve kolunu omzuna kadar içine sokmak için karnının üstüne yattı. Ötekinde bohçayı tutarken elinin boşta kalan parmaklarıyla, işçilerin betonun üstüne döktükleri madenden desteği buluncaya kadar karıştırdı. Ödülünü oraya astı ve sonra kolunu çekip ayağa kalktı. Soneler kitabını daha önce Valley Forge Parkı'na gömerek her zaman yaptığı gibi kanıtları yavaşça yok etmişti; şimdi, daha hızlı olmasını umut etmeliydi.

En çok beş dakika geçmişti. Bu şok ve kızgınlık yüzünden olabilirdi. Herkesin değerli eşya kabul ettiği şeylerini kontrol edecekti; kol düğmeleri, parası, aletleri. Ama çok uzun sürerse fark edilebilirdi. Polisi çağırması gerekiyordu.

Kendini hazırladı. Kısa adımlar attı, hızla nefes alıp verdi, santral cevap verdiğinde sesi heyecanlıydı.

"Evime girmişler. Polise ihtiyacım var," dedi, öyküsünün girişini düşünürken içinden ne kadar hızla kaçabileceğini ve yanında ne götürebileceğini hesaplıyordu.

Babam karakolu aradı ve Len Fenerman'ı istedi. Ama Len Fenerman'ın nerede olduğu bilinmiyordu. Babama, iki üniformalı memurun araştırmaya gittiği bildirildi. Bay Harvey kapıyı açtığında, karşılarında ağlayacak kadar üzgün bir adam buldular. Ağlamasına engel olamayan bir adam görüntüsüne bağladıkları iticiliğinin dışında, bildirilen olaylara göre tepkisi normaldi.

Lindsey'in eve götürdüğü çizimin bilgisi telsizden gelmiş olmasına rağmen, memurlar Bay Harvey'in evinin aranmasına gönüllü olmasından çok etkilenmişlerdi. Ayrıca Salmon ailesi için üzüntüsünde de samimi görünüyordu.

Memurlar huzursuz oldular. Evi başan savma aradılar; aşırı yalnızlık ve ikinci katta, lafı değiştirip onları ne kadar süredir yaptığını sordukları güzel bebek evleriyle dolu bir odadan başka bir şey bulamadılar.

Daha sonra, onun davranışında ani ve dostça bir değişiklik fark ettiklerini söylediler. Yatak odasına gitmiş ve çalınan sayfadan söz etmeden çizim defterini getirmişti. Polis bebek evlerini gösterirken artan içtenliğine dikkat etmişti. Bir sonraki sorularını nazikçe sordular.

Bir memur, "Efendim," dedi, "daha fazla sorgulama için sizi karakola götürebiliriz ve sizin de bir avukat bulundurma hakkınız var ama..."

Bay Harvey onun sözünü kesti. "Her şeye burada cevap vermekten mutlu olurum. Zarara uğrayan benim, ama o zavallı kızı dava etmek istemiyorum."

Memur, "İçeri giren genç bayan," diye söze başladı, "bir şey aldı. Bu bir mısır tarlasının ve içindeki eve benzer bir şeyin resmiydi..."

Onun Bay Harvey'i nasıl sarstığı, dedi memurlar Dedektif Fenerman'a, birden görüldü ve çok inandırıcıydı. O kadar uyan bir açıklaması vardı ki, özellikle baştan beri onu katil olarak düşünmedikleri için, bir kaçma riski de görmediler.

"Ah zavallı kız," dedi adam. Parmaklarını kıstığı dudaklarına bastırdı. Çizim defterine döndü ve sayfaları Lindsey'in aldığına tıpatıp benzeyen bir resme gelinceye kadar çevirdi.

"İşte, bunun eşi olan bir çizimdi, değil mi?" Memurlar –artık dinleyici durumundaydı– başlarıyla onayladılar. "Çözmeye çalışıyordum," diye itiraf etti Bay Harvey. "O dehşetin bende takıntı yaptığını itiraf etmeliyim. Sanırım buralardaki herkes bunu nasıl önleyebilirdim diye düşünmüştür. Neden bir şey görmediler, duymadılar. Yani, kız mutlaka çığlık atmış olmalıydı."

Resmini bir kalemle göstererek iki adama, "Şimdi bakın," dedi. "Üzgünüm ama, orada mısır tarlasında ne kadar çok kan olduğunu ve bulunduğu yerin altüst olmuş halini duyduktan sonra, düşündüm ki belki de..." Gözlerine dikkat ederek baktı onlara. İki memur da izliyordu kendisini. İzlemek istiyorlardı. Hiçbir ipucu, ceset, kanıt yoktu ellerinde. Belki de bu garip adamın mantıklı bir teorisi vardı. "Bunu yapan kişi toprak altında bir şey inşa etmişti ve sonra itiraf etmeliyim ki bunu düşünmeye ve bebek evlerinde yaptığım gibi ayrıntılarına girmeye başladım ve ona bir baca ve raf yaptım ve şey, işte bu benim huyum." Duraksadı. "Yalnız başıma oldukça çok zaman geçiriyorum."

Memurlardan biri, "Peki, çözebildiniz mi?" diye sordu.

"Her zaman bir şey bulduğumu düşündüm."

"Neden bizi çağırmadınız?"

"Kızlarını geri getiremezdim. Dedektif Fenerman benimle görüştüğünde, Ellis'lerin oğlundan kuşkulandığımı söyledim ve çok yanılmış olduğum çıktı ortaya. Amatör teorilerimle daha fazla rahatsızlık vermek istemedim."

Memurlar, ertesi gün Dedektif Fenerman'ın, herhalde aynı şeylerin üzerinden bir kez daha geçmek isteyerek yine geleceğinden ötürü özür dilediler. Çizim defterine bakacak, Bay Harvey'in mısır tarlasıyla ilgili tahminlerini dinleyecekti. Bay Harvey tüm bunları, kurban kendisi olmasına rağmen, sorumluluk sahibi bir sivil olmanın parçası olarak gördü. Memurlar kardeşimin eve giriş yolunu bodrum penceresi, çıkışını da yatak odası penceresi olarak kaydetti. Bay Harvey'in masrafları, Salmon'ların babasının birkaç ay önce sergilediği dayanılmaz kederin ve bunun şimdi zavallı kızın kardeşini nasıl etkilediğinin farkında olduğunun üstüne basarak, kendi cebinden halledeceğini söylediği zararları konuştular.

Ailemin sonunu izlerken, Bay Harvey'in yakalanma şansının, tıpkı alevlendiğini bildiğim gibi, azalmakta olduğunu da gördüm.

Buckley'i Nate'in evinden aldıktan sonra, annem 30. yoldaki 7-Eleven'ın* dışındaki bir telefonun önünde durdu. Len'e marketin yanındaki gürültülü bir dükkânda kendisiyle buluşmasını söyledi. Adam hemen yola çıktı. Park ettiği yerden çıkarken evindeki telefon çalıyordu ama o duymadı. Arabasının içinde annemi, tüm bunların ne kadar yanlış olduğunu, incelemek ve vazgeçmek için yeterli nedeni olmadığından ötürü ona nasıl hayır diyemeyeceğini düşünüyordu.

Annem alışveriş merkezinden markete kadar olan kısa arada arabayı sürdü, Buckley'in elinden tutup cam kapılardan

* *7-Eleven: Amerika'da bir marketler zinciri (Çn.)*

geçti ve anne babaların alışveriş yaparken çocuklarını bırakabilecekleri oyun alanına götürdü.

Buckley heyecanlanmıştı. Akranlarının orman dekorlu jimnastik salonunda zıpladığını ve kauçuk kaplı yerde taklalar attığını görünce, "Oyun alanı! Girebilir miyim?" dedi.

"Gerçekten istiyor musun, tatlım," diye sordu ona.

"Lütfen," dedi Buckley.

Annem bunu bir annelik ödünü gibi söylemişti. "Pekâlâ," dedi. Ve çocuk kırmızı renkli demir kaydırağa doğru gitti. Onun orada tek başına oynamasına asla izin vermezdi.

Oyun alanını izleyen gözcüye adını bıraktı ve Wanamaker'ın yakınındaki alt katta alışveriş yapacağını söyledi.

Bay Harvey beni nasıl öldürdüğünü açıklarken, Spencer diye değersiz bir dükkânda, annem bir elin sırtına hafifçe dokunduğunu hissetti. Sabırsız bir rahatlamayla döndüğünde dükkândan çıkan Len Fenerman'ın sırtını gördü. Annem karanlıkta –parlayan– maskeleri, siyah plastikten sekiz topu, tüylü cüce anahtarlıkları ve kocaman bir gülen kafatasını geçerek onu izledi.

Adam arkasını dönmedi. Annem önce heyecanla, sonra sinirlenerek onu izlemeyi sürdürdü. Adımlar arasında düşünmek için yeteri kadar zaman vardı ve o düşünmek istemiyordu.

Sonunda, onun, şimdiye kadar hiç fark etmediği, duvara sıfır beyaz bir kapının kilidini açtığını gördü.

İlerde, karanlık koridordaki seslerden Len'in kendisini alışveriş merkezinin hava filtresi ve su pompasının olduğu işletme bölümüne getirdiğini anlayabiliyordu. Umrunda değildi. Karanlıkta kendi kalbinin içinde hayal etti kendini ve doktorunun ofisinden büyütülmüş bir görüntü, kafasının içine girdi, aynı anda doktor onlara damar tıkanmasının tehlikelerini anlatırken, kâğıttan elbisesi ve siyah çoraplarıyla muayene masasının kenarına tünemiş olan babamı gördü. Tam kendini kede-

re bırakacak, ağlayacak ve sendeleyerek karmaşaya düşecekken koridorun sonuna geldi. Zonklayan ve vızıldayan, her yerde metal depolar ve varillerin üstüne takılmış minik ışıklar olan üç kat yüksekliğinde kocaman bir odaya açılıyordu. Durakladı ve alışveriş merkezindeki havanın emilip temizlenerek yeniden içeriye verilirken çıkardığı kulakları sağır eden monoton sesi dinledi. Hiçbir şey yoktu.

Ben Len'i ondan önce gördüm. Hemen hemen karanlıkta yapayalnız durup, bir an onu izleyerek gözlerindeki ihtiyacı anladı. Babam için, ailem için üzülüyordu, ama o gözlerin içine düştü. "O gözlerde boğulabilirim, Abigail," demek istiyordu ama buna izin olmadığını biliyordu.

Annem, birbirine eklenmiş parlak metal karmaşasından gittikçe daha çok şekli kestirmeye başladı, bir an için bu odanın ona yeterli geldiğini hissettim, bu yabancı topraklar onu teselli etmek için yeterliydi. Bu, erişilmezlik duygusuydu.

Eğer Len'in eli uzanmasaydı ve parmak uçları annemin parmaklarını okşayıp geçmeseydi, onu kendim için orada tutabilirdim. Bu oda, onun Bayan Salmon yaşamından uzaklaştığı kısa bir tatildi sadece.

Adam ona dokundu, annem de adama. Hâlâ gözlerine bakamıyordu. Len, annemin bu yok sayışını kabul ediyordu.

Bunu izlerken girdap gibi döndüm ve kameriyedeki banka tutundum, hava yutuveriyordu. O, Len'in saçlarını kavrarken ve adam da küçük sırtına sarılıp onu kendisine yaklaştırırken, beni öldüren adamın iki polis memurunu kapısından uğurladığını asla bilemeyecek, diye düşündüm.

Yere çöktüklerinde annemin boynu ve göğsündeki öpücükleri, tıpkı küçük, hafif fare ayakları ya da düşen taçyaprakları gibi hissediyordum. Aynı anda hem yıkıcı, hem de olağanüstüydü. Bunlar onu benden, ailesinden ve kederinden uzaklaştıran fısıltılardı. Vücuduyla fısıltıları takip ediyordu.

Len onun elini tutup duvardan uzaklaştırarak, yukarıdan geçen birbirine dolaşmış boruların arasına götürdüğü sırada, Bay Harvey eşyalarını toplamaya başlamıştı; erkek kardeşim oyun alanında küçük bir kızla tanışmış çember çeviriyordu; kız kardeşim ve Samuel, tamamen giyinik ve sinirli bir halde yatakta yan yana yatıyorlardı; büyükannem boş yemek odasında üç tek yuvarlamıştı. Babamın gözleri telefondaydı.

Annem, Len'in ceketini ve gömleğini hırsla çıkarmaya çalışıyor, o da yardım ediyordu. Annem kendi giysilerini kuvvetle çekiştirirken, adam onu izledi, külotu ve fanilasıyla kalana dek süveterini, daha sonra kolsuz elbisesini, balıkçı kazağını başının üstünden çekti. Anneme öylece baktı.

Samuel, kız kardeşimin ensesini öptü. Sabun kokuyordu ve o zaman bile genç oğlan, ondan asla ayrılmak istemiyordu.

Len bir şeyler söyleyecek gibiydi; adamın dudakları aralanırken annemin onlara dikkat ettiğini görebiliyordum. Gözlerini kapattı ve dünyaya susmasını emretti – kafasının içinde feryat eden kelimelere de. Tekrar gözlerini açtı ve ona baktı. Adam sessizdi, ağzı kapanmıştı. Fanilasını başının üzerinden çıkarıp iç çamaşırlarından sıyrıldı. Annem, benim asla öyle olamayacak vücuduma sahipti. Ama ay ışığı cildi ve okyanus gözleri onundu. İçinde koca bir oyuk vardı, kaybolmuştu ve terk edilmişti.

Bay Harvey evinden son kez çıkarken, anneme en dünyevi dileği veriliyordu. Merhametli zinada, harap olmuş kalbine bir çıkış yolu arıyordu.

ON ALTI

Ölümümün tam bir yıl sonrasında, Dr Singh akşam yemeğinde evde olmayacağını söylemek için telefon etti. Ama ne olursa olsun Ruana egzersizlerini yapacaktı. Eğer, evin kışın sıcağı tutar gibi yapan halının üstüne uzandığında elinde olmadan kocasının yokluklarını kafasında durmadan evirip çevirirse, vücudu artık adamı bırakması ve dikkatini vermesi –kolları ayak parmaklarına doğru uzanarak gerildiği zaman– ve hareket etmesi, beynini kapatması ve gerilen kasların, eğilen gövdesinin hafif ve tatlı özleminden başka her şeyi unutması için ona yalvarıncaya kadar, kendisini yiyip bitirmelerine izin vermiş olurdu.

Yemek odasında neredeyse yere kadar uzanan pencere, çıkardığı ses rahatsız ettiği için Ruana'nın tuttuğu, ısı veren metal kenar levhasıyla kesiliyordu. Dışarda, yaprak ve çiçekleri tümüyle dökülmüş kiraz ağacını görebiliyordu. Boş kuş yemliği dalında hafifçe sallanıyordu.

Yeterince ısınıncaya ve kendini unutuncaya kadar gerildi ve içinde bulunduğu ev çevresinden kayboldu. Yaşı. Oğlu. Ama kocasının şekli hâlâ sinsice üstüne geliyordu. Bir önsezisi vardı. Bu önsezinin giderek daha sık gelmesinin nedeninin bir kadın ya da ona tapan bir öğrencisi olduğuna inanmıyor-

du. Bunun bir zamanlar sahip olduğu ve uzun zaman önce incindikten sonra kendisini kopardığı bir şeyden ötürü olduğunu biliyordu. Bu hırstı.

Şimdi sesler duyuyordu. İki sokak ötede havlayan Holiday, ona cevap veren Gilbert'lerin köpeği ve üst katta dolaşan Ray. Neyse ki, bir dakika sonra Jethro Tull yeniden, tüm diğer sesleri bastırarak patladı.

Ray'e kötü örnek olmamak için arada bir gizlice içtiği sigaranın dışında, sağlığına dikkat ederdi. Civardaki kadınlar kendisine ne kadar iyi baktığını söylemiş ve nasıl yaptığını gösterebilir mi diye sormuşlar, ama o bunu her zaman yabancı komşularıyla sohbet olsun diye sorduklarını düşünmüştü. Ama Sukhasana pozunda oturup da nefesi derin bir ritimde yavaşlayıncaya kadar bir türlü tümüyle kendini bırakıp rahatlayamadı. Ray büyüyüp kocası da giderek daha fazla çalışmaya başlarsa ne yapacağı düşüncesi ayağının iç kısmından baldırına, oradan dizinin arkasına çıktı ve kucağına doğru ilerlemeye başladı.

Kapı zili çaldı.

Ruana ara verdiği için mutluydu; düzenin kendisi için bir çeşit meditasyon olmasına rağmen ayağa fırladı, iskemlenin arkasında asılı bir örtüyü beline doladı ve Ray'in merdivenlerden gelen müziğiyle, kapıya gitti. Bir an için bunun bir komşu olduğunu düşündü. Şikâyetçi bir komşu –müzik– ve kendisi kırmızı bir leotard* ve şal içinde.

Ruth elinde bir alışveriş torbasıyla verandada duruyordu.

Ruana, "Merhaba," dedi. "Size yardım edebilir miyim?"

"Ray'i görmeye geldim."

"İçeri gelin."

Tüm bunlar yukarı kattan gelen müziği bastırmak için yarı bağırarak söylenmişti. Ruth ön hole girdi.

---

* *Leotard: Vücuda yapışan çoraba benzer pantolon. (Çn.)*

Ruana merdivenleri işaret ederek, "Yukarı gelin," dedi.

Ruana'nın Ruth'un bol pantolonunu, dik yakalı kazağını, parkasını incelemesini izledim. Ruth kendi kendine, *onunla başlayabilirim,* diye düşündü.

Kâğıt tabaklar ve plastik çatal bıçakların arasında mumları gördüğünde Ruth annesiyle bakkal dükkânında duruyordu. Okulda o günün ne olduğunun şiddetle farkındaydı ve o ana kadar yaptıkları –yatakta *Çam Kavanozu*'nu okuyarak yatmış, babasının alet kulübesi demekte ısrar ettiği ve kendisinin şiir kulübesi olarak düşündüğü yeri temizlemek için annesine yardım etmiş ve bakkal dükkânına giderken peşine takılmıştı– ölümümün yıldönümünü damgalayacak bir şey olmamasına rağmen, bir şey yapmaya kararlıydı.

Mumları görünce hemen Ray'in evine gidip ona kendisiyle birlikte gelmesini söyleyeceğini anladı. Gülle atma merkezindeki buluşmalarından sonra okuldaki çocuklar, bunun aksine olan tüm kanıtlara rağmen onları bir çift kabul ediyorlardı; Ruth istediği kadar çıplak kadın çizsin, başına bağladığı eşarbı türlü şekillere soksun, Janis Joplin'le ilgili makaleler yazsın, bacaklarını ve koltukaltlarını tıraş etme baskısını protesto etsin. Fairfax'taki sınıf arkadaşlarının gözünde o, acayip bir oğlanla Ö-P-Ü-Ş-E-N acayip bir kız olarak kaldı.

Kimsenin anlamadığı –kimseye de anlatamazlardı– bunun ikisinin arasında bir deney olduğuydu. Ray yalnız beni öpmüştü ve Ruth hiç kimseyi öpmemişti; bu yüzden öpüşüp görmeye karar vermişlerdi.

Daha sonra öğretmenlerin araba parkının arkasındaki ardıç yapraklarının üstünde yatarlarken, Ruth, "Bir şey hissetmiyorum," demişti.

Ray, "Ben de," diye itiraf etti.

"Susie'yi öptüğün zaman bir şey hissetmiş miydin?"

"Evet."

"Ne?"

"Daha fazlasını istediğimi. Onu yeniden öpmeyi hayal ettiğimi ve onun da aynı şeyi düşünüp düşünmediğini merak ettiğimi."

"Ya seks?"

Ray, "Gerçekten o kadar ileri gitmemiştim henüz," dedi. "Şimdi seni öpüyorum ve aynı şey değil bu."

Ruth, "Denemeyi sürdürebiliriz," dedi. "Kimseye söylemezsen ben varım."

Ray, "Senin kızları sevdiğini sanıyordum," dedi.

Ruth, "Seninle bir anlaşma yapalım," dedi. "Sen benim Susie olduğumu düşün, ben de öyle yapacağım."

Ray gülümseyerek, "Sen tümüyle kaçıksın," dedi.

Ruth takıldı ona, "İstemediğini mi söylüyorsun?"

"Bana çizimlerini yeniden göster."

Ruth, "Çatlak olabilirim," dedi, kitap çantasından çizim defterini çıkararak –şimdi, bazı kısımlarını yukardan aşağı kazıyarak ve boyayla kapatılmış kısımlara tüy ve kırışıklar ekleyerek *Playboy*'dan kopya ettiği çıplaklarla doluydu– "ama en azından karakalem sapığı değilim."

Ruth içeri girdiğinde Ray odasında dans ediyordu. Kalın oldukları için okulda takmamaya çalıştığı ve babasının daha ucuz, kırılmaz camdan oldukları için aldığı gözlüklerini takmıştı. Bol ve lekeli blucin ve, onunla uyuduğunu Ruth'un tahmin ettiği, benim bildiğim, bir tişört giymişti.

Elinde alışveriş torbasıyla kapıda durduğunu görür görmez dans etmeyi bıraktı. Elleri hemen yukarı gitti ve gözlüklerini çıkardı, sonra onları ne yapacağını bilemeyerek kıza doğru sallayıp, "Merhaba," dedi.

Ruth, "Şunu kısabilir misin?" diye bağırdı.

"Tabii!"

Gürültü kesilince bir an için kulakları çınladı ve o anda Ray'in gözlerinde bir kıvılcım gördü.

O şimdi odanın karşı tarafında duruyordu ve aralarında oğlanın örtüleri dağılmış ve üstünde Ruth'un hayalinden yaptığı resmimin asılı olduğu yatağı vardı.

Ruth, "Onu asmışsın," dedi.

"Bence çok iyi."

"İkimizden başka kimse öyle düşünmüyor."

"Annem iyi olduğunu düşünüyor."

Ruth torbayı yere koyarak, "O çok ateşli, Ray," dedi. "Senin neden bu kadar acayip olduğun belli."

"Torbada ne var?"

"Mumlar," dedi, Ruth. "Onları bakkaldan aldım. Bugün 6 Aralık."

"Biliyorum."

"Mısır tarlasına gider ve orada yakarız diye düşündüm. Veda ederiz."

"Bunu kaç kez söyleyebilirsin?"

Ruth, "Bir fikirdi," dedi. "Ben yalnız giderim."

Ray, "Hayır," dedi. "Ben de gelirim."

Ruth ceket ve iş tulumuyla oturup onun gömleğini değiştirmesini bekledi. Sırtı dönükken izledi onu, o kadar zayıf olmasına rağmen kollarındaki kaslar olmaları gerektiği gibi şişiyordu ve teninin rengi, annesininki gibi, kendisininkinden çok daha davetkârdı.

"Eğer istersen biraz öpüşebiliriz."

Ve oğlan sırıtarak döndü. Bu denemelerden hoşlanmaya başlıyordu. Artık beni düşünmüyordu, ama bunu Ruth'a söyleyemezdi.

Onun küfürlü konuşmasından ve okuldan nefret edişinden hoşlanıyordu. Onun akıllı oluşunu ve kendi babasının doktor

olması, (söylediği gibi gerçek doktor olmasa bile) ve onunkinin eski evleri karıştırması, ya da o açlığını çekerken Singh'lerin evinde sıra sıra kitaplar olması kendisinin umrunda değilmiş gibi davranmasını seviyordu.

Yatağın üstüne, onun yanına oturdu.

"Parkanı çıkarmak ister misin?"

Çıkardı.

Ve böylece ölüm yıldönümümde, Ray kendini Ruth'a yapıştırdı ve öpüştüler; bir an kız onun yüzüne baktı. "Kahretsin!" dedi. "Sanırım bir şey hissediyorum."

Ray ve Ruth mısır tarlasına geldiklerinde sessizlerdi ve oğlan kızın elini tutmuştu. Onun, birlikte ölümümü andıkları için mi, yoksa kendisinden hoşlandığı için mi elini tuttuğunu bilmiyordu. Beyni bir fırtınaya tutulmuş, her zamanki kavrayışı yok olmuştu.

Sonra beni düşünenin bir tek kendisi olmadığını gördü. Hal ve Samuel Heckler mısır tarlasında ellerini ceplerine sokmuş ve sırtları ona dönük duruyorlardı. Ruth yerde sarı nergislerin durduğunu gördü.

Ruth Samuel'e, "Bunları sen mi getirdin?" diye sordu.

Hal kardeşinin yerine cevap vererek, "Hayır," dedi. "Biz geldiğimizde buradaydılar."

Bayan Stead üst katta oğlunun yatak odasından izliyordu. Paltosunu giyip tarlaya yürümeyi düşündü. Oraya ait olup olmadığını düşünmeyi denemedi bile.

Grace Tarking, Bayan Stead'in elinde bir yılbaşı çiçeğiyle evinden çıktığını gördüğünde köşeyi dönüyordu. Sokakta biraz konuştular. Grace eve uğrayacağını ama sonra gelip onlara katılacağını söyledi.

Grace iki telefon etti, biri daha uzakta ve biraz daha zengin bir bölgede yaşayan erkek arkadaşına, biri de Gilbert'lereydi.

Ölümümün keşfindeki garip rollerinden –sadık köpeklerinin ilk kanıtı bulmasından– ötürü hâlâ kendilerine gelememişlerdi. Grace, daha yaşlı oldukları ve komşularının bahçelerinden ve mısır tarlasının engebeli toprağının üstünden geçmek zor olacağı için onlara eşlik etmeyi önerdi ve Bay Gilbert evet, dedi, gelmek istiyordu. Grace Tarking'e, ne kadar sarsılmış olduğunu görmeme rağmen-özellikle karısının, buna ihtiyacı olduğunu söyledi. Her zaman karısına ilgi göstererek kendi acısının üstünü örtmüştü. Bir an için köpeklerini vermeyi düşünmüşlerdi ama o ikisine de huzur veriyordu.

Bay Gilbert, onların ufak tefek işlerine yardımcı olan ve haksızlığa uğramış tatlı çocuk Ray biliyor mu diye merak etti ve Singh'lerin evini aradı. Ruana oğlunun zaten orada olduğunu sandığını ve kendisinin de oraya gitmek üzere olduğunu söyledi.

Lindsey pencereden bakarken, Bayan Gilbert kolunda Grace Tarking ve Grace'in erkek arkadaşı da Bay Gilbert'e destek olarak, dördünün O'Dwyer'lerin bahçesinden geçtiklerini gördü.

"Mısır tarlasında bir şeyler oluyor, Anne," dedi.

Annem üniversitede heyecanla çalıştığı ama o zamandan beri bakmadığı Molière okuyordu. Yanında, onun avant-garde damgasını yemesine neden olan kitaplar duruyordu: Sartre, Colette, Proust, Flaubert. Onları yatak odasındaki raftan indirmiş ve o yıl hepsini okuyacağına kendi kendine söz vermişti.

Lindsey'e, "İlgilenmiyorum," dedi, "ama eminim eve gelince baban ilgilenecektir. Neden yukarı gidip kardeşinle oynamıyorsun?"

Kız kardeşim haftalardır onun verdiği uyarılara aldırmayarak görevini yapmış, onun çevresinde dolaşıp durmuştu. Buzdan yüzeyin öteki tarafında bir şey vardı. Lindsey emindi bun-

dan. İskemlesinin yanında oturup pencereden dışarıdaki komşularımızı izleyerek annemin yanında kalmıştı.

Karanlık basınca sonradan gelenlerin getirmeyi akıl ettiği mumların ışığı mısır tarlasını aydınlattı. Sanki tanıştığım ya da yuvadan sekizinci sınıfa kadar yanında oturduğum herkes oradaydı. Bay Botte, ertesi günkü yıllık hayvan sindirim sistemi deneylerini hazırladıktan sonra okuldan çıkarken bir şeylerin olduğunu görmüştü. Oraya yürümüş ve ne olduğunu fark edince yeniden okula dönüp birkaç telefon etmişti. Ölümüme çok üzülen bir sekreter vardı, oğluyla gelmişti. Okuldaki resmi anma törenine gelmemiş olan birkaç öğretmen vardı.

Şükran Günü'nün gecesinde, Bay Harvey'den kuşkulanıldığı söylentileri komşudan komşuya dolaşmaya başlamıştı. Ertesi gün öğleden sonra komşular başka hiçbir şey konuşmuyorlardı – bu olası mıydı? Aralarında yaşayan o sessiz adam Susie Salmon'u öldürmüş olabilir miydi? Ama hiç kimse ayrıntıları öğrenmek için aileme yaklaşmaya cesaret edemiyordu. Arkadaşları, kuzenleri ya da bahçelerini biçen oğlanların babalarına bir şey biliyorlar mı diye soruluyordu. Polisin burada olmasının nedenini bilenler son haftada arkadaş olmuşlardı ve böylece anma törenim hem beni anmak, hem de komşuların birbirlerinde huzur aramaları için bir yol oluyordu. Bir katil aralarında yaşamış, sokakta yanlarından geçmiş, kızları izci kurabiyeleri, oğulları dergi aboneliği satmıştı.

Giderek daha fazla kişi mısır tarlasına gelip mumlarını yakmaya ve alçak sesle Bay O'Dwyer'in ta Dublinli büyükbabasının uzak anısından kalma ağıt gibi bir şarkı mırıldanmaya başlayınca, cennetimde ısı ve enerjiyle doldum. Komşularım önce çekingendi, ama okuldaki sekreter sesi yükselen Bay O'Dwyer'e katıldı ve daha az melodik sesiyle ona eşlik etti. Ruana Singh dış dairenin içinde oğlundan uzakta, dimdik du-

ruyordu. Evden çıkarken Dr Singh ofiste kalacağını söylemek için aramıştı. Ama ofislerinden gelen öteki babalar, arabalarını park edip komşularına katıldılar. Hem çalışıp hem de çocuklarının güvende olduklarından emin olmak için nasıl izleyeceklerdi onları? Bir grup olarak, ne kadar kural koyarlarsa koysunlar bunun imkânsız olduğunu anlayacaklardı. Bana olan herkese olabilirdi.

Kimse evime uğramadı. Ailem rahatsız edilmedi. Kiremitleri, bacayı, odun yığınını, araba yolunu, çiti saran geçilemez engel, yağmur yağıp da sonra donarak ağaçları saran berrak buz tabakası gibiydi. Evimiz bloktaki ötekilere benziyordu, ama aynı değildi. Cinayet, öteki tarafındaki her şeyin herkes için hayal edilemez olduğu, kan renginde bir kapıydı.

Gök benekli bir güle dönüşünce, Lindsey ne olduğunu anladı. Annem gözlerini asla kitabından kaldırmadı.

Lindsey, "Susie için bir tören yapıyorlar," dedi. "Dinle."

Pencereyi araladı. Soğuk aralık havası ve uzaktaki şarkının sesi içeri doldu.

Annem tüm enerjisini kullandı. "Biz anma törenı yaptık," dedi. "Benim için bitti bu."

"Ne bitti?"

Annemin dirsekleri sarı berjer koltuğun kolçağının üstündeydi. Hafifçe öne uzandı ve yüzü Lindsey'in onun yüzündeki ifadeyi görmesini zorlaştırarak gölgede kaldı. "Onun orada bizi beklediğini sanmıyorum. Mum yakarak ya da onların yaptıklarını yaparak onun anısına saygı gösterilebileceğini sanmıyorum. Ona saygı göstermek için başka yollar var."

Lindsey, "Ne gibi?" dedi. Koltuğunda oturup parmağıyla kitapta kaldığı yeri işaretleyen annemin önünde, halının üstüne bağdaş kurarak oturmuştu.

"Ben bir anneden daha fazlası olmak istiyorum."

Lindsey bunu anlayabileceğini düşündü. O da bir kızdan daha fazlası olmak istiyordu.

Annem Molière kitabını sehpanın üstüne koydu ve kendini koltuktan halının üstüne kaydırdı. Buna çok şaşırmıştım. Annem yerde oturmazdı, fatura ödeme iskemlesinde ya da berjer koltuklarda veya bazen yanına kıvrılan Holiday'le birlikte divanda otururdu.

Kız kardeşimin elini eline aldı.

Lindsey, "Bizi terk mi edeceksin?" diye sordu.

Annem bocaladı. Zaten bildiğini nasıl söyleyebilirdi? Onun yerine yalan söyledi. "Sizi terk etmeyeceğime söz veriyorum."

En çok istediği şey yeniden, Wannamaker'da porselenleri yerleştiren, sapını kırdığı Wedgwood fincanı müdürden saklayan, Simone de Beauvoir ve Sartre gibi Paris'te yaşamanın rüyasını gören ve o gün oldukça tatlı ama sigaradan nefret eden o fazla çalışkan Jack Salmon için kendine gülerek eve giden o özgür kız olmaktı. Paris'teki kafelerin sigara dolu olduğunu söylemişti ona ve o da etkilenmiş gibiydi. O yazın sonunda onu içeri davet edip ikisi de ilk kez seviştiklerinde bir sigara içmiş ve şaka olsun diye o da bir tane içmek istemişti. Küllük olarak kullanması için çatlak mavi porseleni ona verdiğinde, bu çirkin Wedgwood porselen fincanı kırışını ve sonra paltosunun içine saklayışını en sevdiği sözcüklerle süsleyerek anlatmıştı.

Annem, "Buraya gel bebeğim," dedi ve Lindsey de gitti. Sırtını annemin göğsüne dayadı ve annem onu halının üstünde acemice salladı. "Çok başarılısın, Lindsey; babanın yaşamasını sağlıyorsun." Sonra babamın arabasının araba yoluna girdiğini duydular.

Lindsey'e sarılmış dururken, annem dışarda, evinin arka tarafında sigara içen Ruana Singh'i düşünüyordu. Dunhill'lerin tatlı kokusu yola kadar gelmiş ve annemi ta uzaklara taşımıştı. Babamdan önceki son erkek arkadaşı Gauloises severdi.

Özentili bir küçüktü, diye düşündü, ama aynı zamanda "ah ne kadar ciddi" bir havası vardı ki kendisi de "ah ne kadar ciddi" olmuştu.

Lindsey pencereden bakarken, "Mumları görüyor musun, Anne?" diye sordu.

Annem, "Git babanı karşıla," dedi.

Kız kardeşim babamla çamurluk odasında anahtarlarını ve paltosunu asarken karşılaştı. Evet, gideriz, dedi. Tabii giderlerdi.

"Babacığım!" Erkek kardeşim babamla onu karşılamaya gittikleri ikinci kattan bağırdı.

Buckley onun üstünü ararken babam, "Senin sıran," dedi.

Lindsey, "Onu korumaktan bıktım," dedi. "Onu kandırıyormuşuz gibi geliyor. Susie gitti. O bunu biliyor."

Erkek kardeşim onun yüzüne baktı.

Lindsey, "Susie için bir parti var," dedi. "Babam ve ben seni de götürüyoruz."

Buckley, "Annem hasta mı?" diye sordu.

Lindsey ona yalan söylemek istemiyordu ama o da annesinin durumunun böyle tarif edilebileceğini hissediyordu.

"Evet."

Lindsey Buckley'i üstünü değiştirmek için odasına götürürken, babamla aşağıda buluşmaya razı oldu.

Buckley, "Ben onu görüyorum, biliyorsun," dedi ve Lindsey ona baktı.

"Geliyor ve benimle konuşuyor, sen futboldayken benimle oturuyor."

Lindsey ne diyeceğini bilemedi ama uzandı ve onu yakaladı, onun sık sık Holiday'e yaptığı gibi bağrına bastı.

Erkek kardeşime, "Sen o kadar özelsin ki," dedi. "Ne olursa olsun ben hep burada olacağım."

Babam sol eli tahta tırabzanı giderek daha sıkı tutarak yavaşça kareli taştan sahanlığa indi.

Gelişi gürültülüydü. Annem Molière kitabını aldı ve onun kendisini göremeyeceği yemek odasına süzüldü. Yemek odasının köşesinde ayakta durarak ve ailesinden gizlenerek kitabını okudu. Ön kapının açılıp kapanmasını bekledi.

Komşularım ve öğretmenlerim, arkadaşlarım ve ailem öldürüldüğüm yerden pek uzak olmayan bir noktanın çevresinde daire olmuşlardı. Babam, kız ve erkek kardeşlerim dışarı çıkar çıkmaz şarkıyı duydular. Babamın içindeki her şey ısı ve ışığa doğru eğilip atıldı. Herkesin aklında ve kalbinde hatırlanmamı öyle çok istiyordu ki. İzlerken bir şeyi anladım: Neredeyse herkes bana veda ediyordu. Ben birçok kayıp kızdan biri oluyordum. Evlerine gidecek ve beni geçmişten gelen ve bir daha asla açılmayacak ya da okunmayacak bir mektup gibi dinlenmeye bırakacaklardı. Ve ben de onlara veda edecek, iyilikler dileyecek, iyi düşünceleri için kutsayacaktım. Sokakta bir tokalaşma, düşürülen bir şeyi yerden alıp geri verme ya da uzak bir pencereden bir el sallayış, bir baş selamı, bir çocuğun tuhaflıkları üzerinden bakışların kilitlendiği bir an.

Ailemin üç ferdini ilk Ruth gördü ve Ray'in kolunu çekiştirdi. "Git ona yardım et," diye fısıldadı. Ve katilimi bulmak için çok uzun olduğu belli olan yolculuğunun birinci gününde babamla tanışmış olan Ray ilerledi. Samuel de yanına geldi. Genç papazlar gibi, babamı ve kardeşlerimi onlara geniş bir yer açıp sessizleşen grubun içine getirdiler.

Babam işe gidip gelmenin ya da arka bahçede oturmanın dışında aylardır evden dışarı çıkmamış, komşularını da görmemişti. Şimdi, tanımadığı insanlar tarafından bile sevildiğimi anlayıncaya kadar onların yüzüne bakıyordu. Yüreği ona çok uzun gelen zamanlardan –Buckley'le geçen küçük unutulmuş anlar, oğluyla olan sevgi kazaları dışında– beri böyle ısınma-

mış, sevgi dolmamıştı. Bay O'Dwyer'e baktı. "Stan," dedi. "Susie yaz boyunca pencerede durur ve sen bahçede şarkı söylerken dinlerdi. Bayılırdı buna. Bizim için söyler misin?"

Senin ne kadar çok istediğine bağlı olmadan ve nadir zamanlarda –sevilen birini ölümden kurtarmak için– bahşedilmiş bir lütuf içinde, Bay Dwyer ilk notada bir an bocaladı, sonra yüksek sesle, berrak ve güzel söyledi.

Herkes katıldı buna.

Babamın sözünü ettiği yaz akşamlarını hatırladım. Karanlığın gelmesinin ne kadar uzun sürdüğünü ve onun gelişiyle serinlemeyi nasıl umduğumu.

Bazen, ön holde açık pencerenin önünde dururken bir esinti duyardım ve o esintiyle birlikte O'Dwyer'lerin evinden müzik gelirdi. Bay O'Dwyer'in bildiği tüm İrlanda şarkılarını söylemesini dinlerken, esinti toprak, hava ve yalnızca bir tek şey anlamına gelen yosun kokmaya başlardı: Bir fırtına.

O zaman, Lindsey odasındaki eski divanda oturarak çalışır, babam odasında kitap okur, annem aşağı katta nakış işler ya da bulaşık yıkarken geçici bir sessizlik olurdu.

Uzun bir pamuklu gecelik giyip dışarıya, yağmurun iri damlalarla dama düştüğü, her yandan gelen rüzgârların geceliğimi üstüme yapıştırdığı arka verandaya çıkardım. Ilık ve harika olurdu, şimşek çakar ve birkaç dakika sonra gök gürlerdi. Annem açık veranda kapısında durur ve alışılmış uyarısını, "Soğuktan öleceksin," yaptıktan sonra ikimiz de susardık. Birlikte yağmurun yağışını ve göğün gürleyişini dinler, bizi selamlamak için ayağa kalkan toprağı koklardık.

Bir gece annem, "Yenilmez görünüyorsun," dedi.

Aynı şeyi hisseder gibi olduğumuz bu zamanlara bayılırdım. İnce geceliğimin içinde anneme döndüm ve:

"Öyleyim," dedim.

ANLIK GÖRÜNTÜLER

Annemlerin bana verdiği fotoğraf makinesiyle ailemin düzinelerce resmini çektim. O kadar çoktu ki, babam hangi filmlerin büyütüleceğini seçmem için zorladı beni. Dolabımda iki kutu bulundurmaya başladım. "Gönderilecek filmler" ve "gönderilmeyecek filmler." Annem bunun sahip olduğum tek düzenleme yeteneğim olduğunu söylerdi.

Yanmış Kodak İnstamatik flaş lambalarının bir resmin dışında sonsuza kadar yok olan bir anı yakalamalarını çok severdim. Kullanıldıktan sonra dört köşeli flaş lambalarını alır, soğuyuncaya kadar elden ele geçirirdim. Flaşın kırık lifleri bir mermer mavisine döner, bazen de ince camı tütsüleyerek siyahlatırdı. O anı fotoğraf makinemi kullanarak kurtarır ve o şekilde zamanı durdurup yakalamak için bir yol bulmuş olurdum. O görüntüyü kimse benden alamazdı, çünkü onun sahibi bendim.

1975 yazında bir akşam annem babama döndü ve:

"Okyanusta seviştin mi hiç?" diye sordu.

Ve o, "Hayır," dedi.

Annem, "Ben de yapmadım," dedi. "Hadi burası okyanusmuş gibi ve ben de uzaklara gidiyormuşum ve birbirimizi bir daha hiç görmeyecekmişiz gibi yapalım."

Ertesi gün annem, babasının New Hampshire'daki kulübesine gitmek üzere evden ayrıldı.

Aynı yaz, Lindsey, Buckley veya babam ön kapıyı açarlar ve ön verandada bir sebzeli et yemeği ya da bir kek bulurlardı. Bazen bir elmalı turta; babamın en sevdiği şey. Yemeğin ne olacağı hiç belli olmazdı. Bayan Stead'in yaptığı sebzeli et yemeği korkunçtu. Bayan Gilbert'in yaptığı kekler ıslak olurdu ama yenebilirdi. Ruana'dan gelen elmalı turtalar: Yeme de yanında yat!

Annem gittikten sonraki uzun gecelerde, çalışma odasında babam, kendini unutabilmek için Mary Chesnut'un kocasına yazdığı Kuzey-Güney Savaşı mektuplarını yeniden okurdu. Her tür suçlamayı unutmaya ve umut etmemeye çalışırdı ama bu imkânsızdı. Bir keresinde gülümseyebildi.

Defterine, "Ruana Singh şahane elmalı turta pişiriyor," yazdı.

Sonbaharda bir öğleden sonra telefonu kaldırdığında karşısına Büyükanne Lynn çıktı.

Büyükannem, "Jack," dedi. "Gelip sizde kalmayı düşünüyorum."

Babam sessizdi ama hat onun tereddüdü ile delik deşikti.

"Sen ve çocuklar için bir şeyler yapmak istiyorum. Bu anıt mezarda yeteri kadar süründüm."

"Lynn, biz yeniden başlıyoruz," diye kekeledi. Yine de Buckley'e bakması için Nate'in annesine sonsuza kadar güvenemezdi. Annem gittikten dört ay sonra, onun geçici yokluğunun kalıcı hale geldiği hissediliyordu.

Büyükannem ısrar etti. Onun bardağındaki son votka yudumuna karşı koymasını izledim. "İçkiyi saat..." -burada

uzunca düşündü– "beş buçuktan sonraya kadar ve" dedi, "canı cehenneme, eğer istersen tümüyle bırakırım."

"Ne dediğinin farkında mısın?"

Büyükannem telefonu tutan elinden yüksek topuklu ayaklarına kadar bir sıcaklık hissetti. "Evet, biliyorum. Sanırım."

Ancak telefonu kapattıktan sonra merak etmeye başladı, *onu nereye yatıracağız?*

Herkes için açıkça belliydi bu.

1975 Aralığı'nda Bay Harvey'in bavullarını toplamasının üstünden bir yıl geçmişti, ama ondan hiçbir iz yoktu. Dükkân sahipleri çizim silinip kâğıt yırtılıncaya kadar onun robot resmini vitrinlerinden indirmediler. Lindsey ve Samuel mahallede yürüyor ya da Hal'in bisiklet dükkânına gidiyorlardı. Lindsey öteki çocukların gittiği lokantaya gitmiyordu. Lokantanın sahibi kurallara uyan bir adamdı. Bay Harvey'in resmini iki misli büyütmüş ve ön kapıya asmıştı. Soran müşterilere gönüllü olarak tüyler ürpertici ayrıntılar anlatıyordu; genç kız, mısır tarlası, sadece bir dirsek bulundu.

Sonunda Lindsey Hal'den kendisini karakola götürmesini istedi. Ne yaptıklarını tam olarak bilmek istiyordu.

Bisiklet dükkânında Samuel'e veda ettiler ve Hal erimiş bir aralık karında Lindsey'i motoruyla götürdü.

İlk önceleri, Lindsey'in gençliği ve amacı polisi hazırlıksız yakaladı. Kim olduğunu anladıklarında ondan giderek uzaklaşmaya başladılar. Burada takıntılı, deli, on beş yaşında bir kız vardı. Göğüsleri küçük kusursuz yuvarlaklar, bacakları uzun ve ince ama eğri, gözleri çakmaktaşı ve çiçek yaprakları gibiydi.

Lindsey ve Hal yüzbaşının ofisinin dışında tahta bir sıra üstünde beklerken, kız karşıda tanıdık bir şey gördü. Dedektif Fenerman'ın masasının üstündeydi ve renginden ötürü fark

ediliyordu. Annesinin her zaman Çin kırmızısı diye tarif ettiği, doğada çok az bulunan, gül kırmızısından daha sert bir kırmızı, klasik rujların rengiydi. Annemiz Çin kırmızısını sürebildiği için gurur duyar, Büyükanne Lynn'in bile sürmeye cesaret edemeyeceği bir renk olan özel bir eşarbı her boynuna bağladığında bunu söylerdi.

Lindsey, Fenerman'ın masasının üstünde giderek daha tanıdık gelen nesneye bakarken, tüm kasları gerilmiş olarak, "Hal," dedi.

"Evet."

"O kırmızı bezi görüyor musun?"

"Evet."

"Onu bana getirebilir misin?"

Hal ona bakınca, "Sanırım bu annemin," dedi.

Hal almak için ayağa kalktığı sırada, Len Lindsey'in oturduğu yerin arkasından takım odasına girdi. Hal'in ne yaptığını anladığı anda, Lindsey'in omzuna vurdu. Lindsey ve Dedektif Fenerman bakıştılar.

"Annemin eşarbı neden sende?"

Adam sendeledi. "Bir gün arabamda unutmuş olabilir."

Lindsey ayağa kalktı ve onun karşısında durdu. Gözleri berraktı ve en kötü haberlere doğru yol alıyordu. "Arabanda ne işi vardı?"

Len, "Merhaba Hal," dedi.

Hal eşarbı elinde tutuyordu. Lindsey sesi daha kızgın bir hal alarak onu çekip aldı.

"Annemin eşarbı neden sende?"

Len dedektif olmasına rağmen, ilk Hal gördü; kızın üstünde bir gökkuşağı gibi kemer yapmıştı. Cebir ya da İngilizce sınıfında olduğu gibi, kardeşim x'in toplamını ilk bulan ya da akranlarına iki anlamlıları gösterendi. Hal onu götürmek için elini Lindsey'in omzuna koydu. "Gidelim," dedi.

Daha sonra bisiklet dükkânının arka odasında kardeşim şüphesini ağlayarak Samuel'e anlattı.

Erkek kardeşim yedi yaşını bitirince benim için bir kale yaptı. Her zaman birlikte yapacağımızı söylediğimiz ve yapmaya babamın yüreğinin el vermediği bir şeydi bu. Ona ortadan yok olan Bay Harvey'le çadır yaptığı anı çok fazla hatırlatıyordu.

Bay Harvey'in evine beş küçük kızı olan bir aile taşınmıştı. George Harvey'in kaçışından sonraki ilkbaharda doldurdukları havuzdan babamın çalışma odasına kahkahalar geliyordu. Küçük kızların sesleri – korunacak kızların.

Bu zalimce bir şeydi; babamın kulaklarında camlar kırılıyordu sanki. 1976 ilkbaharında annem gittikten sonra, en sıcak günlerde bile sesleri kesmek için odasının penceresini kapatıyordu. Tek başına üç küçük söğüt ağacının arasında kendi kendine konuşan küçük oğlunu izliyordu. Buckley garajdan boş saksılar getirmişti. Çamur kazıyıcıyı evin yan tarafındaki unutulduğu yerden taşımıştı. Kaleye duvar yapacak ne varsa. Samuel ve Hal'in ve Lindsey'in yardımlarıyla, araba yolunun ön tarafındaki kocaman iki kaya parçasını arka bahçeye getirmişti. Bu o kadar beklenmeyen bir şeydi ki, Samuel dayanamadı ve sordu: "Damı nasıl yapacaksın?"

Ve Buckley merakla ona bakarken, Hal kafasından bisiklet dükkânının içindekileri geçirdi ve arka duvara yasladığı kullanılmayan iki parça tenekeyi hatırladı.

Böylece sıcak bir akşam babam aşağı baktığında artık oğlunu göremiyordu. Buckley kalesinin içine yuva yapmıştı. Ellerinin ve dizlerinin üstünde saksıları çekiyor, onlara neredeyse tavana kadar çıkan bir tahta dayıyordu. Ancak okuyacak kadar ışık giriyordu. Hal onun isteği üzerine, kontrplak kapının bir tarafına, sprey boyayla büyük harflerle GİRMEYİN yazmıştı.

Çoğunlukla *Avengers* ve *X-Men* okuyordu. Uzaydaki en güçlü madenden yapılmış bir iskeleti olan ve bir gece içinde yaraları tamamıyla iyileşen Wolverine olmayı hayal ediyordu. En beklenmedik anlarda beni düşünüyor, sesimi özlüyor, evden çıkıp gelerek içeri girmek için kalesinin damına vurmamı diliyordu. Bazen Samuel ve Lindsey'in daha fazla dışarı gelmelerini ya da babamın bir zamanlar yaptığı gibi onunla oynamasını istiyordu. Gülümsemesinin altında o hep endişeli bakış, şimdi her şeyi görünmeyen bir güç gibi saran o umutsuz endişe olmadan oynamasını istiyordu. Ama kardeşim kendisine annesini özleme izni vermiyordu. Zayıf adamların güçlü yarıhayvanlara dönüştüğü ya da çeliğin içinden geçebilmek ya da gökdelenlerin üstüne tırmanabilmek için göz ışınları veya büyülü çekiçler kullandığı öykülerin içinde dolaşıyordu. Kızınca Hulk* ve geri kalan zamanda Örümcek Adam oluyordu. Yüreğinin sızladığını hissedince küçük bir çocuktan daha güçlü bir şeye dönüşüyordu; bu şekilde büyüdü. Yürekten taşa, yürekten taşa dönüşen bir kalp. Onu izlerken Lindsey'le birlikte arkasından gözlerimizi devirdiğimiz ya da yüzümüzü şekilden şekile soktuğumuz zaman, Büyükanne Lynn'in dediğini hatırlardım. "Yüzünüze ne şekil verdiğinize dikkat edin. O şekilde donacaksınız."

Buckley ikinci sınıftayken bir gün okuldan eve yazdığı bir öyküyle geldi: "Bir zamanlar Billy adında bir çocuk vardı. Araştırmayı severdi. Bir delik gördü ve içine girdi ama bir daha hiç çıkmadı. Son."

Babam bunda bir şey göremeyecek kadar dalgındı. Annemi taklit ederek, buzdolabında Buckley'in çoktan unutulmuş olan, bir zamanlar yaptığı Araf resminin olduğu yere yapıştırdı. Ama kardeşim öyküsünde bir şeylerin yanlış olduğunu bi-

* *Hulk: Büyük bir deve dönüşen bir roman kahramanı. (Çn.)*

liyordu. Öğretmeninin karikatür kitabındaki gibi şaşırmasından ötürü biliyordu. Öyküyü aşağı indirip Büyükanne Lynn aşağı kattayken benim eski odama getirdi. Onu küçük bir kare halinde katladı ve şimdi içi boş olan dört direkli yatağımın içine yerleştirdi.

1976 Ağustosu'nda sıcak bir günde, Len Fenerman kanıt odasındaki büyük kasanın yanına gitti. Bay Harvey'in saklanma yerinde bulduğu mahallenin hayvanlarının kemikleri, orada kireç bulunduğunun laboratuvar kayıtlarıyla birlikte kasadaydı. Araştırmayı yönlendirmiş ama ne kadar uzun ve derin kazarlarsa kazsınlar başka kemik ya da ceset bulamamışlardı. Orada olduğumun tek işareti garajdaki kan lekesiydi. Len, Lindsey'in çaldığı resmin kopyasının üstüne çalışarak haftalar, aylar geçirmişti. Mısır tarlasına bir ekip götürmüş; kazmışlar, yeniden kazmışlardı. Sonunda tarlanın öteki ucunda bir Coca-Cola şişesi buldular. İşte oradaydı, somut bir ilişki: Evin her yerinde bulunan Bay Harvey'in parmak izleri ve doğum vesikamdaki izlere uyan izler. Beyninde hiçbir soru kalmamıştı: Jack Salmon başından beri haklıydı.

Ama adamı ne kadar ararlarsa arasınlar, o mülkiyet alanına girer girmez, George Harvey sanki buhar olup havaya karışmıştı. O adla ilgili hiçbir kayıt yoktu. Sanki hiç var olmamıştı.

Geride bebek evlerini bırakmıştı. Len, bebek evleri satan, seçkin dükkânlardan komisyon alan ve kendi evlerinin kopyalarını ısmarlayan adamları aradı. Hiçbir şey çıkmadı. Minyatür iskemle, minik kapı ve eğik kesimli, pirinç donanımlı pencere, bezden çalılar ve ağaç imalatçılarını aradı. Hiçbir şey.

Karakol bodrumundaki boş bir masanın üstünde duran kanıtların arasına oturdu. Babamın yaptığı yedek resim dosyalarına baktı. Yüzümü ezberlemişti ama yine de onlara bakıyor-

du. Davamda en büyük umudun mahalleye yeni gelenlerin artmasında olduğuna inanıyordu. Tüm o kazılar ve değişimlerde belki de ihtiyacı olan cevabı sağlayacak başka ipuçları bulunurdu.

Kutunun dibinde, üstünde ziller olan şapkamın bulunduğu torba vardı. Onu anneme verince halının üstüne düşüp bayılmıştı. Hâlâ ona âşık olduğu dakikayı hatırlayamıyordu. Ben bunun, annem kasap kâğıdının üzerine şekiller çizdiği, Buckley ve Nate'in divanda karşılıklı uyudukları salonda oturduğu gün olduğunu biliyordum. Onun için üzülüyordum. Cinayetimi çözmeye çalışmış, başaramamıştı. Anneme âşık olmaya çalışmış, başaramamıştı.

Len, Lindsey'in çaldığı mısır tarlası resmine baktı ve şunu kabul etmeye zorladı kendini: Dikkatsiz davrandığı için bir katilin kaçmasına izin vermişti. Suçunu silkeleyip atamazdı. Kimse bilmese de, o gün alışveriş merkezinde annemle olduğundan, George Harvey'in kaçmasından kendisinin sorumlu olduğunu biliyordu.

Cüzdanını çıkarıp üzerinde çalıştığı tüm çözülmemiş vakaların resimlerini masaya serdi. Karısınınki de aralarındaydı. Hepsini ters çevirdi. Her birinin üstüne "Gitti" yazdı. Artık kim ya da neden veya nasılı anlamak için bir tarih beklemeyecekti. Karısının kendini öldürmesinin nedenlerini asla anlayamayacaktı. Bu kadar çok çocuğun nasıl kaybolduğunu asla anlayamayacaktı. Bu resimleri kanıtlarımla birlikte kutuya koydu ve soğuk odanın ışıklarını söndürdü.

Ama şunu bilmiyordu:

10 Eylül 1976'da Connecticut'ta, arabasına geri dönen bir avcı yerde parlayan bir şey gördü. Benim Pennsylvania taşından uğurum. Sonra yakındaki toprağın bir ayı tarafından eşelendiğini gördü. Ayı, bir çocuğun olduğu belli olan bir ayağın kemiklerini ortaya çıkarmıştı.

o o o

Aklına ta California'ya kadar araba kullanmak düşüncesi gelinceye kadar annem, bir kış New Hampshire'da kaldı. Bu her zaman düşündüğü ama hiç yapmadığı bir şeydi. New Hampshire'da tanıştığı bir adam San Francisco üzerinde, vadilerdeki şaraphanelerde bir işten söz etti ona. Kolay bir işti, bedenseldi ve eğer istersen adını da söylemek zorunda da değildin. Her üçü de annemin işine geldi.

Bu adam ayrıca onunla yatmak da istemiş, ama o hayır demişti. Artık bu yolu tutmayacağını biliyordu. Len'le alışveriş merkezindeki ilk geceden sonra ikisinin birlikte bir şey kuramayacağını anlamıştı. Onu gerçekten hissedememişti bile.

California'ya gitmek için bavullarını topladı, kız ve erkek kardeşime durduğu her kasabadan kartlar attı. "Merhaba, ben Dayton'dayım. Ohio'nun amblemi kardinal kuşu." "Dün gece gün batarken Mississippi'ye ulaştım. Gerçekten büyük bir nehir."

Arizona'da, şimdiye dek bulunduğu en uzak eyaletten sekiz eyalet uzaktayken odasının parasını ödedi ve dışardaki makineden bir kova buz aldı. Ertesi gün California'ya ulaşacaktı ve kutlamak için kendine bir şişe şampanya almıştı. New Hampshire'daki adamın söylediklerini, nasıl bütün bir yılı içinde şarap olan dev fıçılardan küf kazıyarak geçirdiğini düşündü. Sırtüstü yatmış ve küf katmanlarını kazımak için bir çakı kullanması gerekmişti. Küf, ciğer renginde ve yoğunluğundaydı ve ne kadar yıkanırsa yıkansın, saatler sonra bile meyvesineklerini üzerine çekiyordu.

Plastik bir bardaktan şampanya yudumladı ve aynada kendine baktı. Bakmaya zorladı kendini.

O zaman benimle, kız ve erkek kardeşlerimle, babamla birlikte beşimizin de geç yattığımız o yeni yıl gecesinde salonda

oturduğumuzu hatırladı. Günü Buckley'in uykusunu yeteri kadar almasını sağlayacak şekilde ayarlamıştı.

Hava kararıktan sonra uyandığında, o gece Noel Baba'dan daha iyi birinin geleceğinden emindi. Kafasında oyuncak dünyasına ışınlanacağı sonsuz tatilin müthiş görüntüsü vardı.

Saatler sonra, esneyip annemin kucağına devrildiğinde, o parmaklarıyla saçlarını okşarken, babam kakao yapmak için mutfağa daldı ve kardeşimle ben de çikolatalı Alman pastası ikram ettik. Saat on ikiyi vurup da mahalledeki tek hareketlilik uzaktaki çığlıklar ve birkaç tüfek patlaması olunca kardeşim inanamadı. Hayal kırıklığı o kadar çabuk ve derinden yakaladı ki onu, annem ne yapacağını bilemedi. Bunu bir çeşit bebek Peggy Lee'nin, "Hepsi bu mu?" diyerek ağlaması gibi düşündü.

Babamın Buckley'i kucağına alıp şarkı söylemeye başladığını hatırladı. Hepimiz katıldık ona. "Eski dostluklar ve *Auld Lang Syne*[*] günleri unutulursa bırak tüm dostluklar unutulsun!"

Ve Buckley gözlerini dikip bakmıştı bize.

Babama, "Bu ne anlama geliyor?" diye sordum.

Babam, "Eski günler," dedi.

"Çok eski günler," demişti annem. Sonra tabağındaki pastasının kırıntılarını parmaklarıyla ufalamaya başlamıştı.

Babam, "Hey! Okyanus gözlü," dedi. " Bizi bırakıp da nereye gittin?"

Ve onun sorusunu, sanki ruhunda bir musluk varmış gibi, kapanarak karşıladığını hatırladı; sağa bir dönüş ve ayağa fırlayıp benden bulaşığa yardım etmemi istedi.

1976 sonbaharında California'ya vardığında, arabayı sahile sürdü ve orada durdu. Sanki dört gündür yalnızca aileler ara-

[*] *Auld Lang Syne: Çoktan geçmiş günler. Bir İskoç dostluk şarkısı (Çn.)*

sından geçmiş gibi hissediyordu –dır dır eden aileler, haykıran aileler, çığlık atan aileler, her gün, günün mucizevi stresi altındaki aileler– ve arabasının ön camından dalgaları görerek ferahlamıştı. Elinde olmadan üniversitede okuduğu kitapları hatırlamıştı. *Uyanış*. Ve bir yazara, Virginia Woolf'a ne olduğunu. O zamanlar hepsi ne kadar harika görünmüştü –film gibi ve romantik– cepte taşlar, dalgaların içine yürüyüş.

Kazağını gevşekçe beline sardıktan sonra kayalıklardan aşağı indi. Aşağıda sivri kayalar ve dalgalardan başka bir şey göremiyordu. Dikkatliydi, ama ben onun gördüğü manzaradan çok ayaklarına bakıyor, düşer diye korkuyordum.

Annemin tüm düşündüğü, o dalgalara ulaşma, ülkenin öteki yanındaki okyanusa ayaklarını dokundurma arzusu, saf bir vaftiz amacıydı. Hoop ve yeniden başlayabilirsin. Ya da yaşam, jimnastik salonunda kapalı bir yerde bir köşeden ötekine koşarak, tahta blokları sonsuza kadar bir yerden alıp bir başkasına koymak gibi korkunç bir oyun muydu? O *dalgalara ulaş, dalgalar, dalgalar,* diye düşünüyor, ben kayaların üstünde dolaşan ayaklarını izliyordum ve onun sesini duyunca ikimiz de aynı şeyi yaptık; başımızı kaldırıp şok içinde baktık.

Sahildeki bir bebeğin sesiydi.

Annem şimdi kayaların arasında kumlu bir mağara olduğunu gördü; kumlara serilmiş bir battaniyenin üstünde emekleyen, pembe örgüden şapka, tulum ve botlar giymiş bir bebek vardı. Battaniyenin üzerinde –annemin kuzu olduğunu düşündüğü– doldurulmuş beyaz bir oyuncakla ikisi yalnızdı.

Annem aşağı inerken, eğik şapkaları ve botlarıyla siyahlar ve lacivertler giymiş bir grup –çok resmi ve çılgınca heyecanlı– yetişkin, arkası ona dönük oturuyordu. Sonra benim vahşi doğa fotoğrafçısı gözüm, üçayaklı sehpaları ve genç bir adamın sağa sola hareket ettirip ışığın battaniyenin üstündeki bebeğe vurmasını sağlayan kenarları telli gümüş daireleri gördü.

Annem gülmeye başladı, ama sadece bir asistan döndü ve kayaların arasında onu fark etti; diğerleri çok meşguldü. Bu bir şeyin reklamı, diye düşündüm, ama neyin? Kendinizinkinin yerini alacak yeni, taze kız bebekler mi? Annem güldü ve ben onun yüzünün aydınlanışını izlerken, aynı zamanda garip çizgilerle dolduğunu da gördüm.

Bebeğin arkasındaki dalgaları, onların ne kadar güzel ve ne kadar mest edici olduklarını gördü –yavaşça sahili süpürerek bu kızı oradan alabilirlerdi; tüm o şık insanlar ardından koşabilir ama o bir anda boğulurdu– hiç kimse, her siniri felaket beklemeye ayarlanmış bir anne bile, eğer dalgalar havaya zıplar, yaşam her zamanki gibi sürer ve kaprisli dalgalar sakin bir sahili acıya boğarsa, onu kurtaramazdı.

Aynı hafta, körfezin üstündeki Krusoe Şaraphanesi'nde iş buldu. Kız ve erkek kardeşlerime, bir kartın sınırlı boşluğunda mutlu görünebilmeyi umarak, yaşamının parlak bölümleriyle dolu kartlar gönderdi.

İzin günlerinde, Sausalito ya da Santa Rosa'nın sokaklarında yürüyor –herkesin bir yabancı olduğu küçük üst sınıf kasabalarından biri– ya da tanıdık olmamanın verdiği umuda dikkatini vermeye ne kadar gayret ederse etsin, bir hediyelik eşya dükkânına ya da kafeye girince çevresindeki dört duvar bir ciğer gibi nefes almaya başlıyordu. O zaman onun baldırlarının yanından sinsice karnına girdiğini, o saldırıyı, kederin gelişini, inatçı bir ordu gibi gelip gözlerinin ön çizgilerine yaklaşan gözyaşlarını hissediyor ve halka açık bir yerde ağlamasına engel olmak için derin bir nefes alıyordu. Bir restoranda kahve ile kızarmış ekmek istedi ve gözyaşlarıyla ıslattı. Bir çiçekçi dükkânına girdi ve papatya almak istedi; bulamayınca kendini soyulmuş gibi hissetti. O kadar küçük bir dilekti ki – parlak, sarı bir çiçek.

Mısır tarlasındaki hazırlıksız anma töreni babamın daha fazlasını istemesine neden olmuştu. Artık her yıl, giderek daha az komşu ve dostun geldiği törenler düzenledi. Ruth ve Gilbert'ler gibi her zaman gelenler vardı, ama yavaş yavaş, zaman geçtikçe grubu, liseden, yalnızca adımı ve onu da fazla yalnız gezen herhangi bir öğrenciye uyarı olarak kullanılan büyük kara bir söylenti gibi bilen çocuklar oluştururdu. Özellikle kızlar.

Yabancılar adımı her söylediğinde sanki bana bir iğne batıyordu. Bu babamın söylediği ya da Ruth'un günlüğüne yazdığı zamanki gibi tatlı bir duygu değildi. Bu aynı anda canlandırılıp aynı nefesle de gömülmek gibiydi. Sanki bir ekonomi dersinde değiştirilebilir mallar sütununa buyur edilmiştim: Öldürülmüşler.

Bay Botte gibi bazı öğretmenler beni gerçek bir kız olarak hatırlıyorlardı. Bazen öğle yemeği saatinde gider, kırmızı Fiat'ında oturup löseminin elinden aldığı kendi kızını düşünürdü. Uzakta, penceresinin dışında, mısır tarlası bir karaltı gibi duruyordu. Sık sık benim için dua ediyordu.

Birkaç kısa yıl içinde, Ray Singh o kadar yakışıklı oldu ki, bir kalabalığın içine girdiğinde ondan bir büyü yayılıyordu. Yetişkin yüzü hâlâ oturmamıştı, ama artık on yedi yaşında olduğundan, pek yakındı. Hâlâ bir delikanlınınki gibi ince yüz hatları, gür siyah saçları, uzun kirpikleri ve yarıaralık gözkapaklarıyla onu hem kadın hem erkek cinsine karşı çekici kılan, rüya gibi bir cinsiyetsizlik yayıyordu.

Ray'i başka birine karşı hissettiğimden çok farklı bir özlemle izlerdim. Ona dokunmak ve sarılmak, gözlerin en soğuğuyla incelediği bedeni anlamaya yönelik bir özlemle. Masasında oturur ve en sevdiği kitabı –*Gray'in Anatomisi*'ni– okur ve okuduğu şeye göre şahdamarını kontrol etmek için parmak-

larını, ya da vücudundaki en uzun kası –kalçasının dışından dizinin içine kadar uzanan sartorius'u– bastırarak izlemek için başparmağını kullanırdı. O zaman zayıflığı onun için nimetti, kemikler ve kaslar derinin altından açıkça seçilebiliyordu.

Penn'e gitmek için bavullarını topladığında, o kadar çok kelime ve tarif ezberlemişti ki endişeleniyordum. Tüm bunlar varken beyni başka bir şeyi nasıl alabilirdi? Ruth'un dostluğu, annesinin sevgisi, benim anılarım, gözün kristal merceğine ve kapsülüne, kulağın yarım daire kanallarına ya da benim en sevdiğim, sinir sisteminin niteliklerine doğru giderken, geri itilecekti.

Endişe etmeme gerek yoktu. Ruana evin içinde, oğlunun çiçek toplayan yanının canlı kalabilmesini sağlamasını umduğu –kendisiyle birlikte götüreceği, *Gray*'inkiyle aynı etki ve ağırlıkta herhangi bir şey– bir çare aradı. O farkına varmadan, *Hint Şiirleri* kitabını bavuluna soktu. İçinde benim çoktan unutulmuş bir resmim vardı. Hill House yatakhanesinde bavulunu açınca, resmim yatağının yanında yere düştü. Onları parçalayabilecek olmasına rağmen –gözyuvarlağımın damarları, burnumun cerrahi anatomisi, derimin açık rengi– bir zamanlar öptüğü dudaklarımdan kaçamadı.

1977 Haziranı'nda, mezun olacağım günde, Ruth ve Ray gitmişlerdi bile. Fairfax'ta gündüz sınıfları sona erdi, Ruth annesinin bir sürü yeni siyah elbise dolu eski bavuluyla New York'a taşındı. Ray, erken mezun olduğundan, Penn'de ilk yılının sonuna gelmişti bile.

Aynı gün mutfağımızda, Büyükanne Lynn Buckley'e bahçıvanlıkla ilgili bir kitap verdi. Ona bitkilerin tohumlardan nasıl çıktığını anlattı. Nefret ettiği turplar en çabuk büyüyenlerdendi, ama sevdiği o çiçekler de tohumlardan büyüyebiliyorlardı. Ve ona adları öğretmeye başladı: Zenyalar ve kadifeçi-

çekleri, alacamenekşeler ve leylaklar, karanfiller ve petunyalar ve gündüzsefaları.

Arada sırada annem California'dan arıyordu. Annemle babam hızlı ve zor konuşmalar yapıyorlardı. Buckley'i, Lindsey'i ve Holiday'i soruyordu. Evi ve ona anlatmak istediği bir şey olup olmadığını soruyordu.

1977 Aralığı'nda, yapraklar dökülüp rüzgârla uçtuğu ya da toplandığı zaman, toprağın hazır olmasına rağmen kar yağmamıştı. "Seni hâlâ özlüyoruz," dedi.

"Biliyorum," dedi annem.

"Öğretmenlik ne oldu? Planının bu olduğunu sanıyordum."

"Öyleydi," diye onayladı. Şaraphanenin ofisindeki telefondan konuşuyordu. Öğlen kalabalığından sonra işler biraz hafiflemişti, ama beş limuzin dolusu yaşlı kadın, hepsi dut gibi sarhoş, birazdan gelecekti. Sessizdi ve sonra kimsenin, en azından babamın tartışamayacağı bir şey söyledi. "Planlar değişir."

Ruth, New York'ta şehrin güneydoğu bölgesinde yaşlı bir kadının gardırop odasında yaşıyordu. Parası ancak ona yetiyordu ve zaten orada fazla zaman geçirmeye niyeti yoktu. Her gün giyinecek yer açmak için tek kişilik yatağını kenara itiyordu. Odaya günde bir kez giriyor ve eğer becerebilirse orada hiç vakit geçirmiyordu. Dolap odası uyumak ve bir adres sahibi olmak için, şehirdeki minik tünekti.

Bir barda servis yapıyor, boş saatlerinde Manhattan'ı karış karış dolaşıyordu. Onun, nereye giderse gitsin kadınların öldürüldüğünden emin olarak, asi botlarıyla betonu dövmesini izliyordum. Merdivenlerden aşağıda ve o güzel yükseklikler-de. Trafik ışıklarında durur ve karşısındaki yolu gözden geçirirdi. Tuvaletini kullanmak için girdiği kafe ve barlarda, mö-

nüdeki en ucuz şeyi ısmarladıktan sonra günlüğüne küçük dualar yazıyordu.

Başka kimsede olmayan, geleceği görme yeteneğinin olduğuna inanmıştı. Gelecek için bolca notlar almaktan başka ne yapacağını bilmiyor, ama artık korkmuyordu. Gördüğü ölü kadın ve çocukların dünyası onun için, içinde yaşadığı dünya kadar gerçek olmuştu.

Ray, Penn'deki kütüphanede koyu puntolarla yazılmış başlığın altında yaşlılarla ilgili, "Ölüm Durumları"nı okuyordu. Yaşlıların kaldığı evlerde yapılan bir araştırmada, hastaların büyük bir çoğunluğunun doktor ve hemşirelere, gece yataklarının başucunda duran birini bildirdiği anlatılıyordu. Bu kişi sık sık onlarla konuşmaya çalışıyor ya da adlarını söylüyordu. Bazen bu hayalleri görme sırasında hastalar o kadar heyecanlanıyordu ki, uyuşturulmaları ya da yataklarına bağlanmaları gerekiyordu.

Yazı, bu görüntülerin çoğunlukla ölümden önce gelen küçük felçlerden kaynaklandığını açıklayarak devam ediyordu. "Meslekten olmayanların genel olarak Ölüm Meleği diye adlandırdığı şeyle ilgili olarak hastanın ailesiyle konuşulursa, bu durum onlara hızla çöküş durumuyla birleşen bir sürü küçük felç olarak anlatılmalıdır."

Ray parmağıyla kaldığı yeri işaretleyerek, bir an için, eğer yaşlı bir hastanın başında durup olabileceklere karşı elinden geldiğince açık olursa, belki de yıllar önce Ruth'a park yerinde olduğu gibi, yanından bir şeyin geçtiğini hissetmenin neye benzediğini öğrenebileceğini düşündü.

Bay Harvey, arada bir düzelme girişiminde bulunarak, daha kolay işler bulabileceği ve daha az sorular sorulacak olan, Boston'un dışındaki bölgelerden aşağı, güney eyaletlerinin ku-

zey uçlarına doğru, Kuzeydoğu Koridoru'nun içinde vahşi bir yaşam sürüyordu. Pennsylvania'yı her zaman sevmiş ve bu uzun eyaletin içinden geçerek, bazen bizim mahallenin aşağısındaki yerel anayollarda; her geçtiğinde daha çok teneke kutu ve sigara izmariti bulduğu 7-Eleven'ların arkasında; tüm gece açık olan dükkânla demiryolunun arasında yaşayan bir orman kenarının olduğu yerde kamp kuruyordu. Arabayla elinden geldiği kadar eski mahallesinin yakınlarına gitmekten hoşlanıyordu. Bu riskleri sabah erken, ya da yolun bir yanından ötekine savrulurken arabasının farlarının gözbebeklerinin boş parlaklığını yakaladığı, bir zamanlar çok bol olan sülünlerin hâlâ yoldan karşıya geçtikleri, gecenin geç saatlerinde alıyordu. Artık gençler ve çocuklar böğürtlen toplamak için mahallenin hemen kıyısına gönderilmiyordu; çünkü orada duran o ağır çiftlik çiti daha fazla ev yapılabilsin diye sökülmüştü. Zaman içinde yabani mantar toplamayı öğrenmişti ve bazen Valley Forge Park'ın fazla büyümüş tarlalarında kaldığı gecelerde bunları tıkınıyordu. Böyle bir gecede zehirli mantar yedikten sonra ölen iki acemi kampçıya rastgeldiğini gördüm. Şefkatle üstlerinde değerli ne varsa aldı ve çekip gitti.

Buckley, yalnız Hal, Nate ve Holiday'in kalesine girmesine izin veriyordu. Kayaların altındaki otlar kurumuştu ve yağmur yağdığında kalenin içinde pis kokulu bir su birikintisi oluşuyordu. Buckley'in ziyaretlerini seyrekleştirmesine rağmen kale yıkılmadı ve sonunda orayı düzeltmesi için Hal ona yalvardı.

Hal bir gün, "Onu su geçirmez yapmamız gerek, Buck," dedi. "On yaşındasın, macun tabancası kullanacak kadar büyüdün."

Büyükanne Lynn'in elinde değildi, erkeklere bayılıyordu. Hal'in dediğini yapması için Buck'ı yüreklendiriyor ve Hal'in geleceği zamanlar süsleniyordu.

Bir cumartesi sabahı, limon, tereyağı ve tavalarda kabaran altın renkli hamurun kokusuyla odasından çekilmiş olan babam, "Ne yapıyorsunuz?" diye sordu.

Büyükanne Lynn, "Küçük ekmekler," dedi.

Babam aklı başında mı diye kontrol etmek için baktı. Kendisi sabahlığını daha çıkarmamıştı, sabahın onuydu, hava neredeyse yirmi dereceydi, ama o çorap giyip makyaj yapmıştı.

"Tanrım, Lynn," dedi. "O oğlan neredeyse senin..."

"Ama çok se-vim-li!"

Babam başını salladı ve mutfak masasına oturdu. "Küçük ekmekler ne zaman olacak, Mata Hari?"

1981 Aralığı'nda, Len almaktan hiç de memnun olmadığı bir telefon aldı. Wilmington'daki bir cinayet, 1976'da Connecticut'ta bulunan bir kız cesediyle ilişkilendirilmişti. Fazla mesai yapan bir dedektif, uzun çalışmalar sonucu Connecticut vakasındaki anahtar taşından uğuru, benim öldürülmemdeki kayıp eşyalar listesine kadar izlemişti.

Len telefonun ucundaki adama, "Bu kapanmış bir dosya," dedi.

"Elinizde ne varsa görmek istiyoruz."

Len yüksek sesle, "George Harvey," dediğinde yan masalardaki dedektifler dönüp ona baktı. "Suç 1973 Aralığı'ndaydı. Cinayet kurbanı on dört yaşındaki Susie Salmon'du."

"Simon'un cesedi bulunmuş muydu?"

"Salmon, balık gibi. Bir dirsek bulduk," dedi Len.

"Ailesi var mı?"

"Evet."

"Connecticut'un dişleri sağlam. Diş kayıtları var mı elinizde?"

"Evet."

Adam Len'e, "Bu ailenin acısını biraz hafifletebilir," dedi.

Len bir daha asla bakmamayı dilediği kanıt kutusuna gitti. Ailemi aramak zorundaydı. Ama Delaware'deki dedektif bir şeyler bulduğundan emin oluncaya kadar bekleyecekti.

Samuel'in Hal'e Lindsey'in çaldığı resmi anlattığından sekiz yıl kadar sonra, Hal sessizce bisikletçi dostları ağını kullanarak George Harvey'in izini bulmaya çalışıyordu. Ama o da Len gibi, kesin bir ipucu olduğundan emin oluncaya kadar kimseye bir şey söylemiyordu. Bir gece geç saatte, hapse girdiğini rahatça söyleyen Ralph Cichetti adında bir Cehennem Meleği, annesinin kiracılardan biri tarafından öldürüldüğünden kuşkulandığını söyleyince, Hal her zamanki sorularını sormaya başladı. Boy, ağırlık ve ipucu olabilecek diğer sorular. Adam, George Harvey ismini kullanmıyordu, ama bunun bir anlamı yoktu. Ancak cinayet çok farklı gibiydi. Sophie Cichetti kırk dokuz yaşındaydı. Evinde sert bir cisimle öldürülmüş ve cesedi dokunulmamış halde yakınlarda bulunmuştu. Hal, katillerin belli bir düzenleri olduğunu, davranışlarında garip ve önemli benzerlikler olduğunu bilecek kadar cinayet kitabı okumuştu. Onun için Hal Cichetti'nin yan yatan Harley'inin zamanlama zincirini ayarlamış ve sonra susmuştu. Ama Cincetti bir başka şeyden söz edince Hal'in ensesindeki tüyler dimdik olmuştu.

Ralph Cinchetti, "Adam bebek evleri yapıyordu," dedi.

Hal, Len'i aradı.

Yıllar geçti. Bahçemizdeki ağaçlar büyüdü. Ailemi, dostlarımı ve komşularımı, gerçekte var olan ya da var olduklarını hayal ettiğim öğretmenlerimi, gitmeyi düşlediğim liseyi izledim. Kameriyede otururken kardeşimin altında sopa yuttuğu ve hâlâ Nate'le saklambaç oynadıkları akağacın en üst dalında oturduğumu hayal ediyor, ya da New York'ta bir merdivenin

korkuluğunun üstüne tüneyip Ruth'un yanımdan geçmesini bekliyordum. Ray'le ders çalışıyordum. Ilık bir öğleden sonra annemle Pasifik Kıyısı Anayolu'nda arabada gidiyordum. Ama her günü odasındaki babamla sonlandırıyordum.

Zihnimde bu fotoğrafları, durmadan izleyerek biriktirdiklerimi ortaya yayıyor ve bir şeyin –ölümümün– bu görüntüleri nasıl tek bir kaynakta birleştirdiğini izleyebiliyordum. Kimse kaybımın dünya üzerindeki küçük anları nasıl değiştireceğini önceden bilemezdi. Ama ben bu anlara sıkıca tutundum, biriktirdim. Ben orada izlerken hiçbiri kaybolmamıştı.

Bir gece akşam ayininde, Holly saksofonunu çalar ve Bayan Bether Utemeyer ona katılırken, onu gördüm: Tüylü bir Samoyed köpekle yarışarak geçen Holiday. Dünyada iyice yaşlanıncaya kadar yaşamış, annem gittikten sonra onu gözünün önünden ayırmak istemeyerek babamın ayağının dibinde uyumuştu. Kalesini inşa ederken Buckley'in yanında durmuş ve Lindsey ve Samuel öpüşürken verandada bir tek onun olmasına izin verilmişti. Ve yaşamının son yıllarında, her pazar sabahı, Büyükanne Lynn ona bir tava fındık yağı gözlemesi yapmış, yere koyarak, hiç bıkmadan burnuyla onu almaya çalışmasını izlemişti.

Burada, öteki tarafta, yanında uyuduğu küçük kız hâlâ ben olacak mıyım diye endişe ederek kokumu almasını bekledim. Çok beklemem gerekmedi: O kadar sevindi ki, beni yere devirdi.

ON YEDİ

Lindsey yirmi bir yaşında benim asla olamayacağım çok şey olmuştu, ama artık buna üzülmüyordum bile. Yine de, onun dolaştığı yerlerde dolaşıyordum. Üniversite diplomamı aldım, kollarım onun beline dolanmış, ısınmak için sırtına dayanarak Samuel'in motorunun arkasına bindim...

Tamam, bu Lindsey'di. Bunun farkındaydım. Ama onu izlerken başkasıyla olduğundan daha çok kaybolabiliyordum.

Temple Üniversitesi'nden mezun oldukları akşam, o ve Samuel, babama ve büyükanne Lynn'e motorun üstündeki bölmeye soktukları şampanyaya eve gidinceye kadar dokunmayacaklarına defalarca söz vererek, babamlara gitmek üzere motora bindiler. "Ne de olsa biz üniversite mezunlarıyız!" demişti Samuel. Babamın Samuel'e güveni tamdı – geride kalan kızına doğru olandan başka şekilde davranmamıştı yıllardır.

Ama 30. Yol üstünde Philadelphia'ya giderlerken yağmur başladı. Önce kardeşimle Samuel'in üstünde elli mil hızla iğne gibi battı. Serin yağmur yolun sıcak asfaltına vuruyor ve tüm gün sıcak haziran güneşinde pişmiş kokular yayıyordu. Lindsey başını Samuel'in sırtına gömmeyi ve yolu, her iki yandaki ağaççıklar ve çalıları koklamayı seviyordu. Fırtınadan önceki rüzgârın, Macy Hall'ün dışında dururlarken, mezun olan tüm

son sınıf öğrencilerinin beyaz cüppelerini nasıl şişirdiğini hatırlıyordu. Bir an için herkes uçmaya hazır gibi durmuştu.

Sonunda, evimize gelen dönemeçten sekiz mil önce, yağmur acıtacak kadar arttı ve Samuel bağırarak, Lindsey'e kenara çekeceğini söyledi.

İki sanayi bölgesi arasında bulunan ve giderek, değer artması sonucu, bir başka çarşı ya da otomobil parçası dükkânı tarafından yok edilen, biraz daha genişçe bir yola girdiler. Motor banketin ıslak çakıllarında sendeledi ama devrilmedi. Samuel fren yapmak için ayağıyla destek yaptı, sonra, Hal'in öğrettiği gibi, kendisi inmeden önce kardeşimin inip bir adım uzaklaşmasını bekledi.

Ona seslenmek için kaskının siperini açtı. "Bu işe yaramaz," dedi. "Şu ağaçların altına çekeceğim."

Yağmurun sesi kaskının içinde azalan Lindsey onun ardından gitti. Çakıl ve çamurun içinde, dallara ve yolun kenarında birikmiş çöplere basarak yol aldılar. Yağmur daha da artıyor gibiydi ve kardeşim mezuniyet töreninde giydiği elbisesini çıkarıp, sapıklara benziyorum diyerek karşı koymasına rağmen Hal'in giymesinde ısrar ettiği deri pantolon ve ceketi giymiş olmaktan mutluydu.

Samuel motoru yolun yakınındaki meşelerin arasına sürdü ve Lindsey onu izledi. Bir hafta önce saç kestirmek için Market Sokağı'ndaki berbere gitmişler ve Lindsey'in saçı Samuel'inkinden daha ince ve açık renk olmasına rağmen, berber ikisininkini de birbirinin aynısı kısalıkta, diken gibi kesmişti. Kasklarını çıkarır çıkarmaz ağaçların aralarından süzülen kocaman damlalar saçlarına düştü ve Lindsey'in rimeli akmaya başladı. Lindsey'in yanağındaki damlaları başparmağıyla silerken, Samuel'i izledim. Karanlıkta, "Mutlu mezuniyetler," dedi ve onu öpmek için eğildi.

Ölümümden iki hafta sonra mutfaktaki ilk öpüşmelerinden

beri, onun –Barbie'lerimizle kıkırdadığımız ya da TV'de Bobby Sherman'ı izlediğimiz zamanlarda– kardeşimin tek aşkı olacağını biliyordum. Samuel kendini onun ihtiyacını karşılamaya adamış ve aralarındaki maya hemen tutmuştu. Birlikte kiliseye gitmişlerdi. O bundan nefret etmiş ama kardeşim onu itelemişti. Lindsey buna bayılıyordu ve o da bu yüzden dayanmıştı.

"Çalıların en sık olduğu yeri bulmaya çalışalım," dedi.

"Ya motor?"

"Herhalde yağmur durunca Hal'in bizi kurtarması gerekecek."

Lindsey, "Boktan iş!" dedi.

Samuel güldü ve yürümeye başlamak için onun elini tuttu. Yürümeye başladıkları an ilk şimşeği duydular ve Lindsey yerinden sıçradı. Oğlan onun elini daha sıkı tuttu. Şimşek hâlâ uzaktaydı, hemen ardından gök daha yüksek bir sesle gürleyecekti. Hiçbir zaman benim gibi hissedememişti. Sinirlenir ve korkardı. Ağaçların ortadan yarılacağını, evlerin tutuşacağını, kasabalardaki köpeklerin bodrumlara saklanacağını hayal ediyordu.

Ağaçlara rağmen ıslanan bitkilerin arasında yürüdüler. Henüz öğleden sonranın erken saatleri olmasına rağmen, ortalık Samuel'in fenerinin aydınlattığı yerler dışında karanlıktı. Yine de insan yapımı şeylerin farkına varabiliyorlardı; çizmeleri teneke kutuların üstüne basıyor, boş şişelere çarpıyordu. Ve sonra, kalın yabani otların ve karanlığın arasından, eski Viktorya stili evin üst katını çevreleyen kırık pencere camlarını gördüler. Samuel hemen feneri söndürdü.

Lindsey, "İçerde biri var mıdır, dersin?" diye sordu.

"Karanlık."

"Ürkütücü."

Birbirlerine baktılar ve kız kardeşim ikisinin de düşündüğü şeyi söyledi. "Kuru!"

Şiddetli yağmurun içinde el ele tutuştular ve giderek balçıklaşan çamurda düşmemeye çalışarak ellerinden geldiğince hızla koştular.

Yaklaştıkça, Samuel damın dik eğimini ve kulelerinden sarkan küçük haç biçimi tahta işlemeleri gördü. Alt kattaki pencerelerin çoğu tahtayla kapatılmıştı, ama ön kapı içerdeki kireç duvara vurarak, menteşelerinde ileri geri sallanıyordu. Bir yanı dışarda yağmurun altında durmak, saçaklar ve pervazlara bakmak istiyorsa da, Lindsey'le birlikte koşarak evin içine girdi. Kapı girişinin birkaç adım içerisinde, titreyerek ve onları çevreleyen taşra ormanına bakarak durdular. Ben hızla eski evin odalarını taradım. Yalnızlardı. Köşelere sinmiş korkunç canavarlar, oraya kök salmış ne idüğü belirsiz adamlar yoktu.

Çocukluğumu her şeyden daha çok damgalayan bu gelişmemiş küçük arazi parçaları giderek yok oluyordu. Biz bölgedeki tarım alanlarından dönüştürülmüş arazide ilk kurulan yerleşimlerden birinde yaşıyorduk –şimdi sanki sayısız olanlara örnek ve esin olan– ama benim hayal gücüm her zaman, kocaman posta kutuları, asfaltlanmış araba yolları, parlak renkli kiremitler ve su oluklarıyla doldurulmamış olan yol şeridinde kalmıştı. Samuel'inki de öyle.

Lindsey, "Şuna bak," dedi. "Kaç yıllıktır bu dersin?"

Lindsey'in sesi sanki bir kilisedeymiş gibi yankılandı.

Samuel, "Hadi araştıralım," dedi.

Birinci kattaki tahtayla kapatılmış pencereler görüşü zorlaştırıyordu ama, Samuel'in feneriyle hem şömineyi hem de duvarlardaki boydan boya iskemleyi seçebildiler.

Samuel, "Yere bak," dedi. Onu da çekerek yere çömeldi. "İç içe geçen erkek ve dişi parçalardaki işçiliği görüyor musun? Bu insanların komşularından daha çok paraları varmış."

Lindsey gülümsedi. Hal nasıl motosikletlerin iç donanımı-

na önem veriyorduysa, Samuel'in de marangozluğa takıntısı vardı.

Ellerini yere sürdü ve Lindsey'in de yapmasını istedi. "Bu harika bir harabe," dedi.

Lindsey, en iyi tahminini yaparak, "Victorya Dönemi'nden mi?" diye sordu.

Samuel, "Bunu söylemek beynimi allak bullak ediyor," dedi, "ama sanırım yenilenmiş gotik bu. Kule kenarındaki çapraz dayanağı fark ettim, bu, 1860'dan sonra yapıldığı anlamına gelir."

Lindsey, "Bak," dedi.

Biri uzun zaman önce tabanın ortasında bir ateş yakmıştı.

Samuel, "Ve *bu* da tam bir trajedi," dedi.

"Neden şömineyi kullanmamışlar? Her odada bir tane var."

Ama Samuel pencere doğramalarındaki işçiliğin şekillerini anlamaya çalışmakla, ateşin yerde açtığı çukurdan yukarı doğru, ateşin tavanı yaktığı yere bakmakla meşguldü.

"Hadi yukarı çıkalım," dedi.

Lindsey, merdivenleri çıkarken, "Sanki bir mağaradaymışım gibi hissediyorum," dedi. "Burası o kadar sessiz ki yağmurun sesi zor duyuluyor."

Samuel yürürken yumruğunun yumuşak kenarıyla duvara vuruyordu. "Duvara rahatlıkla birini gömebilirsin."

Ve aniden geçiştirmeye alıştıkları ve benim de hep beklediğim anlardan biri oluştu. Çok önemli bir soru için yalvardım. Ben neredeydim? Benden söz edilecek miydi? Konu edilip tartışılacak mıydı? Genellikle cevap hayal kırıcı bir hayır olurdu. Dünyada "Susie yok" bayramı vardı artık.

Ama ev ve gecede bir şey –mezuniyetler ve doğum günleri her zaman benim daha çok canlı olduğum, düşüncelerde daha öne çıktığım anlardı– Lindsey'in benim üzerimde her zaman yaptığından fazla durmasını sağladı. Yine de bunun sözünü et-

medi. İlk defa Bay Harvey'in evinde ve ondan sonra da sık sık hissettiği sersemletici duyguyu hatırladı –düşüncelerinde ve organlarında bir şekilde onunla birlikte olduğumu– sanki ikiz gibi onunla dolaştığımı.

Merdivenlerin başında başlarını kaldırıp baktıkları odanın girişini buldular.

Samuel, "Bu evi istiyorum," dedi.

"Ne?"

"Bu evin bana ihtiyacı var, bunu hissedebiliyorum."

"Belki de karar vermek için güneşin doğuşunu beklemelisin," dedi kız.

"Gördüğüm en güzel şey," dedi.

Kız kardeşim, "Samuel Heckler," dedi, "kırık eşyala tamircisi."

"Söyleyene bak," dedi Samuel.

Bir an sessiz durup bacadan gelip odayı dolduran nemli havayı kokladılar. Yağmurun sesiyle bile, Lindsey saklanmış, herkesten çok sevdiği tek insanla birlikte güven içinde dünyanın bir köşesine tıkılmış gibi hissetti kendini.

Oğlanın elini tuttu ve ben de onlarla birlikte üst kata, en öndeki küçük odanın kapısına gittim. Aşağı katın girişinin üstüne doğru çıkıntı yapıyordu ve sekizgen biçimindeydi.

Samuel, "Cumbalar," dedi. "Pencereler," –Lindsey'e doğru döndü– "böyle, küçük bir oda gibi inşa edildikleri zaman, onlara cumba denir."

Lindsey gülümseyerek, "Seni tahrik mi ediyorlar?" diye sordu.

Onları yağmur ve karanlığın içinde bıraktım. Merak ettim, acaba Lindsey, Samuel'le ikisi deri giysilerinin fermuvarını açarken, şimşeğin durduğunu ve Tanrı'nın gırtlağındaki gürlemenin –o ürkütücü gök gürültüsü– sona erdiğini fark etmiş miydi?

° ° °

Babam odasında, uzanıp kar küresini eline aldı. Parmaklarına dokunan soğuk cam onu rahatlattı; penguenin kayboluşunu ve sonra yavaşça yağan karın altından ortaya çıkışını izlemek için salladı.

Hal motosikletiyle mezuniyet töreninden geri geldi ama bu babamı rahatlatacağına –bir motosiklet fırtınada manevra yapabiliyor ve sahibini sağsalim kapısına getirebiliyorsa, bir başkası da yapabilir– olasılıkları aklına tersten yığdı sanki.

Lindsey'in mezuniyetinden hüzünlü bir mutluluk duymuştu. Buckley yanına oturmuş, görev bilinciyle ona ne zaman gülümseyeceğini ve tepki vereceğini göstermişti. Çoğunlukla ne zaman yapacağını *biliyordu*, ama tepkileri artık normal insanlarınki kadar hızlı değildi –ya da en azından kendine böyle açıklayabiliyordu. Bu gözden geçirdiği sigorta taleplerinde olduğu gibiydi. Çoğu kişi için bir şeyin geldiğini gördükleri zamanla– bir başka araba, toprak setlerden yuvarlanan bir kaya – tepki verdikleri zaman arasında ortalama bir saniye vardı. Babamın tepki verme zamanı, sanki tepeden inme bir kaçınılmazlığın onun kesin algılamalarını çaldığı bir dünyada yaşıyormuş gibi, daha uzundu.

Buckley babamın odasının yarıaralık kapısına vurdu.

"İçeri gel," dedi.

"Onlara bir şey olmayacak, Baba," dedi. Kardeşim on iki yaşında, ciddi ve anlayışlı bir çocuk olmuştu. Yemek parası kazanmıyor ya da yemekleri pişirmiyorsa da, evi o döndürüyordu.

Babam, "Takım elbise sana yakışmış," dedi.

Bu kardeşim için önemliydi. "Teşekkürler." Babamın gururlanmasını istemiş ve hatta Büyükanne Lynn'den gözlerinin önüne düşen kâhkülleri kesmesi için yardım istemişti. Kardc-

şim ergenliğin en sıkıntılı dönemindeydi – ne çocuk ne erkekti. Çoğu gün vücudunu tişörtler ve bol blucinler içine gizliyordu, ama o gün takım elbise giymekten hoşlanmıştı. "Hal ve büyükanne bizi aşağıda bekliyor," dedi.

"Bir dakika sonra iniyorum."

Buckley bu kez kapıyı sürgü yerine oturuncaya kadar çekti.

O sonbaharda babam dolabımda, "Gönderilmeyecek filmler" kutusunda sakladığım son filmi de banyo etmişti ve şimdi her zaman, yemeğe inmeden önce bir dakika istediği, ya da TV'de bir şey gördüğü veya bir gazetede yüreğini acıtan bir şey okuduğunda yaptığı gibi, masasının çekmecesini açtı ve fotoğrafları itinayla eline aldı.

Kaç kez bana enstantanelerimin çılgınca olduğuyla ilgili nutuk çekmişti, ama benim çektiğim, çapraz tutulduğunda yüzünün üçe üç kareyi doldurduğu resim, onun en iyi resmiydi.

Şimdi elinde tuttuğu resimleri çekerken onun söylediği açıları ve düzenlemelerle ilgili dolaylı önerileri dinlemiş olmalıydım. Filmlerin hangi sırayla çekildiği ya da banyo ettirirse ne çıkacağını hiç bilmiyordu. Holiday'in ve otların üzerindeki ayaklarımın sayısız resmi vardı. Havada gri lekeler halinde görünen kuşları ve söğüt ağacının üstünden kumda batıyormuş gibi görünen günbatımını çekme girişimlerim vardı. Ama bir ara annemin resmini çekmeye karar vermiştim. Babam fotoğraf stüdyosunda resimleri eline alınca artık ne kadar az tanıdığını anladığı kadının resimlerine bakarak oturdu.

O günden beri bu resimleri sayamayacak kadar çok kez eline almıştı, ama bu kadının resmine her baktığında içinde bir şeyin büyüdüğünü hissetmişti. Ne olduğunu anlaması çok uzun sürdü. Yeniden sırılsıklam âşık olmuştu.

Evli olan, birbirini her gün gören iki insanın birbirinin yüzünü nasıl olup da unutabildiğini anlamıyordu, ama tanımla-

ması gerekseydi böyle bir şeydi işte. Ve filmdeki son iki resim anahtarı olmuştu. İşten eve gelmişti, arabanın garaja girdiğini duyan Holiday'in havlayarak annemin ilgisini çekmeye çalıştığını hatırladım.

"Dışarı çıkacak," dedim. "Uslu dur." Ve durdu. Fotoğrafın sevdiğim yanlarından biri bana verdiği, kendi annemle babam bile olsa, kameranın öteki tarafındaki insanların üstündeki güçtü.

Gözucuyla babamın bahçeye açılan yan kapıdan girdiğini gördüm. Yıllar önce Lindsey'le heyecanla araştırdığımız, ama bizi ilgilendiren bir şey bulamadığımız ince çantasını taşıyordu. Onu yere koyarken annemin son resmini çektim. İlgisiz ve endişeli görünen gözleri bir maskenin içine gizlenmeye başlamıştı bile. Bir sonraki resimde maske neredeyse, ama tam değil, yerleşmişti; babamın onu yanağından öpmek için hafifçe eğildiği son resim – işte oradaydı.

Annemin sıraya dizilmiş resimlerine bakarken, "Ben mi yaptım bunu sana?" diye sordu. "Nasıl oldu bu?"

Kız kardeşim, "Şimşekler durdu," dedi. Tenindeki yağmurun ıslaklığının yerini ter almıştı.

Samuel, "Seni seviyorum," dedi.

"Biliyorum."

"Hayır, seni seviyorum demek istiyorum, seninle evlenmek ve bu evde yaşamak istiyorum."

"Ne?"

Samuel, "O korkunç, korkunç üniversite boku bitti!" diye bağırdı. Küçük oda, kalın duvarlarında çok az yankı yaparak, onun sesini emdi.

Kız kardeşim, "Benim için öyle değil," dedi.

Samuel kız kardeşimin yanında yattığı yerden kalktı ve onun önünde diz çöktü. "Evlen benimle."

"Samuel?"

"Doğru olanı yapmaktan bıktım. Benimle evlen ve bu evi muhteşem bir yere çevireyim."

"Kim bakacak bize?"

"Biz bakacağız," dedi, "şöyle ya da böyle."

Kardeşim oturup onun yanında diz çöktü. İkisi de henüz bütün elbiselerini giymemişlerdi ve ısıları kayboldukça üşümeye başlamışlardı.

"Peki."

"Peki?"

"Sanırım yapabilirim," dedi. "Yani, evet!"

Bazı beylik sözleri ancak cennetime tam hızla geldikleri zaman anlıyordum. Hiç kafası kesilmiş bir tavuk görmemiştim. Bana yapıldığı gibi davranılmış olan bir başka şeyin dışında hiçbir anlamı olmamıştı benim için. Ama o anda cennetimde şey gibi... Kafası kesilmiş bir tavuk gibi koştum! O kadar mutluyudum ki, durmadan, durmadan çığlık attım. Kız kardeşim! Samuel'im! Rüyam!

O ağlıyordu ve oğlan onu göğsünde sallayarak kollarının arasında tuttu.

"Mutlu musun sevgilim?" diye sordu.

Onun çıplak göğsünde başını salladı. "Evet," dedi, sonra donup kaldı. "Babam." Başını kaldırdı ve Samuel'e baktı. "Meraklanmıştır."

"Evet," dedi, neden bahsettiğini anladığını belirtmek için.

"Buradan eve kaç mildir?"

Samuel, "Belki on," dedi. "Belki de sekiz."

"Bunu yapabiliriz," dedi kız.

"Sen delisin."

"Öteki kutuda lastik ayakkabılarımız var."

Derilerle koşamazlardı, onun için iç çamaşırlarını ve tişörtlerini giyerek, ailemden birinin yapabileceği en son sınırdaki

teşhirciliğe yaklaştılar. Samuel yıllardır yaptığı gibi, onun devam edebilmesi için biraz önünde koşmaya başladı. Yolda pek araba yok gibiydi, ama bir tane geçince yolun kenarındaki birikintilerden bir su duvarı yükselerek ikisinin de nefes almakta zorlanmalarına neden oluyordu. Daha önce hiç bu kadar hızlı yağan bir yağmurda koşmamışlardı. Milleri koşarken kim daha çok siper bulabilecek diye bir oyun uydurmuşlardı, yolun kir ve çamuru bacaklarını kaplamasına rağmen, sarkan ağaçların aralarına vals ederek girip çıkıyorlardı. Ama miller geçtikçe sessizleştiler, yıllardır bildikleri doğal ritimde ayaklarını atarak, dikkatlerini kendi nefeslerine ve asfalta vuran ıslak ayakkabılarının sesine verdiler.

Bir noktada, artık onlardan kaçmaya çalışmayarak geniş bir su birikintisinden geçerken, ölümüm ailemin toplum içindeki huzurlu varlığını sona erdirinceye kadar üye oldukları yerel havuzu düşündü. Bu yolun üstünde bir yerlerdeydi ama tanıdık demir parmaklığı bulmak için başını kaldırmadı. Onun yerine bir şey hatırladı. O ve ben suyun altında küçük farbelalı, etekli mayolarımızlaydık. Suyun altında ikimizin de gözleri açıktı, yeni bir şeydi bu –onun için daha da yeni– ve bedenlerimiz suyun içinde asılı, birbirimize bakıyorduk. Saçlar, küçük etekler suda yüzüyor, yanaklarımız tuttuğumuz havayla şiş. Sonra, birbirimize tutunuyor, birlikte suyu yararak fırlıyorduk. Ciğerlerimize hava çekiyor –kulaklar tıkanarak– ve ikimiz de gülüyorduk.

Güzel kardeşimin pompa gibi hareket eden ciğerleri ve bacakları, havuzdaki beceriyi hâlâ yitirmemişti – yağmurun içinden görmeye çalışarak, bacaklarının Samuel'in belirlediği hızda gitmelerini sağlamak için savaşarak koşmasını izledim ve kaçmadığını ya da bana doğru koşmadığını anladım. Karnından kurşun yediği halde kurtulmuş biri gibiydi; yarası kapanıyordu – sekiz yıllık bir yara izine dönüşüyordu.

Eve bir mil kadar yaklaştıklarında, yağmur hafiflemiş ve insanlar pencerelerinden sokağa bakmaya başlamışlardı.

Samuel hızını azalttı ve kardeşim ona yetişti. Tişörtleri vücutlarına macun gibi yapışmıştı.

Lindsey yan tarafındaki bir krampla boğuşmuş ama kramp azalınca Samuel'le sonuna kadar koşmuştu. Birden tüyleri diken diken olmuştu ve ağzı kulaklarında gülümsüyordu.

"Evleniyoruz!" dedi ve oğlan birden durdu, onu kollarına aldı ve yoldan bir araba korna çalarak geçerken hâlâ öpüşüyorlardı.

Evimizin kapısı çaldığında saat dörttü ve Hal mutfakta annemin eski şef önlüklerinden birini giymiş, Büyükanne Lynn için çikolatalı kek kesiyordu. Çalıştırılmayı, kendini yararlı hissetmeyi seviyor, büyükannem de onu kullanmaktan hoşlanıyordu. Sevimli bir takımdılar. Buckley, muhafiz oğlan da yemeye bayılıyordu.

Babam, "Ben açarım," dedi. Yağmur yağdığı sırada, büyükannemin hafif içkileriyle destekliyordu kendini.

Bir bacağını ötekinin önüne atarak yürüyen, uzun yıllar tek adımlık zıplamalar yapmış emekli bir balet gibi zarif bir şekilde zayıf ve canlıydı.

Kapıyı açınca, "O kadar meraklandım ki," dedi.

Lindsey kollarıyla göğsünü kapatıyordu, başka tarafa bakarken babam bile güldü ve hızla ön taraftaki dolaptan battaniye getirdi. Babam Samuel'in omuzlarını elinden geldiğince örterken, Samuel önce Lindsey'in üstünü örttü; yerdeki kareli taşların üstünde gölcükler oluştu. Tam Lindsey örtünürken, Buckley, Hal ve Büyükanne Lynn hole çıktı.

Büyükanne Lynn, "Buckley," dedi. "Git biraz havlu getir."

Hal inanamayarak, "Bu havada binebildiniz mi motora?" diye sordu.

Samuel, "Hayır, koştuk," dedi.

"Ne yaptınız?"

Babam, "Oturma odasına girin," dedi. "Şömineyi yakalım."

İkisi sırtlarını ateşe vermişlerdi; titrerken ve Büyükanne Lynn'in Buckley'e gümüş bir tepsi içinde ikram ettirdiği brendileri içerken, herkes motosikletin ve evin, Samuel'i aşırı derecede mutlu ve zinde kılan sekizgen odanın öyküsünü dinlemişti.

Hal, "Motosiklet iyi durumda mı?" diye sordu.

Samuel, "Elimizden geleni yaptık," dedi, "ama birinin çekmesi gerekecek."

Babam, "Ben ikiniz de güvende olduğu için mutluyum," dedi.

"Eve kadar sizin için koştuk, Bay Salmon."

Büyükannem ve erkek kardeşim ateşten uzakta, odanın öteki tarafında oturuyorlardı.

Lindsey, "Kimsenin endişelenmesini istemedik," dedi.

"Lindsey özellikle sizin endişelenmenizi istemedi."

Odada bir an için sessizlik oldu. Samuel'in söylediği gerçekti tabii, ama aynı zamanda çok kesin bir olguyu da gösteriyordu – Lindsey'le Buckley'in hayatlarını çok kırılgan bir babaya göre yaşadıkları gerçeğini.

Büyükanne Lynn kız kardeşimle göz göze geldi ve göz kırptı. "Hal, Buckley ve ben çikolatalı kek yaptık," dedi. "Ve eğer isterseniz biraz dondurulmuş lazanya var." Ayağa kalkınca yardım etmek için erkek kardeşim de kalktı.

Samuel, "Ben biraz kek yemeyi çok isterim, Lynn," dedi.

"Lynn? Bunu sevdim," dedi. "Jack'a da 'Jack' mı demeye başlayacaksın?"

"Belki."

Buckley ve Büyükanne Lynn odadan çıkınca, Hal havada yeni bir gerginlik hissetti. "Sanırım ben de onlara yardım edeceğim," dedi.

Lindsey, Samuel ve babam mutfaktan gelen gürültüleri dinledi. Annemin bizim, "Rustik koloni dönemi saatimiz," dediği, köşedeki saatin tıkırtısını duyabiliyorlardı.

Babam, "Fazla meraklandığımı biliyorum," dedi.

Lindsey, "Samuel'in söylemek istediği bu değildi," dedi.

Samuel susuyor ve ben de onu izliyordum.

Sonunda, "Bay Salmon," dedi – henüz Jack'i denemeye hazır değildi. "Lindsey'den benimle evlenmesini istedim."

Lindsey'in yüreği ağzındaydı ama Samuel'e değil babama bakıyordu.

Buckley bir tabak çikolatalı kekle geldi ve Hal parmaklarından sarkan şampanya bardakları ve bir şişe Dom Perignon'la onu izledi. "Mezuniyet gününüzde, büyükannenizden," dedi.

Arkadan Büyükanne Lynn elindeki içkisiyle geldi. Işık içki bardağına vurdu ve bir kavanoz buzlu elmas gibi parıldadı.

Lindsey için kendisi ve babamdan başka kimse yoktu orada. "Ne diyorsun, Babacığım?" diye sordu.

"Ben," diyebildi babam, Samuel'in elini sıkmak için ayağa kalkarken, "daha iyi bir damat dileyemezdim, derim," dedi.

Büyükanne Lynn son sözcükten sonra patladı. "Tanrım, ah tatlım! Tebrikler!"

Buckley bile her zamanki düğümünü ender rastlanan bir neşeyle çözdü. Ama ben kardeşimi hâlâ babama bağlayan ince, gevşek ipi görüyordum. Öldürebilecek olan görünmez ip.

Şampanya mantarı patladı.

Büyükannem servis yapan Hal'e, "Bir usta gibi!" dedi.

Babam ve kardeşim gruba katılıp büyükannenin sayısız şerefe kadeh kaldırmalarını dinlerken Buckley beni gördü. Şampanya içiyordu. Her yerimden ipler çıkıyor, uzanıyor, havada sallanıyordu. Biri ona bir kek verdi. Onu ellerinde tuttu ama yemedi. Değişmemiş olan şeklimi ve yüzümü gördü –hâlâ or-

tadan ayrık saçlar, hâlâ düz göğüs ve gelişmemiş kalçalar– ve adımı söylemek istedi. Bu yalnızca bir an sürdü ve sonra yok oldum.

Yıllar geçip de izlemekten bıkınca, sık sık Philadelphia'daki Taşra İstasyonu'na girip çıkan trenlerin arka tarafında oturuyordum. Yolcular inip binerken, ben, açılıp kapanan tren kapılarının sesleri, kondüktörlerinin durakları bildiren bağırmaları ve ayakkabı tabanlarıyla yüksek topukların asfalttan madene sürünmeleri ve tıkırtıları, halı döşenmiş tren koridorlarında giden *pat pat*'larıyla karışan konuşmalarını dinliyordum. Lindsey egzersizlerinde buna aktif dinlenme diyordu; kaslarım hâlâ meşguldu ama dikkatim dinleniyordu. Sesleri dinledim ve trenin hareketlerini hissettim; bazen bunu yaparken, artık dünyada yaşamayanların seslerini de duyabiliyordum. Diğer benim gibilerin, izleyicilerin sesleri.

Cennettekilerin çoğunun dünyada izlediği biri, bir sevgili, bir dost ya da hatta bir zamanlar ona iyi davranmış, ihtiyacı olduğunda sıcak bir yemek ya da aydınlık bir gülümseme sunmuş biri vardı. Ve ben izlemediğim zamanlarda diğerlerinin dünyadaki sevdikleriyle konuşmalarını duyabiliyordum: Korkarım onlar da benim kadar çaresiz kalıyordu. Gençleri tek taraflı kandırmak ve eğitmek, eşlerinin tek taraflı sevgisi ve arzuları, hiçbir zaman imzalanmayacak olan tek taraflı bir kart.

Tren bazen Overbrook yakınlarına kadar dur kalk yapıyordu. Duruyor, onların söyledikleri şeyleri duyabiliyordum: "O bardağa dikkat et." "Babana dikkat et." "A, bak o elbiseyle ne kadar büyümüş görünüyor." "Seninle birlikteyim, Anne." "... Esmeralda, Sally, Lupe, Keesha, Frank..." Bir sürü ad. Ve sonra tren hızlanıyor ve o sırada cennetten gelen tüm bu duyulmayan ciltler dolusu cümlenin sesi giderek yükseliyordu; istasyonlar arasında, özlemimizin gürültüsü kulakları o denli

sağır edici oluyordu ki, gözlerimi açmak zorunda kalıyordum.

Birden sessizleşen trenlerin pencerelerinden bakarken, çamaşır asan ve toplayan kadınları gördüm. Sepetlerin üstüne eğiliyor ve sonra beyaz, sarı ya da pembe çarşafları ipe seriyorlardı. Erkek çamaşırlarını, erkek çocuk çamaşırlarını, küçük kızların tanıdık pamuklu lolipop elbiselerini saydım. Ve hasretini çektiğim ve özlediğim ses –yaşamın sesi– bitip tükenmeyen adların yerini aldı.

Islak çamaşır: Bir şaklama, çekiştirme, çift ve tek kişilik çarşafların ıslak ağırlığı. Damlayan çamaşırların suyunu dilimle yakalayabilmek için onların altına yattığım ya da sanki sıkışmış trafikteki arabalarmış gibi aralarında koşarak Lindsey'i kovaladığım veya onun beni kovaladığı geçmişin hatırlanan seslerini geri getiren gerçek sesler. Ve buna eklenen, ellerimizdeki fıstık yağının temiz çarşaflara bulaşması ya da babamın gömleklerinde bulduğu yapışkan limon şekeri lekeleriyle ilgili nutuk çeken annem. Bu şekilde gerçeğin, hayal edilenin ve hatırlananın görüntüsü ve kokusu tümüyle bana ulaştı.

O gün dünyadan başımı çevirdiğimde, tek bir şey düşünebilinceye kadar trenlerde dolaştım:

Ben şişedeki gemiyi tutarken ve direği yukarı kaldıran ipleri yakıp yelkenli gemiyi macundan mavi denizine salarken, Babam, "Kımıldama," derdi. Ve ben de şişenin içindeki dünyanın bir tek bana bağlı olduğu o anın gerginliğini anlayarak, beklerdim.

ON SEKİZ

Babası telefonda çökük delikten söz ettiğinde, Ruth Birinci Cadde'de kiraladığı dolap odadaydı. Telefonun uzun siyah kordonunu bileğine ve koluna doluyor, kısa ve kesik cevaplar veriyordu. Evini kiraladığı yaşlı kadın dinlemeye meraklı olduğu için telefonda fazla konuşmak istemiyordu. Daha sonra sokaktan evi ödemeli arayıp bir ziyaret planlayacaktı.

İnşaatçılar kapatmadan önce oraya gitmek istediğini biliyordu. Çökük yerlere olan merakı, benim öldürülmem ve üniversitenin araba parkında karşılaşmamız gibi, sakladığı bir sırdı. Ailelerini ve herkes tarafından sevilme ve içki düşkünlüklerini ortaya döken, sarhoş bar öykülerini anlatan diğerlerini izlediği New York'ta açığa çıkarmayacağı şeyler vardı. Bunların, içten olmayan küçük parti armağanları gibi çevreye dağıltılmamaları gerektiğini hissediyordu. Anlatma arzusu olduğu zamanlar kendi kendine, "İçinden, içinden," diye sessizce fısıldıyor ve Stolfuz mısır tarlasını ya da kurtardığı küflü antikalara bakan babasının hayalini görmek yerine, şehirde uzun yürüyüşler yapıyordu. New York, düşünceleri için kusursuz bir arkaplan sağlıyordu. Arzusuyla attığı sert adımlar, caddeler ve ara sokaklarda dolaşmalara rağmen, şehir özel yaşantısını pek etkilemiyordu.

Artık lisedeki gibi hayal görüyormuş bir halde değildi, ama yine de eğer gözlerine yakından bakarsanız çoğunlukla insanları rahatsız eden o ürkmüş tavşan bakışını görebilirdiniz. Durmaksızın, hâlâ gelmemiş olan birini ya da bir şeyi arayan bir ifadesi vardı. Tüm vücudu sanki sorar gibi öne eğiliyor, çalıştığı barda, çok güzel saçları, elleri olduğunu, ya da nadiren barın arkasından çıktığında onu gören patronlardan biri güzel bacakları olduğunu söylüyorsa da, insanlar gözleriyle ilgili hiçbir şey söylemiyorlardı.

Hızla, hem işte hem de dışarıda giydiğinden lekelenmiş olan siyah taytı, kısa siyah eteği, siyah çizmeleri ve siyah tişörtü giydi. Lekeler yalnızca güneş ışığında fark ediliyordu, onun için Ruth, çok sonra bir fincan kahve için bir sokak kafesinde durup da eteğine bakıp dökülmüş votka ya da viski lekelerini görünceye kadar bunun farkına varmıyordu. Alkol lekesi siyahta daha rahat fark ediliyordu. Bu onu eğlendiriyordu; günlüğüne, "İçki kumaşı, insanları olduğu gibi etkiliyor," diye yazmıştı.

Birinci Cadde'de bir fincan kahve için dairesinden çıkınca, verandalarında oturan Ukraynalı kadınların kucaklarında tuttukları şişman süs köpekleriyle –Çivavalar, Pomeranyalılar– gizli sohbetler yapıyordu. Ruth yanlarından geçerken coşkuyla havlayan düşman tavırlı küçük köpekleri seviyordu.

Sonra yürüyor, dümdüz yürüyor, topraktan yere vuran topuğuna doğru çıkan ağrıyla yürüyordu. Serserilerden başka kimse selam vermiyordu. Trafik yüzünden yolunu değiştirmeden kaç sokak geçebilirim diye bir oyun icat etmişti. Bir başkası için yavaşlamıyor ve New York Üniversitesi öğrencilerini ve iki yanından çamaşır sepetleriyle geçerken rüzgâr oluşturan yaşlı kadınların üzerlerinde deneyler yapıyordu. O geçerken herkesin ona baktığını hayal etmekten hoşlanıyor ama aynı zamanda kimse tarafından fark edilmediğini de biliyordu.

İşte olduğu zamanların dışında, hiç kimse günün herhangi bir saatinde nerede olduğunu bilmiyor ve hiç kimse onu beklemiyordu. Kusursuz bir fark edilmezlikti bu.

Samuel'in kız kardeşime evlenme teklif ettiğini bilmiyordu ve eğer Ray –okulda ilişkisini sürdürdüğü tek kişi– haber vermezse hiçbir zaman da bilemezdi. Annemin gittiğini Fairfax'tayken duymuştu. Lisede taze bir fısıltı dolaşmış ve Ruth kardeşimin bunlarla elinden geldiğince başa çıktığını izlemişti. Bazen ikisi koridorda karşılaşırlardı. Ruth eğer Lindsey'i incitecek şekilde yapmamayı başarabilirse, ona destek olmak için birkaç söz söylüyordu. Ruth okuldaki acayip olma durumunu ve üstün yetenekliler sempozyumundaki gecenin tam hissettiği gibi olduğunu biliyordu – özgür kalmış öğelerin, okulun lanet olası kurallarının dışında, çağrılmadan bir araya geldiği bir rüya.

Ama Ray farklıydı. Öpüşmeleri ve sürtünmeleri onun için cam altında sakladığı nesneler, koruduğu anılardı. Ailesini her görmeye gittiğinde onu görür ve çöküğe yeniden gidince yanına alacağı kişinin Ray olacağını bilirdi. Sürekli çalışmaya biraz ara vermekten mutlu olacak ve eğer kız şanslıysa, her zaman yaptığı gibi, izlemiş olduğu tıbbi bir yöntemi tarif edecekti. Ray bir şeyi tarif edince sanki onun nasıl göründüğünü değil, nasıl hissedildiğini aynen bilirdi. Kendisinin farkında bile olmadığı en uygun sözcüklerle, her şeyi onun için canlandırırdı.

Birinci Cadde'den kuzeye giderken, bir kadın ya da bir kızın orada öldürülmüş olduğundan emin olarak, daha önce durmuş olduğu yerleri işaretlerdi. Her günün sonunda oraları günlüğünde liste yapmaya çalışır ama şu ya da bu karanlık köşe veya dar ara sokakta neler geçmiş olabileceğine o kadar dalardı ki, daha basit, daha açık olan, bir gazetede okuyup görmeye gittiği bir kadına mezar olan yeri ihmal ederdi.

Yukarıda cennette ünlü bir kişi olduğundan haberi yoktu,

İnsanlara onu, yaptıklarını, şehrin her yerinde nasıl saygı duruşunda bulunduğunu ve günlüğüne küçük özel dualar yazdığını anlatmıştım ve öykü öyle hızlı yayılmıştı ki, kadınlar öldürüldükleri yeri acaba buldu mu diye öğrenmek için sıraya girmişlerdi. Bu hayranların bir araya geldikleri zaman, Ruth'un göksel bir davul takımı için bestelenmiş ağıtımsı fısıltılar görüntüsü yerine, *Ondokuzun Sesi* dergisinin bir sayısının üstüne eğilmiş bir sürü ondokuzluğa benzediklerini bilse hayal kırıklığına uğrayacak olmasına rağmen, Ruth cennetteki hayranlarını severdi.

Onların peşinden gidecek olan bendim ve bu anları, bu sersemletici koronun tam aksine, çoğunlukla şaşırtıcı oldukları kadar acı verici de bulurdum. Ruth bir şey görürdü ve bu anılarına kazılırdı. Bazen bunlar yalnızca anlık şeylerdi –bir merdivenden düşüş, bir çığlık, bir itme, bir boğaza yapışmış eller– bazen de sanki tüm bir senaryo kafasında, kızın ya da kadının ölme süresince kurulurdu.

Hiç kimse şehrin yaya trafiğinde duraklayan, siyahlar giymiş kız için bir şey düşünmezdi. Sanat öğrencisi kamuflajının içinde Manhattan'ı bir boydan ötekine yürüyebilir, uyum sağlamasa bile sınıflandırılır ve görmezden gelinirdi. Bu arada, bizler için, dünyadaki insanların çoğunun düşünmekten bile korktuğu önemli bir iş yapıyordu.

Lindsey ve Samuel'in mezuniyetinin ertesi günü yürürken ona katıldım. Central Park'a geldiğinde öğle yemeği saati çoktan geçmişti ama park hâlâ kalabalıktı. Çiftler biçilmiş koyun otlağının üstünde oturuyordu. Ruth onlara baktı. Onun ateşli görünüşü güneşli bir öğle sonrasında çok iticiydi; onu gören genç adamların açık yüzlerinin ifadesi değişiyor ya da başka tarafa bakıyorlardı.

Parkın içinde aşağı yukarı zik zak yaptı. Avare ve başıboş dolaşır gibi gidebileceği, ağaçlardan ayrılmadan bile vahşetin

tarihini belgeleyebileceği pek çok yer vardı, ama o insanların güvenli sandığı yerleri tercih etti. Parkın kalabalık güneydoğusundaki ördek havuzunun parıldayan serin yüzeyi, ya da yaşlı erkeklerin elle oyulmuş kayıklar yüzdürdükleri, insan yapısı durgun göl.

Central Park Hayvanat Bahçesi'ne giden yolun üstündeki bir banka oturdu ve çakılların üzerinden, dadılarının ve güneş ya da gölgeli yerlerde kitap okuyan yetişkinlerin yanındaki çocuklara baktı. Yürümekten yorulmuştu ama yine de çantasından günlüğünü çıkardı. Kalemini düşünme aksesuarı gibi tutarak, dizinin üstüne koydu. Ruth, uzaklara bakarken bir şey yaparmış gibi görünmenin daha iyi olduğunu öğrenmişti. Aksi halde yabancı erkekler yanına gelip konuşmaya çalışırlardı. En samimi olduğu önemli ilişkisi günlüğüydü. Her şey onun içindeydi.

Karşısında küçük bir kız, dadısının uyuduğu battaniyeden uzaklaşmıştı. Beşinci Cadde'yi parktan ayıran parmaklığın yanındaki çalılara doğru gidiyordu. Tam dadıya seslenerek yaşamları birbiriyle çakışan insanların dünyasına girmek üzereyken, Ruth'un hiç görmediği ince bir kordon, dadıyı uyanması için uyardı. Birden dimdik oturdu ve küçük kızın dönmesini emretti.

Böyle anlarda yetişkinleri, büyümekte olan küçük kızların işareti olarak görürdü. Yaşamları nasılsa, içinden çıkılmaz bir şekilde öldürülen kızlara bağlıydı. İşte tam o sırada, dadı çantasını toplayıp battaniyeyi katlayarak, o günün diğer olaylarına hazırlanırken, Ruth onu gördü, bir gün çalılara doğru uzaklaşan ve kaybolan bir küçük kız.

Elbiselerine bakarak bunun uzun süre önce olduğunu anlayabiliyordu ama hepsi bu kadardı. Başka hiçbir şey yoktu – ne bir dadı ne anne, gece mi gündüz mü, yalnızca küçük bir kız.

Ben Ruth'un yanında kaldım. Günlüğüne yazdı bunu. "Zaman? C. P.'de küçük kız çalılara doğru gidiyor. Beyaz dantel yaka, şık." Günlüğü kapatıp çantasına soktu. Yakınlarda onu rahatlatan bir yer vardı. Hayvanat Bahçesi'ndeki penguen evi.

Öğleden sonrayı orada, sergi boyunca uzanan halı kaplı sırada oturan, siyah giysilerinden ötürü yalnız elleri ve yüzü görünen Ruth'la birlikte geçirdik. Penguenler kayalardan sevimli domuz butları gibi kaydı, biri suyun altında smokin giymiş kaslar gibi, yalpaladı, gıdakladı ve daldı. Çocuklar bağırıp çığlık attı ve yüzünü cama dayadı. Ruth yaşayanları da ölüleri saydığı gibi sayardı ve penguen evinin kapalı sınırları içinde çocukların neşeli çığlıkları duvarlarından öyle bir canlılıkla yansıdı ki, bir süre için diğer tüm çığlıkları boğabildi.

O hafta sonu erkek kardeşim her zamanki gibi erken uyandı. Yedinci sınıftaydı ve öğle yemeğini kantinden satın alıyordu, münazara takımındaydı ve o da Ruth gibi jimnastikte ya sonuncu ya da sondan birinci oluyordu. Atletizmi Lindsey gibi sevmemişti. Onun yerine Büyükanne Lynn'in dediği gibi, "Saygınlık havaları"na çalışıyordu. En sevdiği öğretmeni gerçek bir öğretmen değil, sırım saçlı, çayını termosundan içen ve gençken İngiltere'de yaşadığı zamanları anlatan, uzun boylu, narin bir kadın olan kütüphane memuruydu. Bundan sonra birkaç ay İngiliz aksanı edinmiş ve kız kardeşim *Başyapıtlar Tiyatrosu*'nu izlerken artan bir ilgi göstermişti.

O yıl babama bir zamanlar annemin baktığı bahçeyi ıslah edebilir miyim diye sorduğunda, Babam, "Tabii, Buck, haydi saldır," dedi.

Ve o da saldırdı. Geceleri uyuyamadığı zaman eski Burpee katalogları okuyup okul kütüphanesindeki birkaç bahçecilik kitabını inceleyerek, tam anlamıyla delirmişti. Büyükannem sıralar boyunca maydanoz, fesleğen ve Hal "gerçekten önemli

olan bazı bitkileri" –patlıcan, karpuz, salatalık, havuç ve fasulye– ekmesini önerince ikisinin de haklı olduğunu düşündü.

Kitaplarda okuduklarından hoşlanmamıştı. Çiçekleri domateslerden ayırmak ve yiyeceklere tat katan bitkileri bir köşede toplamak için bir neden görmüyordu. Bahçeyi bir bel yardımıyla yavaş yavaş ekti. Babama tohum getirmesi için her gün yalvarıyor, Büyükanne Lynn ile markete giderek alacaklarını getirmedeki büyük yardımlarının ödülü olarak durdukları bir serada, çiçekli bir bitki alıyorlardı. Şimdi domateslerine, mavi papatyalarına, petunyalarına, hercai menekşelerine ve her çeşit ateş çiçeklerine bakıyordu. Kalesini içine alet edevatlarını koyduğu bir çeşit iş kulübesi haline getirmişti.

Ama büyükannem onun tüm bunların bir arada büyüyemeyeceklerini ve bazı tohumların bazı zamanlarda çıkmayacağını, salatalığın ince yumuşak saplarının kalınlaşmakta olan havuçların ve patateslerin yumruları tarafından aniden durdurulacağını, maydanozun daha güçlü yabani otlar tarafından gizleneceğini ve çevrelerinde zıplayan böceklerin taze çiçekleri mahvedebileceğini fark edeceği zamanı bekliyordu. Ama sabırla bekliyordu. Artık konuşmanın yararına inanmıyordu. Bu hiçbir şeyi değiştirmiyordu. Yetmiş yaşındaydı ve artık sadece zamana inanıyordu.

Babam kahve almaya geldiğinde, Buckley bodrumdan bir kutu giysiyi mutfağa taşıyordu.

Babam, "Orada neler var bakalım, Çiftçi Buck?" diye sordu. Sabahları her zaman neşeli olurdu.

Kardeşim, "Domatesler için kazık yapıyorum," dedi.

"Toprağın üstüne çıktılar mı?"

Babam mutfakta mavi havlu sabahlığıyla ve çıplak ayakla duruyordu. Büyükanne Lynn'in her sabah çalıştırdığı kahve makinesinden kahvesini aldı ve oğluna bakarken yudumladı.

Kardeşim keyifle, "Bunları daha bu sabah gördüm," dedi. "Açılan bir el gibi kıvrılıyorlar."

Babam tezgâhın yanında durup Büyükanne Lynn'e bu tarifi anlatırken, arka pencereden Buckley'in elindekileri gördü. Bunlar benim giysilerimdi. Lindsey'in aldıklarından artakalanlar. Odama taşındığı zaman babam işteyken büyükannemin sessizce kutulara koyduğu giysilerim. Onları üstünde SAKLA yazdığı bir etiket yapıştırarak bodruma koymuştu.

Babam kahvesini bıraktı. Telli verandadan çıktı ve Buckley'e seslenerek yürüdü.

"Ne var, Babacığım?" Babamın ses tonundan anlamıştı.

Babam ona ulaşınca sakin bir sesle, "Bunlar Susie'nin," dedi.

Buckley başını eğip elinde tuttuğu siyah elbiseme baktı.

Babam daha yakına geldi, elbiseyi kardeşimden aldı ve sonra konuşmadan Buckley'in bahçeye yığdığı giysilerimin geri kalanını topladı. Sessizlik içinde, neredeyse nefes bile almadan giysilerimi göğsüne bastırmış eve dönerken, kıvılcım parladı.

Renkleri bir tek ben gördüm: Tam Buckley'in kulaklarının yanında, yanaklarının ve çenesinin kenarında her nasılsa biraz turuncu biraz kırmızıydı.

"Neden onları kullanamıyorum?" diye sordu.

Bu babamın sırtına bir yumruk gibi indi.

"Neden o giysileri domateslerimi kazığa bağlamak için kullanamıyorum?"

Babam döndü. Üstünde minik fidelerle, altüst edilmiş çamurlu, kusursuz toprağın önünde duran oğlunu gördü. "Bu soruyu nasıl sorabilirsin?"

Kardeşim, "Seçmen gerek. Bu adil değil," dedi.

"Buck?" Babam giysilerimi göğsüne bastırmıştı.

Buckley'in tutuşup alev almasını izledim. Arkasında, öldüğüm zamankinden iki kat daha uzun olan sarı çiçeklerden gördüm.

Buckley bağırarak, "Bıktım artık!" dedi. "Keesha'nın babası öldü ve o iyi!"

"Keesha okuldan bir kız mı?"

"Evet!"

Babam donup kalmıştı. Çıplak bileklerinde ve ayaklarında biriken çiyi, ayaklarının altındaki soğuk, ıslak ve kımıldayan toprağı hissedebiliyordu.

"Üzüldüm. Ne zaman oldu?"

"Konu bu değil, Baba! Anlamıyorsun." Buckley topuklarının üstünde döndü ve nazik domates fidelerini ayaklarının altında ezmeye başladı.

Babam, "Buck, kes şunu!" diye bağırdı.

Kardeşim döndü.

"Anlamıyorsun, Baba!" dedi.

Babam, "Üzgünüm," dedi. "Bunlar Susie'nin giysileri ve ben yalnızca... Belki anlamsız geliyordur, ama bunlar onun giydiği şeyler."

Kardeşim, "Ayakkabıyı sen aldın, değil mi?" dedi. Artık ağlamıyordu.

"Ne?"

"Ayakkabıyı aldın. Onu odamdan sen aldın."

"Buckley, neden söz ettiğini bilmiyorum."

"Ben Monopol ayakkabısını saklamıştım ve sonra yok oldu. Sen aldın onu! O sanki yalnız senin kızınmış gibi davranıyorsun!"

"Ne söylemek istiyorsan açık açık anlat. Arkadaşın Keesha'nın babasına ne oldu?"

"Giysileri yere koy."

Babam yavaşça yere koydu onları.

"Bu Keesha'nın babasıyla ilgili değil."

Babam artık olaya ivedilik kazandırmıştı. "Neyle ilgili olduğunu söyle." Diz ameliyatından sonra aldığı uyuşturucu

ilaçların etkisi geçtiğinde, hemen yanında oturan beş yaşındaki oğlunun, "Sana bakıyorum, böö, Babacım," diyebilmek için gözlerinin aralanmasını beklediğini gördüğü noktaya geri gitmişti.

"O öldü."

Bu her zaman acı veriyordu. "Biliyorum."

"Ama sen böyle davranmıyorsun. Keesha'nın babası o altı yaşındayken ölmüş. O artık onu düşünmüyor bile."

Babam, "Düşünecek," dedi.

"Peki ya biz?"

"Kimler?"

"Biz, Baba. Ben ve Lindsey. Annem gitti, çünkü artık dayanamıyordu."

Babam, "Sakin ol, Buck," dedi. Ciğerlerindeki hava göğsünün içinde buharlaşırken elinden geldiğince yücegönüllü davranıyordu. Sonra içindeki küçük bir ses, *Bırak gitsin. Bırak gitsin. Bırak gitsin* dedi. Babam, "Ne?" dedi.

"Bir şey demedim."

Bırak gitsin. Bırak gitsin. Bırak gitsin.

Babam, "Üzgünüm," dedi. "Kendimi iyi hissetmiyorum." Ayakları nemli otlarda inanılmayacak kadar üşümüştü. Göğsü içinde böcekler uçuşan boşaltılmış bir oyuktu sanki. Orada bir yankı vardı ve kulaklarına doğru davul gibi çalıyordu. *Bırak gitsin.*

Babam dizlerinin üstüne düştü. Kolu sanki uyumuş gibi karıncalanmaya başladı. Yukardan aşağı karıncalanıyordu. Kardeşim ona doğru koştu.

"Baba?"

"Oğlum." Sesinde bir titreme vardı ve oğluna ulaşmaya çalışıyordu.

"Büyükannemi çağıracağım."

Buckley koştu.

Babam yüzü eski giysilerime dönük, sessizce fısıldadı. "Hiçbir zaman ayıramazsın. Ben üçünüzü de sevmiştim."

O gece babam hastanede bipleyip mırıldanan monitörlere bağlı olarak yattı. Babamın ayaklarının çevresinde ve belkemiğinin yanında dolaşmanın zamanı. Ona yol göstermenin zamanı. Ama nereye?

Yatağının üstündeki saat dakikaları sayıyordu; Lindsey'le bahçede oynadığımız oyunu düşündüm: Papatya yapraklarını koparark, "seviyor/sevmiyor." En büyük iki dileğimden birini aynı düzenle bana geri atan saati duyabiliyordum: "Benim için öl/benim için ölme, benim için öl/benim için ölme." Onun zayıf düşmüş kalbine doğru koşarken kendime hâkim olamıyordum sanki. Eğer ölürse sonsuza kadar benim olacaktı. Bunu istemek çok mu yanlıştı?

Evde, Buckley karanlıkta yatmış ve örtüsünü çenesine kadar çekmişti. Lindsey'in çığlık atan ambulansı izleyerek onları götürdüğü acil odasından öteye gitmesine izin verilmemişti. Erkek kardeşim Lindsey'in sessizliğinden üzerindeki yükün kalktığını hissetmişti. Onun tekrar ettiği iki sorudan da kurtulmuştu: "Ne konuşuyordunuz? Neden o kadar üzülmüştü?"

Küçük erkek kardeşimin en büyük korkusu, onun için bu kadar büyük anlamı olan kişinin gitmesiydi. Lindsey'i ve Büyükanne Lynn'i, Samuel ve Hal'i seviyordu, ama babam onun dikkatli adım atmasını sağlamıştı. Oğul, sanki bu nöbeti tutmasa onu kaybedecekmiş gibi, her sabah ve her akşam itinayla babasını gözlüyordu.

Hepimiz –ölü ve yaşayan çocuklar– babamın iki yanında aynı şeyi isteyerek duruyorduk. Sonsuza kadar ona sahip olmak. İki tarafı birden mutlu etmek imkânsızdı.

Babam Buckley'in yaşamında yalnız iki kez gece faslını kaçırmıştı.

Biri Bay Harvey'i arayarak mısır tarlasına gittiğinde ve şimdi de hastane odasında ikinci bir kalp krizine karşı onu gözetim altında tuttukları zaman.

Buckley bunun önemini kavrayacak kadar büyüdüğünü biliyordu, ama ben acıdım ona. İyi geceler öpücüğünde babam kusursuzdu. Jaluzileri kapatıp hepsinin aynı açıyla aşağı indiğinden emin olmak için ellerini üstlerinde gezdirirken –kendisi uyandırmaya gelmeden önce hiçbir asi güneş ışığı oğlunun üstüne vuramazdı– çoğunlukla kardeşimin kolları ve bacaklarındaki tüyler diken diken olurdu. Beklemek o kadar tatlıydı ki.

"Hazır mısın, Buck?" derdi babam ve bazen Buckley, "Roger"*, bazen de "Kalkıyoruz," ama korktuğu, sersemlemiş hissettiği ve huzur beklediği zamanlarda yalnızca, "Evet," derdi. Ve babam ince pamuklu üst çarşafı alır ve iki köşeyi baş ve işaretparmakları arasında tutmaya dikkat ederek bir araya toplardı. Sonra o açık mavi (eğer Buckley'inkini kullanıyorlarsa) ya da eflatun (benimkini kullanıyorlarsa) yorgan havalanır ve onun üstüne paraşüt gibi hafifçe, çok güzel bir duygu vererek iner ve açıktaki tenine değerdi –dizleri, kollarının üst kısmı, yanakları ve çenesi. Hem hava hem de yorgan her nasılsa aynı zamanda aynı yerde olurdu; bu sonsuz özgürlük ve korunma duygusu verirdi. Harikaydı, kırılgan ve titreyerek kalır ve yalvararak babamın aynı şeyi yeniden yapmasını umardı. Hava ve örtü, hava ve örtü– onların arasındaki sözsüz ilişkiyi koruyarak: Küçük oğlan, yaralı erkek.

O gece vücudu cenin pozisyonunda kıvrılmış, başı yastıkta yatıyordu. Jaluzileri kapatmayı akıl etmemişti; yakınlardaki evlerden gelen ışıklar tepeyi aydınlatıyordu. Odasının karşı tarafındaki dolabının bir zamanlar kötü cadıların yatağının al-

* *Roger: Havacılık ve telsiz dilinde "anlaşıldı" demek. (Çn.)*

tındaki ejderhalara katılmak için kaçtıklarını hayal ettiği, pancurlu kapılarına bakıyordu. Artık bu gibi şeylerden korkmuyordu.

"Lütfen babamın ölmesine izin verme, Susie," diye fısıldadı. "Ona ihtiyacım var."

Kardeşimden ayrılınca, kameriyenin yanından ve üzümler gibi sarkan ışıkların altından geçerek yürüdüm ve ben yaklaşırken kollara ayrılan tuğla yolları gördüm.

Tuğlalar yassı taşlara, küçük keskin kayalara ve sonra çevremde millerce altüst edilmiş toprağa dönünceye kadar yürüdüm. Orada durdum. Bir şeyin açığa çıkacağını bilecek kadar uzun zamandır cennetteydim. Ve ışık solmaya başladığında gök öldüğüm geceki gibi karanlık, tatlı bir mavi renk alınca, önce erkek mi kadın mı, çocuk mu yetişkin mi olduğunu anlayamayacağım kadar uzaktan biri göründü. Bu şekle ay ışığı vurunca bir erkek olduğunu fark edebildim ve korkarak, nefes nefese, görebilecek kadar yakına koştum. Babam mıydı bu? Bu kez o kadar ümitsizce istediğim bu muydu?

Yaklaşıp onun durduğu yerin birkaç adım uzağına gelince adam, "Susie," deyip bana doğru kollarını kaldırdı.

"Hatırladın mı?" dedi.

Kendimi yeniden küçülmüş buldum; altı yaşında, Illinois'teydim. Şimdi, o zaman da yaptığım gibi, ayaklarımı onun ayaklarının üstüne koydum.

"Büyükbaba," dedim.

Ve ikimiz de yalnız ve cennette olduğumuzdan, ben altı o elli altı yaşındayken babamın bizi ziyarete götürdüğündeki gibi hafiftim. Dünyadayken büyükbabamı her zaman ağlatan bir şarkıyla dans ettik.

"Hatırlıyor musun?" diye sordu.

"Berber!"

"Yaylı sazlar için Adagio," dedi.

Ama biz dans eder ve dönerken –dünyadaki gibi itip kakmalı sarsaklıklar yoktu– hatırladığım, onu bu müzikte ağlarken bulup nedenini sorduğumdu.

"Bazen ağlarsın Susie, sevdiğin biri uzun zaman önce gitmiş olsa bile." O zaman bir an için bana sarılmış ve sonra ben Lindsey'le oynadığım oyuna devam etmek için, koşarak büyükbabamın kocaman arka bahçesi sandığım yere çıkmıştım.

O gece daha fazla konuşmadık, ama o zamandan bağımsız mavi ışıkta saatlerce dans ettik. Biz dans ederken dünyada ve cennette bir şeyler olduğunu biliyordum. Bir değişim. Bir yıl fen dersinde gördüğümüz yavaştan hızlıya dönen hareket gibi. Sismik, imkânsız, zaman ve boşlukta bir yırtılma. Kendimi büyükbabamın göğsüne bastırdım ve onun babamınkine nazaran naftaline benzeyen yaşlı adam kokusunu, dünyada kan, cennetteki göğü içime çektim. Kumkat, kokarca, birinci sınıf tütün.

Müzik durduğunda sanki başladığımızdan beri sonsuz zaman geçmişti. Büyükbabam bir adım geri çekildi ve ışık onun ardında sarı oldu.

"Ben gidiyorum," dedi.

"Nereye?" diye sordum.

"Merak etme, tatlım. O kadar yakınsın ki."

Döndü ve hızla lekeler ve toz içinde yok olarak uzaklaştı. Sonsuzluk.

ON DOKUZ

Annem o sabah Krusoe Şaraphanesi'ne geldiğinde, kendisini bekçinin bozuk İngilizcesiyle yazılmış bir mesajın beklediğini gördü. *Acil* sözcüğü yeteri kadar açıktı ve annem her sabahki kahve içme törenini sıra sıra sağlam beyaz haçlar üzerine bağlanmış asmalara bakarak geçirdi. Şaraphanenin genel şarap tadımı için ayrılan bölümünü açtı. Tepedeki ışığı açmadan, tahta barın ardındaki telefonu buldu ve Pennsylvania'daki numarayı çevirdi. Cevap veren yoktu.

Sonra Pennsylvania'daki santrali çevirdi ve Dr Akhil Singh'in numarasını istedi.

Ruana, "Evet," dedi, "Ray'le ikimiz birkaç saat önce ambulansın geldiğini gördük. Sanırım hepsi hastanede."

"Kimdi?"

"Annen olabilir mi?"

Ama *arayanın* annesi olduğu nottan anlaşılıyordu. Çocuklardan biri ya da Jack'tı. Ruana'ya teşekkür edip telefonu kapattı. Ağır kırmızı telefonu kaldırıp barın altından çıkardı. Müşterilere dağıttıkları ve telefonun altında duran renkli kâğıtlar –"Limon yeşili: Genç Chardonnay, Saman sarısı: Sauvignon Blanc..."– yere ayaklarının dibine saçıldı. İşe girdiğinden beri erken gelmek âdetiydi ve şimdi buna şükrediyor-

du. Ne de olsa tüm düşünebildiği yerel hastanelerdi; onun için açıklanamayan ateşler ve düştüklerinde oluşan kırıklarla koşuşturarak götürdükleri yerlerdi oralar. Bir kez koşarak Buckley'i götürdüğüm hastane: "Acilde bir Jack Salmon kayıtlıydı ve hâlâ oradaydı."

"Ne olduğunu söyleyebilir misiniz?"

"Bay Salmon'a yakınlığınız nedir?"

Yıllardır söylemediği sözcükleri söyledi. "Ben eşiyim."

"Bir kalp krizi geçirdi."

Telefonu kapatıp, patronların tarafında yere serilmiş kauçuk ve mantar hasırın üstüne oturdu. Vardiya şefi gelip de ona o yabancı sözcükleri söyleyinceye kadar orada oturdu: *Koca, kalp krizi.*

Daha sonra başını kaldırıp baktığında bekçinin kamyonundaydı; işyerinden nadiren ayrılan bu sessiz adam, son hızla San Fransisco Uluslararası Havaalanı'na gidiyordu.

Bilet parasını verdi ve Chicago'daki bir başkasına aktarma yapıp sonunda onu Philadelphia'ya indirecek olan uçağa bindi. Uçak yükselip de bulutların içine gömüldüğünde, annem dalgın bir halde uçuş ekibinin zillerini dinledi ve kokteyl arabasının yanından geçtiğini duydu ama birlikte uçtuğu insanları ve ardında boş meşe varillerin saklandığı şaraphanedeki serin taş kemeri ve güneşten kaçmak için ekseri altında oturan adamların yerine, elindeki kırık Wedgewood fincanı kendisine doğru uzatan babamı görüyordu.

İki saatlik bir bekleme için Chicago'ya indiğinde, bir diş fırçası ve bir paket sigara alıp hastaneyi arayabileceği bir yer bulacak kadar toplamıştı kendini ve bu kez Büyükanne Lynn'le konuşmak istedi.

Annem, "Anne," dedi. "Ben Chicago'dayım, geliyorum."

Büyükannem, "Abigail, Tanrı'ya şükür," dedi. "Krusoe'yi tekrar aradım, havaalanına gittiğini söylediler."

"O nasıl?"

"Seni soruyor."

"Çocuklar orada mı?"

"Evet. Ve Samuel. Bugün seni arayıp söyleyecektim. Samuel, Lindsey'e evlenme teklif etti."

Annem, "Bu harika," dedi.

"Abigail?"

"Evet." Annesi duraksadı ve kızı bunun çok nadir olduğunu biliyordu.

"Jack, Susie'yi de soruyor."

O'Hare'de terminalden çıkar çıkmaz bir sigara yaktı, yanından, ellerinde küçük birer çanta ve orkestra aletleriyle bir okul turu geçti, bavullarının üstündeki parlak sarı etikette: VATANSEVERLERİN YUVASI yazıyordu.

Chicago'da hava bunaltıcı ve nemliydi, iki sıra park etmiş arabaların tüten egzosları havayı zehirliyordu.

Rekor hızla sigarasını bitirdi ve bir kolunu göğsüne bastırıp ötekini her çekişte ileri uzatarak bir tane daha yaktı. Şaraphane giysileri vardı üstünde: Solmuş ama temiz blucin ve cebinin üstüne KRUSOE ŞARAPHANESİ yazısı işlenmiş soluk turuncu bir tişört. Teni koyulaşarak tezat oluşturmuş ve açık mavi gözlerini daha da mavi yapmıştı, artık saçlarını boynunda gevşek bir atkuyruğu yapıyordu. Kulaklarının üstünde ve şakaklarında birkaç kırlaşmış saç teli görebiliyordum.

Bir kum saatinin iki yanına tutunmuş, bunun nasıl olabildiğini merak ediyordu. Yalnız kaldığında geçmişi onu geri çekiyor ve tıpkı yerçekimi gibi kısıtlıyordu. Ve şimdi de çekiyorlardı – sıkılmış yumruklarla. Bir evlilik. Bir kalp krizi.

Terminalin dışında dururken, bir erkek cüzdanı koyduğu blucinin arka cebine uzandı. Krusoe'de işe girdiğinde, barın arkasına çantasını saklamakla uğraşmaktan daha kolay olduğu

için erkek cüzdanı taşımaya başlamıştı. Taksi sırasına sigarasını silkeledi ve içinde otlar ve dumanlardan boğulmuş zavallı bir fidanın olduğu beton çiçekliğin üstünde oturacak bir yer bulmak için döndü.

Cüzdanında resimler, her gün baktığı resimler vardı. Ama bir tanesini ters olarak kredi kartı için ayrılmış gözde saklıyordu. Bu polis karakolunda kanıt kutusunda duran, Ray'in annesinin Hint şiirleri kitabının içine koyduğu resmin aynısıydı. Bu, gazetelere çıkan, polis dosyalarına ve posta kutularına konan resmimdi.

Sekiz yıl sonra, annem için bile, bir ünlünün her yeri gezen resmi gibiydi. Ona o kadar çok rastlamıştı ki, ben içine itinayla gömülmüştüm. Yanaklarım fotoğrafta olduklarından asla daha kırmızı, gözlerim asla daha mavi değildi.

Resmi çıkardı ve yüzü üste gelerek hafifçe elinde tuttu. Her zaman dişlerimi özlerdi – benim büyümemi izlerken onların küçük yuvarlak çentikleri onu büyülerdi. O yılın resmi için anneme geniş bir gülümseme sözü vermiştim, ama fotoğrafçının önünde öyle utanmıştım ki, ancak sırıtabilmiştim.

Dış hoparlörden aktarmalı uçak için anons verildiğini duydu. Ayağa kalktı. Arkasını dönünce, savaş veren küçük ağacı gördü. Sınıf resmimi onun gövdesine dayadı ve otomatik kapılardan içeri koştu.

Philadelphia'ya giden uçakta üçlü sıranın ortasında oturdu. Eğer yolculuk eden bir anne olsaydı, iki yanındaki koltukların dolu olacağını düşünmeden edemedi. Biri Lindsey için. Biri Buckley için. Ama tarif olarak, bir anne olmasına rağmen, bu da bir anlamda sona ermişti. Onların yaşamlarından beş yıldan fazlasını kaçırdıktan sonra, artık o hak ve imtiyaza sahip olamazdı. Anne olmanın bir meslek olduğunu, pek çok genç kızın olmayı hayal ettikleri bir şey olduğunu biliyordu. Ama

annemin asla böyle bir hayali olmamıştı ve beni istememiş olduğundan ötürü en korkunç ve hayal edilemez biçimde cezalandırılmıştı.

Uçakta onu izledim ve onun kurtulması için bulutlara doğru bir dilekte bulundum. Vücudu olacakların korkusuyla ağırlaştı ama bu ağırlık en azından bir rahatlama yaratıyordu. Hostes ona küçük mavi bir yastık verdi ve o da bir süre için uykuya daldı.

Philadelphia'ya vardıklarında, uçak iniş pistinde yürüdü ve annem kendine nerede ve hangi yılda olduğunu hatırlattı. Çocuklarını, annesini, Jack'i gördüğü zaman neler söyleyeceğini düşündü hızla. Ve sonra, sonunda titreyerek durduklarında vazgeçti ve dikkatini yalnızca uçaktan çıkmaya verdi.

Uzun rampanın sonunda kendisini bekleyen öz çocuğunu zor tanıdı. Geçen yıllarda Lindsey, köşeli bir hal almıştı; tüm vücut yağları erimişti. Ve kardeşimin yanında da onun erkek ikizi gibi biri duruyordu. Biraz daha uzun boylu, biraz daha etli, Samuel. O ikisine, onlar da kendisine öyle dikkatle bakıyorlardı ki, bekleme salonu koltukları sırasının kenarında oturan tombul erkek çocuğunu görmedi.

Ve sonra, tam onlara doğru yürümeye başlamadan önce –çünkü ilk birkaç dakika hepsi, sanki ancak kendi hareketiyle kurtulabilecekleri yapışkan bir jelatin içine hapseldilmiş gibi askıya alınmış ve hareketsiz duruyordu– onu gördü.

Halılı rampada yürümeye başladı. Havaalanında anonsların yapıldığını duydu ve normal selamlaşmalarıyla yolcuların yanından geçtiğini gördü. Ama ona bakarken sanki bir zaman tüneline giriyordu. 1944'te Winnekukka Kampı. Kız, tombul yanaklar ve kalın bacaklarıyla on iki yaşındaydı – kızları atlattı diye mutlu olduğu her şey oğlunun başına gelmişti. O kadar uzun yıllar, asla geri alamayacağı o kadar uzun zaman uzakta kalmıştı.

Eğer benim yaptığım gibi sayıyorduysa, yetmiş üç basamakta neredeyse yedi yıldır yapmaktan korktuğu şeyi başardığını bilecekti.

İlk konuşan kız kardeşim oldu:

"Anne," dedi.

Annem kız kardeşime baktı ve Winnekukka Kampı'nda olduğu yalnız kızdan otuz sekiz yıl ileri atladı.

Annem, "Lindsey," dedi.

Lindsey ona bakıyordu. Buckley artık ayağa kalkmıştı ama önce ayakkabılarına ve sonra omzunun üstünden dışarıya, uçakların park edip yolcularını körüklü tüplere indirdiği yere baktı.

Annem, "Babanız nasıl?" diye sordu.

Kız kardeşim *Anne* sözcüğünü söylemiş ve sonra donup kalmıştı. Ağzında sabunsu bir tat bırakmıştı; yabancı bir kelimeydi sanki.

Samuel, "Pek iyi durumda değil, korkarım," dedi. Bu söylenen en uzun cümleydi ve annem bunun için inanılmaz derecede minnettar olduğunu fark etti.

Annem onun için özel bir ifade takınmayarak, "Buckley?" dedi. Ne ise oydu – o her kim ise.

Tetiği çekilmiş tabanca gibi başını anneme çevirdi. "Buck," dedi.

"Buck," diye yavaşça tekrarladı annem ve başını eğip ellerine baktı.

Lindsey, *Yüzüklerin nerede?* diye sormak istedi.

Samuel, "Gidelim mi?" diye sordu.

Dördü kendilerini kapısından ana terminalin içine götürecek olan, halılı uzun tünele girdi. Mağaraya benzeyen bagaj alma bölümüne giderlerken annem, "Bavulum yok," dedi.

Samuel onları yeniden kapalı parka yönlendirecek olan işaretleri ararken, sıkıntılı bir karmaşa içinde durdular.

Kız kardeşim yeniden, "Anne," dedi.

Lindsey başka bir şey söyleyemeden, "Sana yalan söyledim," dedi. Göz göze geldiler ve yemin edebilirim ki, birinden ötekine geçen o kızgın telde, bir yılanın içindeki hazmedilmemiş farenin şişliği gibi bir şey gördüm: Len'in sırrı.

Samuel, "Asansörle yeniden yukarı çıkacağız," dedi, "sonra yukardaki yürüme yolundan araba parkına gidebiliriz."

Samuel, bir grup havaalanı güvenlik memurunun olduğu yere doğru uzaklaşmış olan Buckley'i çağırdı.

Lindsey tekrar konuştuğunda otoyoldaydılar. "Yaşından ötürü Buckley'in babamı görmesine izin vermiyorlar."

Annem koltuğunda geri döndü. Buckley'e bakıp ilk kez gülümsemeye çalışarak, "Bunu halletmeye çalışacağım," dedi.

Kardeşim başını kaldırmadan, "Siktir," dedi.

Annem donup kaldı. Arabada ateş açıldı. Nefret ve gerginlikle dolu, içinde yüzülecek akıntılı bir kan nehri.

"Buck," dedi, kısa adı tam zamanında hatırlayarak, "yüzüme bakar mısın?"

Ön koltuktan hiddetini annesine saplayarak kızgınlıkla baktı.

Sonunda annem geri döndü ve Samuel, Lindsey ve erkek kardeşim yolcu koltuğundan gelen onun çıkarmamaya çalıştığı sesleri duydu. Küçük bakışlar ve üzgün bir hıçkırık. Ama gözyaşları ne kadar çok olursa olsun Buckley'in fikrini değiştiremezdi. Günlerdir, haftalardır, yıllardır yeraltında bir oda dolusu nefret saklamaktaydı. Bunun ta derinlerinde, yüreğinde şimşek çakan dört yaşındaki çocuk oturuyordu. Yürekten taşa, yürekten taşa.

Samuel, "Bay Salmon'u gördükten sonra hepimiz daha iyi olacağız," dedi ve dayanamadığı için, ön panele doğru eğilip radyoyu açtı.

° ° °

Sekiz yıl önce gece yarısı aynı hastaneye gelmişti. Başka renge boyanmış başka bir kat, ama koridorda yürürken onun çevresini kapladığını hissedebiliyordu –orada ne yapmış olduğum. Len'in vücudunu duvara bastırdığı sırtı. İstediği tek şey kaçmaktı– yeniden California'ya, yabancıların arasındaki sessiz varlığına uçmak isteği. Güvenle bu kadar yabancı bitki ve insan arasına, ağaç gövdeleri ve tropikal yaprakların katları arasına saklanmak.

Koridordan gelirken gördüğü annesinin bilekleri ve yüksek topuklu pabuçları onu geri getirdi. Bu kadar uzaklara giderek kaybettiği basit şeylerden biri, annesinin sıradan ayakları –onların somutluğu ve komikliği– annesinin komik derecede rahatsız pabuçlar içindeki yetmiş yaşındaki ayakları.

Ama ilerleyip odaya girerken, başka herkes –oğlu, kızı, annesi– geride kaldı.

Babamın gözleri zayıftı ama onun girdiğini duyunca gözkapakları titreyerek açıldı. Bileğinden ve omuzundan tüpler ve teller çıkıyordu. Küçük kare yastığın üzerindeki başı çok kırılgan görünüyordu.

Onun elini tuttu ve gözyaşlarını özgürce akmaya bırakarak sessizce ağladı.

Babam, "Merhaba Okyanus Gözler," dedi.

Başıyla onayladı. Bu kırık, yenilmiş adam... kocası.

"Kızım," diyerek şiddetle nefes aldı.

"Jack."

"Bak seni eve getirmek için ne yaptı."

Gülümseyerek, "Değer miydi buna?" dedi.

Babam, "Göreceğiz," dedi.

Onları bir arada görmek zayıf bir ihtimalin gerçekleşmesi gibiydi.

Babam, annemin gözlerindeki renkli benekler gibi, tutunacağı pırıltılar görebiliyordu. Bunları çok eskiden kendinden

daha büyük bir nesneye çarparak batmış bir geminin kırık tahtaları ve kalaslarının arasında sayıyordu. Bunlar artık ona kalmış olan kalıntılar ve yapıtlardı. Uzanıp onun yanağına dokunmak istedi, ama kolu çok güçsüzdü. Annem daha yakına gelip yanağını onun avucuna koydu.

Büyükannem yüksek topuklarla sessizce hareket etmeyi bilirdi. Ayaklarının ucuna basarak odadan çıktı. Normal hızına dönüp de bekleme salonuna geldiğinde, 582 numaralı odadaki Jack Salmon için mesaj getiren bir hemşireyle karşılaştı. "Len Fenerman yakında ziyarete gelecek, size geçmiş olsun diyor." Notu düzgünce katladı. Bekleme salonundaki Samuel'e katılmaya giden Lindsey ve Buckley'e rastlamadan hemen önce, çantasının metal dilini açıp notu pudra ve tarağının arasına yerleştirdi.

YİRMİ

Bay Harvey, o gece Connecticut'taki teneke damlı kulübeye geldiğinde yağmur yağacak gibiydi. Birkaç yıl önce o kulübede genç bir garson kızı öldürmüş ve sonra önlüğün ön cebinde bulduğu bahşişlerle yeni bir pantolon almıştı. Şimdiye kadar çürümüş olmalıydı ve doğruydu; oraya yaklaşırken kötü bir kokuyla karşılaşmadı. Ama kulübe açıktı ve içerde toprağın kazıldığını görebiliyordu. Nefes aldı ve dikkatle kulübeye yaklaştı.

Kızın boş mezarının yanında uykuya daldı.

Bir noktada ölülerin listesine karşı koymak için, ben de kendi yaşayanlar listemi tutmaya başladım. Len Fenerman'ın da böyle yaptığını fark etmiştim. İzinli olduğunda genç kızları, daha yaşlılarını ve aradaki tüm kadınları not ediyor ve bu listeyi katlanmasını sağlayan şeylerin arasında sayıyordu. Alışveriş merkezindeki soluk bacakları "artık çok genç" elbisesi için fazla uzamış ve iç acıtan kırılganlığı Len'in de benim de yüreğimize dokunan o genç kız. Saçlarını gençliğindeki renklerin doğadışı versiyonlarına boyatmakta ısrar eden, yürüteçlerle sendeleyerek yürüyen yaşlı kadınlar. Çocukları raflardan şeker paketleri indirirken oradan oraya koşturan orta yaşlı

yalnız kadınlar. Onları görünce sıraya koyuyordum. Yaşayan, nefes alan kadınlar. Bazen yaralıları görüyor –kocalarından dayak yiyenler, yabancıların veya babalarının tecavüzüne uğrayan çocuklar– ve bir şekilde araya girebilmeyi diliyordum.

Len bu yaralı kadınları her zaman görüyordu. Onlar karakolun müdavimleriydi, ama bölgesinin dışına çıktığı zamanlarda bile yaklaştıkları zaman onları algılayabiliyordu. Yem ve av malzemesi dükkânındaki evli kadının yüzünde iz yoktu, ama köpek gibi siniyor ve özür dileyen bir fısıltıyla konuşuyordu. Kız kardeşlerini görmek için şehir dışına her gittiğinde yolda gördüğü kız. Yıllar geçtikçe yanaklarındaki yağ tabakası erimiş, giderek daha zayıflamış ve keder, gözlerini, gevşemiş yanaklarının içinde ağır ve umutsuzca sarkacak hale getirmişti. Yerinde olmadığında meraklanıyordu. Yerindeyse onu hem kederlendiriyor hem de yeniden canlandırıyordu.

Uzun süredir dosyama yazacak fazla bir şey bulamıyordu ama son birkaç haftada kanıt defterine birkaç madde eklenmişti: Başka bir olası kurbanın adı, Sophie Cichetti; onun oğlunun adı ve George Harvey'in takma adı. Ayrıca elinde tuttuğu kanıt da oradaydı: Benim Pennsylvania anahtar taşından uğurum. Parmaklarıyla kanıt torbasının içinde çevirdi ve adımın ilk harflerini yeniden gördü. Herhangi bir ipucu için incelenmişti ve ayrıca başka bir kızın cinayet sahnesinde bulunmasının yanı sıra, mikroskop altında temiz çıkmıştı.

Onun bana ait olduğunu kanıtlamayı başardığı ilk andan beri uğuru babama vermek istemişti. Böyle yaparak kuralları bozacaktı ama onlara ıslak bir defter ve biyoloji kitabımın bir oğlanın aşk notuyla karışık sayfalarından başka bir şey bulamamıştı. Bir Coca-Cola şişesi. Benim zilli şapkam. Bunları listelemiş ve saklamıştı. Ama uğur farklıydı ve onu geri vermek niyetindeydi.

Annem gittikten sonraki yıllarda buluştuğu bir hemşire ya-

tırılan hastalar listesinde Jak Salmon adını okuyunca onu aramıştı. Len babamı hastanede ziyaret edip uğuru ona vermekte kararlıydı. Len bu uğuru, babamın iyileşmesini hızlandıracak bir tılsım gibi görüyordu.

Onu izlerken istemeden, demiryolu raylarını kaplayan bodur ağaçların yerel şirketlere birkaç kaçak konteyner dökmek için yeterli siper yaptığı Hal'in bisiklet dükkânının arkasında biriken zehirli atıkları hatırladım. Her şey mühürlenmişti ama bir şeyler sızmaya başlamıştı. Annem terk ettiğinden beri Len'e hem acıyor hem de ona saygı duyuyordum. Anlaşılması imkânsız olanı anlamak için fiziksel olanı izliyordu. Bunda bana benzediğini görebiliyordum.

Hastanenin dışında genç bir kız, yeşil sapları mor kurdelelerle bağlı küçük nergis buketleri satıyordu. Annemin kızın elindekilerin hepsini almasını izledim.

Annemi sekiz yıl öncesinden hatırlayan Hemşire Eliot, onun koridordan, kolları çiçeklerle dolu geldiğini görünce yardım etmek istedi. Bir malzeme dolabında fazladan sürahiler buldu, o ve annem, o uyurken babamın odasına çiçekleri yerleştirdiler. Hemşire Eliot, eğer kayıp, bir kadının güzelliğine ölçüt olursa, annemin daha da güzelleştiğini düşündü.

Lindsey, Samuel ve Büyükanne Lynn o akşam erken saatlerde Buckley'i eve götürmüşlerdi. Annem evi görmeye hazır değildi henüz. Dikkatini yalnız babama veriyordu, onun dışındaki her şey beklemek zorundaydı; oğlunun azarı ve kızı da yiyecek bir şey ve düşünmek için zamana ihtiyacı vardı. Daha kötü haberleri alabilsinler diye insanları uyanık tutmak için hastanelerin işe yaramayan çabalarını düşündüren parlak ışıkların olduğu hastane kafeteryasına –hafif kahve, sert iskemleler, her katta duran asansörler– gitmek yerine, binadan çıktı ve girişten aşağı inen eğik kaldırımdan yürüdü.

Dışarısı artık karanlıktı ve bir zamanlar bir gece yarısı, geceliğiyle araba kullanarak geldiği parkta ancak birkaç araba vardı. Annesinin bıraktığı hırkaya sıkıca sarıldı.

Karanlık arabaların içine bakıp, hastanedeki insanların kimler olduğunu anlatan işaretleri arayarak parktan geçti. Arabalardan birinde yolcu koltuğuna dağılmış kasetler, bir başkasında bir bebek koltuğunun şişman şekli vardı. Her araba bir oyun oldu ona. Ailesinin, dostlarının evinde casus oyunu oynayan bir çocuk gibi kendini çok yabancı ve yalnız hissetmemek için bulduğu bir yoldu bu. Ajan Abigail Görev Kontrolüne. Tüylü bir oyuncak köpek görüyorum, bir futbol topu görüyorum, bir kadın görüyorum! İşte orada bir kadın, direksiyonun arkasında oturan bir yabancı. Kadın annemin kendisine baktığını görmedi ve onun yüzünü görür görmez, annem dikkatini gideceği lokantanın parlak ışıklarına vererek başını çevirdi. Kadının ne yaptığını görmek için dönüp bakmasına gerek yoktu. İçeri girebilmek için cesaret topluyordu. O yüzü tanıyordu. Neresi olursa olsun, bulunduğu yerden başka bir yerde olmak isteyen birinin yüzüydü.

Hastane ve acil odasının girişinin arasındaki bölgede durdu ve canı bir sigara çekti. O sabah hiçbir şeyi sorgulamamıştı. Jack bir kalp krizi geçirmişti; o da eve gidecekti. Ama şimdi burada, artık ne yapması gerektiğini bilemiyordu. Yeniden uzaklaşmadan önce, ne olması gerektiğini, ne kadar beklemesi gerekeceğini bilmiyordu. Arkasındaki araba parkında bir araba kapısının açılıp kapandığını, kadın içeri girerken çıkan sesi duydu.

Lokanta onun için bulanıktı. Bir bölmede yalnız oturdu ve California'da sanki hiç bulunmayan "piliç usulü kızarmış biftek" ısmarladı.

Tam karşısındaki adam ona gözünü dikinceye kadar bunu düşündü. Onun görünüşünün her ayrıntısını kaydetti. Öldü-

rülmemden sonra Pennsylvania'da yaşarken, güvenmediği yabancı bir adam görmek beyninde hemen bir yıkıma yol açıyordu. Böylesi –korkunun pratiğine saygı göstermek– düşünmemesi gerekir gibi davranmaktan daha kolaydı. Yemeği, "piliç usulü kızarmış biftek" ve çay geldi ve lastik gibi etin çevresindeki kumlu ekmek kırıntılarına, çayın madeni tadına dikkatini verdi. Evde kalmaya birkaç günden fazla dayanabileceğini sanmıyordu. Baktığı her yerde beni ve karşısındaki bölmede beni öldürmüş olabilecek adamı görüyordu.

Yemeğini bitirdi, parasını ödedi ve gözlerini bel hizasından kaldırmadan lokantadan dışarı çıktı. Yukarıda bir çan çaldı ve kalbi göğsünde çarparak sıçradı.

Otoyoldan tek parça halinde geçmeyi başardı ama araba parkını geçerken kesik kesik nefesler alıyordu. Endişeli ziyaretçinin arabası hâlâ oradaydı.

İnsanların pek fazla oturmadığı ana lobide oturup nefesinin düzelmesini beklemeye karar verdi.

Onunla birkaç saat geçirecek ve uyanınca veda edecekti. Karar verir vermez, gövdesini hoş bir serinlik sardı. Ani bir sorumluluktan kurtuluş. Uzak diyarlara bir bilet.

Artık geç olmuştu, saat onu geçiyordu ve tüm ışıkların kısıldığı beşinci kata çıkmak için asansöre bindi. Arkasında iki hemşirenin sessizce dedikodu yaptığı hemşire odasının önünden geçti. Birbirlerine anlattıkları ince ayrıntılı söylentilerin neşe ve kıvraklığını, havadaki kolay içtenliğin sesini duyabiliyordu. Sonra hemşire kendini tutamayıp yüksek bir kahkahaya patlatırken annem babamın kapısını açtı ve kapanması için herhangi bir şey yapmadı.

Yalnız.

Kapı kapandığında sanki bir vakum oluştu. Oraya ait olmadığımı, benim de gitmem gerektiğini hissettim. Ama oraya yapışmıştım.

Onu, yatağın arkasındaki düşük voltajlı floresan lambanın ışığında karanlıkta uyurken görünce, aynı hastanede durup kendini ondan koparmak için attığı adımları hatırladı.

Babamın elini tuttuğunu görünce, yukarı kattaki mezartaşı kopyalarının altında kardeşimle oturduğumuzu düşündüm. Ben köpeğiyle birlikte cennete gitmiş olan ölü şövalyeydim ve o da yaşayan karısı. Lindsey'in en sevdiği söz, "Yaşamımın sonuna kadar zamanın içinde donmuş bir adamla kapanıp kalmam nasıl beklenebilir?"di.

Annem, babamın eli avucunun içinde uzun bir süre oturdu. Temiz hastane çarşaflarının içine girip onun yanına uzanmanın ne kadar harika olacağını düşündü. Ve ne kadar imkânsız.

Yaklaştı. Dezenfekte ilaçların ve alkolün kokusunun altında bile, onun teninin otları andıran kokusunu duyabiliyordu. Ayrıldığında, babamın en sevdiği gömleğini bavuluna koymuştu ve bazen ona ait bir şey giymiş olmak için ona sarınıyordu. Hiç dışarıda giymediği için kokusu uzun süre geçmemişti. Bir gece, onu çok özlediğinde, sanki hâlâ liseli bir kızmış gibi, onu bir yastığa geçirip bağrına bastığını hatırlıyordu.

Kapalı pencereden uzakta otoyoldaki trafiğin uğultusunu duyabiliyordu ama hastane gece için kapanmaktaydı. Yalnızca koridordan geçen nöbetçi hemşirelerinin lastik tabanlarının sesi vardı.

Daha o kış cumartesi günleri kendisiyle birlikte çalıştığı genç bir kadına, bir kadınla bir erkek arasında her zaman biri ötekinden daha güçlüdür demişti. "Bu daha zayıf olanın daha güçlü olanı sevmediği anlamına gelmez," fikrini ileri sürmüştü. Ama annem için önemli olan, konuşurken birden kendini zayıf taraf olarak tanımlamasıydı. Bu açıklama onun başını döndürdü. Tüm bu yıllar boyunca tam tersini düşünmüştü.

İskemlesini onun başının olabildiğince yakınına çekti ve nefes almasını izlemek, rüya görürken gözkapaklarının altında

gözlerinin kımıldadığını görmek için yüzünü yastığının kenarına koydu. Birini bu kadar çok sevip de, her gün evinden bu kadar uzaklarda uyandığında bunu kendinden gizlemeyi nasıl becerebiliyordu? Ardına barikatlar koyup arka aynayı koparak onu yok edeceğini mi düşünmüştü? Yaşamlarını ve çocuklarını silebileceğini?

Onu izlerken, düzenli nefesleri kendisini sakinleştirirken, o kadar basitti ki, önceleri nasıl olduğunu fark etmedi bile. Evimizdeki odaları ve unutmak için onların içinde saatlerce nasıl çalıştığını düşünmeye başladı. Unutulan meyveler gibi, gün geçtikçe tadı daha da damıtılmıştı sanki. Orada, o rafın üstünde aşklarının başındaki tüm tarihler ve aptallıklar, rüyalarından oluşan örgü, tomurcuklanan ailenin sağlam kökü vardı. Onun ilk sağlam kanıtı. Ben.

Babamın yüzünde yeni bir çizgi izledi. Şakaklarının gümüşlenişini sevdi.

Gece yarısından hemen sonra, gözlerini elinden geldiğince açık tutmaya çalışarak uyuyakaldı. Uyandığında veda edebilmek için o yüze bakarken her şeye birden tutunmaya çalıştı.

Gözleri kapanıp da ikisi birlikte uyurlarken, onlara fısıldadım:

Taşlar ve kemikler;
Kar ve buz;
Tohumlar ve fasulyeler ve kurbağalar.
Yollar ve dallar, çeşitli öpücükler,
Hepimiz Susie'nin kimi özlediğini biliriz.

Saat sabahın ikisi gibi yağmur yağmaya başladı... hastanenin üstüne, benim eski evimin üstüne, cennetime de yağdı. Bay Harvey'in kulübesinin üstünde de yağmur yağıyordu. Yağmur başının üstüne küçük çekiçleriyle vururken, rüya gördü. Kalıntıları alınan ve şimdi incelenmekte olan kızı değil, ağacın sı-

nırına ulaşan 5!5!5!'li Lindsey Salmon'u gördü rüyasında. Ne zaman tehdit edildiğini hissetse bu rüyayı görüyordu. Yaşamı, kızın futbol formasının pırıltısında kontrolden çıkmaya başlamıştı.

Babamın gözlerinin açıldığını ve yanağında annemin nefesini hissettiğini gördüğümde saat neredeyse dört olmuştu. İkimiz de ona sarılabilmesini diledik ama o çok güçsüzdü. Bir başka yol daha vardı ve o yolu tuttu. Ölümümden sonra hissettiklerini ona anlatabilirdi – aklına sık sık gelen ama benden başkasının bilmediği şeyleri.

Ama onu uyandırmak istemedi. Hastane yağmurun sesi dışında sessizdi. Yağmurun kendisini izlediğini hissetti, karanlık ve ıslaklık – kapıda, sırılsıklam ve gülümseyen, tüm o yolu kendisini rahatlatmak için koşan Lindsey ve Samuel'i düşündü. Sık sık merkeze dönmek için kendisine emirler veriyordu. Lindsey. Lindsey. Buckley. Buckley. Buckley.

Pencerenin dışında, hastanenin araba parkında ışıkların yuvarlak yamalar halinde aydınlattığı yağmurun görüntüsü, çocukken gördüğü bir filmi hatırlattı – *Hollywood Yağmuru*. Yanağında güven veren annemin nefesiyle gözlerini kapattı ve dinledi onu, pencerelerin pervazındaki hafif tıkırtıyı ve sonra kuşların sesini duydu, ama onları göremiyordu. Ve bu düşünce, penceresinin dışında yavru kuşların yağmurda uyanıp annelerinin gittiğini gördükleri bir yuva olması düşüncesi, onları kurtarma isteği uyandırdı. Uyku sırasında parmakları gevşeyen annemin kendi elini tutan elini hissetti. Oradaydı ve bu kez, her şeye rağmen, onu kendisi olmaya bırakacaktı.

İşte tam o sırada annem ve babamın yanına, odaya girdim. Bir şekilde, herhangi biri olarak, hiç olmadığım gibi oradaydım. Her zaman havalarda dolaşırdım ama hiçbir zaman yanlarında durmamıştım.

Görülüp görülmeyeceğimi bilemeyerek, karanlıkta küçültüm kendimi. Sekiz buçuk yıldır onu, annemi ya da Ruth'u veya Ray'i, kız ve erkek kardeşimi ve kesinlikle Bay Harvey'i bıraktığım gibi, saatlerce bırakmıştım, ama, şimdi görüyordum ki o beni hiç bırakmamıştı. Onun bağlılığı bir kez, bir kez daha sevildiğimi bildirmişti bana. Babamın sevgisinin ılık ışığında ben, Susie Salmon, tüm yaşamı önünde olan bir kız olarak kalmıştım.

"Eğer çok sessiz olursam seni duyabileceğimi düşündüm," diye fısıldadı. "Eğer hâlâ hak ediyorsam belki geri gelirdin."

Annem uyanarak, "Jack?" dedi. "Uyumuş olmalıyım."

"Geri gelmiş olman harika," dedi babam.

Ve annem ona baktı. Her şey sıyrılıp gitti. "Nasıl yapıyorsun bunu?" diye sordu.

"Başka seçeneğim yok, Abbie," dedi. "Başka ne yapabilirim ki?"

"Uzaklaş, baştan başla," dedi.

"İşe yaradı mı?"

Sustular. Elimi uzattım ve görünmez oldum.

Babam, "Neden gelip buraya uzanmıyorsun?" dedi. Görevliler gelip seni kovuncaya kadar biraz vaktimiz var."

Annem kımıldamadı.

"Bana iyi davrandılar," dedi. "Hemşire Eliot sen uyurken çiçekleri vazoya koymama yardım etti."

Çevresine bakındı ve onların şekillerini seçti. "Nergis," dedi.

"Bunlar Susie'nin çiçekleri."

Babamın gülümsemesi çok güzeldi. "Gördün mü," dedi, "böyle işte. Ona bir çiçek vererek yüzleşiyorsun."

Annem, "Bu çok hüzünlü," dedi.

"Evet," dedi, "öyle."

Annem tehlikeli bir şekilde bir kalçası yatağın kenarında

denge kurdu, ama başardılar. Göz göze bakabilmek için yan yana uzanmayı başardılar.

"Buckley ve Lindsey'i görmek nasıldı?"

"İnanılmayacak kadar zor," dedi annem.

Bir an için sessiz kaldılar ve babam onun elini sıktı.

"Çok farklı görünüyorsun," dedi.

"Daha yaşlı demek istiyorsun."

Onun uzanıp annemin saçından bir tutamı eline alıp onun kulağına dolayışını izledim. "Sen uzaktayken yeniden âşık oldum sana," dedi.

Annemin yerinde olabilmeyi ne kadar çok istediğimi fark ettim. Onun anneme olan aşkı, geriye bakıp hiç değişmeyecek bir şeyi sevmek değildi. Annemi her şey için – kırıklığı ve kaçışı, güneş doğup da hastane personeli gelmeden önce hemen o anda orada oluşu için sevmesiyle ilgiliydi. Parmağının kenarıyla onun saçına dokunması ve bilerek ama korkusuzca o okyanus gözlerinin derinliklerine dalmasıyla ilgiliydi.

Annem bir türlü, "Seni seviyorum," diyemiyordu.

Babam, "Kalacak mısın?" diye sordu.

"Bir süre için."

Bu da bir şeydi.

"İyi," dedi. "Peki California'da insanlar sana aileni sorunca ne diyordun?"

"Yüksek sesle iki çocuğum var diyordum. İçimden üç. Bunun için her zaman ondan özür dilemek istedim."

"Bir kocadan söz ettin mi?"

Yine baktı babama. "Hayır."

"Erkek," dedi.

"Numara yapmak için gelmedim, Jack," dedi.

"Neden geldin?"

"Annem çağırdı. Kalp krizi geçirdiğini söyledi ve ben de babamı düşündüm."

"Ölebilirim diye mi?"

"Evet."

"Sen uyuyordun," dedi. "Görmedin onu."

"Kimi?"

"Biri odaya geldi ve sonra gitti. Sanırım Susie idi."

Annem, "Jack?" dedi ama çok fazla telaşlanmamıştı.

"Bana onu gördüğünü söyleme."

Annem sustu.

Rahatlayıp nefes alarak, "Onu her yerde görüyorum," dedi. "California'da bile her yerdeydi. Ben arabayla geçerken okulların önündeki otobüslere binen öğrencilerin arasında. Saçını görüyor ama yüzüyle birleştiremiyordum ya da vücudunu ve hareket ettiğini görüyordum. Ablalar ve küçük erkek kardeşleri ya da kardeş gibi görünen iki kız görüyor ve Lindsey'in yaşamında neye sahip olmayacağını düşünüyordum – o ve Buckley için kaybolmuş bir ilişki ve sonra benim de onları terk ettiğim geliyordu aklıma. Bu sen ve hatta annem için de geçerliydi."

"O başardı," dedi, "bir kaya. Sünger gibi bir kaya, ama yine de kaya."

"Farkındayım."

"Eğer sana Susie on dakika önce bu odadaydı dersem, ne dersin?"

"Deli olduğunu ve herhalde haklı olduğunu söylerdim."

Babam uzandı, annemin burnunun çizgisini izledi ve parmağını onun dudaklarına götürdü. O sırada dudaklar biraz aralandı.

"Eğilmen gerekiyor," dedi babam, "ben hâlâ hasta bir adamım."

Ben onları izlerken annemle babam öpüştü. Öpüşürken gözlerini açık tuttular ve babamın yüzüne, o da ağlayıncaya kadar, gözyaşları dökülerek ilk ağlayan annem oldu.

YİRMİ BİR

Annemle babamı hastanede bıraktıktan sonra, Ray Singh'i izlemeye gittim. İkimiz de on dört yaşındaydık. Şimdi onun başını yastığın üstünde görüyordum, sarı çarşafların üstünde siyah saç, sarı çarşafların üstünde esmer ten. Her zaman ona âşıktım. Her kapalı gözün kirpiklerini sayardım. O neredeyse benim olacaktı ve ailemden olduğu gibi ondan da ayrılmak istemiyordum.

Sahnenin arkasındaki platformun üzerinde, altımızda Ruth, Ray Singh bana nefesi benimkinin yanında olacak kadar yaklaşmıştı. Her sabah muslilerinin üstüne koyduğunu hayal ettiğim karanfil ve tarçın karışımının kokusunu ve benimkinden farklı bir kimya ile asılı duran organlarının derinliğinden gelen kokusunu, karanlık bir kokuyu da duyabiliyordum.

Olacağını bildiğim zamandan olduğu zamana kadar, Ray Singh'le okulun içinde ve dışında bir arada olmamaya dikkat etmiştim. En çok istediğim şeyden, onun öpücüğünden korkuyordum. Herkesin anlattığı ya da *On yedi, Çekicilik* ve *Vogue*'da okuduğum öyküler kadar iyi olmayacağından, ilk öpüşmemin aşk değil, reddedilmeye eşit olacağından korkuyordum. Yine de öpüşme öyküleri topluyordum.

Bir gün Büyükanne Lynn telefonda, "Senin ilk öpüşmen kaderinin kapıyı çalmasıdır," dedi. Babam annemi çağırmaya gittiğinde telefondaydım. Onun mutfakta, "Zil zurna sarhoş," dediğini duydum.

"Eğer ben bir kere daha yapabilseydim müthiş bir şey yapmak isterdim – Ateş ve Buz gibi, ama Revlon o zamanlar bu ruju yapmıyordu. Adamın üzerinde işaretimi bırakmış olurdum."

Annem yatak odası paralelinden, "Anne?" dedi.

"Öpüşme işini konuşuyoruz, Abigail."

"Kaç tane içtin?"

Büyükanne Lynn, "Görüyor musun, Susie," dedi, "eğer limon gibi öpersen limonata yaparsın."

"Neye benziyordu?"

Annem, "Anladım, öpüşme sorusu," dedi, "sizi rahat bırakayım da konuşun."

Değişik tepkilerini öğrenebilmek için babama birkaç kez anlattırıyordum. Bundan çıkardığım, annemle babamın sigara dumanı ardındaki görüntüleriydi: bulutun içinde dudakları hayal meyal birbirine dokunuyordu.

Bir an sonra Büyükanne Lynn fısıldadı. "Susie, hâlâ orada mısın?"

"Evet, Büyükanne."

Bir süre daha sessiz kaldı. "Ben senin yaşındaydım ve ilk öpücüğüm yetişkin bir adamdan geldi. Bir arkadaşın babası."

Gerçekten çok şaşırarak, "Büyükanne!" dedim.

"Kimseye söylemeyeceksin, değil mi?"

"Hayır."

Büyükanne Lynn, "Harikaydı," dedi. "Nasıl öpüşüleceğini biliyordu. Beni öpen oğlanlara dayanamıyordum bile. Elimi göğüslerine dayıyor ve onları itiyordum. Bay McGahern dudaklarını nasıl kullanacağını biliyordu."

"Peki ne oldu?"

"Mutluluk," dedi. "Doğru olmadığını biliyordum, ama harikaydı – en azından benim için. Ona hiçbir zaman ne hissettiğini sormadım, ama zaten ondan sonra onu hiç yalnız görmedim."

"Peki yine yapmak istedin mi?"

"Evet, her zaman o ilk öpücüğü aradım."

"Ya büyükbabam nasıldı?"

"Pek iyi öpüşemezdi," dedi. Telefonun öteki ucunda buz şıkırtılarını duyabiliyordum. "Bir an için olmuş olsa bile, Bay McGahern'i hiç unutmadım. Seni öpmek isteyen bir oğlan var mı?"

Ne annem ne de babam bunu sormuştu bana. Şimdi bunu zaten bildiklerini, anlayabildiklerini ve bildiklerini karşılaştırınca birbirlerine gülümsediklerini biliyorum.

Telefonun ucunda yutkundum. "Evet."

"Adı nedir?"

"Ray Singh."

"Ondan hoşlanıyor musun?"

"Evet."

"Peki ne engel oluyor?"

"İyi yapamayacağımdan korkuyorum."

"Susie?"

"Evet?"

"Keyfine bak, kızım."

O akşamüstü dolabımın yanında durup da Ray'in adını söylediğini duyunca –bu kez yukarıda değil arkamda– hiç de eğlenceli gelmedi bana. Ama sıkıcı da değildi. Daha önceden bildiğim siyah ve beyaz durumları buna uymuyordu. Eğer bir ad verecek olsaydım, karmakarışık derdim gibi geldi. Fiil değil sıfat gibi. Mutlu+Korkmuş = Karmakarışık.

"Ray," dedim, ama ad daha ağzımdan tam çıkmadan, bana doğru eğildi ve ağzımı ağzının içine aldı. Haftalardır bunu bekliyor olmama, daha çoğunu istememe rağmen, bu çok beklenmedik bir şeydi. Ray Singh'i yeniden öpmeyi o kadar çok istiyordum ki.

Ertesi sabah Bay Connors gazeteden bir makale kesti ve Ruth için sakladı. Bu Flannagan çöküğünün ve nasıl doldurulacağının ayrıntılı bir resmiydi. Ruth giyinirken ona bir not yazdı. "Bu bir kâse dolusu bok," diyordu notta. "Bir gün bir zavallı sersemin otomobili yeniden içinde düşecek."

Ruth, Ray'in araba yolunun ucundaki buz mavisi Chevrolet'sine binerken, kupürü ona sallayarak, "Babam bunun onun için ölüm çanı olduğunu söylüyor," dedi. "Bizim yerimiz parsellenmiş arazi içinde yutulup gidecek. Bak şuna. Bu makalede senin sanat dersinin başlarında çizdiğin gibi dört küpe benzeyen dört blok var ve bu çöküğü nasıl yamayacaklarını gösterecekmiş gülya."

Ray, araba yolundan geri çıkıp Ruth'un bağlanmamış emniyet kemerine kaş göz işareti yaparken, "Seni görmek de çok güzel, Ruth," dedi.

Ruth, "Özür dilerim," dedi. "Merhaba."

Ray, "Makale ne diyor?" diye sordu.

"Ne güzel bir gün, hava çok güzel."

"Tamam, tamam. Makaleyi anlat bana."

Birkaç ay geçtikten sonra Ruth'u her gördüğünde onun sabırsızlık ve merakını hatırlıyordu – onları dost yapan ve öyle kalmalarını sağlayan iki kişisel özellik.

"İlk üçü aynı resim, yalnız değişik oklar 'toprağın üst tabakası', 'çatlak kireçtaşı' ve 'eriyen kaya' diyerek değişik yerleri gösteriyor. Sonuncunun 'Yamanıyor' diyen bir manşeti var ve altında da, 'Beton boğazı ve harç da çatlakları dolduruyor'."

Ray, "Boğaz mı?" dedi.

Ruth, "Biliyorum," dedi. "Sonra öteki tarafta bu sanki o kadar muazzam bir proje ki, okuyucuların kavramı anlayabilmesi için bir saniye durmaları gerekmiş gibi başka bir ok var ve bu da, 'Sonra çukur toprakla dolduruluyor,' diyor.

Ray gülmeye başladı.

Ruth, "Tıbbi bir yöntem gibi," dedi. "Dünyayı yamayabilmek için çok karışık bir ameliyat gerekiyor."

"Dünyadaki çukurların oldukça ilkel korkuları üzerine çektiğini düşünüyorum."

Ruth, "Baksana, "dedi. "Boğazları var, Tanrı aşkına! Hey, şuna bir bakalım."

Yolun bir mil kadar aşağısında inşaat işaretleri vardı. Ray sola dönüp ağaçların kesildiği ve küçük kırmızı ve sarı bayrakların aralıklı olarak bel yüksekliğinde tel işaretlerin üstünden sallandığı yeni asfaltlanmış yolların alanına girdi.

Tam halen boş olan bir bölge için yapılmış yolları araştırırken, kendilerini yalnız olduklarına inandırmışlardı ki, Joe Ellis'in onlara doğru geldiğini gördüler.

Ne Ruth ne de Ray el salladı ve Joe da onları tanıdığını belli edecek bir hareket yapmadı.

"Annem onun hâlâ ailesiyle yaşadığını ve bir iş bulamadığını söyledi."

Ray, "Bütün gün ne yapıyor peki?" diye sordu.

"Tüyler ürpertici görünür herhalde."

Ray, "Bunu hiç yenemedi," dedi ve Ruth, Ray yeniden anayola çıkıp da onları çöküğe doğru götürecek olan, 30. Yol'a giden hemzemin geçitten geçinceye kadar, sıra sıra boş dairelere baktı.

Ruth yağmurdan sonraki sabahın nemli havasını hissedebilmek için kolunu pencereden dışarı sarkıttı. Ray benim ölümümden sorumlu tutulmasının nedenini ve polisin görevini

yaptığını anlayabiliyordu. Ama Joe Ellis hiçbir zaman Bay Harvey'in öldürdüğü kedi ve köpekleri öldürmekle suçlanmış olmayı anlayamamıştı. Komşularından uzakta durarak çevrede geziniyor, kedi ve köpek sevgisiyle teselli bulmak istiyordu. Benim için en üzücü şey, bu hayvanlar onun içindeki kırıklığın kokusunu alıyor –insanlık kusuru– ve ondan uzak duruyorlardı.

30. Yol'un aşağısında Eels Rod Tepesi'nin yakınında, Ray ve Ruth'un geçmek üzere olduğu bir noktada, Len'in, Joe'nun berber dükkânının üstündeki bir daireden çıktığını gördüm. Fazla doldurulmamış bir öğrenci sırt çantasını arabasına götürüyordu. Çanta apartman sahibi kadının armağanıydı. West Chester Üniversitesi'ndeki bir kriminoloji kursu için istasyonda tanıştıklarından bir gün sonra onu kahveye çağırmıştı. Çantanın içinde çeşitli nesneler vardı; babama gösterecekleri ve hiçbir çocuğun anne babasının görmemesi gereken şeyler. Sonuncusunun içinde, bulunan cesetlerin mezarlarının resimleri de vardı... her iki vakada da dirsekler görünüyordu.

Hastaneye telefon ettiğinde hemşire Bay Salmon'un karısı ve ailesiyle birlikte olduğunu söylemişti. Arabasını hastanenin parkına çekip bir an ön camdan gelen güneş ışığında sıcaktan pişerek otururken, suçluluk hissi daha da artmıştı.

Len'in söyleyeceklerini ne şekilde söylemesi gerektiğini düşündüğünü görebiliyordum. Kafasındaki bir tek tahmine göre hareket ediyordu. 1975'in sonlarından beri neredeyse yedi yıldır giderek azalan bir bağlantıdan sonra, babamların en çok ümit edebilecekleri, bir ceset ya da Bay Harvey'in bulunduğu haberiydi. Onlara verebileceği ise bir uğurdu.

Çantasını kaptı ve arabasını kilitleyip elinde yeniden doldurduğu nergis kovaları olan çiçekçi kızın yanından geçti. Babamın oda numarasını biliyordu, onun için beşinci kat hemşi-

re odasına haber vermedi, ama içeri girmeden önce babamın açık olan kapısına hafifçe vurdu.

Annem ona arkası dönük duruyordu. Dönünce, onun varlığının gücünün adamı sarstığını gördüm. Babamın elini tutuyordu. Birden kendimi çok yalnız hissettim.

Annem Len'le göz göze gelince bir an sendeledi ama sonra en kolay şekilde söze başladı.

"Seni görmek *her zaman* harika," diye şaka yapmaya çalıştı.

Babam, "Len," diyebildi. "Abbie beni kaldırır mısın?"

Annem yatağın üstündeki düğmeye basarken Len, "Nasılsınız, Bay Salmon?" diye sordu.

Babam, "Jack, lütfen," diye ısrar etti.

Len, "Ümitlenmeden önce söyleyeyim," dedi, "onu yakalayamadık."

Babam görünür şekilde göçtü.

Annem, babamın sırtındaki yastıkları yeniden düzeltti. "O halde neden buradasın?" diye sordu.

Len, "Susie'ye ait bir şey bulduk," dedi.

Çıngıraklı şapkayla eve geldiğinde de aşağı yukarı aynı cümleyi kullanmıştı. Annemin kafasında uzak bir yankıydı bu.

Bir gece önce, annem babamı uyurken izlediğinde ve sonra babam uyanıp da onun başını yanında, yastığın üstünde gördüğünde, her ikisi de o kar, dolu ve yağmurlu ilk gecenin ve en büyük umutlarını seslendirmeden, nasıl birbirlerine tutunduklarının anısından kurtulmaya çalışıyordu. Dün gece babam sonunda söylemişti. "Artık eve hiç gelmeyecek." Beni tanıyan herkesin kabul ettiği açık ve anlaşılır bir gerçek. Ama onun bunu söylemeye, annemin de bunu duymaya ihtiyacı vardı.

Len, "Bu bileziğinin bir uğuru," dedi. "Üstünde adının baş harfleri bulunan Pennsylvania taşı."

Babam, "Bunu ona ben almıştım," dedi. "Bir gün şehre indiğimde 30. Cadde İstasyonu'ndan. Bir bölme içinde bedavadan harfleri kazıyan, güvenlik gözlükleri takmış bir adam vardı. Lindsey'e de bir tane almıştım. Hatırladın mı, Abigail?"

Annem, "Hatırlıyorum," dedi.

"Connecticut'ta bir mezarın yanında bulduk."

Annem ve babam bir an için sessiz kaldı –buzun içinde hapsolmuş hayvanlar gibi– gözleri donarak açık kalmış ve üstlerinde kim yürürse kendilerini özgür bırakması için yalvarıyordu.

Len, "Susie değildi," dedi boşluğu doldurmak için aceleyle. "Bu Harvey'in Delaware ve Connecticut'ta başka cinayetlerle de ilişkilendirildiği anlamına geliyor. Hartford dışında bir mezarlıkta bulduk Susie'nin uğurunu."

Len çantasının hafifçe takılmış olan fermuvarını açmaya çalışırken babamla annem onu izledi. Annem babamın saçlarını geriye doğru itti ve göz göze gelmeye çalıştı. Ama babam dikkatini Len'in sunduğu olasılığa –yeniden açılan cinayet davama– vermişti. Ve annem, tam kendini daha sağlam bir toprağa bastığını hissetmeye başlarken, onun yeniden başlamasını istemediği gerçeğini saklamak zorundaydı. George Harvey adı onu susturmuştu. Onunla ilgili ne söyleyeceğini hiçbir zaman bilememişti. Annem için, yaşamını onun yakalanmasına ve cezalandırılmasına bağlamak, dünyada bensiz yaşamayı öğrenmektense düşmanla yaşamayı seçmek anlamına geliyordu.

Len büyük bir fermuvarlı naylon torba çıkardı. Torbanın alt köşesindeki altın parıltısını görebiliyorlardı. Len onu anneme verdi ve o da önünde, vücudundan biraz ileride tuttu.

Babam, "Buna ihtiyacınız yok mu, Len?" diye sordu.

"Üstünde tüm deneyleri yaptık," dedi. "Bulunduğu yeri kaydettik ve gerekli resimleri çektik. Onu geri isteyeceğim zaman olacaktır, ama o zamana kadar sizde kalabilir."

Babam, "Aç onu, Abbie," dedi.

Annemin torbayı açmasını ve yatağın üstüne eğilmesini izledim. "Bunu sen yapmalısın, Jack," dedi. "Senden bir armağandı o."

Babam uzanırken eli titriyordu; bir saniye içinde parmaklarında anahtar taşının küçük keskin kenarlarını hissetti. Torbadan çıkarışı bana Lindsey'le küçükken oynadığımız operasyon oyununu hatırlattı. Eğer fermuvarlı naylon torbanın kenarlarına dokunursa alarm çalacak ve oyunu kaybedecekti.

Annem, "Öteki kızları onun öldürdüğünden nasıl emin olabilirsiniz?" diye sordu. Babamın avucunun içindeki minik altından kora bakıyordu.

Len, "Hiçbir şey hiçbir zaman kesin değildir," dedi.

Ve o yankı yeniden annemin kulaklarında çınladı. Len'in bir dizi klişe cümlesi vardı. Bu babamın ailesini yatıştırmak için kullandığı cümleydi. Umutla beslenen gaddar bir cümleydi.

"Galiba artık gitmeni istiyorum," dedi.

Babam sorarcasına, "Abigail?" dedi.

"Daha fazla dinleyemem."

Babam, "Uğuru aldığım için mutlu oldum, Len," dedi.

Len gitmek için arkasını dönmeden babama hayali bir şapka çıkardı. O bırakıp gitmeden önce annemle özel bir çeşit aşk yapmıştı. Seks kasıtlı bir unutma davranışıydı. Bu onun berber dükkânının üstündeki odalarda giderek daha fazla yaptığı bir şeydi.

Güneye, Ruth ve Ray'e yöneldim ama onun yerine Bay Harvey'i gördüm. Aynı modelden o kadar çok araba parçasından bir araya getirilmiş ki, Frankeştayn'ın canavarının tekerlekler üstündeki haline benzeyen turuncu bir araba kullanıyordu. Karşıdan gelen havayla yukarı aşağı sallanan ön kaputu bir banji kordonu tutuyordu.

Gaz pedalına ne kadar basarsa bassın motor hızlanmayı reddediyordu. Boş bir mezarın yanında uyumuş ve uyurken rüyasında 5!5!5!'i görmüş ve şafağa doğru Pennsylvania'ya gitmek için uyanmıştı. Bay Harvey'in çizgileri garip bir şekilde bulanıklaşmıştı. Yıllarca öldürdüğü kadınların anılarını uzak tutmuştu ama şimdi, birer birer geri geliyorlardı.

İlk kızın canını kazayla yakmıştı. Kızmış ve kendini durduramamıştı, ya da kendini böyle haklı çıkarıyordu. Kız kayıtlı oldukları liseye gitmemeye başlamıştı ama bu ona garip gelmemişti. Bu kadar çok yer değiştirdikten sonra kızın böyle yapmış olduğunu farz etmişti. Okul arkadaşına bu sessiz, boğulmuş tecavüzden pişman olmuş ama bunu ikisinde de iz bırakacak bir şey gibi görmemişti. Bu sanki kendisinin dışında bir şeyin bir öğleden sonra iki vücudun çarpışmasıyla ortaya çıkması gibiydi. Daha sonra bir an için öylece bakmıştı kız. Bu çok derindi. Sonra yırtık külotunu düşmemesi için eteğinin belindeki lastiğe sıkıştırmıştı. Konuşmadılar ve o gitti. Elinin tersini çakısıyla kesmişti. Babası kanı sorunca, akla yakın bir açıklama olacaktı. "Bak," diyecek ve sonra elinin üstünü gösterecekti. "Bir kazaydı."

Ama babası sormadı ve hiç kimse de onu aramaya gelmedi. Ne baba ne ağabey, ne de bir polis.

Sonra Bay Harvey'in yanında hissettiği şeyi gördüm. Birkaç yıl önce erkek kardeşi sigara içerken uyuyakalınca ölen kız. Ön koltukta oturuyordu. Beni hatırlamasının ne kadar zaman alacağını merak ettim.

Bay Harvey'in beni Flanagan'lara götürdüğünden beri tek değişiklik belirtisi arsanın çevresine dikilmiş olan turuncu sütunlardı. O ve çöküğün genişlediğinin kanıtı. Evin güneydoğu köşesi aşağı eğilmişti ve ön veranda sessizce toprağa gömülüyordu.

Ray önlem olarak Flat Yolu'nun öteki tarafına, fazla büyümüş çalıların bir bölümünün altına park etti. Yine de, yolcu tarafı kaldırımın yanına sürtündü. Ray arabadan çıkarken, "Flanagan'lara ne oldu?" diye sordu.

"Babam araziyi satın alan şirketin onlara bir yer önerdiğini ve onların da kabul ettiğini söyledi."

Ray, "Burası sanki tekin değil, Ruth," dedi.

Boş yoldan karşıya geçtiler. Üstlerindeki gök açık maviydi, havada bulutlardan noktalar vardı. Durdukları yerden demiryolu raylarının öteki tarafındaki Hal'in bisiklet dükkânını az da olsa görebiliyorlardı.

Ruth, "Acaba hâlâ Hal Heckler'in mi burası?" diye sordu. "Çocukken ona âşıktım."

Sonra arsaya doğru döndü. Sessizlerdi. Ruth durmadan küçülen dairelerde hareket ediyordu. O önde giderken Ray onu izliyordu. Eğer uzaktan bakarsan çökük sanki kurumak üzere olan bir çamur birikintisi gibi zararsız görünüyordu. O zaman çevresini saran çimen ve otlu kısımlar vardı, eğer yeteri kadar yakından bakarsan, sanki toprak bitmiş ve açık kakao rengi bir et başlamıştı. Yumuşaktı ve üstüne konan nesneleri içine çekiyordu.

Ray, "Bizi yutmayacağını nereden biliyorsun?" diye sordu.

Ruth, "Yeteri kadar ağır değiliz," dedi.

"Eğer battığını hissedersen dur."

Onları izlerken buzdolabı almaya gittiğimiz gün Buckley'in elini tuttuğumu hatırladım. Babam Bay Flanagan'la konuşurken, Buckley'le ikimiz toprağın eğim yaparak yumuşadığı noktaya gittik ve yemin ederim onun ayağımın altında biraz çöktüğünü hissettim. Kilisemizin mezarlığında yürürken birdenbire mezar taşlarının arasında köstebeklerin açtığı boş tünellere bastığımızda hissettiğimiz duyguyla aynıydı. En sonunda bu köstebeklerin anısı –ve kitaplarda araştırdığım kör, me-

raklı, tatlı kişiliklerinin resimleri– benim ağır madenden bir kasa içinde toprağa gömülmeyi kabul etmemi sağlamıştı. En azından köstebeklere karşı korunmuştum.

Ben uzun zaman önceki o günde babamın kahkahasının sesini düşünürken, Ruth ayaklarının ucuna basarak sınır olduğunu düşündüğü yere gitti. Eve dönerken kardeşim için bir masal uydurmuştum. Çöküğün altındaki toprağın içinde hiç kimsenin bilmediği tüm bir şehir vardı ve orada yaşayanlar yukardan gelen bu aletleri dünyevi bir cennetten gelen armağanlar olarak görüyorlardı. "Bizim buzdolabı onlara ulaşınca," dedim, "bizi övecekler, çünkü onlar her şeyi yeniden birleştirmeyi çok seven bir minik tamirciler ırkıdırlar." Babamın kahkahası arabayı doldurmuştu.

Ray, "Ruthie," dedi, "bu kadar yaklaşmak yeter."

Ruth'un ayak parmakları yumuşak, topukları sert yerdeydi ve onu izlerken sanki kollarını kaldıracak ve doğruca yanıma gelecek gibi bir hisse kapıldı. Ray, Ruth'un arkasına geldi.

"Görünüşe göre," dedi, "toprak geğiriyor."

Üçümüz o yükselmekte olan metal nesnenin ucunu izledik.

Ray, "69'un büyük Maytag'i,"* dedi.

Ama bu ne bir çamaşır makinesi ne de kasaydı. Yavaş hareket eden eski bir kırmızı ocaktı.

Ruth, "Susie Salmon'un cesedinin nerede olduğunu hiç düşündün mü?" diye sordu.

Onların buz mavisi arabasını saklayan fazla büyümüş çalıların altından çıkarak yolu geçip deliğe girmek ve yeniden yukarı çıkıp onun omzuna hafifçe vurarak, "Benim! Başardın! Tombala! Gol!" demek istedim.

Ray, "Hayır," dedi. "Bunu sana bırakıyorum."

---

* *Maytag: 1873'te kurulmuş, Amerika'nın en önde gelen tüketici ve ticari alet yapımcısı. (Çn.)*

"Artık burada her şey değişiyor. Her geri geldiğimde bir şeyler değişmiş oluyor ve bu da onu ülkedeki her yerden farklı yapıyor," dedi.

Ray, "Evin içine girmek ister misin?" diye sordu; beni düşünüyordu. On üç yaşındayken nasıl âşık olmuştu. Beni evden okula yürürken gördüğündeki basit birkaç şeydi bu: Biçimsiz pilili eteğim, Holiday'in tüyleriyle kaplanmış denizci ceketim, eve yürürken fare rengi diye düşündüğüm saçlarımın öğleden sonra güneşini ışığın birbiri arkasına, bir noktadan diğerine hareket etmesini sağlayacak şekilde yakalayışı. Ve birkaç gün sonra, sosyal bilimler dersinde yanlışlıkla 1812 Savaşı yerine *Jane Eyre* üzerine yazdığı kâğıdı okuduğunda ona çok güzel baktığını düşünmüştü.

Ray yakında yıkılacak olan ve bir gece geç vakit Bay Connors'un değerli tüm kapı tokmaklarıyla musluklarını söktüğü eve doğru yürüdü ama Ruth çöküğün yanında kaldı. Mucize gerçekleştiğinde Ray eve girmişti bile. Orada yanında durduğumu, Bay Harvey'in beni attığı yere baktığımı gün kadar berrak gördü.

Ruth varlığımı daha da gerçek olarak hissederek, "Susie," dedi.

Ama ben hiçbir şey söylemedim.

Ruth, orada kalmamı sağlamak için, "Senin için şiirler yazdım," dedi. Tüm yaşamınca dilediği şey sonunda oluyordu. "Hiçbir şey istemiyor musun, Susie?" diye sordu.

Sonra yok oldum.

Ruth sersemlemiş halde, orada Pennsylvania güneşinin altında kaldı. Ve sorusu kulaklarımda çınladı: "Hiçbir şey istemiyor musun?"

Rayların öteki tarafında Hal'in dükkânı terk edilmişti. O gün izin almış, Samuel ve Buckley'i Radnot'ta bir motosiklet

gösterisine götürmüştü. Buckley'in ellerinin küçük kırmızı bir mini-motosikletin ön tekerlek çamurluğunun üstünde dolaştığını görebiliyordum. Yakında doğum günü geliyordu. Hal ve Samuel onu izlediler. Hal, Samuel'in eski alto saksofonunu kardeşime vermek istiyordu ama Büyükanne Lynn engel oldu. "Onun bir şeylerin üstüne vurması gerekiyor, tatlım," dedi. "İnce nesneler kalsın." Böylece Hal ve Samuel paralarını birleştirmişler ve kardeşime ikinci el bir davul seti almışlardı.

Büyükanne Lynn alışveriş merkezinde annemi giymeye razı edebileceği basit ama zarif giysiler arıyordu. Yılların deneyiminin becerikli kıldığı parmaklarla, siyahların asılı olduğu bir askıdan laciverte yakın bir elbise aldı. Yanındaki kadının elbiseye kıskançlıkla baktığını gördüm.

Hastanede, annem yüksek sesle babama bir gün önceki *Akşam Bülteni*'ni okuyor ve o da annemin dudaklarının hareketini izliyor, aslında dinlemiyordu. Onun yerine öpmek istiyordu.

Ve Lindsey.

Bay Harvey'in gün ışığında, kendisini kimin göreceğine aldırmadan, hatta bilinen görünmezliğine dayanarak eski mahalleme – buraya, birçok kişinin onu asla unutmayacaklarını söyledikleri, her zaman onu garip buldukları, değişik adlarla sözünü ettiği ölü karısının da onun kurbanlarından biri olduğuna kolayca inandıkları mahalleye saptığını gördüm.

Lindsey evde yalnızdı.

Bay Harvey arabasıyla, Nate'in mahallenin güven kaynağı olan bölgesindeki evinin yanından geçti. Nate'in annesi, çiçek tarhındaki solup böbrek biçimini almış tomurcukları ayıklıyordu. Araba geçerken başını kaldırıp baktı. Tanımadığı, yamalanmış arabayı gördü ve onun yaz tatili için eve gelen daha büyük çocuklardan birinin üniversite arkadaşı olduğunu düşündü. Sürücü koltuğundaki Bay Harvey'i görmemişti. Sola, eski evinin önünden geçen aşağı yola saptı. Holiday ayakları-

mın dibinde, onu veterinere götürdüğümüz zaman yaptığı gibi inledi.

Ruana Singh'in arkası dönüktü. Yemek odası penceresinden onun, yeni kitap destelerini alfabe sırasına göre dizdiğini ve dikkatle korunan kitaplıklara yerleştirdiğini gördüm. Çocuklar bahçelerinde salıncaklara ve pogo sopalarına* binmişlerdi ve bazıları da ellerinde su tabancalarıyla birbirlerini kovalıyorlardı. Bir mahalle dolusu muhtemel kurban.

Bizim yolun sonundaki virajı aldı ve Gilbert'lerin yaşadığı yerin karşısındaki küçük belediye parkını geçti. İkisi de içerdeydi, Bay Gilbert artık güçsüzdü. Sonra, ailem ve benim için hâlâ "o yeşil ev" olan, ama artık yeşil olmayan eski evini gördü. Yeni sahipleri onu eflatunumsu bir mora boyayıp bir havuz yerleştirmişler ve hemen kenarda, bodrum penceresinin yanına, servi ağacından, sarmaşıklar ve çocuk oyuncaklarıyla dolu bir kameriye yapmışlardı. Ön kaldırımlarını genişlettikleri zaman çiçek tarhlarına kaldırım taşı döşemişler ve ön verandayı buza karşı korunmalı camla kapatmışlardı; ön kapıdan elinde budama makası taşıyan, güneş şapkası takmış bir kadın çıktı. Turuncu arabasında oturan adama bakıp içinde bir şeyin tekme attığını hissetti – boş bir rahmin mide bulandıran tekmesi. Birden döndü, yeniden içeriye girip penceresinin ardından izlemeye başladı. Bekliyordu.

Yolun aşağısına, birkaç ev ileri sürdü arabasını.

İşte, değerli kız kardeşim oradaydı. Evimizin üst kat penceresinde görebiliyordu onu. Saçlarını kısaltmış ve geçen yıllar içinde incelmişti ama oydu, masa olarak kullandığı çizim tahtasında oturmuş bir psikoloji kitabı okuyordu.

Onların yoldan aşağı geldiklerini işte o zaman gördüm.

O benim eski evimin pencerelerini gözden geçirir ve aile-

---

* *Pogo sopası: Çocukların üstüne çıkıp zıpladıkları bir sopa. (Çn.)*

ruyordu. Evden çıkarken Dr Singh ofiste kalacağını söylemek için aramıştı. Ama ofislerinden gelen öteki babalar, arabalarını park edip komşularına katıldılar. Hem çalışıp hem de çocuklarının güvende olduklarından emin olmak için nasıl izleyeceklerdi onları? Bir grup olarak, ne kadar kural koyarlarsa koysunlar bunun imkânsız olduğunu anlayacaklardı. Bana olan herkese olabilirdi.

Kimse evime uğramadı. Ailem rahatsız edilmedi. Kiremitleri, bacayı, odun yığınını, araba yolunu, çiti saran geçilemez engel, yağmur yağıp da sonra donarak ağaçları saran berrak buz tabakası gibiydi. Evimiz bloktaki ötekilere benziyordu, ama aynı değildi. Cinayet, öteki tarafındaki her şeyin herkes için hayal edilemez olduğu, kan renginde bir kapıydı.

Gök benekli bir güle dönüşünce, Lindsey ne olduğunu anladı. Annem gözlerini asla kitabından kaldırmadı.

Lindsey, "Susie için bir tören yapıyorlar," dedi. "Dinle."

Pencereyi araladı. Soğuk aralık havası ve uzaktaki şarkının sesi içeri doldu.

Annem tüm enerjisini kullandı. "Biz anma töreni yaptık," dedi. "Benim için bitti bu."

"Ne bitti?"

Annemin dirsekleri sarı berjer koltuğun kolçağının üstündeydi. Hafifçe öne uzandı ve yüzü Lindsey'in onun yüzündeki ifadeyi görmesini zorlaştırarak gölgede kaldı. "Onun orada bizi beklediğini sanmıyorum. Mum yakarak ya da onların yaptıklarını yaparak onun anısına saygı gösterilebileceğini sanmıyorum. Ona saygı göstermek için başka yollar var."

Lindsey, "Ne gibi?" dedi. Koltuğunda oturup parmağıyla kitapta kaldığı yeri işaretleyen annemin önünde, halının üstüne bağdaş kurarak oturmuştu.

"Ben bir anneden daha fazlası olmak istiyorum."

Lindsey bunu anlayabileceğini düşündü. O da bir kızdan daha fazlası olmak istiyordu.

Annem Molière kitabını sehpanın üstüne koydu ve kendini koltuktan halının üstüne kaydırdı. Buna çok şaşırmıştım. Annem yerde oturmazdı, fatura ödeme iskemlesinde ya da berjer koltuklarda veya bazen yanına kıvrılan Holiday'le birlikte divanda otururdu.

Kız kardeşimin elini eline aldı.

Lindsey, "Bizi terk mi edeceksin?" diye sordu.

Annem bocaladı. Zaten bildiğini nasıl söyleyebilirdi? Onun yerine yalan söyledi. "Sizi terk etmeyeceğime söz veriyorum."

En çok istediği şey yeniden, Wannamaker'da porselenleri yerleştiren, sapını kırdığı Wedgwood fincanı müdürden saklayan, Simone de Beauvoir ve Sartre gibi Paris'te yaşamanın rüyasını gören ve o gün oldukça tatlı ama sigaradan nefret eden o fazla çalışkan Jack Salmon için kendine gülerek eve giden o özgür kız olmaktı. Paris'teki kafelerin sigara dolu olduğunu söylemişti ona ve o da etkilenmiş gibiydi. O yazın sonunda onu içeri davet edip ikisi de ilk kez seviştiklerinde bir sigara içmiş ve şaka olsun diye o da bir tane içmek istemişti. Küllük olarak kullanması için çatlak mavi porseleni ona verdiğinde, bu çirkin Wedgwood porselen fincanı kırışını ve sonra paltosunun içine saklayışını en sevdiği sözcüklerle süsleyerek anlatmıştı.

Annem, "Buraya gel bebeğim," dedi ve Lindsey de gitti. Sırtını annemin göğsüne dayadı ve annem onu halının üstünde acemice salladı. "Çok başarılısın, Lindsey; babanın yaşamasını sağlıyorsun." Sonra babamın arabasının araba yoluna girdiğini duydular.

Lindsey'e sarılmış dururken, annem dışarda, evinin arka tarafında sigara içen Ruana Singh'i düşünüyordu. Dunhill'lerin tatlı kokusu yola kadar gelmiş ve annemi ta uzaklara taşımıştı. Babamdan önceki son erkek arkadaşı Gauloises severdi.

min öteki fertlerinin nerede olduğunu merak ederken –babam bacağından dolayı hâlâ topallıyor muydu– hayvan ve kadınların son zerrelerinin Bay Harvey'in evinden ayrıldığını gördüm. Birlikte dağılarak ilerliyorlardı. O kız kardeşimi izledi ve gelin çadırının direklerinin üstüne serdiği çarşafları düşündü. O gün benim adımı söylerken doğrudan babamın gözlerine bakmıştı. Ve "kulübesinin dışında havlayan köpek" şimdiye kadar kesinlikle ölmüş olmalıydı.

Lindsey pencerede kımıldadı ve ben onu izleyen adamı izledim. Kardeşim ayağa kalktı ve dönerek odanın ilerisindeki, yerden tavana kadar olan kitaplığa gitti. Uzandı ve bir kitap daha aldı. Masaya gelirken ve adam da onun yüzüne bakmayı sürdürürken, arka aynası birden sokaktan yavaşça ona yaklaşan bir siyah-beyazla* doldu.

Onlardan kaçamayacağını biliyordu. Arabasında oturdu ve onlarca yıldır onlara gösterdiği suratın son rötuşlarını yaptı; belki acıyacakları ya da iğrenecekleri ama asla suçlamayacakları şahsiyetsiz bir adamın yüzü. Memur arabasıyla yanına yaklaşırken, kadınlar pencereden çekildi ve kediler ayak bileklerine dolandı.

Turuncu arabanın tam yanına gelince memur, "Yolunuzu mu kaybettiniz?" diye sordu.

Bay Harvey, "Eskiden burada yaşardım," dedi. Doğruyu söylemeyi seçmişti.

"Bir telefon aldık, şüpheli bir araba."

Bay Harvey, "Bakıyorum eski mısır tarlasına bir şey inşa ediyorlar," dedi. Ve benim bir parçamın ötekilere katılacağını, parça parça aşağı dökülüceğini, istediği tüm parçaların arabasının içine yağmur gibi yağacağını anladım.

"Okulu genişletiyorlar."

---

* *Siyah-beyaz: Polis arabası. (Çn.)*

"Mahallenin zenginleştiğini düşünmüştüm," dedi, özlemle.

Memur, "Belki de yolunuza devam etmelisiniz," dedi. Yamalı arabasından ötürü Bay Harvey adına utanıyordu ama numarasını da kaydettiğini gördüm.

"Niyetim kimseyi korkutmak değildi."

Bay Harvey bir profesyoneldi ama o anda umrumda değildi. Yolun adamın bulunduğu her parçasını içine alarak, içeride ders kitaplarını okuyan Lindsey'in, sayfalardan beynine sıçrayan gerçeklerin üstüne ve onun ne kadar akıllı ve kusursuz olduğuna odaklandım. Temple'da terapist olmaya karar vermişti. Ve ön bahçemizi, gün ışığı, üzgün bir anne ve bir polisten oluşan hava karışımını düşündüm – şu ana kadar kardeşimi güvende tutan bir şans zinciriydi. Her gün ayrı bir soru işareti.

Ruth olanları Ray'e söylemedi. Önce günlüğüne yazacağına söz vermişti. Yolu geçip arabaya geldiklerinde Ray, yüksek bir toprak yığınının yarı yüksekliğindeki bodur ağaçların arasında, inşaat ekibinin attığı mor bir şey gördü.

Ruth'a, "Bu cezayirmenekşesi," dedi. "Annem için biraz toplayacağım."

"Güzel, acele etme," dedi.

Ray şoför tarafındaki çalıların altına daldı ve Ruth otomobilde otururken cezayirmenekşesine doğru tırmandı. Annesinin gülümsemelerini düşünüyordu; bunu başarmanın en emin yolu, bunun gibi çiçekler bulmak, eve, ona götürmek ve annesi önce yapraklarını düzelterek açıp, sözlük ve başvuru kitaplarının yazılı sayfalarına bastırırken onu izlemekti. Ray tümseğin üstüne yürüdü ve daha fazlasını bulmak umuduyla öteki yanında gözden kayboldu.

İşte o zaman, onun vücudunun öteki tarafta yok olduğunu görünce belkemiğimde bir karıncalanma hissettim. Holiday'i

duydum, korkusu boğazının derinliğine yerleşmişti ve inlemesinin nedeninin Lindsey olmadığını fark ettim. Bay Harvey Eels Rod Tepesi'nin üstüne çıkmıştı; çöküğü ve arabasının rengine uyan sütunları gördü. Oraya bir ceset atmıştı. Annesinin kehribar gerdanlığını ve onu kendisine verirken ne kadar sıcak olduğunu hatırladı.

Ruth arabaya doluşmuş olan kan rengi giysili kadınları gördü. Onlara doğru yürümeye başladı. Gömülü olduğum yolun üstünde Bay Harvey, Ruth'un yanından geçti. Kız yalnız kadınları görebiliyordu. Sonra: Hiçbir şey.

İşte dünyaya o anda düştüm.

YİRMİ İKİ

Ruth yolun ortasına çöktü. Bunun farkındaydım. Kimsenin izlemediği, hiç kimsenin sevmediği Bay Harvey, çağrılmadan çekip gitti. Bunu kaçırdım.

Çaresizce sendeledim, dengemi kaybetmiştim. Kameriyenin açık kapısından, bahçeden, tüm bu yıllar boyunca yaşadığım cennetin en uzak sınırından geçerek düştüm.

Üstümdeki boşlukta Ray'in, sesi bir ses kemeri yaparak haykırdığını duydum. "İyi misin, Ruth?" Ve sonra uzanıp onu yakaladı.

"Ruth, Ruth!" diye bağırdı. "Ne oldu?"

Ve ben Ruth'un gözlerinin içindeydim ve yukarı bakıyordum. Asfaltın üstündeki sırtının eğimini ve elbisesinin içinde teninin çakılların sivri köşeleriyle yırtıldığı yerleri hissedebiliyordum. Her duyguyu –güneşin ısısını, asfaltın kokusunu– hissediyor, ama Ruth'u göremiyordum.

Ruth'un ciğerlerinin kaynadığını, midesindeki sersemliğe rağmen havanın hâlâ ciğerlerine dolduğunu duydum. Sonra gerginliğin vücudunu gerdiğini. Onun vücudunu. Tepesinde Ray – nabız gibi atan ve çaresizce gelmeyen yardım için aşağı yukarı yola bakan gri gözleri. Arabayı görmemişti, annesi için topladığı bir buket çiçeği taşıyarak çalıların arasından keyifle ilerlemişti ve Ruth orada, yolun ortasında yatıyordu.

Ruth teninin içinden dışarı çıkmak istiyordu. Çıkmak için savaşıyordu ve şimdi ben içerde onunla savaşıyordum. İrademle onu geri, o imkânsız kutsallığa çağırıyordum ama o çıkmak istiyordu. Onu yerde tutabilecek ne bir şey ne de kimse vardı. Uçuyordu. Cennetten çok kez izlediğim gibi izledim ama bu kez yanımdaki bir bulanıklıktı. Bu tırmanmayı arzulayan şehvet ve hiddetti.

Ray, "Ruth," dedi. "Beni duyabiliyor musun, Ruth?"

Tam o gözlerini kapatmadan, tüm ışıklar sönmeden ve dünya çıldırmadan önce Ray Singh'in gözlerinin içine, esmer tenine, bir zamanlar öptüğüm dudaklarına baktım. Sonra, sıkı bir kilitten kurtulan el gibi, Ruth onun yanından geçti.

Bu sahne benden nehir gibi akarken, acınacak bir arzuya dönüşürken, Ray'in gözleri beni ileri çağırdı. Bu dünyada yeniden canlı olmak. Yukardan izlemek değil ama –en tatlı şey– yanında olmak.

Mavi Araf'da onu – dünyaya düşerken yanımdan geçen Ruth'u gördüm.

Ama insan şeklinin gölgesi, bir hayalet değildi. Tüm kuralları yıkan akıllı bir kızdı.

Ve ben onun bedeninin içindeydim.

Cennetten beni çağıran bir ses duydum. Bu Franny'nin sesiydi. Adımı söyleyerek kameriyeye koşuyordu. Holiday o kadar yüksek sesle havlıyordu ki, sesi tıkanıyor, boğazında kayboluyordu. Sonra, aniden, Franny ve Holiday kayboldu ve her şey sessizleşti. Bir şeyin beni yerde tuttuğunu ve elimin içindeki eli hissettim. Kulaklarım içinde bildiklerim, sesler, yüzler, gerçeklerin boğulduğu bir okyanus gibiydi. Öldüğümden beri ilk kez gözlerimi açtım ve bana bakan gri gözleri gördüm. Beni yere bastıran harika ağırlığın insan bedeninin ağırlığı olduğunu fark ettim.

Konuşmaya çalıştım.

Ray, "Yapma," dedi. "Ne oldu?"

Öldüm, demek istedim ona. "Öldüm ama şimdi yaşayanların arasına geri geldim." Bu nasıl söylenebilir ki?

Ray yere çömeldi. Ruana için topladığı çiçekler onun çevresine ve benim üstüme dağılmıştı. Ruth'un koyu renkli giysilerinin üstünde onların parlak elips şekillerini seçebiliyordum. Ve sonra Ray kulağını göğsüme dayayıp nefesimi dinlemeye başladı. Nabzımı ölçmek için bir parmağını bileğimin iç tarafına koydu.

Tüm bunlar bittikten sonra, "Bayıldın mı?" diye sordu.

Başımı salladım. Bu lütufa dünyanın üzerinde sonsuza kadar sahip olamayacağımı, Ruth'un dileğinin yalnızca geçici olduğunu biliyordum.

"Sanırım iyiyim," demeye çalıştım, ama sesim çok hafif, çok uzaklardaydı ve Ray beni duymadı. O zaman elimden geldiğince açarak, gözlerimi onun gözlerine kilitledim. Bir şey kalkmak için zorladı beni. Yeniden cennete uçtuğumu, geri gittiğimi düşündüm ama kalkmaya çalışıyordum.

Ray, "Ruth," dedi. "Eğer kendini güçsüz hissediyorsan hareket etme. Seni arabaya taşıyabilirim."

Ona bin vatlık bir gülüş attım. "İyiyim," dedim.

İtinayla, beni dikkatle izleyerek kolumu bıraktı ama öteki elimi tutmayı sürdürdü. Ben ayağa kalkarken benimle kalktı ve çiçekler asfalta düştü. Cennette kadınlar, Ruth Connors'u görünce gül yaprakları atmaya başlamışlardı.

Güzel yüzünün şaşkın bir gülümsemeyle ikiye ayrıldığını gördüm. "Demek iyisin," dedi. Dikkatli bir şekilde, öpecek kadar yaklaştı bana, ama boyları eşit mi diye gözbebeklerimi incelediğini söyledi.

Ruth'un vücudunun ağırlığını, göğüslerinin ve baldırlarının şehvetli yaylanışını, ama aynı zamanda da korku veren bir sorumluluk hissediyordum. Dünyaya geri gelmiş bir ruhtum.

Cennetten biraz İZİN almıştım, bana bir armağan verilmişti. İrade gücüyle elimden geldiğince dik durdum.

"Ruth?"

O ada alışmaya çalıştım. "Evet?" dedim.

"Sen değiştin," dedi. "Bir şey değişti."

Yolun ortasına yakın duruyorduk; bu benim zamanımdı. Ona söylemeyi o kadar çok istedim ki. Ama ne diyebilirdim? "Ben Susie'yim, çok az zamanım var." Çok korkuyordum.

Onun yerine, "Öp beni," dedim.

"Ne?"

"Yapmak istemiyor musun?" Elimi yüzüne götürdüm ve sekiz yıl önce orada olmayan hafifçe uzamış sakallarına dokundum.

Şaşkın bir şekilde, "Sana ne oldu?" dedi.

"Kediler bazen yüksek binaların penceresinden on kat aşağıya düşer ama dörtayak üstüne inerler. Buna yalnızca okuduğun için inanırsın."

Ray şaşırarak bana bakıyordu. Başını eğdi ve dudaklarımız şefkatle birbirine dokundu. Serin dudaklarını içimin derinliklerinde hissettim. Bir başka öpücük, değerli paket, çalınmış armağan. Gözleri bana o kadar yakındı ki, grinin içindeki yeşil benekleri gördüm.

Elini tuttum ve konuşmadan birlikte arabaya yürüdük. El ele tutuşurken kolumu arkaya çekerek geride kaldığını ve iyi yürüyüp yürüyemediğini görmek için Ruth'un vücudunu incelediğini fark ediyordum.

Yolcu tarafındaki kapıyı açtı ve koltuğa oturdum. Dolaşıp kendi tarafından içeri girince bir kez daha dikkatle baktı bana.

"Ne var?" diye sordum.

Beni hafifçe dudaklarımdan öptü. Ne kadar uzun zamandır istemiştim bunu. O an uzadı ve içtim onu. Dudaklarının dokunuşu, yanağıma sürtünen hafif uzamış sakalları ve öpücüğün

sesi –birleştikten sonra ayrılırken dudaklarımızdan çıkan ses ve sonra zalim ayrılış. Bu ses uzun yalnızlık ve dünyadaki başkalarının okşamalarını izlemekle yetinmenin tünelinde yankılar yaptı. Bana hiç böyle dokunulmamıştı. Yalnızca şefkatten uzak eller tarafından incitilmiştim. Ama ölümden sonra cennetime yayılan ve dönerek yanıp sönen bir ay ışığı vardı– Ray Singh'in öpücüğü. Nasıl olduysa Ruth bunu biliyordu.

O zaman, Ruth'un içinde bu şekilde saklandığım düşüncesiyle –Ray beni öptüğünde ya da ellerimiz buluştuğunda bunun Ruth'un değil benim ihtirasım olmasıyla başım zonkladı– onun teninin kenarlarını ben itiyordum. Holly'yi görebiliyordum. Başını geriye atmış gülüyordu ve sonra Holiday'in kederli ulumasını duydum, çünkü ben bir zamanlar yaşadığımız yere geri gitmiştim.

Ray, "Nereye gitmek istersin?" diye sordu.

Bu ne kadar geniş bir soru, cevabı ne kadar derindi. Bay Harvey'in peşinden gitmek istemediğimi biliyordum. Ray'e baktım ve neden orada olduğumu anladım. Asla bilmediğim bir cennet parçasını geri almak içindi.

"Hal Heckler'in bisiklet dükkânına," dedim kesin bir şekilde.

"Ne?"

"Sen sordun," dedim.

"Ruth?"

"Evet?"

"Seni yine öpebilir miyim?"

"Evet," dedim yüzüm yanarak.

Motor ısınırken eğildi ve dudaklarımız bir kez daha birleşti, işte, bere ve siyah dik yakalı kazaklar giymiş, ellerindeki parlayan çakmakları havaya kaldırmış ve ritmik bir şarkıyla onun adını söyleyen bir grup yaşlı adama nutuk veren Ruth, oradaydı.

Ray arkasına yaslandı ve bana baktı. "Ne var?" dedi.

"Beni öptüğünde cenneti görüyorum," dedim.

"Neye benziyor?"

"Herkes için farklı."

"Ayrıntılar istiyorum," dedi gülümseyerek. "Gerçekler."

"Benimle seviş," dedim, "o zaman anlatırım sana."

"Sen kimsin?" diye sordu, ama ne sorduğunun farkında olmadığını anlayabiliyordum.

"Araba ısındı," dedim.

Eli direksiyonun yanındaki parlak krom sopayı tuttu ve biz –çok normal bir şekilde– bir kız ve bir oğlan birlikte, arabayla gittik. U dönüşü yaparken güneş, yamalı eski asfalttaki kırık mikayı aydınlattı.

Flat Yolu'nun sonuna kadar arabayla gittik ve Eels Rod Tepesi'nin öteki yanında, hemzemin geçite giden toprak yolu işaret ettim.

Ray, çakılların üstünden hızla geçip toprak yola girerken, "Yakında bunu değiştirmeleri gerekecek," dedi. Demiryolunun bir ucu Harrisburg'a, Philadelphia'ya uzanıyordu ve yanında boydan boya binalar yükseliyor, eski aileler dışarı çıkarken çalışmaya gelen yeni kiracılar içeri taşınıyordu.

"Okul bittikten sonra," diye sordum, "burada mı kalacaksın?"

Ray, "Kimse kalmıyor," dedi. "Bunu biliyorsun."

Neredeyse gözlerimi kör ediyordu bu seçenek; eğer dünyada kalsaydım bir başkasını bulmak için buradan ayrılabilecek, istediğim her yere gidebilecektim. Ve o zaman merak ettim, cennette de dünyadakinin eşi miydi? Vazgeçmek yüzünden bulamadığım bir yolculuk tutkusu muydu?

Hal'in bisiklet dükkânının iki yanında uzanan temizlenmiş, dar, toprak bir yere sürdük arabayı. Ray durdu ve el frenini çekti.

Ray, "Neden buradayız?" diye sordu.

"Unutma," dedim, "araştırıyoruz."

Onu dükkânın arka tarafına götürdüm ve saklı anahtarı buluncaya kadar kapının üstüne uzandım.

"Bunu nereden biliyorsun?"

"Yüzlerce kişinin buraya anahtar saklamasını izledim," dedim. "Tahmin etmek için dâhi olmak gerekmiyor."

İçerisi, havadaki ağır motor kokusuyla, hatırladığım gibiydi.

"Sanırım bir duşa ihtiyacım var," dedim. "Neden rahatlamıyorsun?"

Yatağın yanından geçtim ve kordonun ucundaki ışık düğmesini çevirdim – o zaman, arka pencereden gelen tozlu ışığın dışında, Hal'in yatağının üstündeki minik beyaz ışıklar parıldadı.

Ray, "Nereye gidiyorsun?" diye sordu. "Burayı nereden biliyorsun?" Sesinde biraz önce olmayan çılgın bir ton vardı.

"Bana biraz zaman ver, Ray," dedim. "Sonra açıklayacağım."

Küçük yatak odasına gittim ama kapıyı hafifçe aralık bıraktım. Ruth'un giysilerini çıkarıp suyun ısınmasını beklerken, onun beni görebildiğini, vücudunu, kusursuz canlı güzelliği benim görebildiğim gibi gördüğünü umdum.

Banyo nemli ve sıcaktı, küvet yıllardır temizlenmediği için lekeliydi. Eski tip pençe ayaklı küvete girip suyun altında durdum. Su olabilecek en yüksek sıcaklıktaydı ama yine de üşüyordum. Ray'i çağırdım. Odaya girmesi için yalvardım.

Gözlerini kaçırarak, "Perdeden seni görebiliyorum," dedi.

"Ziyanı yok," dedim. "Bundan hoşlanıyorum. Elbiselerini çıkar ve yanıma gel."

"Susie," dedi, "benim öyle olmadığımı bilirsin."

Kalbim yerinden oynadı. "Ne dedin?" diye sordum. Gözle-

rimi Hal'in perde yerine kullandığı şeffaf beyaz astarın içinden onunkilere diktim – çevresinde yüzlerce minik ışık olan karanlık bir şekildi.

"Ben o tiplerden değilim, dedim."

"Bana Susie dedin."

Bir sessizlik oldu ve bir an sonra yüzüme bakmamaya dikkat ederek perdeyi açtı.

"Susie?"

"Yanıma gel," dedim gözlerim dolarak. "Lütfen yanıma gel."

Gözlerimi kapadım ve bekledim. Başımı suyun altına sokup sıcaklığının yanaklarımı ve boynumu, göğüslerimi, midemi ve kasıklarımı iğnelediğini hissettim. Sonra onun beceriksizce çabaladığını, kemer tokasının soğuk çimento yere vurduğunu ve bozuk paralarının ceplerinden döküldüğünü duydum.

Küçük bir çocukken babam araba kullandığında, bazen gözlerimi kapatıp arka koltukta yatar ve araba durduğunda eve gelmiş olacağımızdan, beni kucaklarına alıp içeriye taşıyacaklarından emin, aynı bekleyişi hissederdim.

Ray perdeyi açtı. Ona doğru döndüm ve uyluklarımda harika bir çekilme hissettim.

"Ziyanı yok," dedim.

Yavaşça küvete girdi. Hemen dokunmadı, ama sonra itinayla, yan tarafımdaki küçük yara izinde parmağını gezdirdi. Parmağı kabuk tutmuş yaradan inerken ikimiz de izledik.

"1975'te, Ruth'un voleybol kazası," dedim. Yeniden ürperdim.

Yüzü hayretle dolu, "Sen Ruth değilsin," dedi.

Yaranın sonuna gelmiş olan elini tutup sol göğsümün altına koydum.

"Yıllardır ikinizi izledim," dedim. "Benimle sevişmeni istiyorum."

Dudakları konuşmak için aralandı, ama dudaklarındaki yüksek sesle söylenemeyecek kadar garipti. Başparmağıyla göğsümün ucunu okşadı, onun başını kendime çektim. Öpüştük. Su, vücutlarımızın ve onun göğüs ve midesindeki seyrek ıslak tüylerin arasına aktı. Onu öptüm çünkü Ruth'u görmek istiyordum ve Holly'yi görmek istiyordum ve beni görüp görmediklerini bilmek istiyordum. Duşta ağlayabilirdim ve Ray, neden ağladığımı hiçbir zaman bilemeden gözyaşlarımı öpebilirdi.

Onun her yerine dokundum ve ellerimin içinde tuttum. Dirseğini avucuma aldım. Kasıklarındaki tüyleri parmaklarımla düzelttim. Bay Harvey'in zorla içime soktuğu yerini tuttum. Başımın içinde *şefkatli* sözcüğünü söyledim ve sonra da *erkek* dedim.

"Ray?"

"Sana ne diyeceğimi bilmiyorum."

"Susie."

Soru sormasını engellemek için parmağımı dudaklarına koydum. "Bana yazdığın notu hatırlıyor musun? Kendine nasıl Mağribi dediğini hatırlıyor musun?"

Bir an için ikimiz de orada durduk ve ben suyun onun omuzlarından boncuklanıp, sonra da yuvarlanarak düşmesini izledim.

Başka bir şey söylemeden beni kaldırdı ve bacaklarımı gövdesine doladı. Küvetin kenarını dayanak olarak kullanmak için suyun yönünü değiştirdi. İçime girince, onun yüzünü ellerimle tuttum ve elimden geldiğince sıkıca öptüm.

Tam bir dakika sonra geri çekildi. "Neye benzediğini söyle bana."

Nefes nefese, "Bazen lisede olduğu gibi," dedim. "Hiç gitmedim oraya ama benim cennetimde sınıflarda bir ateş yakabilir ya da tepelerden aşağı yukarı istediğim kadar yüksek sesle bağırarak koşabilirim. Ama her zaman böyle değildir. Nova

Scotia, ya da Fas veya Tibet'e benzeyebilir. Hayalini kurduğun her şey olabilir."

"Ruth orada mı?"

"Ruth söyleneni yapıyor, ama geri gelecek."

"Kendini orada görebiliyor musun?"

"Ama şimdi buradayım," dedim.

"Ama yakında gideceksin."

Yalan söyleyemezdim. Başımı eğdim. "Öyle sanırım, Ray. Evet."

Seviştik. Duşta ve yatak odasında ve ışıkların altında ve karanlık yıldızların yalancı parlaklığında seviştik. O dinlenirken, sırtının çizgisi boyunca öptüm ve her kas düğümünü, her ben ve lekeyi kutsadım.

Gözleri, o parlak mücevherler kapalı, "Gitme," dedi ve ondan gelen hafif uyku nefesini hissedebiliyordum.

"Benim adım Susie," diye fısıldadım, "soyadım Salmon, balık gibi." Başımı eğdim ve yanında uyumak için onun göğsüne koydum.

Gözlerimi açtığımda, karşımızdaki pencere koyu kırmızıydı ve fazla zaman kalmadığını anlayabiliyordum. Dışarda, o kadar uzun zamandır izlediğim dünya, şimdi üzerinde olduğum aynı toprakta yaşıyor ve nefes alıyordu. Ama dışarı çıkmayacağımı biliyordum. Onun yerine bu zamanı âşık olmak için kullanmıştım –ölümde hissetmediğim bir çaresizlikle âşık olmak– canlı olmanın çaresizliği, insan olmanın koyu parlak acıması –giderken hissetmek, köşelere tutunmak ve kollarını ışığa açmak– hepsi bilinmezde gezinmenin bir parçasıydı.

Ruth'un vücudu gücünü yitiriyordu. Bir kolumun üstüne dayandım ve uyuyan Ray'i izledim. Yakında gideceğimi biliyordum.

Kısa süre sonra gözlerini açtığında, ona baktım ve parmaklarımı yüzünün kenarlarında gezdirdim.

"Hiç ölüleri düşünür müsün, Ray?"

Gözlerini kırpıştırdı ve bana baktı.

"Ben tıp fakültesindeyim."

"Ben kadavralardan ya da hastalıklardan veya büzülmüş organlardan söz etmiyorum, Ruth'un söylediklerini kastediyorum. Yani bizden söz ediyorum."

"Bazen düşünürüm," dedi. "Her zaman merak etmişimdir."

"Biz buradayız, biliyor musun," dedim. "Her zaman. Bizimle konuşabilir ve bizi düşünebilirsin. Hüzünlü ya da korkunç olması gerekmez."

"Sana yine dokunabilir miyim?" Oturmak için örtüleri dizlerinin üstünden attı.

İşte o zaman Hal'in yatağının ayakucunda bir şey gördüm. Bulutlu ve durgundu. Onun ışığın garip bir oyunu, batan güneşte tutuklu kalmış bir grup toz kelebeği olduğuna kendimi inandırmaya çalıştım. Ama Ray bana dokunmak için uzanınca, hiçbir şey hissetmedim.

Ray bana doğru yaklaştı ve omzumu hafifçe öptü. Duymadım. Battaniyenin altından kendimi çimdikledim. Hiçbir şey.

Yatağın ayakucundaki bulutlu kütle artık şekil almaya başlamıştı. Ray yataktan çıkıp da ayakta durunca, odayı dolduran erkek ve kadınlar gördüm.

O tam banyoya ulaşırken, "Ray," dedim. Seni özledim ya da, gitme veya teşekkür ederim, demek istedim.

"Evet."

"Ruth'un günlüğünü okumalısın."

"Para versen engel olamazsın," dedi.

Yatağın ucunda bir kütle oluşturmakta olan ruhların gölgeli şekillerinin içinden baktım ve onun bana gülümsediğini gördüm. Güzel, kırılgan vücudunun döndüğünü ve kapıdan çıktığını gördüm. Kısa ve ani bir anı.

Banyodan buhar çıkmaya başlayınca, yavaşça Hal'in fatu-

ra ve kayıtları koyduğu çocuk masasına doğru yürümeye başladım. Yeniden Ruth'u, bunun geldiğini nasıl göremediğimi – araba parkında karşılaştığımızdan beri Ruth'un bunu hayal ettiğini düşünmeye başladım. Onun yerine, nasıl cennette ve dünyada değiştokuş ettiğimin umut olduğunu gördüm. Bir vahşi doğa fotoğrafçısı olma hayalleri, lise birde Oscar kazanma hayalleri, Ray Singh'i bir kez daha öpebilme hayalleri. Bak hayal edince neler oluyor.

Önümdeki telefonu gördüm ve elime aldım. Düşünmeden, sanki ancak eline alıp da çevirince hatırladığın bir şifreli kilit gibi, evimin numarasını çevirdim.

Üçüncü çalışında biri açtı.

"Alo?"

"Alo, Buckley," dedim.

"Kim o?"

"Benim, Susie."

"Kim var orada?"

"Susie, tatlım, ablan."

"Sizi duyamıyorum," dedi.

Bir an telefona baktım ve sonra onları hissettim. Şimdi oda o sessiz ruhlarla doluydu. Aralarında yetişkinler gibi çocuklar da vardı. "Siz kimsiniz? Nereden geliyorsunuz?" diye sordum ama sesim duyulmuyordu. İşte o zaman farkına vardım. Oturuyor ve ötekileri izliyordum; Ruth masanın üstüne yayılmış yatıyordu.

Ray suyu kapattıktan sonra seslendi, "Bana bir havlu atabilir misin?" Ben cevap vermeyince perdeyi çekerek açtı. Onun küvetten çıktığını ve kapıya geldiğini duydum. Ruth'u gördü ve ona doğru koştu. Omzuna dokundu ve o da uykulu bir şekilde kalktı. Brbirlerine baktılar. Kızın bir şey söylemesi gerekmiyordu. Ray benim gittiğimi anlamıştı.

* * *

Bir keresinde, annem, babam, Lindsey ve Buckley'le birlikte karanlık bir tünelde giden bir trende ters oturduğumuzu hatırladım. Dünyayı ikinci kez terk etmek işte ona benziyordu. Gidilecek yer belli, geçerken defalarca görülmüş manzaralar. Ama bu kez bana eşlik ediliyordu, koparılıp alınmamıştım, çok uzak bir yere doğru uzun bir yolculuğa çıkıyorduk.

Dünyayı yeniden terk etmek, geri gelmekten daha kolaydı. Hal'in bisiklet dükkânının arkasında, ikisi de kendilerine olanları yüksek sesle söylemeye hazır olmayan iki eski dostun, sessizce birbirlerine sarıldıklarını gördüm. Ruth ne bu kadar yorgun ne de bu kadar mutlu olmuştu. Ray'e gelince, başından geçenler ve bunların ona açtığı olanaklar yeni yeni anlam kazanmaya başlıyordu.

YİRMİ ÜÇ

Ertesi sabah Ray'in annesinin fırınındakilerin kokusu merdivenlerden sızıp üst katta Ruth'la ikisinin birlikte yattıkları Ray'in odasına gelmişti. Bir gecede dünyaları değişmişti. Bu kadar basitti.

Hal'in bisiklet dükkânından ayrıldıktan sonra, hiçbir iz bırakmamaya dikkat ederek, arabayla sessizce Ray'in evine gelmişlerdi. Gece daha sonra, Ruana onları giyinik olarak birlikte uyurken bulunca, Ray'in en azından bir tek bu garip arkadaşı olduğundan ötürü mutluluk duymuştu.

Sabaha karşı üç gibi Ray kımıldadı. Oturdu ve Ruth'a, onun uzun ince kol ve bacaklarına, sevиştiği o güzel vücuduna baktı ve birden ani bir ısının kendisini doldurduğunu hissetti. Ona dokunmak için uzandı ve o sırada yıllarca onun oturup çalıştığını izlediğim pencereden gelen ay ışığı yere vurdu. Onu izledi. Ruth'un çantası orada, yerde duruyordu.

Onu uyandırmamaya dikkat ederek, yataktan indi ve ona doğru gitti. Günlük içindeydi. Eline aldı ve okumaya başladı:

"Tüylerin ucunda hava ve diplerinde kan var. Kemikleri havaya kaldırıyorum; keşke kırık camlar gibi ışık geçirseler... Yine de bu parçaları bir araya koymaya, onları yapıştırmaya, öldürülen kızları yeniden yaşatmaya çalışıyorum."

Biraz atlayarak ilerledi:

"Penn İstasyonu, banyo bölmesi, musluğa uzanan boğuşma. Daha büyük kadın.

Domestic Cad. C. Karıkoca.

Mott Sokağı'nda Dam, onlu yaşlarda bir kız, tabancayla vurulmuş.

Zaman? Central Park'ta çalılara doğru giden küçük kız. Beyaz dantel yaka, şık."

İnanılmaz şekilde üşümüştü ama Ruth'un döndüğünü duyup başını kaldırıncaya kadar, okumayı sürdürdü.

"Sana anlatacak o kadar çok şeyim var ki," dedi kız.

Annemle kız kardeşim odada dolaşıp eve götürecekleri nergisleri alırken, Hemşire Eliot babamın tekerlekli sandalyeye oturmasına yardım ediyordu.

Babam, "Hemşire Eliot," dedi, "yaptığınız iyilikleri unutmayacağım, ama umarım sizi uzun bir süre daha görmem."

Hemşire, "Ben de öyle," dedi. Odada toplanmış, sıkıntılı bir şekilde ayakta duran aileme baktı. "Buckley, annenin ve ablanın elleri dolu. Bu sana kalıyor."

Babam, "Dikkatli kullan, Buck," dedi.

Buckley ve babam önde, Lindsey ve annem kolları suları akan nergislerle dolu arkalarında, dördü koridorun aşağısındaki asansöre giderken onları izledim.

Asansör aşağı inerken, Lindsey parlak sarı çiçeklerin gözlerine baktı. Samuel ve Hal'in o öğleden sonra ilk anma töreninde mısır tarlasında yatan sarı nergisler bulduğunu hatırladı. Oraya onları kimin koyduğunu hiç öğrenememişlerdi. Kız kardeşim çiçeklere ve sonra da anneme baktı. Erkek kardeşimin vücudunun ona dokunduğunu ve parlak hastane iskemle-

sinde oturan babamızın, yorgun ama eve gittiği için mutlu olduğunu hissedebiliyordu. Lobiye gelip de kapılar açılınca o dördünün, yalnız başlarına, orada olmaları gerektiğini anladım.

Birbiri ardından elma soymaktan Ruana'nın elleri ıslanıp şişerken, içinden bir sözcüğü, yıllardır kaçındığı bir sözcüğü söylemeye başladı: *Boşanma*. Sonunda onu özgür bırakan, oğluyla Ruth'un birbirine tutunan, çökmüş duruşlarıydı. Kocasıyla en son ne zaman aynı anda birlikte yatağa girdiklerini hatırlayamıyordu. Odaya bir hayalet gibi girer ve onları buruşturmadan çarşafların arasına bir hayalet gibi süzülürdü. Televizyon ve gazetelerde durmadan yazıldığı şekilde kırıcı değildi. Zalimliği yokluğundaydı. Evine gelip yemek masasına otururak yemek yediği zaman bile orada değildi.

Yukardaki banyoda akan suyun sesini duydu ve onlara seslenmeden önce anlayışlı olduğunu düşündüğü bir süre bekledi. Annem o sabah California'dan kendisiyle konuştuğu için ona teşekkür etmek için aramış ve Ruana ona bir tart götürmeye karar vermişti.

Ruth ve Ray'e birer fincan kahve verdikten sonra, Ruana, vaktin geç olduğunu ve Ray'in sessizce kapılarına kadar koşup eşiğe bir tart bırakmak istediği Salmon'lara kadar kendisine eşlik etmesini istediğini bildirdi.

Ruth, "Çüş, yarış atı," diyebildi.

Ruana ona bakakaldı.

Ray, "Özür dilerim, Anne," dedi. "Dün oldukça zor bir gün geçirdik." Ama annesi acaba bir gün kendisine inanır mı diye merak etti.

Ruana tezgâha doğru döndü ve kokusu üstüne açılan deliklerden bir buhar gibi yayılan, pişirdiği iki tarttan birini masaya getirdi. "Kahvaltı?" diye sordu.

Ruth, "Siz bir tanrıçasınız!" dedi.

Ruana gülümsedi.

"Doyuncaya kadar yiyin ve sonra giyinin, ikiniz de benimle gelebilirsiniz."

Ruth Ray'e bakarak, "Aslında benim bir yere gitmem gerek, ama daha sonra gelirim," dedi.

Hal kardeşime davul setini getirdi. Hal ve büyükannem anlaşmışlardı. Buckley'in on üç yaşını bitirmesine daha haftalar olmasına rağmen, onlara ihtiyacı vardı. Samuel, Lindsey ve Buckley'in annemle babamı kendisi olmadan almalarına izin vermişti. Bu onlar için eve dönüş olacaktı. Annem babamla, aralıksız kırk sekiz saat kalmıştı ve bu arada dünya, onlar ve diğerleri için değişmişti; gördüğüm kadarıyla değişmeye devam edecekti de. Bunu durdurmanın yolu yoktu.

Büyükanne Lynn, "Erken başlamamamız gerektiğini biliyorum," dedi, "ama sizin zehiriniz nedir, çocuklar?"

Samuel, "Şampanya için hazır olduğumuzu sanıyordum," dedi.

"Daha sonra," dedi büyükannem, "şimdi bir aperitif ikram ediyorum."

Samuel, "Sanırım ben almayacağım," dedi. "Lindsey içeceği zaman ben de bir şey alırım."

"Hal?"

"Ben Buck'a davulları öğretiyorum."

Büyükanne Lynn tanınmış caz büyüklerinin tartışılabilir ayıklığıyla ilgili bir şey söylemedi. "Peki üç bardak ışıldayan suya ne dersiniz?" Büyükannem içkilerini getirmek için yeniden mutfağa girdi.

Öldükten sonra onu dünyada olduğundan çok daha fazla sevmiştim. Keşke bunu ona mutfakta içkiyi bırakmaya karar verdiğinde söyleyebilseydim, ama şimdi içki içmenin onu ken-

disi yapan şeyler olduğunu görüyordum. Eğer dünyaya bırakacağı miras içkili bir destek ise, bu benim kitabımda iyi bir mirastı.

Buzu buzluktan musluğa getirdi ve suyun altına tuttu. Her uzun bardağa yedi buz. Suyun soğuması için musluğu bir süre açık bıraktı. Onun Abigail'i eve dönüyordu. Onun çok sevdiği, garip Abigail'i.

Ama başını kaldırıp pencereden bakınca, kendi gençliğindeki elbiseleri giymiş genç bir kızın Buckley'in kalesinin dışında oturduğunu ve ona baktığını gördü. Bir dakika sonra kız yok oldu. Silkinerek attı bunu üstünden. Hareketli bir gündü. Kimseye söylemeyecekti.

Babamın arabası kapının önüne gelince, bunu mu, ailemin eve, artık bana değil ama bensiz birbirlerine gelmesini mi beklediğimi merak etmeye başlıyordum.

Öğleden sonra ışığında babam nedense ufalmış gibiydi, daha zayıftı ama gözleri yıllardır olmadığı gibi minnettar bakıyordu.

Anneme gelince, yeniden evde olmaya dayanabilecek mi diye düşünüyordu.

Dördü de aynı anda arabadan çıktı. Buckley babama belki de onun ihtiyacı olduğundan fazla yardım etmek için arka yolcu koltuğundan öne geldi, belki de onu annemden koruyordu. Lindsey arabanın kaputunun üstünden erkek kardeşimize baktı, tıpkı onun gibi etrafı kolaçan ediyordu. Erkek kardeşim gibi, o da sorumlu hissediyordu kendini. Ve sonra arkasını döndü ve ona bakmakta olan, yüzü nergislerin sarımsı ışığıyla aydınlanmış annemi gördü.

"Ne var?"

"Tıpkı babaannenin kopyasısın," dedi.

Kız kardeşim, "Bavulları taşımama yardım et," dedi.

Buckley babamı ön yoldan yukarı götürürken birlikte bagaja gittiler.

Lindsey bagajın karanlık boşluğuna baktı. Bir tek şeyi bilmek istiyordu.

"Onu yeniden incitecek misin?"

Annem, "İncitmemek için elimden geleni yapacağım," dedi, "ama bu kez hiçbir söz vermiyorum." Lindsey başını kaldırıp, çabuk büyümüş, polis toprakta çok fazla kan var, kızınız/ ablan ölmüş, dediğinden beri çok hızlı koşmuş bir çocuğun gözleri kadar meydan okuyan gözleriyle, ona bakıncaya kadar bekledi.

"Ne yaptığını biliyorum."

"Uyarıyı aldım."

Kız kardeşim bavulu yüklendi.

Bir bağırma duydular. Buckley koşarak ön verandaya çıktı. Ciddi kimliğini unutarak, ağır vücudu uçarak, "Lindsey!" dedi, "gel bak Hal bana ne almış?"

Hızla vurdu. Ve vurdu ve vurdu ve vurdu. Ve beş dakika sonra hâlâ gülümseyen tek kişi Hal'di. Herkes geleceği görüyordu ve bu çok gürültülüydü.

Büyükanne Lynn, "Sanırım artık onu fırçayla tanıştırmanın tam zamanı," dedi. Hal katıldı ona.

Annem nergisleri Büyükanne Lynn'e vermiş ve banyoyu bir bahane olarak kullanarak hemen yukarı çıkmıştı. Herkes onun nereye gittiğini biliyordu: Benim odama.

Kıyısında tek başına, sanki Pasifik'in kıyısında duruyormuş gibi durdu. Hâlâ eflatundu. Büyükannemin bir şezlongu dışında aynıydı.

"Seni seviyorum, Susie," dedi.

Bu sözleri babamdan o kadar çok duymuştum ki beni şoka uğrattı şimdi; bilmeden, bunları annemden işitmek için bekliyordum. Bu sevginin onu yıkmayacağını anlaması için zamana

ihtiyacı vardı ve ben şimdi anlıyordum ki, bu zamanı ona vermiştim, verebilirdim, çünkü sahip olduğum en büyük şey zamandı.

Eski şifoniyerimin üstünde, Büyükanne Lynn'in altın bir çerçeveye koyduğu bir resim gördü. Onun çektiğim ilk resmiydi, benim, ailesi uyanmadan ve rujunu sürmeden önceki gizli Abigail portremdi. Susie Salmon, vahşi doğa fotoğrafçısı, dumanlı taşra bahçesinden uzaklara bakan bir kadını yakalamıştı.

Musluğu sonuna kadar açarak ve havluları altüst ederek banyoyu kullandı. Bu havluları annesinin aldığını hemen anladı –krem rengi, havlu için saçma bir renk– ve –baş harfleri işlenmiş– bu da saçma, diye düşündü. Ama sonra, aynı hızla, kendine güldü. Bu kadar yıldır kendisinin yanık dünya siyasetinin ne kadar işe yaradığını merak etmeye başladı. Annesi sarhoş da olsa sevecendi, kendini beyenmişse de ayağı yere basıyordu. Yalnızca ölüleri değil, yaşayanları da rahat bırakmanın –onları kabul etmeyi öğrenmenin– doğru zamanı neydi?

Ben banyoda, küvette ya da muslukta yoktum; başının üzerindeki aynanın içine de kurulup oturmamış, ya da minicik olup Linsey'in veya Buckley'in diş fırçasının her telinin ucuna konmamıştım. Hesap edemediğim bir şey vardı – bir mutluluk durumuna mı erişmişlerdi? Annemle babam sonsuza kadar birlikte mi olacaklardı? Babamın yüreği gerçekten iyileşecek miydi? Artık onları özlemek, beni özlemelerine ihtiyaç duymak bitmişti. Ama yine de özleyecektim. Onlar da özleyeceklerdi. Her zaman.

Aşağı katta Hal fırça sapını tutan Buckley'in bileğini tutuyordu. "Davulun üstünden yavaşça geçir yeter." Buckley öyle yaptı ve başını kaldırıp karşısındaki divanda oturan Lindsey'e baktı.

Kız kardeşim, "Bayağı iyisin, Buck," dedi.

"Bir çıngıraklı yılan gibi."

Hal bundan hoşlandı. Kurmak istediği caz grubunun görüntüleri kafasında dans ederek, "Aynen," dedi.

Annem yeniden aşağı kata indi. Odaya girince önce babamı gördü. Sessizce ona iyi olduğunu, hâlâ nefes aldığını, yükseklikle baş edebildiğini belli etmek istedi.

Büyükannem mutfaktan bağırdı. "Herkes hazır olsun! Samuel bir açıklama yapacak, onun için oturun!"

Herkes güldü –hepsinin istediği bu olmasına rağmen, onlara o kadar zor geliyordu ki– ve yeniden kendi içlerine dönük hallerine girmeden Samuel, Büyükanne Lynn ile birlikte odaya girdi. Büyükannemin elinde doldurulmaya hazır, bir tepsi şampanya bardağı vardı. Samuel bir an Lindsey'e baktı.

"Lindsey bana yardım edecek," dedi.

Annem, "Bu işi oldukça iyi yapar," dedi.

Büyükanne Lynn, "Abigail?" dedi.

"Evet?"

"Seni görmek de çok güzel."

Babam, "Devam et, Samuel," dedi.

"Burada hepinizle birlikte olmaktan çok mutlu olduğumu söylemek istedim."

Ama Hal kardeşini tanıyordu. "Daha bitirmedin, söz ustası. Buck, şunun için bir fırça vur." Bu kez Hal Buckley'in yardımsız yapmasına izin verdi ve erkek kardeşim Samuel'e fon müziği yaptı.

"Bayan Salmon evde olduğu için ve Bay Salmon da evde olduğu için çok mutlu olduğumu ve onların güzel kızıyla evleniyor olmaktan gurur duyduğumu söylemek istedim."

Babam, "Bravo! Yaşa!" dedi.

Annem, Büyükanne Lynn'e yardım etmek için ayağa kalktı ve birlikte bardakları dağıttılar.

Ailemi şampanya yudumlarken izlediğimde, ölümüm yüzünden yaşamlarının nasıl gidip geldiğini düşündüm ve sonra Samuel, bir oda dolusu aile ferdinin önünde Lindsey'i öpme cesaretini gösterince de, bunun üstesinden gelebildiklerini gördüm.

Bunlar benim yokluğumun çevresinde büyüyen güzel kemiklerdi: Ben gittikten sonra oluşan –bazen az, bazen çok şeye mal olan, ama genellikle muhteşem– ilişkiler. Ve her şeyi, içinde ben olmadığım bir dünyayı tutmama izin veren bir şekilde görmeye başladım. Ölümümün işlediği olaylar bir vücudun, yalnızca gelecekteki bilinmeyen bir zamanda bütünleşecek olan kemikleriydi. Bu mucizevi vücut olarak gördüğüm şeyin bedeli benim yaşamım olmuştu.

Babam önünde duran kızına baktı. Gölge kızı gitmişti.

Yemekten sonra Hal'in kendisine davul vuruşları göstereceğine dair söz vermesi üzerine, Buckley fırça ve bagetleri kaldırdı ve yedisi de mutfaktan, Samuel ve Büyükanne Lynn'in onun alamet-i farikası olan Stouffer'in* donmuş ziti makarnası ve donmuş Sara Lee** peynir pastasını ikram etmek için masayı misafir tabaklarıyla süsledikleri yemek odasına geçtiler.

Hal pencereden birini görerek, "Dışarda biri var," dedi. "Ray Singh bu!"

Annem, "İçeri alın onu," dedi.

"Gidiyor."

Mutfakta kalan, babamın ve büyükannemin dışında hepsi, onun arkasından gitti.

Hal kapıyı açarak ve neredeyse doğruca tartın içine basarak, "Hey, Ray!" diye bağırdı. "Bekle!"

Ray döndü. Annesi dışarda arabanın içinde bekliyordu.

---

* *Stouffer'in Ziti'si: Stouffer bir marka ve Ziti de bir makarna türü. (Çn.)*

** *Sara Lee: Hazır pastalarıyla ünlü bir marka. (Çn.)*

Ray Hal'e, "Rahatsız etmek istemedik," dedi. Lindsey, Samuel, Buckley ve Bayan Salmon olduğunu anladığı kadın verandada toplanmışlardı.

Annem, "O Ruana mı?" diye bağırdı. "Lütfen içeri gelmesini söyle."

Ray, "Gerçekten, böyle iyi," dedi ve yaklaşmak için kımıldamadı. *Acaba Susie izliyor mu bunu?* diye merak ediyordu.

Lindsey ve Samuel gruptan ayrılıp ona doğru geldiler.

O sırada annem araba yolundan yürümüştü ve cama yaslanarak Ruana'yla konuşuyordu.

Eve girmek için arabanın kapısını açan annesine baktı. Ruana'yla yürürken annem, "İkimiz için pastadan başka her şey," dedi.

Annem, "Doktor Singh çalışıyor mu?" diye sordu.

Ruana, "Her zamanki gibi," dedi. Ray'in Lindsey ve Samuel'le birlikte evin kapısından girdiğini gördü. "Benimle yine kokulu sigaralar içmeye gelir misin?"

Annem, "Randevulaştık bile," dedi.

Onun oturma odasından geldiğini gören babam, "Ray, hoş geldin, otur," dedi. Kızına âşık olan bu oğlana kalbinde özel bir yer vardı ama Buckley kimse ona yaklaşamadan babamın yanındaki iskemleye oturdu.

Lindsey ve Samuel oturma odasından iki iskemle buldu ve oturmak için konsolun yanına koydular. Ruana, Büyükanne Lynn ile annemin arasına ve Hal de tek başına öteki başa oturdu.

O zaman, bazen odalardan birinde ne kadar ağırlıkla dolaştığını bilemedikleri gibi, gittiğimi de bilemeyeceklerini fark ettim. Buckley benimle konuşmuş ve ben de ona cevap vermiştim. Onunla konuştuğumu düşünmesem bile konuşmuştum. Onların olmamı istedikleri şekilde görünmüştüm.

Diğer tüm sevdiklerim bir odada birlikte otururken, işte o yine mısır tarlasında tek başınaydı ve yürüyordu. Her zaman beni hissedecek ve düşünecekti. Bunu görebiliyordum ama artık yapabileceğim bir şey yoktu. Ruth ruhların ziyaret ettiği bir kızdı ve ruhların ziyaret ettiği bir kadın olacaktı. Önce kazayla, şimdi isteyerek. Hepsi, yaşamımın ve ölümümün öyküsü, hatta eğer insanlara teker teker anlatmak isterse bile, onundu.

Samuel, Lindsey'le ikisinin 30. Yol'un fazla büyümüş bir bölümünde buldukları yeniden canlanan gotik evden söz etmeye başladığında, Ruana ve Ray geleli çok olmuştu. O, evi ayrıntılarıyla Abigail'e anlatır ve Lindsey'e evlenme teklif etmek ve orada onunla birlikte yaşamak istediğini nasıl fark ettiğini tarif ederken, Ray birden sordu. "Arka odanın tavanında büyük bir delik ve ön kapının üstünde hoş pencereleri var mı?"

Babam telaşlanırken, Samuel, "Evet," dedi. "Ama tamir edilebilir, Bay Salmon. Bundan eminim."

Ray, "Orası Ruth'un babasının," dedi.

Herkes bir an sustu ve sonra Ray devam etti.

"Halen yıkılma önerisi verilmemiş eski evleri satın almak için işinden borç aldı. Onları yenilemek istiyor," dedi.

Samuel, "Tanrım," dedi.

Ve ben gittim.

KEMİKLER

Gerçekten sizi terk etmeye karar verdikleri zaman ölülerin gittiklerini fark etmezsiniz. Etmemeniz gerekir. Onları en fazla dalgalanarak aşağı inen bir fısıltı olarak hissedersiniz. Ben bunu, bir konferans salonunda ya da tiyatroda, dışarı çıkıncaya kadar kimsenin farkına varmadığı en arka sırada oturan bir kadınla karşılaştırırım. Sonra ancak, Büyükanne Lynn gibi, o kapının yanında oturanlar fark eder; diğerleri için kapalı bir odadaki açıklanamayan bir rüzgâr gibidir.

Büyükanne Lynn birkaç yıl sonra öldü, ama daha onu burada görmedim. Onu kendi cennetinde, Tennessee Williams ve Dean Martin'le nane likörü içerken hayal ediyorum. İstediği zaman buraya geleceğinden eminim.

Eğer size karşı dürüst olmam gerekirse, ailemi izlemek için bazen hâlâ sıvışıyorum buradan. Elimde değil ve bazen onlar da beni düşünüyorlar. Ellerinde değil.

Lindsey ve Samuel evlendikten sonra 30. Yol'daki boş evde oturdular ve şampanya içtiler. Fazla büyümüş ağaçların dalları üst kat pencerelerinden içeri giriyordu ve onların altında oturdular. Ruth'un babası, evi onlara Samuel bir yenileme işinde onunla çalışırsa satacağına söz verdi. O yazın sonunda, Bay Connors, Samuel ve Buckley'in yardımlarıyla arsayı te-

mizlemiş, gün içinde ofis ve gece de Lindsey'in çalışma odası olarak kullanacağı bir karavan yerleştirmişti.

Başlangıçta, elektrik ve su olmaması ve yıkanmak için ailelerinden birinin evine gitmek rahatsızlık vermişti ama Lindsey okul işine ve Samuel de kapı tokmaklarını ve kabloları aramaya vermişti kendini. Lindsey'in hamile olduğunu farketmesi hepsi için sürpriz oldu.

Buck gülümseyerek, "Daha şişman göründüğünü düşünmüştüm," dedi.

Lindsey, "Konuşana bak," dedi.

Babam bir gün bir başka çocuğa şişeler içindeki gemileri sevmeyi öğreteceğini hayal ediyordu. Bunda hem hüzün hem mutluluk olacağını, her zaman benden bir şeyin yansıyacağını biliyordu.

Buranın güzel olduğunu, benim ve bir gün de sizin sonsuza kadar güvende olacağınızı söylemek isterdim. Ama cennet, merhametliliği içinde, gerçekte olduğu anlamda güvenli değildir. Biz eğleniriz.

Buckley'in bahçesinin tüm o çılgın bitki karışımının hepsinin birden çiçek açması gibi, insanların afallayarak minnettar olduğu şeyleri yaparız. Ben bunu gitmeyip kalınca, bahçeyle karşı karşıya kalan anneme yaptım. Tüm çiçeklere ve bitkilere ve büyümeye başlayan yabani otlara yaptıkları hayret vericiydi. Yaptığı, geri geldikten sonra, yaşamdaki umulmadık değişikliklere şaşmaktı.

Ve ailem benim geride kalan eşyalarımı Büyükanne Lynn'inkilerle birlikte hayırsever cemiyetlerine verdi.

Beni hissettikleri zaman paylaşmayı sürdürdüler. Birlikte olmak, ölüleri düşünmek ve onlarla ilgili konuşmak yaşamlarının normal bir parçası oldu. Ve Buckley davul çalarken ben kardeşimi dinledim.

Ray, Dr Singh oldu, Ruana, "Ailedeki gerçek doktor," diyordu. Ve giderek inanmamayı reddettiği dakikalar çoğaldı. Çevresi siyah beyaz bir dünyaya hükmeden ciddi operatörler ve bilim adamlarıyla çevrili olsa dahi, o bu olasılığı korudu; bazen ölmekte olanlara görünen yol gösterici yabancıların felçten kaynaklanmadığına, Ruth'a benim adımla seslendiğine, ve gerçekten benimle seviştiğine inanmayı sürdürdü.

Eğer kuşkuya düşerse Ruth'u çağırıyordu. Bir elbise dolabından, Aşağı Doğu Bölgesi'nde dolap kadar bir stüdyoya terfi etmiş olan Ruth'u. Hâlâ kimi gördüğünü ve başından geçenleri yazmanın bir yolunu arayan Ruth'u. Herkesin kendi bildiğine, ölülerin gerçekten bizimle konuştuklarına, yaşayanların arasındaki havada ruhların aşağı yukarı inip çıktığına, zikzaklar yaptığına ve bizimle güldüğüne inanmasını isteyen Ruth. Onlar bizim içimize çektiğimiz oksijendi.

Şimdi ben geniş cennet dediğim yerdeyim, çünkü bunun içinde en basit ve aynı zamanda en alçakgönüllü ve muhteşem arzularım var. Büyükbabamın kullandığı sözcük *rahatlık*.

Böylece pastalar, yastıklar ve renkler bol; ama bu daha belirgin rengârenk yorganın altında, gidip hiçbir şey konuşmadan birinin elini tutabileceğin sessiz oda gibi yerler de var. Hiçbir öykü anlatmayacağın. Hiçbir iddiada bulunmayacağın. Canının istediği kadar istediğin gibi yaşayabileceğin bir yer. Bu çok geniş cennette düz başlı çiviler ve yeni yaprakların yaptığı yumuşak tepeler, çılgın eğlence trenleri ve düşen, sonra asılı kalan, sonra seni küçük cennet rüyalarında asla hayal edemeyeceğin yerlere götüren bilyeler var.

Bir öğleden sonra büyük babamla dünyayı gözden geçiriyordum. Maine'de en yüksek çamların tepesinden ötekine konan kuşları izliyor ve konup havaya kalktıkları ve yeniden kondukları zamanlardaki duygularını paylaşıyorduk. Manc-

hester'da eskiden büyükbabamın iş için Doğu Kıyısı'nda aşağı yukarı dolaştığı zamanlardan hatırladığı bir lokantada durduk. Aradan geçen elli yılda daha da köhneleşmişti ve gözden geçirdikten sonra ayrıldık oradan. Ama arkamı döner dönmez onu gördüm; Bay Harvey bir Greyhound otobüsünün kapısından çıkıyordu.

Lokantaya girdi ve tezgâhta bir fincan kahve ısmarladı. Onu tanımayanlara, gözlerinin dışında, olabildiğince sıradan görünüyordu, ama artık lens takmıyordu ve kimse onun kalın gözlüklerinin arkasını görme zahmetine katlanmıyordu.

Daha yaşlıca bir garson kız ona kâğıt fincanda kaynar bir kahve verirken, kapının üzerindeki çıngırağın çaldığını duydu ve soğuk bir hava akımı hissetti.

Bu son birkaç saattir birkaç sıra ilerisinde oturan, walkman dinleyerek onunla birlikte şarkılar mırıldanan küçük bir kızdı. O tuvaleti kullanıp çıkıncaya kadar tezgâhta oturdu, sonra dışarı çıkarken onu izledi.

Lokantanın yanındaki kirli karın içinde, bir sigara içmek için rüzgârdan korunduğu otobüs garajının arkasına kadar onun peşinden giderken izledim onu. Kız orada dururken yanına gitti. Kız ürkmedi bile. Kötü elbiseler giymiş, sıkıcı yaşlı adamlardan biriydi.

Adam ne yapacağını kafasında hesapladı. Kar ve soğuk. Hemen önlerinde dimdik inen dere çukuru. Öteki yanda kör orman. Ve kızla konuşmaya başladı.

"Uzun bir yol," dedi.

Kız önce onun kendisiyle konuştuğuna inanamıyormuş gibi baktı.

"Hıhı," dedi.

"Yalnız mı yolculuk ediyorsun?"

İşte o sırada onların farkına vardım, başlarının üstünde uzun ve sık bir sıra halindeydiler. Buz sarkıtları.

Kız sigarasını ayakkabısının topuğuyla söndürdü ve gitmek için arkasını döndü.

"Serseri," dedi ve hızla yürüdü.

Bir an sonra buz salkımı düştü. Onun soğuk ağırlığı, adamın sendeleyip ileri fırlamasına yetecek kadar dengesini bozdu. Dere yatağındaki karın, onu ortaya çıkaracak kadar erimesi haftalar alırdı.

Ama şimdi size özel birinden söz edeyim:

Lindsey avluda bir bahçe yaptı. Onun geniş çiçek tarhındaki yabani otları ayıklamasını izledim. Her gün iş yaşamında gördüğü müşterileri düşünürken eldivenlerinin içindeki parmakları kıvrıldı – yaşamın onlara dağıttığı kartları anlamaları için nasıl yardım etmeli, acılarını nasıl dindirmeliydi? Onun o kocaman beynine en basit şeylerin nasıl girmediğini hatırladım. Bahçe işi yaptığımızda, Holiday'le oynayabilmek için her zaman çitin içindeki otları biçmeye gönüllü olduğumu anlaması ne kadar uzun sürmüştü. O sırada Holiday'i hatırladı; ben de onun düşüncelerini izledim. Birkaç yıl içinde ev tamamlanıp çit de yapılınca çocuğuna nasıl bir köpek alacağını düşündü. Sonra şimdi çitleri direkten direğe bağlayan makineleri ve bizim bunu yapabilmek için nasıl saatlerce homurdandığımızı düşündü.

Nerissa

O sırada Samuel Lindsey'in yanına geldi ve işte kollarında dünyadaki on dört yılımdan on yıl sonra doğan, benim tatlı tombul bebeğim vardı: Abigail Susan. Benim için Küçük Susie. Samuel Susie'yi çiçeklerin yanındaki bir battaniyenin üzerine koydu. Ve kız kardeşim, benim Lindsey'im, beni olmam gereken yerde, hatıralarında bıraktı.

Ve beş mil ötede bir adam elindeki çamurlu uğur bileziğimi karısına uzattı.

"Bak eski sanayi parkında ne buldum," dedi. "Bir inşaatçı tüm arsayı buldozerle kazıyacaklarını söyledi. Arabaları yutan o çöküklerden daha vardır diye korkuyorlar."

O minik bisikleti ve bale pabucunu, çiçek sepetini ve yüksüğü yoklarken karısı ona musluktan biraz su verdi. Karısı bardağı önüne koyarken çamurlu bileziği ona uzattı.

"O küçük kız büyümüştür şimdi," dedi kadın.

Neredeyse.

Tam değil.

Hepinize uzun ve mutlu bir yaşam dilerim.

Nerissa

TEŞEKKÜR

Heyecanlı ön okuyucularıma bir borcum var: Judith Grossman, Wilton Barnhardt, Geoffrey Wolff, Margot Livesey, Phil Hay ve Michelle Latiolais'e. Aynı zamanda Irvine'deki California Üniversitesi çalışma odasına.

Gruba geç katılan ama en müthiş yenilikleri getiren: Teal Minton, Joy Johannessen ve Karen Joy Fowler'e.

Profesyonellere; Henry Dunow, Jennifer Carlson, Bill Contardi, Ursula Doyle, Michael Pietsch, Asya Munchnick, Ryan Harbage, Laura Quinn ve Heather Fain'e.

Gecikmiş teşekkürler: Sarah Burnes, Sarah Crichton ve şahane MacDowell Kolonisi'ne.

Bana bilgi verenlere bir şeref madalyası: Dee Williams, Orren Perlman, Dr. Carl Brighton ve dosyadaki önemli gerçekler takımı Bud ve Jane'e.

Ve, destek veren dostluğu ve tekrar tekrar okuması, tapyoka ve kahvenin yanı sıra, günbegün ardına devam edebilmemi sağlayan benim sürekli üçlüm: Aimee Bender, Kathryn Chetkovich, Glen David Gold.

Nerissa

Ve Lilly'ye bir *hav!*

Nerissa

Kahramanımız Susie Salmon'la ilk karşılaştığımızda o artık cennettedir. On dört yaşında bir cinayete kurban giden genç kız, bu yeni ama yabancı yerden aşağıya bakarken capcanlı sesiyle hem tüyler ürpertici hem de umut dolu bir öykü anlatıyor.

Ölümünden sonra günler boyu aşağıda onsuz sürüp giden yaşamı, okul arkadaşlarının ortadan kayboluşuyla ilgili yorumlarını, ailesinin sevgili kızlarının bulunması umuduna tutunuşlarını, katilinin cinayetten kalan ipuçlarını yok etmeye çalışmasını izler.

Ve cennet denilen yeri inceler. Güzel salıncaklarıyla okulun oyun bahçesine çok benzemektedir. Yeni gelenlerin alışmasına yardım eden danışmanlar ve bir odada kalabileceği arkadaşları vardır. Sevdiği insanlarla birlikte olabilmenin dışında, ki onların arasında genç bir erkek de vardır, istediği her şey düşündüğü an yerine gelir. Ama aşağıda hayat sürüp giderken Susie'de bir şekilde o hayata dahildir. Çünkü hatıralar yok olmazlar.

Cennetimden Bakarken (The Lovely Bones) aydınlık, şaşırtıcı ve kederin içindeki umudu ortaya çıkaran bir roman. Parlak yeni bir yazarın ellerinden, bir ailenin karşılaşabileceği en korkunç olaylardan birinin öyküsü. Gizemli ve hatta komik bir aşkın, unutuşun ve hatıranın, hüznün ve mutluluğun, cennet ve toprağın, suç ve cezanın, ama her şeyden çok sevginin romanı.

"Bu kitap son sayfayı bitirdikten çok sonra bile sizinle kalıyor."
Daily Mail

ISBN 975-10-2032-8

